

AASTAARUANNE 2020

TALLINNA SADAM

AS Tallinna Sadam

Konsolideeritud majandusaasta aruanne 2020

Äriregistri kood	10137319
Käibemaksukohuslase registreerimisnumber	EE100068489
Postiaadress	Sadama 25, 15051 Tallinn
Registreeritud aadress	Sadama 25, 15051 Tallinn
Asukohamaa	Eesti Vabariik
Telefon	+372 631 8555
E-post	ts@ts.ee
Internetilehekülg	www.ts.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar
Majandusaasta lõpp	31. detsember
Juriidiline vorm	aktsiaselts
Audiitor	KPMG Baltics OÜ

Sisukord

1 TALLINNA SADAMAST	6	6 MAJANDUSTULEMUSED	43
1.1 Ärimudel	6	6.1 Põhinäitajad	43
1.2 Peamised tegevustulemused 2020	8	6.2 Majanduskeskkond	44
1.3 Olulisemad sündmused ja tunnustused 2020	9	6.3 COVID-19 pandeemia mõju	45
1.4 Nõukogu esimehe pöördumine	12	6.4 Turuülevaade: reisijad	46
1.5 Juhatuse esimehe pöördumine	13	6.5 Turuülevaade: kaup	48
1.6 Visioon, missioon, väärtused	15	6.6 Tegevustulemused	50
1.7 Strateegia 2021–2025	16	6.6.1 Reisijate arv	52
1.8 Tallinna Sadama huvigrupid	19	6.6.2 Kaubamaht	53
2 TEENUSE VASTUTUS	20	6.6.3 Üleveoteenus reisiparvlaevadega	54
2.1 Ohutus ja turvalisus	20	6.6.4 Multifunktsionaalne jäämurdja Botnica	54
2.2 Kvaliteedijuhtimine ja riskid	22	6.7 Tulud ja kulud	55
2.3 Kliendid ja tarnijad	23	6.8 Kasum	58
3 KESKKOND	25	6.9 Segmentide tulemused	59
3.1 Energiatõhusus ja säästev tarbimine	26	6.10 Investeeringud ja arenguväljavaated	61
3.2 Puhas Läänemeri ja ringmajanduse suurendamine	28	6.11 Dividend	62
3.3 Puhas õhk	31	6.12 Aktsia ja aktsionärid	63
4 MEIE INIMESED	35	7 ÜHINGUJUHTIMINE	65
4.1 Töötajad	35	7.1 Üldkoosolek	66
4.2 Personalistrateegia	37	7.2 Nõukogu	67
4.3 Tervis ja tööohutus	38	7.3 Auditikomitee ja siseaudit	69
5 ÜHISKONDLIK PANUS	39	7.4 Nimetamiskomitee	70
5.1 Liikmelisus organisatsioonides	39	7.5 Juhatuse	70
5.2 Kestliku arengu koostöö ja vabatahtlik tegevus	40	7.6 Tütar- ja sidusettevõtete nõukogud ja juhatused	72
		7.7 Juhatuse ja nõukogu koostöö	72
		7.8 Teabe avalikustamine ja kommunikatsioon	72
		7.9 Finantsaruandlus	73
		7.10 Hea Ühingujuhtimise Tava vastavuse deklaratsioon	73

JUHATUSE KINNITUS KONSOLIDEERITUD		
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE		75
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE		76
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne		76
Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne		77
Konsolideeritud rahavoogude aruanne		78
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne		79
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD		80
Lisa 1. Üldine informatsioon		80
Lisa 2. Arvestusmeetodid		81
Lisa 3. Tegevussegmendid		98
Lisa 4. Finantsriskide juhtimine		102
Lisa 5. Olulised raamatupidamishinnangud ja otsused		107
Lisa 6. Finantsinstrumendid		109
Lisa 7. Raha ja raha ekvivalendid		111
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded		112
Lisa 9. Investeeringud sidusettevõttesse		113
Lisa 10. Materiaalne põhivara		115
Lisa 11. Immateriaalne põhivara		117
Lisa 12. Rendilepingud		118
Lisa 13. Eraldised		120
Lisa 14. Võlad tarnijatele ja muud võlad		121
Lisa 15. Maksuvõlad		122
Lisa 16. Võlakohustised		123
Lisa 17. Tuletisinstrumendid		127
Lisa 18. Sihtfinantseerimine		128
Lisa 19. Omakapital		132
Lisa 20. Müügitulu		135
Lisa 21. Tegevuskulud		137
Lisa 22. Muud tulud		139
Lisa 23. Finantskulud		139
Lisa 24. Tehingud seotud osapooltega		140
Lisa 25. Siduvad tulevikukohustused		142
Lisa 26. Mitterahalised investeerimistegevused		142
Lisa 27. Tingimuslikud kohustised		143
Lisa 28. Kontserniga seotud uurimised		144
Lisa 29. Lisainformatsioon emettevõtte kohta		145
Lisa 30. Aruandeperioodi järgsed sündmused		150
Lisa 31. Tegevuste eristamine lähtudes elektrituru seadusest		151
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE		155
NÕUKOGU KINNITUS		159
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK		160

TEGEVUSARUANNE

1 Tallinna Sadamast

1.1 Ärimudel

ASi Tallinna Sadam ja tema tütaretevõtete (edaspidi ka Tallinna Sadam või kontsern) ärimudel **põhineb neljal tasakaalustatud ärivaldkonnal**: reisijad, kaubad, laevandus ja kinnisvara.

Tallinna Sadam omab Eesti suurimat kauba- ja reisisadamate kompleksi. Tegu on aasta ringi laevatatavate, kergesti ligipääsetavate ning piisavalt sügavate sadamatega, kus võetakse vastu kõik Taani väinasid läbivad laevad. Eesti geograafiline asukoht loob head eeldused nii põhja-lõuna-, kui ka ida-läänevaheliste reisijate ja kaubavoogude teenindamiseks.

REISIJAD	KAUBAD	LAEVANDUS	KINNISVARA
<ul style="list-style-type: none"> Aastas keskmiselt: 10 mln reisijat, 1,4 mln sõiduautot, 6100 reisilaevakülastust Reisisadamad: Vanasadam ja Saaremaa Sadam. Muugal üks laevaliin Reisilaevade vastuvõtmine, sadamatae infrastruktuuri pakkumine ja arendamine, reisijate ja sõidukite teenindamine Reisilaevaliinid: Tallinn-Helsingi, Tallinn-Stockholm, Muuga-Vuosaari, Tallinn-Peterburi, kruisilaevad 	<ul style="list-style-type: none"> Aastas keskmiselt: 20 mln tonni kaupa, 450 000 veokit, 1600 kaubalaeva külastust Kaubasadamad: Muuga sadam, Paldiski Lõunasadam. Vanasadamas ro-ro Kaubavedude vastuvõtmine, sadamate infrastruktuuri pakkumine ja arendamine Vedellast, puistlast, konteinerid, ro-ro, segalast 	<p>TS LAEVAD OÜ</p> <ul style="list-style-type: none"> Parvlaevade opereerimine Rohuküla-Heltermaa, Virtsu-Kuivastu liinidel Aastas keskmiselt 2,4 mln reisijat ja 1 mln sõidukit 5 parvlaeva: Leiger, Tiiu, Tõll, Piret, Regula <p>TS SHIPPING OÜ (MPSV BOTNICA)</p> <ul style="list-style-type: none"> Jäämurdetööd Põhja-Eesti sadamates Avamere tööd suveperioodil (Põhja-Kanadas) 	<ul style="list-style-type: none"> 16 ha Vanasadama kinnisvaraarendus 76 ha Muuga tööstuspark 34 ha Paldiski Lõunasadama tööstuspark 10 ha Saaremaa sadama logistikapark Vabad maad ja üüripinnad sadamates

Tallinna Sadamale kuulub kaks reisisadamat (**Vanasadam** ja **Saaremaa sadam**) ning kaks kaubasadamat¹ (**Muuga sadam** ja **Paldiski Lõunasadam**). Tallinna Vanasadam on teenindatavate reisijate arvu poolest Helsingi järel Läänemere regiooni teine ja Põhja-Euroopa kolmas reisisadam. Muuga sadam on Eesti suurim kaubasadam. Tallinna Sadam pakub sadamateenuseid *landlord*-ärimudeli põhiselt ehk omab, haldab ja arendab kaisid, akvatooriume ja neid ümbritsevaid maa-alasid, rendib maad kaubaoperaatoritele, korraldab laevaliiklust akvatooriumites ja tagab ohutu navigatsiooni sadama vetes.

Tallinna Sadama ettevõtted

Tallinna Sadamale kuuluvad reisiterminalid ja muud reisijate teenindamiseks vajalikud ehitised, superstruktuur kaubasadamates kuulub kaubaoperaatoritele. Sadamates pakub innovaatiliste lahendustega jäätmekäitlusteenust Tallinna Sadama sidusettevõtte AS Green Marine (edaspidi ka Green Marine).

Alates 2016. aastast tegutseme reisiparvlaevade opereerimise ja sõitjate üleveo teenuse pakkumisega Eesti mandriosa ja kahe suurima saare – Saaremaa ja Hiiumaa – vahel oma tütarettevõtte OÜ TS Laevad (edaspidi ka TS Laevad) kaudu. Kontsernile kuulub viis reisiparvlaeva ja teenindatavad liinid on kõige tihedama liiklusega siseriiklikud mereühendused Eestis. Laevanduse ärivaldkonnas tegutseb ka kontserni teine tütarettevõtte OÜ TS Shipping (edaspidi ka TS Shipping), kellele kuulub multifunktsionaalne jäämurdja Botnica, millega pakutakse talveperioodidel jäämurdeteenust Põhja-Eesti rannikul ning suveperioodidel jäämurde-, jääseire- ja eskortteenuseid Põhja-Kanada arktilistes vetes.

Kinnisvara ärivaldkond on suures osas alles ettevalmistusfaasis. Vanasadama kinnisvara arendusplaani alade detailplaneeringud on algatatud ja menetluses Tallinna Linnavalitsuses.

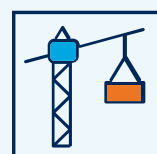
Finantsarvestuses kasutatavad ärisegmendid erinevad mõnevõrra ärivaldkondade jaotuses. **Segmentideks** on: reisisadamad, kaubasadamad, reisiparvlaevad ja muu. Reisisadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist reisijate teenindamisele keskendunud sadamates – Vanasadamas ja Saaremaa sadamas – ning Vanasadama kinnisvaraarendust. Kaubasadamate segmentis kajastame sadamateenuste osutamist kaupade käitlemisele keskendunud sadamates – Muuga sadamas ja Paldiski Lõunasadammas – ning kaubasadamates asuvate tööstusparkidega seotud tegevusi. Reisiparvlaevade segment hõlmab tütarettevõtte TS Laevad tegevust ehk Eesti mandri ja suursaarte vahelise üleveoteenuse osutamist. Segment muu koosneb peamiselt multifunktsionaalse jäämurdja Botnica opereerimisest tütarettevõtte TS Shipping poolt ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumist/kahjumist sidusettevõttesse Green Marine tehtud investeeringutelt. Segmentide tulemusi on kirjeldatud punktis 6.9 ja raamatupidamise aastaaruande lisas 3.

¹ Lisaks kuulub Tallinna Sadamale Paljassaare sadam, kus ettevõtte enam aktiivselt ei tegutse ning millest on otsustanud väljuda.

1.2 Peamised tegevustulemused 2020

Müügitulu 107,4 mln EUR
(-17,8%)²

Kaubamaht 21,3 mln tonni
(+7,0%)

**Jäämurdja Botnica
tööga hõivatuse määr 68%**
(-3 protsendipunkti)

**Korrigeeritud EBITDA
58,4 mln EUR**
(-21,4%)

Reisijate arv 4,3 mln
(-59,3%)

**Eesti mandri ja suursaarte vaheline
liiklus 2 mln reisijat (-18%)
ja 1 mln sõidukit (-8%)**

**EBITDA marginaal 54,4%,
kasum 28,5 mln EUR**
(-35,8%)

Laevakülastuste arv 7088
(-9,8%)

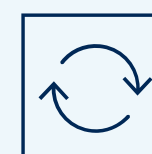
**18% laevakülastustest
ESI³ soodustusega**

Investeeringud 37,1 mln EUR
(+26,0%)

**Makstud dividendid
30,245 mln EUR**
(0,115 EUR aktsia kohta)

**KHG⁴ heide 25 070 tonni
CO₂ ekvivalendina**
(-7,4%)

² Muutused siin lehel võrreldes 2019. aastaga.

³ ESI – Environmental Ship Index.

⁴ Kasvuhoonegaasid (KHG): CO₂, N₂O ja CH₄ taandatud CO₂ ekvivalendina.

1.3 Olulisemad sündmused ja tunnustused 2020

REISITERMINALI D HOONE JA PARKIMISMAJA VALMIMINE (DIGITAALHEITUSKLASTRI AASTA TEGU 2020)

TALLINNA SADAMA ÖKOLOOGILISE JALAJÄLJE KAARDISTAMINE

MUUGA SADAMAS CARGO CHECK-IN HOONE VALMIMINE

PALDISKI LÕUNASADAMA SÜVENDUSTÖÖD

RAIL BALTICA MUUGA KAUBAJAAMA PROJEKTEERIMISE ALGUS

KOROONA-PIIRANGUD JA TESTIMINE REISITERMINALIDES
Foto: Siim Lõvi, ERR

ESIMENE ELEKTROONILINE AKTSIONÄRIDE ÜLDKOOSOLEK

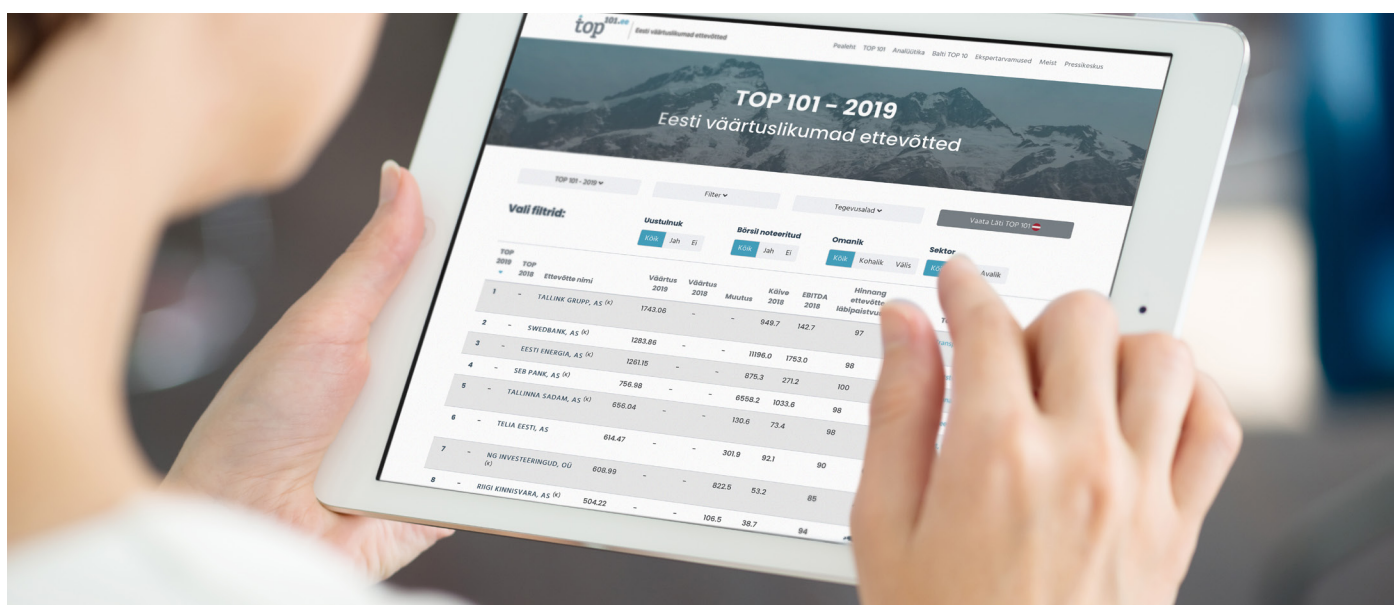
INVESTORPÄEVAD

NASDAQ BALTIC AWARDS 2021:
PARIMA INVESTORSUHTLUSEGA ETTEVÕTE BALTIKUMIS

HÜBRIIDLAEV TÖLL ALUSTAS REISIJATE TEENINDAMIST

TOP 5 EESTI VÄÄRTUSLIKUM ETTEVÕTE

TARNEHELATEGIJA 2020

KESKKONNAKAMPAANIAD

1.4 Nõukogu esimehe pöördumine

2020, kui ülemaailmne pandeemia aasta, läheb ajalukku ja jääb meie mällu pikkadeks aegadeks. Kahtlemata mõjutas koroonakriis kõiki inimesi ja ettevõtteid. Uus olukord nõudis uusi lähenemisi – esimese Eesti börsiettevõttena kasutasime üldkoosoleku läbiviimiseks uuenduslikku elektroonilise hääletamise võimalust. 2019. aasta suurepärase majandustulemused võimaldasid meil kinni pidada aktsionäridele antud lubadusest ja maksta IPO käigus väljalubatud suurusjärgus dividendi. Tasakaalustatud ärimudeli toel jõudis Tallinna Sadam ka sel keerulisel 2020. aastal heade finantstulemusteni ning teenis jätkuvalt kasumit.

Tallinna Sadam oli üks väheseid Läänemereäärseid sadamaid, mis suutis selles erilises olukorras oma kaubamahte kasvatada. Sadamaid läbinud reisijate arv langes piirangute tõttu märkimisväärselt, aga tänu riikide toetustele säilisid suures osas laevakülalastused, mis omakorda aitasid säilitada kaubaveod naaberriikide vahel ning nii tagada Eesti majanduse suhteliselt hea toimimise ja väga vajalikud töökohad kriisiajal. Laevanduses taastusid kevadise kriisi järgselt reisijate vood ja sõidukite üleveol tunnistasime nii mõnelgi suvekuul kasvanud siseturismi toel rekordeid. Jäämurdja Botnica murdis juba kolmandat aastat jääd Kanada Arktikas.

Äriliste eesmärkide kõrval tuleb pikaajalise edukuse ja toimimise tagamiseks üha rohkem pöörata tähelepanu keskkonnale ja kestlikule arengule ning inimestele. Tulevikku vaatava ettevõttena uuendasime ettevõtte strateegiat, mis on nüüd endisest rohkem kestliku arengu eesmärkidega sidustatud ning jätkame mõõdikute ja kestliku arengu tegevuskava edasiarendamist. Tallinna Sadama tuleviku edu võtmeks peame tegevus- ja mõtteviisi, et meie igapäevased äriotsused ja investeringud peavad toetama võrdselt nii ettevõtte kasumlikkust, ümbritsevat keskkonda kui ka ühiskonna arengut laiemalt.

Täna Tallinna Sadama pühendunud töötajaid ja ettevõtte ligi 16 tuhandet aktsionäri. Tänu Teile pälvis Tallinna Sadam parima investorsuhtlusega ettevõtte tiitli Baltimaades. See on kõrge tunnustus ja annab märku, et oleme endiselt tugev ja usaldusväärne börsiettevõtte. Loodan, et Tallinna Sadama edulugu innustab börsile tulema ka teisi (riigi)ettevõtteid, mis kasvataks nii kodu- kui välisinvestorite huvi ja parandaks meie kodubörsi likviidsust.

AARE TARK
Tallinna Sadama nõukogu esimees

VAATA TALLINNA SADAMA NÕUKOGU ESIMEHE
AARE TARGA KOKKUVÕTET ETTEVÕTTE 2020. AASTAST

1.5 Juhatuse esimehe pöördumine

2020. aasta olulisemaks märksõnaks on kogu maailmas koroonaviirus. Ülemaailmne pandeemia on mõjutanud Tallinna Sadama grupi tegevusi igal tasandil ja igas valdkonnas. Oleme selles keerulises olukorras siiski hästi hakkama saanud – meil oli viimase viie aasta suurim kaubamaht ja stabiilsed laevakülastused, jätkasime oma investeeringute ja arendusprojektidega, valmisid mitmed uued objektid ja lahendused.

Oleme keerulises olukorras hästi hakkama saanud – meil oli viimase viie aasta suurim kaubamaht ja stabiilsed laevakülastused, jätkasime oma investeeringute ja arendusprojektidega, valmisid mitmed uued objektid ja lahendused.

Äriliselt sai koroonakriisist kõige rohkem mõjutatud reisijate valdkond, kus reisijate numbrid langesid märkimisväärselt ja pidime kiirelt reageerima muudatustele – igapäevaselt muutusid laevade sõiduplaanid, taastasime piirikontrolli, katsetasime termokaameraid, hajutasime inimesi, desinfitseerisime ruume jne. Ära jäänud kruisilaevakülastuste ja vähenenud liinireisijate kõrval oli ka positiivsemaid ilminguid – suvel toimus rekordarv laevühendusi Eesti ja Soome vahel ning ajutiselt lisandusid uued laevaliinid nii Vanasadamasse kui Paldiski Lõunasadamasse. Juulis avasime Vanasadamas täielikult renoveeritud reisiterminali D ning aasta lõpuks valmis sinna juurde kuuluv parkimismaja. Jätkasime kruisiterminali ning Admiraliteedi kanali jalakäijate silla ehitusega ning tegime ettevalmistusi kinnisvaraarenduses järgmisesse etappi jõudmiseks.

Kaubavaldkonnas õnnestus meil saavutada üle viie aasta suurim kaubamaht. Muuga sadamas rekonstrueerisime ro-ro kai ning avasime uue teenindushoone veokijuhtidele. Koostöös klientidega valmisid uued puistkaupade teenindamise võimalused. Tänu Paldiski Lõunasadamasse teostatud süvendustöödele oleme nüüd paremas konkurentsipositsioonis ja saame naftatoodete käitlejatele võimaldada vastu võtta suuremaid laevu.

Tallinna Sadama tütarettevõtte TS Laevad astus 2020. aastal olulise sammu puhtama Väinamere ja nullemissioonini jõudmise suunas. Sügisest asus Virtsu-Kuivastu liini teenindama Eesti esimeseks hübriidreisilaevaks ümber ehitatud parvlaev Tõll. Parvlaevaliini reisijate ja sõidukite numbritele avaldas ülemaailmne kriis vähem mõju – kõige keerulisem periood oli märtsi keskpaigast mai esimeste päevadeni, mil suursaared ja laevade reisijate salongid olid suletud ning juurdepääs teenusele piiratud. Piirangute leevenedes hakkas reisijate ja sõidukite arv aga kiiresti taastuma ületades suvekuudel kohati isegi 2019. aasta taset. TS Shippingu jäämurdja Botnica osutas juba kolmandat aastat jääseirelaevana eskortteenust Panamax tüüpi kaubalaevadele Kanada Arktikas. Osalesime võidukalt ka Eesti talvise jäämurde hankel ja tagasime Botnicale töö Eesti rannikuvetes veel kümneks talveks.

2020. aastal saime kõik kindlasti keskkonnateadlikumaks. Loodus saatis meile sõnumi, et peame tegema muudatusi oma käitumises ja harjumustes nii üksikisikutena kui ka ettevõttena. Koostöös Mereakadeemiaga kaardistasime Tallinna Sadama grupi ökoloogilise jalajälje. Tänapäevaks oleme teinud juba reaalseid tegusid kasvuhoonegaaside vähendamiseks ja puhtama Läänemere tagamiseks. Tallinna kesklinnas tegutseva sadamana oleme kvaliteetse linnaõhu nimel ühendanud liinilaevad kaldaelektriga ning rajanud laevadele automaatsed sildumisseadmed. Läänemere puhtuse tagamiseks oleme rajanud reoveevastuvõtuseadmed ja algatanud erinevaid keskkonna kampaaniaid. Meie eesmärk on jõuda kliimanetraalsuseni hiljemalt aastaks 2050.

VALDO KALM
Tallinna Sadama juhatuse esimees

1.6 Visioon, missioon, väärtused

Tallinna Sadama visioon on saada **Läänemere uuendusmeelseimaks sadamaks**, luues klientide jaoks jätkusuutliku keskkonna ja arenguvõimalused.

Tallinna Sadam on Läänemere kaasaegne merevärv. Oleme kasvule orienteeritud arendus- ja teenindusettevõtte. Loomme oma klientidele ja töötajatele jätkusuutliku keskkonna ja võimalused arenguks, ühendades ühtseks logistiliseks tervikuks kaupade ja reisijate teenindamise, laevanduse ning mereäärse kinnisvaraarenduse. Kuulame kogukondi ja kaitseme keskkonda. Oleme avatud, nutikad ja usaldusväärsed. Oleme Eesti kui mereriigi kuvandi kandja ja majanduse üks mootoritest.

Tallinna Sadama põhiväärtusteks on avatus, nutikus ja usaldusväärsus.

Oleme **avatud** uutele ideedele ja uuendustele ja leiame võimaluse neid ellu viia. Jagame oma kavatsuste ja tegude kohta informatsiooni ettevõtte sees kui ka väljaspool.

Teeme arukaid ja **nutikaid** otsuseid ning õigeid asju õigel ajal ja moel. Otsime, kasutame ja pakume ettevõtte konkurentsivõime tõstmiseks leidlikke uuendusmeelseid lahendusi.

Oleme **usaldusväärsed**. Peame kinni antud lubadustest ja viime need kvaliteetselt ellu. Oleme oma valdkonna asjatundlikud, päevad ja mõjukad eksperdid, suhtume lugupidavalt ja hoolivalt nii endasse kui teistesse.

1.7 Strateegia 2021–2025

Tallinna Sadama strateegia põhifookuses on ettevõtte visiooni – saada Läänemere uuendusmeelseimaks sadamaks, elluviimine; omanike ootuste ja dividendilubaduse täitmine ning kõrge ärikultuuri edendamine ja kestliku arengu tagamine.

Äristrateegia

Tallinna Sadamal on aastaks 2025 mõõdukaid **kasvuvõimalusi** kõikides oma ärivaldkondades: nii kauba-, reisijate- kui ka kinnisvara ja laevandusäris. Järgmise viie aasta jooksul tegeleme jätkuvalt Eestit läbivate **kaubakoridoride konkurentsivõime** suurendamisega koos kõikide logistilise ahela osalistega. Võimalusi näeme nii vedelgaaside turu kasvus kui ka põhja-lõunasuunalises kaubavahetuses muuhulgas läbi uute ro-ro ja konteinerliinide avamise. Samuti loob võimalusi fossiilsete kütuste asendamine taastuv- ja biokütuste ning alternatiivsete energiaallikatega. Lisaks on eesmärgiks võtta laiemalt kasutusele Muuga ja Paldiski Lõunasadamas paiknevad **tööstusparkide** alad.

Reisijate valdkonnas, mis on koroonakriisil kõige enam kannatada saanud, on selgelt fookuses mahtude taastamine nii regulaarliinidel kui ka kruisilaevade teenindamise osas. Selle valdkonna investeeringud on suunatud reisijate teenindamise infrastruktuuri parandamisele ning laevadele, hoonetele ja reisijatele keskkonnasäästlike lahenduste rajamisele. Jätkame ka atraktiivse linnaruumi loomisega ning Vanasadama arenguplaani ehk **Masterplaani 2030** elluviimisega.

Laevanduse valdkonnas on aastatel 2021–2025 fookuses laevastiku elektrifitseerimine, mandri ja suursaarte vahelises laevaliikluses uue keskkonnasõbralikuma laeva liinile toomine ning jäämurdjaga Botnica aastaringne teenuse pakkumine.

Arenguvõimalused

REISIJAD

- Reisijate mahtude taastamine Helsingi, Stockholmi ja Peterburi liinidel
- Kruiisilaevade külastuste ja kruiisireisijate arvu taastamine
- Uus turvalisuse kontseptsioon reisimisel
- Automaatsildumine laevadele

KAUP

- Turuosa suurendamine Eestis
- Võimalused põhja-lõuna suunalise kaubavahetuse suurendamiseks (sh Rail Baltica)
- Ro-ro/con-ro liinide edasiarendamine Muugal ja Paldiski Lõunasadam
- Tuuleparkide ehitus- ja hooldussadam
- Tarneahelate lühenemisest ja tootmise tarbijale lähemale kolimisest tulenevate võimaluste kasutamine (*nearshoring*)

LAEVANDUS

- Täiendavad parvlaevad Eesti suursaarte liinidele
- Opereerimise efektiivsuse kasv
- Laevade elektrifitseerimine
- Jäämurde ja -seireteenuse nõudluse suurenemine välisprojektides
- Eesti tuuleparkide teenindamine (Botnica)

KINNISVARA

- Vanasadama ala arendusplaani Masterplaani 2030+ elluviimine
- Tööstusparkide arendamine ja lisandväärtuse pakkumine
- Vabade ressursside ja alade kasutusse andmine

Kestlik areng

Tallinna Sadam on äri- ja arendustegevuses järjekindlalt panustanud, et vähendada oma tegevuse negatiivset mõju keskkonnale. Ettevõtte kestliku arengu tagamisel on oluline **rõhk keskkonnaga seotud prioriteetidel** ja kliimaneutraalsuse poole püüdlemisel aastaks 2050. Lähtume teadmisest, et meie kodumeri – Läänemeri – on üks kõige tundlikuma ökosüsteemiga meresid maailmas ning puhas õhk oluline elukvaliteedi näitaja tagamaks meie äri- ja arendustegevuse jätkumine elamispiirkondade läheduses. Oleme võtnud eesmärgiks tegeleda ka ringmajanduse suurendamisega ning energiatõhususe tõstmisega, hoides samal ajal silma peal kõikide loodusressursside säästval kasutamisel suunaga säästvamale tarbimisele.

Samavõrra keskkondlike prioriteetidega jälgib ettevõtte oma tegevuses ka **majandusliku ja sotsiaalse mõjuga** seotud eesmärgid. Uuendusmeelse ettevõtte kasutamise teaduspõhiseid kaasaegseid digilahendusi konkurentsivõime suurendamiseks. Ka oma koostööpartnerite valikul hindame nende poolset kestlike põhimõtete järgimist. Tagame ettevõtte kasumlikkuse ja oma aktsionäridele stabiilse omanikutulu täites dividendipoliitikat ning järgime kaasaegseid juhtimispõhimõtteid läbi ettevõtte põhiväärtuste.

Eesti suurima merevärvana vastutame Eesti kui mereriigi kuvandi eest. Seetõttu on meie prioriteediks luua nii Eesti külalistele ja kõigile linlastele kvaliteetne avalik ruum. Vähemoluline pole panustada piirkondlikusse arengusse ka läbi parvlaevaliikluse osutades elutähtsat ja kvaliteetset teenust suursaarte elanikele ja külastajatele. Jätkuvalt on meie olulisemateks prioriteetideks tervis, ohutus ja turvalisus.

Strateegia elluviimiseks püstitame iga-aastased eesmärgid ja tegevuskavad ning nende täitmise saavad panustada kõik ettevõtte töötajad. Tallinna Sadama tuleviku edu võtmeks peame tegevus- ja mõtteviisi, et meie igapäevased äriotsused ja investeeringud peavad toetama võrdselt nii ettevõtte, ümbritseva keskkonna kui ka ühiskonna arengut laiemalt. Tallinna Sadam panustab oma tegevusega nii Eesti Vabariigi kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse, Euroopa Liidu rohelepp (Green Deal) täitmisse kui ka ÜRO kestliku arengu eesmärkide elluviimisesse.

2020. aastal jätkasime kestliku arengu prioriteetide ja eesmärkide lahtimõtestamist ja eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste planeerimist kestliku arengu töögrupis koostöös ettevõtte valdkonna ekspertide ja juhatusega. Selle töö tulemusena kinnitas nõukogu aasta lõpus kontserni uuendatud strateegia, mis tugineb otseselt kestliku arengu põhimõtetele ning kestliku arengu tegevuskava 2021. aasta tegevused lülitati tulemusjuhtimise programmi eesmärkidesse.

Eesmärkide poole liikumist jälgivate mõõdikute ja tegevuskava väljatöötamisel tegime koostööd Tallinna Tehnikaülikooliga; keskkonnamõju hindamisel ja ökoloogilise jalajälje kaardistamisel ning kasvuhoonegaaside emissiooni vähendamise meetmete väljatöötamisel Mereakadeemiaga. Lisaks kontserniülesele kestliku arengu kontseptsioonile, on tütarettevõtte TS Laevad välja töötanud grupi eesmärkidega sidustatud oma ettevõtte keskse kestliku arengu programmi.

MAJANDUSLIKUD PRIORITEEDID

- Innovatsioon
- Teadusel põhinev arengutegevus
- Atraktiivsus tööandjana
- Vastutustundlik äritegevus, areng ja koostööpartnerite valik

SOTSIAALSED PRIORITEEDID

- Kvaliteetne avalik ruum ja piirkondlik areng
- Tervis, ohutus, turvalisus
- Kestliku arengu teadlikkuse suurendamine

KESKKONDLIKUD PRIORITEEDID

- Puhas Läänemeri
- Ringmajanduse suurendamine
- Puhas õhk
- Energiatõhusus ja säästev tarbimine

1.8 Tallinna Sadama huvigrupid

TÖÖTAJAD

- Tallinna Sadama grupi ettevõtete olemasolevad ja tulevad töötajad
- Ametiühingud

KLIENDID JA PARTNERID

- Tarnijad
- Finantseerijad
- Agendid ja rentnikud
- Jäämurdja prahtijad
- Logistikaahela osapooled
- Kaubaterminalide ja reisilaevade operaatorid
- Järevalveametid ja institutsioonid
- reisiparvlaevade ja rahvusvaheliste liinide reisijad

ÜHISKOND JA KOGUKOND

- Kohalikud omavalitsused
- Kohalikud kogukonnad
- Koostööorganisatsioonid ja -võrgustikud
- Haridus- ja teadusasutused
- Avalikkus ja meedia

INVESTORID

- Eesti Vabariik suuraktsionärina
- Rahvusvahelised institutsionaalsed investorid
- Eesti pensioni- ja investeerimisfondid
- Eesti jaeinvestorid
- Potentsiaalsed investorid

2 Teenuse vastutus

2.1 Ohutus ja turvalisus

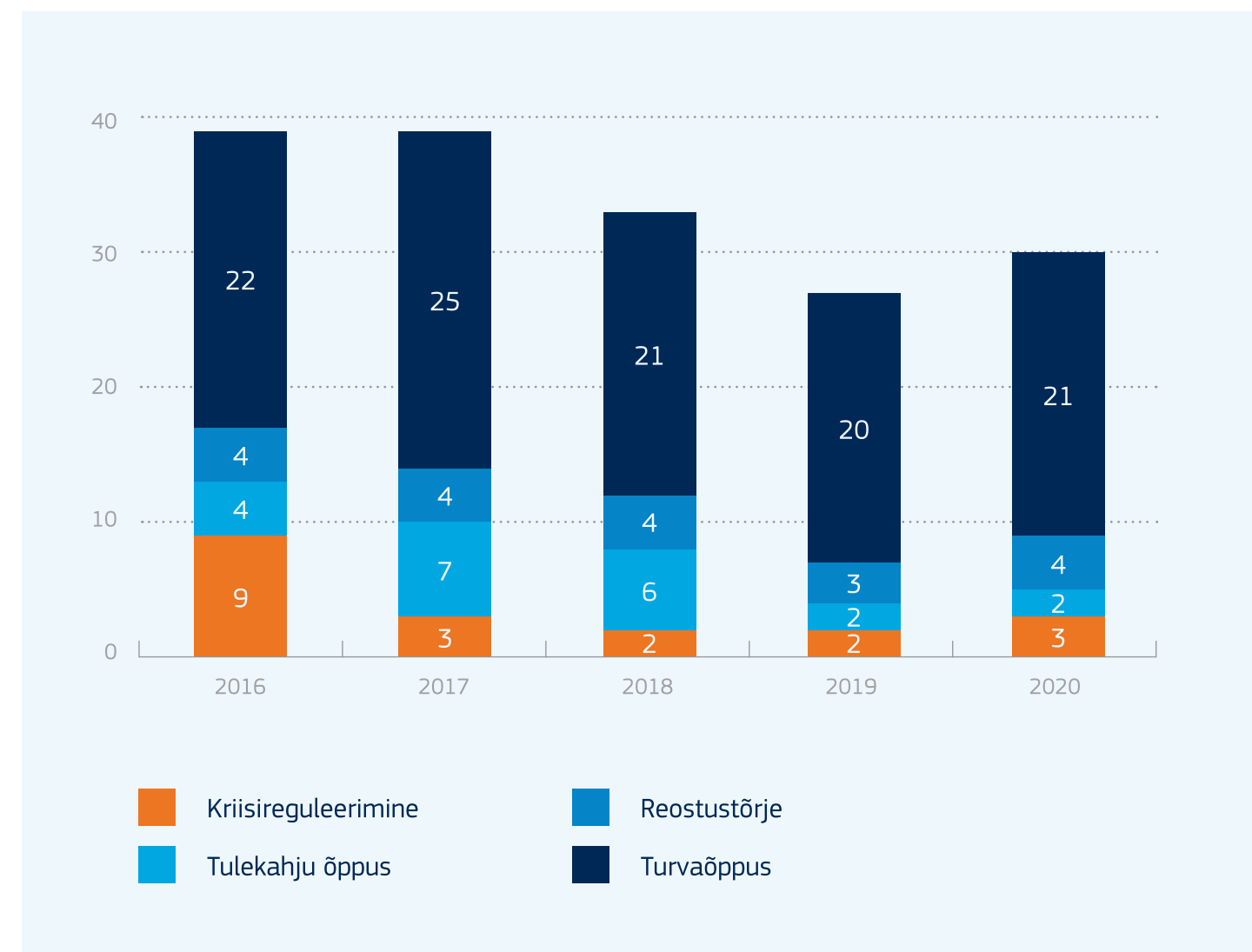
Panustame igapäevaselt, et tagada ohutus ja turvalisus ning väärtustada seda kõigis Tallinna Sadama ärivaldkondades. Meie peamine väljakutse on innovaatiliste turvasüsteemide rakendamise abil tagada kõigi töötajate, reisijate, kaupade ja ettevõtete ohutus ning turvatunne.

Alates 2020. aasta algusest on **seoses koroonaviirusega** põhitähelepanu koondunud viiruse leviku takistamisele meie sadamates ja sadama kogukonnas. Oleme osalenud erinevates viiruse levikut takistavate meetmete väljatöötamiseks loodud töögruppides, et tagada piirangute optimaalne rakendamine sadamategevuse ja meretranspordi iseärasustest lähtudes. Samuti oleme koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga ja Terviseametiga korraldanud pandeemiaga seotud nõuete täitmist sadamates (sh tervisekontrollide ja testimise korraldamine) ning teinud piiriülest koostööd teiste sadamatega, et sünkroniseerida ohutusmeetmeid ja tagada omavaheline operatiivne kommunikatsioon.

Tallinna Sadama sadamates on sadamaseadusest tulenevate veeliikluse ohutuse, turvanõuete, keskkonnakaitse nõuete ning lasti ohutu käitlemise nõuete täitmiseks rakendanud **ohutuse tagamise süsteem**. Toimub pidev võimalike ohuolukordade riskide hindamine ning vajadusel ohutusmeetmete ajakohastamine. Sadama ohutus üldisemalt on reguleeritud sadama eeskirjas. Struktuuriüksuste ülesanded ohuolukordade ennetamisel ja ohuolukorras tegutsemisel Tallinna Sadama sadamates on kirjeldatud ohuolukordade ennetamise ja lahendamise korras ning igal sadamal on välja töötatud ja rakendatud ohuplaan. Ohuolukorras tegutsemiseks **toimuvad regulaarselt õppused** ja teeme pidevat ohutusalast koostööd järelevalveametite, kohalike kogukondade ja kõigi operaatoritega, sh sadama territooriumil tegutsevate ohtlike ainete käitlejatega.

Kõik avastatud juhtumid registreeritakse ning nende pidev monitoorimine annab olulise sisendi täiendavate ohutusmeetmete planeerimisse.

Õppused

Tuleohutuse tagamiseks on sadamad varustatud esmaste tulekustutusvahenditega (pulber-, gaasi- ja vesikustutitega, voolikusüsteemidega, tulekustutustekkidega jne), automaatsete signalisatsioonisüsteemidega (tulekahjusignalisatsioon, sprinklersüsteem, gaasikustutussüsteem, vesikardin, häireedastus) ja välise tuletõrjevee süsteemidega (hüdrandid, mereveevõtu kohad). Koostöös Päästeametiga viiakse regulaarselt läbi tulekahjuõppusi ja tuleohutuspaigaldiste kontrolle.

Muuga sadamas asuv Päästeameti **Muuga päästekomando** tagab operatiivse reageerimise võimalikele päästesündmustele. Päästekomando päästevõimekuse suurendamiseks on Tallinna Sadam hankinud Muuga sadamas võimalikele päästesündmustele reageerimiseks vahtkustutusvahendid ja voolikusüsteemid, mis võimaldavad kasutada kuni 3 km kaugusel asuvaid kustutusveeallikaid ning tulekustutusel merevee kasutamiseks mõeldud pumbasüsteemi HydroSub, mille võimsus on kuni 11 000 liitrit minutis. Lisaks on Muuga sadama idaosas veesõidukite veeskamiseks slipp, mis võimaldab päästeüksustel operatiivselt reageerida piirkonnas toimuvatele merepäästesündmustele.

Turvanõuete rakendamise eesmärgiks sadamates on laevade, reisijate, kauba ja sadama töötajate ohutuse tagamine ning süütegude ennetamine. Kõikides Tallinna Sadama koosseisu kuuluvates sadamates rakendatakse **ISPS⁵ koodeksist** tulenevaid kõrgendatud turvanõudeid. Vanasadam on määratud riigikaitseobjektiks, millest tulenevalt rakendatakse seal täiendavaid turvalisuse meetmeid.

Igas Tallinna Sadama koosseisu kuuluvas sadamas on rakendatud Transpordiameti⁶ ja Kaitsepolitsei ameti poolt läbi viidud **riskianalüüsil põhinev turvaplaan**, mille kohaselt jaotub iga sadam turvarajatisteks, ning mis sisaldab turvarajatise riskidele vastavaid turvameetmeid. Turvaplaani toimivust testitakse õppuste ja harjutuste käigus iga kolme kuu tagant ning järelevalvet turvaplaanis määratletud turvanõuete täitmise osas teostab Transpordiamet igal aastal toimuvate auditite käigus. Kõik sadamad on juurdepääsupiiranguga alad, millele sissepääs toimub lubade alusel. Kõikides sadamates on mehitatud valve ning pidevas parendamises kaasaegsed tehnilised valvesüsteemid, mis toetavad turvalisuse tagamist.

Tänu põhjalikule ennetustööle on Tallinna Sadamas viimase kümne aasta jooksul esinenud vaid üksikud tõsisemate tagajärgedega intsidendid. Suure hukkunute või vigastuste arvuga ohuolukordi esinenud ei ole.

TS Shipping on juurutanud jäämurdja Botnica ohutuse ja kvaliteedi tagamiseks juhtimissüsteemi, millesse on integreeritud peamiste rahvusvaheliste merenduskonventsioonide (SOLAS, MARPOL, STCW jt.) ja ISO standardite (9001:2015, 14001:2015, 45001:2018) nõuded. Samuti jälgitakse rahvusvahelise avameretööstuse suuniseid ja parimaid tavasid. TS Shipping on IMCA (*International Marine Contractors Association*) liige ja jälgib oma töös selle juhiseid, soovitusi ja praktikaid. Igal aastal korraldatakse laeval ligi kaksikümmend erinevat ohutuse- ja turvalisuse alast õppust ja treeningut vastavalt rahvusvaheliste konventsioonide nõuetele ja avameretööstuse soovitudele ja praktikatele. Kaks korda aastas korraldatakse ka ühisõppusi laeva ja kaldameeskonna koostöö harjutamiseks. Laevale on paigaldatud peamasinate ja muude mehhanismide ning süsteemide kaugjälgimisseadmed, mis mh võimaldavad kasutada laeva masinaid ja süsteeme efektiivsemalt, vähendades samas kulusid ning heitmeid. Laeva vindisüsteemide ja nende kontrollisüsteemide tõrgeteta töö tagatakse samuti kaughalduse tehnikaga.

TS Laevad rakendab turvanõuete tagamiseks ISPS koodeksist tulenevaid nõudeid. Tuleohutuse tagamiseks toimuvad laevadel vastavalt SOLAS nõuetele pääste- ja tuletõrjeõppused kord nädalas. Reeglina viiakse laevadel ja sadamates läbi erinevaid ühisõppusi koostöös Politse- ja Piirivalveameti, KAPO ja Päästeametiga, kuid 2020. aastal pandeemia piirangute tõttu ühisõppusi ei toimunud. Merekeskkonna hoidmisel ja prügimajanduses lähtub TS Laevad MARPOL nõuetest. Kogu ohutusjuhtimise süsteem (SMS) on rakendatud kõikidel TS Laevad laevadel ja Transpordiamet auditeerib kord aastas kõiki laevu ja kontorit eraldi.

⁵ *International Code for the Security of Ships and Port Facilities — Rahvusvaheline laevade ja sadamarajatiste turvalisuse koodeks.*

⁶ *Transpordiamet loodi 1. jaanuaril 2021 seniste Lennu-, Maantee- ja Veeteede Ameti ühendamise (ning nende õigusjärgsena).*

2.2 Kvaliteedijuhtimine ja riskid

Kontserni emaettevõttena on **AS Tallinna Sadam** alates 2003. aastast rakendanud **integreeritud juhtimissüsteemi**, mis vastab kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi standarditele **ISO 9001 ja ISO 14001**. Vastavus rahvusvaheliste standardite nõuetele on tõendiks, et ASi Tallinna Sadam juhtimissüsteem tagab klientide ja sidusrühmade rahulolu, tööprotsesside tõhususe ning riskide ja keskkonnaaspektide kontrolli all hoidmise. 2020. aasta märtsis läbisime edukalt sertifikaadi uuendamise auditi vastavalt ISO 9001:2015 ja ISO 14001:2015 nõuetele, mille viis läbi sertifitseerimisfirma Bureau Veritas Eesti OÜ. Järgmine sertifikaadi uuendamise audit toimub märtsis 2021. Tähtsamad kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteemi arendamise eesmärgid olid kliendirahulolu, ettevõtte maine ja töötajate pühendumuse mõõtmiste läbiviimine ja tulemuste analüüsimine. Samuti jätkati mitmete digitaliseerimise projektidega: personalijuhtimise tegevuse digitaliseerimine, vara ja juhtumite haldamise digitaalsed lahendused ning paberivaba grupitöövahendite kasutamine.

TS Shippingus on alates 2017. aastast rakendatud integreeritud juhtimissüsteem vastavalt kvaliteedijuhtimissüsteemi standardile ISO 9001:2015, keskkonna juhtimissüsteemi standardile ISO 14001:2015, töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi standardile OHSAS 18001. Mais 2020 toimus integreeritud juhtimissüsteemi resertifitseerimisaudit vastavalt kvaliteedijuhtimissüsteemi ISO 9001:2015, keskkonnajuhtimissüsteemi ISO 14001:2015 ja töötervishoiu- ja tööohutuse juhtimissüsteemi ISO 45001:2018 standarditele sertifitseerimisfirma Bureau Veritas Eesti OÜ poolt. TS Shippingu peamised eesmärgid – laeva töövalmidus vähemalt 90% ja klientide rahulolu indeks vähemalt 80% – olid 2020. aastal täidetud.

Vastavalt **riskide haldamise raamistikule** vaatame regulaarselt üle Tallinna Sadama tegevust mõjutavad riskid. Tallinna Sadama tegevust mõjutavad riskid on jaotatud kolme põhikategooriasse: väliskeskkonna riskid, ärivaldkondade riskid ja tegevusriskid ning kõikidele riskidele on määratud riskitõsidusastmed (madal, keskmine, kõrge või ekstreemne) ja maandamismeetmed, mis sõltuvad konkreetse riski iseloomust. Kontserni finantsriskide haldamine toimub eraldi ja nende maandamise põhimõtetest ja viisidest saab põhjaliku ülevaate raamatupidamise aastaaruande [lisast 4](#).

Väliskeskkonnariskidest mõjutavad kontserni tegevust enim COVID-19 pandeemia pikaajaline mõju reisijate ja kauba liikumisele, kliimamuutustest tulenevalt karmistuvad keskkonnanõuded ning riikliku maksupoliitika (sh alkoholi aktsiisid) võimalikud ebasoodsad muutused. Samuti omavad olulist mõju ka sadama suuremate klientide äritegevusega seotud riskid ning potentsiaalsete klientide vähenemine valmisolek investeerimiseks seoses maailmamajanduse ebastabiilsusega. **Reisijate ärivaldkonnas** on oluline risk pikas perspektiivis võimaliku konkureeriva reisisadama rajamine ja reisijatega seotud võimalikud õnnetusjuhtumid sadamaalal. **Kaubavaldkonda** mõjutab enim ELi ja USA poolt Venemaa suhtes kehtestatud majandussanktsioonide jätkumine ja laiendamine ning konkurentsi tihenemine Läänemere sadamate vahel (sh Eesti sisene konkurents) ning raudtee veoplaanide jätkuv piiramine Venemaa poolt. **Kinnisvara valdkonnas** on olulised riskid seotud kohalike omavalitsuste planeeringuprotsesside võimaliku venimisega ja võimalike kohtuvaidlustega. **Laevanduses** võib äritegevust mõjutada reisiparvlaevade osas pikas perspektiivis võimalik Saaremaa silla ehitus ja jäämurdja Botnica puhul pideva rakenduse mitteleidmine suveperioodideks. **Tegevusriskidest** on kõrgeks hinnatud riskid seotud tööohutuse ja töötervishoiuga, äriprojektide planeerimise/realiseerimisega ning oluliste varade turuväärtuse võimaliku vähenemisega. Kõik muud riskid, sh keskkonnavalas riskid (näiteks akvatooriumi ja territooriumi reostuse oht, müra- ja lõhnaäiringud), ohutuse ja turvalisusega seotud riskid, personaliga seotud riskid jms riskid nii kõrgeks hinnatud ei ole (sealjuures arvestatakse ka riskide maandamismeetmeid) ja jäävad, sõltuvalt konkreetsest riskist, kas madalaks või keskmiseks.

Tallinna Sadama väärtuste ja eetikaga seonduvalt, sh korrupsiooniennetuse eesmärgil, on kontserniüleselt kehtestatud **huvide konflikti vältimise kord**, mille kohaselt on muu hulgas ettevõttele oma ärihuvide deklareerimise kohustus nii kontserni ettevõtete nõukogude ja juhatuste liikmetel (kokku 16 isikut) kui ka tehingute tegemist mõjutavatel töötajatel (13% kontserni töötajatest). Samuti järgib Tallinna Sadam **isikuandmete kaitse** (GDPR) nõudeid ja järjest enam keskendume küberturvalisuse tagamisele. Korraldame nimetatud teemadel regulaarselt koolitusi ja teabe jagamist (nt siseveebis) töötajatele ja ka juhtorganite liikmetele. **Küberturvalisuse** suurendamise eesmärgil testime ka välise ekspertide kaasabil regulaarselt oma infosüsteeme seotud riskide maandamiseks.

2.3 Kliendid ja tarnijad

Meil on laiapõhjaline kliendibaas, mis suures osas koosneb Eesti Vabariigist ja rahvusvahelistest stabiilsetest suurettevõtetest, kellest mitmed on noteeritud erinevatel börsidel. Tallinna Sadama suurimateks klientideks on reisilaevade operaatorid, kaubaterminalide operaatorid ja Eesti Vabariik reisiparvlaevade ja jäämurdja Botnica lepingute kaudu. Teenuste lõpptarbijatena on meie klientideks ka Saaremaa ja Hiiumaa liinide reisiparvlaevade reisijad ning ka rahvusvaheliste reisiliinide reisijad, samuti kaubavedajad ja -omanikud.

Meile on tähtis pakkuda oma klientidele võimalikult kvaliteetset teenust ja selleks jälgime klientide rahulolu kuues suuremas kliendigrupis, milleks on kaubaterminalide operaatorid, laevaliinioperaatorid, laevaagendid, üürnikud, reisijad ning jahisadama kliendid. 2020. aastal oli **kliendirahuloluindeks** kuuepallisüsteemis 5,13 (2019: 4,87). TS Laevad mõõdab regulaarselt üleveoteenust kasutavate klientide rahulolu pakutavate teenustega soovitusindeksi meetodika alusel. 2020. aastal oli **soovitusindeks** +73 vahemikus -100 kuni +100 (2019: +65).

Kliendisuhtluses järgime avatuse ja kaasamise põhimõtteid. Regulaarselt toimuvad ettevõtte juhtkonna ja ärisuunajuhtide kohtumised võtmeklientidega. Vähemalt kord aastas viime läbi kliendiinfopäeva tutvustamiseks Tallinna Sadama olulisi kavatsusi, projekte ja investeeringuid.

Klientide ja kontserni tegevusvaldkondade **sidusgruppidega koostöös** toimusid 2020. aastal mitmed üritused ja konverentsid: WDBE *online*-seminar andmevoost ehituse elutsükklis, Transestonia 2020, Läänemerepäeva avalik diskussioon „Läänemeri puhtaks – koos lahendusi otsides“, BPO veebiseminar „New reality of the port sector“, Paldiski Ettevõtjate Liidu konverents „Teistmoodi Paldiski“, XVI rahvusvaheline Merenduskonverents jt. Kuigi pandeemiast tulenevalt olime sunnitud võõrustama vähem äridelegatsioone, toimusid siiski mitmed avalikud üritused tutvustamiseks Eesti logistikaettevõtete ja sadamate võimalusi kaubavoogude ja reisijate teenindamisel ning keskkonna hoiul, sh: pressikonverents Eesti turismitulemused 2019 reiserterminalis D, Rail Baltica kaubajaama projekteerimise pressikonverents Muuga sadamas, mereprügipüüdur Seabin tutvustus, EKA tudengite sadamaarendusalaste tööde tutvutus.

Teenindustaseme ühtlustamiseks reiserterminalides töötasime 2019. aastal koos reisilaevade operaatoritega välja Vanasadama kogukonna Teeninduskompassi ehk ühised arusaamad ja kokkulepped sadama küllastajate teenindamisel. 2020. aastal toimus Vanasadama teeninduskogukonna infopäev, avalikustasime Teeninduskompassi oma veebilehel. TS Laevad soovib oma reisijatele pakkuda parimat reisikogemust Eestis. 2020. aastal jätkusid reisiparvlaevadel pardapoodide ja -restoranide ümberehitustööd. Koos oma partneritega oleme võtnud eesmärgiks, et küllastajad ja reisijad tunneksid end meie juures oodatuna ning meie sadamates ja laevadel kujuneks välja külalislahke kultuur ja kohavaim.

Toodete ja teenuste tellimisel oleme võtnud endale eesmärgi võimaluse korral eelistada keskkonnasäästlikke ja Tallinna Sadama väärtusi kandvaid lahendusi. Lähtume keskkonnasäästlikkuse kriteeriumitest juba hanke nõuete koostamisel ja välistame keskkonda koormavate lahenduste pakkumise.

2020. aastal töötasime välja **Sadamakogukonna kodukorra** ehk ootused sadama-aladel teenuseid pakkuvatele partneritele, mis hõlmavad endas nii kestlikkuse, ohutuse kui ka külalislahkuse alaseid ootusi. Sadamakogukonna kodukorrast on teavitatud partnereid ja viide ootustele on alates 2020. aasta lõpust lisatud partnerlepingutesse.

Soovime, et kõik, kellega me koos töötame, panustaksid koos meiega ühiskonda ja keskkonda, sh hindame ka oma partnerite valikul nende poolset kestlike põhimõtete järgimist.

3 Keskkond

Tallinna Sadama kestliku arengu **keskkonnaalased strateegilised prioriteedid** on:

- energiatõhusus ja säästev tarbimine,
- puhas Läänemeri ja ringmajanduse suurendamine,
- puhas õhk.

Tallinna Sadam on äri- ja arendustegevuses järjekindlalt panustanud, et vähendada oma tegevuse negatiivset mõju keskkonnale. Lähtume teadmisest, et meie kodumeri – Läänemeri – on üks kõige tundlikuma ökosüsteemiga meresid maailmas ning puhas õhk oluline elukvaliteedi näitaja tagamaks meie äri- ja arendustegevuse jätkumist elamispiirkondade läheduses. Oleme võtnud eesmärgiks tegeleda ka ringmajanduse suurendamisega ning energiatõhususe tõstmisega, hoides samal ajal silma peal kõikide loodusressursside säästval kasutamisel suunaga säästvamale tarbimisele. Tunneme vastutust loodus- ja merekeskkonna eest, kuulame kogukondi, teeme koostööd omavalitsuste, teadusasutuste ja teiste Läänemere suurimate sadamatega, et tagada ettevõtte jätkusuutlik areng ja toimimine. Keskkonnajuhtimissüsteemi aluseks on oluliste keskkonnaaspektide ja neist tulenevate keskkonnamõjude väljaselgitamine ning sellest lähtudes keskkonnaeesmärkide ja -ülesannete määratlemine tulemuslikkuse parandamiseks.

3.1 Energiatõhusus ja säästev tarbimine

Oleme võtnud eesmärgiks **energiatõhususe suurendamise ja 90% taastuenergia kasutamise**, hoides samal ajal silma peal loodusressursside säästval tarbimisel. Prioriteedi pikaajaliseks eesmärgiks on **saavutada aastaks 2050 kliimaneutraalsus ja taastuenergia maksimaalne kasutamine**. Eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alljärgnevad energiatoõhususe ja säästva tarbimise hindamise mõõdikuid.

Kasutame ehitiste kavandamisel digitaalset mudelprojekteerimist (BIM – *Building Information Modelling*), mis annab juba projekteerimise algfaasis võimaluse laiendada ehitiste funktsionaalsust ja juurutada kestlikke lahendusi. Näiteks, reisiterminali D ehitus oli Tallinna Sadama esimene projekt, kus nõudsim teadlikult BIM tehnoloogia rakendamist ja kasutasime saadud teavet projekteerimise ja ehituse kvaliteedi tagamiseks ning hilisemate haldamiskulude vähendamiseks. Tegemist oli koostööprojektiga, mille raames arendas Tallinna Sadam välja oma BIM nõuded. Projekti käigus kasutati rohkelt erinevaid digilahendusi ning kehtestatud nõuded muutsid nii töö korraldust kui ka parandasid suhtlust projekteerijate, ehitajate ja tellija vahel. Mõju sektorile on olnud laiapõhjaline ja märkimisväärne, sest BIM on puudutanud väga paljusid ettevõtteid, alates Tallinna Sadamast kuni ehitusplatsi töövõtjateni välja, samuti on Tallinna Sadama BIM nõuded avanud aktiivse arengu just mudelite kasutamiseks halduse faasis. 2020. aastal valminud **reisiterminali D katusel on päikesepaneelid**, mis võimaldavad kasutada osaliselt taastuenergiat.

Vähendamaks jahutusvajadust on hoonel topelt fassaad. Sisearhitektuuris oleme kasutanud ehsat puitu ja elusloodust – rohkelt taimi ning dekoratiivpuid. 2020. aastal **jätkus kruisiterminali ehitus**, mis valmib 2021. aastal ja kus hakatakse kasutama **kütteks ja jahutuseks merevee süsteemi** ning lisaenergiat ammutatakse samuti **päikesepaneelidest**.

2020. aastal jätkasime eelnevatel aastatel algatatud innovaatiliste lahenduste kasutuselevõtmist ja energiatarbimisel taastuvatest allikatest toodetud energia kasutamist. Sadama põhilisemad ja suuremad büroo ja teenindushooned on hooneautomaatikaga varustatud ja jälgitavad reaajas. Suureks sammuks oli **reisiterminali D renoveerimisel elektriküttelt kaugküttele üleminek**, mille täiendavaks efektiivsuse tõstmiseks automatiseeriti kogu energiatarbimise juhtimine. Samuti pandi 2020. aastal rõhku tänavavalgustuse ja laoplatside valgustuse energiasäästule, kus **analüüsi valgustuse põlemise vajalikkust** ja aegasid ning **võeti kasutusele LED valgustuse dimmerdamist**, millega vähendati oluliselt valgustuse energiatarbimist. Laevafirmade ja veokijuhtide paremaks teenindamiseks laevaliiniil Muuga-Vuosaari valmis Muuga sadamas *cargo check-in* hoone, mis on esimene A-energia hoone Tallinna Sadamas. Hoone katusele on paigutatud päikesepaneelid ja seda köetakse õhk-soojuspumbaga.

Energiatõhususe ja säästva tarbimise hindamise mõõdikud

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	2020	2019
MPSV Botnica Botnica Energy Efficiency Operational Index (EEOI) ⁷	Hoida tasemel 0,3–0,4	0,3	0,4
Välisvalgustuse kaasajastamise määr	100%	31%	31%
Hoonete energiatoõhusus (kWh/m ² aastas)	130	184	197
Taastuenergia osakaal energiatarbimises	Omatoodang 10%, sisseost 80%	Omatoodang 0,9%, sisseost 0%	Omatoodang 0,4%, sisseost 0%

⁷ $EEOI = FC * CF / D * m$, kus FC — kütusekulu tonnides; CF — kasutatava diiselkütuse konversioonifaktor; D — läbitud distants miilides; m — kaubakogus ($m=1$).

Vähendasime sadamaalal välisvalgustuse elektritarbimist võrreldes 2019. aastaga **12,5% (526,7 MWh)**, mis saavutati seoses LED valgustuse dimmerdamise suurendamise ja valgustuse põlemise vajalikkuse kohtade ja valgustamise aegade ülevaatamisega. Soojusenergia kasutus suurenes 2020. aastal, seoses Vanasadamas reisiterminali D olulise laiendamise ning elektriküttelt kaugküttele üleviimisega. **Elektrikasutus vähenes 2020. aastal 4%**, mis oli peamiselt tingitud soojast talvest ja energiasäästu projektidest: välisvalgustuse energiasääst, reisiterminali D viimine elektriküttelt kaugküttele.

TS Shippingu jäämurdjal Botnical on juurutatud juba alates 2013. aastast SEEMP – *Shipboard Energy Efficiency Management Plan*, mis on integreeritud juhtimissüsteemi osa ja milles on kirjeldatud protseduurid ja meetmed energiatarbimise optimeerimiseks. Lisaks on Botnica juhtimisel kasutusel teenus, mis võimaldab jälgida laeva liikumist reaalajas,

samuti programmid, mis võimaldavad kontoris analüüsida ilmasüsteemide muutusi ja laeva liikumist ning seeläbi anda kaptenitele omapoolseid soovitusi optimaalsete kursside ja kiiruste valikuks, et vältida tugevaid vastutuuli ja lainet (*weather routing*). See on aidanud jäämurdjal Botnica oluliselt säästa kütust ja tagada ohutum ookeani ületus.

2019. aasta lõpus paigaldas **TS Laevad** reisiparvlaevale Piret **Blueflow Energy Management innovaatilise kütusekulu jälgimise süsteemi**, mis aitab reaalajas parandada laevajuhtide sõiduvõtteid, kasutada optimaalset kiirust vastavalt navigatsioonipiirkonnale ning planeerida laeva veealuse korpuse puhastuse vajadust kütusekulu kokkuhoidmiseks vähendades sellega laevakütusest tulenevat negatiivset mõju keskkonnale. Sellest tulenevalt oli Pireti kütusekulu kokkuhoid 2020. aastal 9% reisi kohta. Alates juulist 2020 on *Blueflow Energy Management* süsteemiga varustatud ka reisiparvlaevad Töll, Leiger ja Tiiu.

3.2 Puhas Läänemeri ja ringmajanduse suurendamine

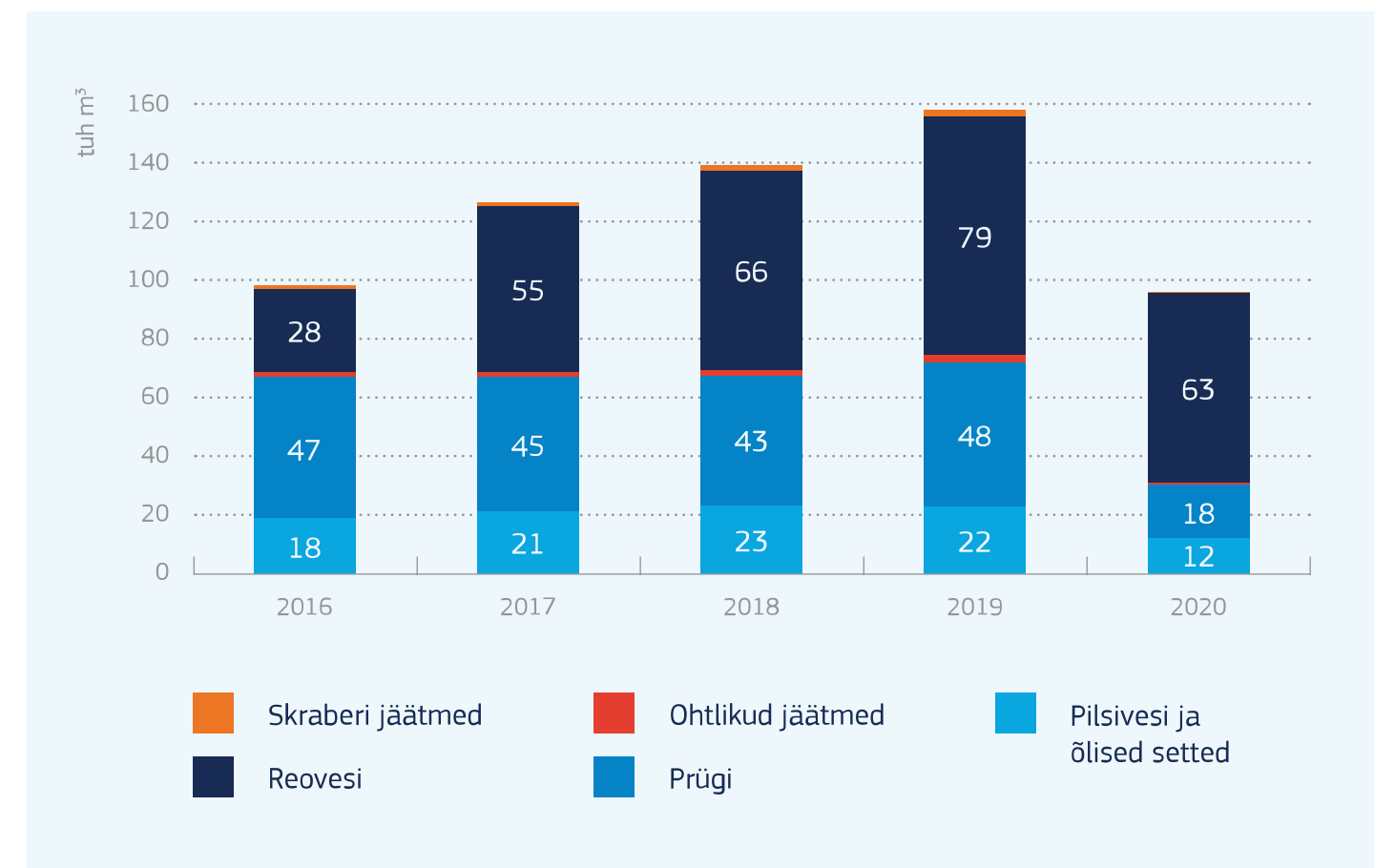
Prioriteedi pikaajalisteks eesmärkideks on **70% jäätmete suunamine ringmajandusse, merereostusohu ja -riskide mõju minimeerimine ning liigirikkuse säilitamine rannikualadel** kontserni tegevusega seotud piirkondades. Nende eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alltoodud mõõdikuid.

Tallinna Sadam kannab hoolt, et meie tegevusest tekkinud ökoloogiline jalajälg oleks minimaalne. Sealjuures lähtume teadmistest, et meie Läänemeri on üks kõige tundlikuma ökosüsteemiga meresid maailmas. Tallinna Sadama sadamates on tagatud piisavad võimsused sadamat külastavate laevade pilsivee ja õliste setete, reovee, prügi ning skraberid jäätmete vastuvõtmiseks. Kui tavapäraselt laevajäätmete maht iga-aastaselt kasvab, siis 2020. aastal oli laevajäätmete vähenemise peamine põhjus kruisilaevaküllastuste ära jäämine ning liinireisijate arvu oluline vähenemine seoses COVID-19 pandeemiaga.

Erinevalt paljudest teistest Euroopa sadamatest toetame laevu, mis on heidetes leiduvate vävliühendite (SO_x) vähendamiseks investeerinud heitgaaside puhastusseadmetesse (skraberid) ja **võtame skraberite tekitatud jäätmed vastu ilma lisatasuta.**

2020. aastal oli 53% laevajäätmetest suunatud ringlusesse⁸ (2019: 54%). 2020. aastal muutus jäätmete arvutusmetoodika, varasemalt ringluse sihtarvude võrdluses hõlmatud pilsivesi, õlised setted ning muud ohtlikud jäätmed jäeti arvestusest välja, et keskenduda suurima keskkonnamõjuga jäätme rühmade käitlusele lõpptarbijani.

Laevaheitmete vastuvõtt

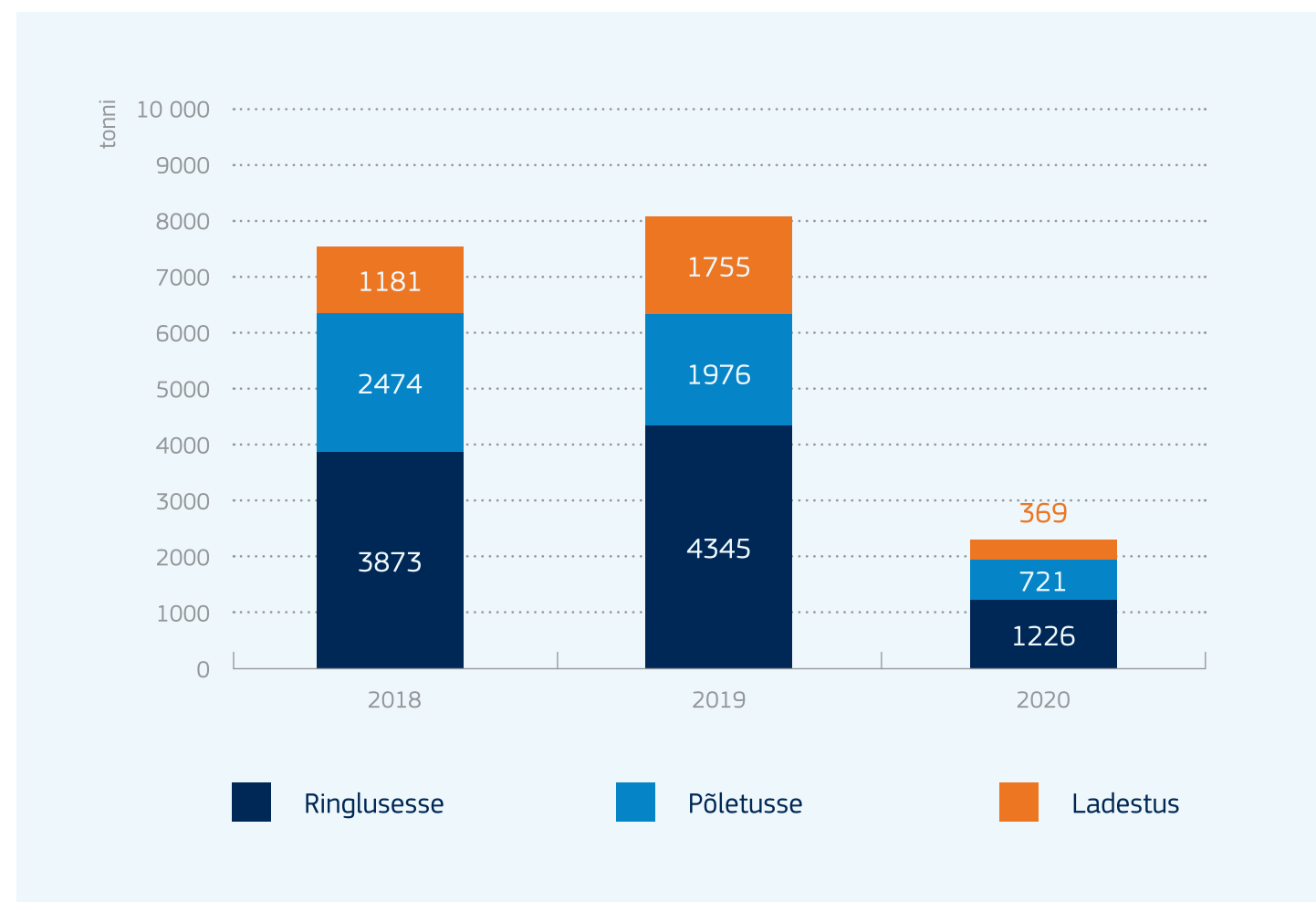
Mõõdikud keskkonnameesmärkide saavutamiseks

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	2020	2019
Ringmajandusse suunatud laevajäätmete osakaal	70%	53%	54%
Vanasadamas reovett ära andnud kruisilaevade laevaküllastuste osakaal	100%	83%	81%
Reostusjuhtumite arv akvatooriumides	0	18	9
Muuga lahe põhjaelustiku liigirikkuse indikaator (võrreldes referentspiirkonnaga)	100%	100%	100%
Tallinna lahe põhjaelustiku liigirikkuse indikaator (võrreldes referentspiirkonnaga)	100%	71%	100%

⁸ <https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/public/taaskasutus.png>.

Tallinna Sadam panustab Läänemere puhtuse tagamisse **aidates kaasa laevadelt roovee merre laskmise vältimisele**. Selleks on Vanasadamas rajatud roovee kanalisatsiooni torustik kruisikaidel, tihedama kasutusega liinilaevade kaidel ja mikrotunnel roovee vastuvõtu võimsusega kuni 1200 m³/h. Tänu **püsivalt kaldaga ühendatud roovee kanalisatsioonile kaidel**, saavad Vanasadamas peatuvad kruisilaevad ja reisilaevad roovett ära anda piiramatus koguses ja ilma lisatasuta. Tagamaks reisilaevade poolt roovee äraandmise võimalus eesmärgiga kaitsta Läänemere merekeskkonda, otsustati 2020. aasta algusest võtta jäätmetasu arvelt vastu **Vanasadamat külastavatelt reisilaevadelt roovett piiramatus koguses** (senini kehtinud 7 m³ piirangu asemel).

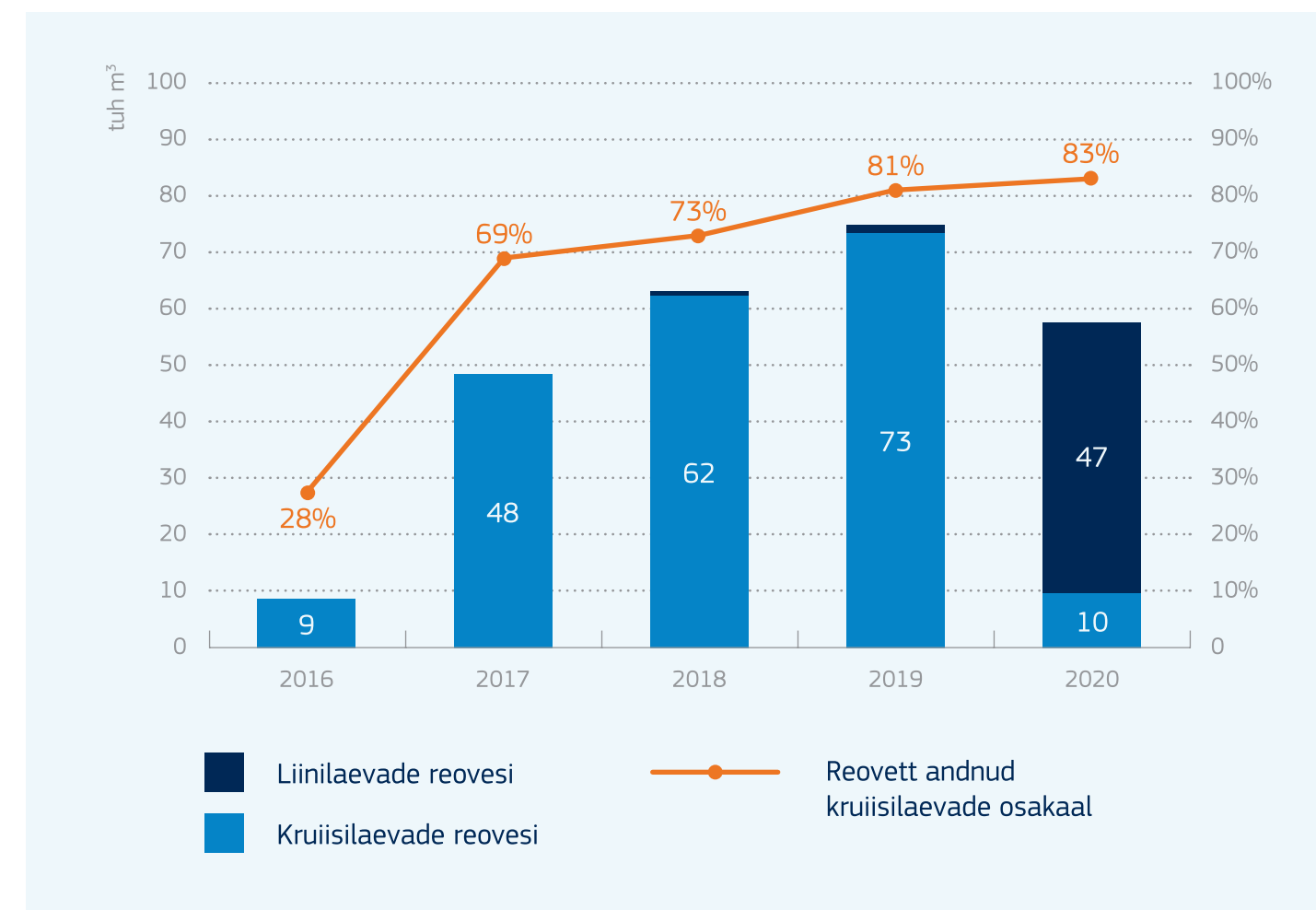
Laevaheitmete ringmajandus

Kui varasemalt andsid reisilaevad Vanasadamas ära umbes 1000–2000 m³ roovett aastas, siis piirangute kadumisega 2020. aastal on ära antud roovee kogus kasvanud 47 tuh m³-ni. Kruisilaevade poolt ära antud roovee kogused 2020. aastal on aga ära antud tehniliste külastuste raames, sest seoses COVID-19 pandeemiaga tavapäraseid kruisilaevade külastusi ei toimunud. Roovett ära andnud laevakülastuste osakaal liinilaevade puhul on ebaoluline laevade tiheda sõidugraafiku ja tavapäraselt lühikese külastusaja tõttu.

2020. aastal jätkus **jäätmete liigiti kogumine** nii Tallinna Sadama kontoriruumides, reisiterminalides kui ka TS Laevade reisiparvlaevadel, mis annab olulise panuse jäätmete suunamiseks ringmajandusse.

Kruisi- ja reisilaevadelt Vanasadamas vastu võetud roovesi

Perioodil 19.12.2019–12.03.2020 teostati **Paldiski Lõunasadamas sissesõidukanali ja pöörderingi süvendustöid** kogumahuga 685 tuh m³. Sadama süvendamise perioodil viidi läbi heljumi, linnustiku, põhjaloomastiku, põhjataimestiku ning kalastiku seired, mida teostasid OÜ Maves, TalTech Meresüsteemide Instituudi, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi ja Eesti Maaülikooli teadlased. Seirete tulemusel olulisi sadamategevusest tingitud keskkonnaseisundi muutusi ei tuvastatud.

Peame oluliseks sadamategevuse võimalikest mõjudest tingituna ka **mere liigilise mitmekesisuse** jälgimist. Pikaajaline eesmärk on, et põhjakoosluste liikide arv Vanasadama (Tallinna lahes) ja Muuga sadama lähistel ei erineks referentspiirkonna (Kakumäe laht) keskmistest väärtustest. Mõõdik peegeldab hästi sadamategevuste mõju mereökosüsteemidele, kuna põhjakoosluste liikide arv näitab otseselt muutusi vee läbipaistvuses, eutrofeerumise intensiivsuses, süvendamise mahus ja muude reainete koormuses. Selleks kasutame iga-aastase riikliku keskkonnaseire (Eesti Mereinstituut ja Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuur) andmeid Muuga ja Tallinna lahe põhjaelustiku liikide arvu kohta. 2020. aasta seire andmetel on mere seisund Muuga sadama lähedal sama mis referentsjaamas ehk mõõdik 100%. Halvem keskkonnaseisund Vanasadama lähistel (mõõdiku tase 70%) on tingitud väga erakordsetest keskkonnatingimustest talvekuudel, kus suur sademete ja tormipäevade hulk (jääkate puudumine) põhjustas suuremaid muutusi merevee läbipaistvuses ja eutrofeerumises.

2020. aastal toimusid **Läänemere alased keskkonnakampaniad** – Läänemerepäeva tähistamine, mereprügi koristus Seabin abil, suitsukonide koristamise kampaania „Meri algab siit“, millest saab lähemalt lugeda aruande [punktist 5.2](#).

3.3 Puhas õhk

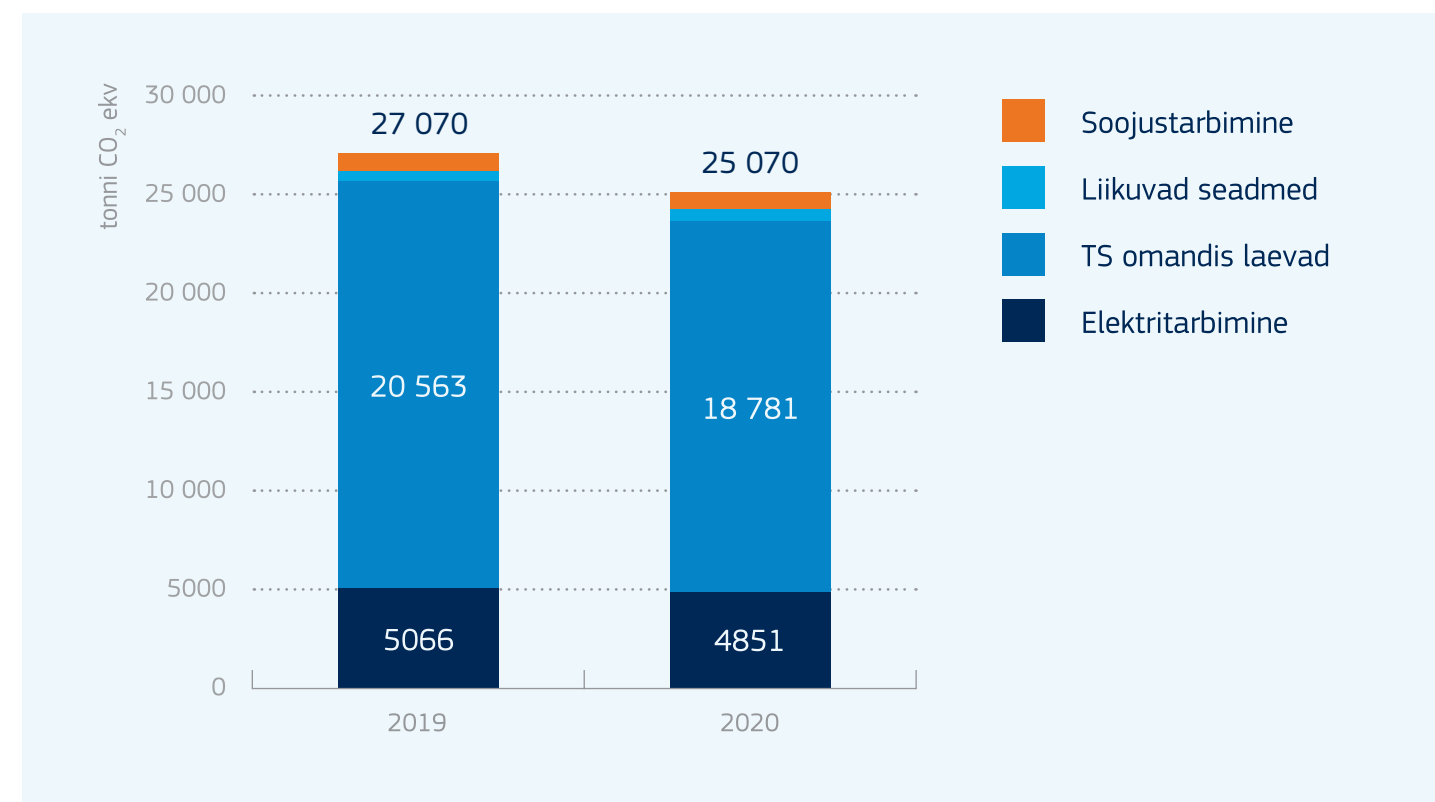
Puhta välisõhu prioriteedi pikaajaliseks eesmärgiks on **kliimaneutraalsuse saavutamine ja null-emissioon sadamas seisvatel laevadel aastaks 2050**. Nende eesmärkide täitmise jälgimiseks kasutame alltoodud mõõdikuid.

Meie eesmärgiks on tagada Tallinna Sadama tegevuspiirkondades puhas ja kvaliteetne välisõhk, mille saavutamiseks kasutame innovaatilisi lahendusi tihedas koostöös oma klientide ja partneritega.

Tallinna Sadama tegevusega kaasneva võimaliku **õhusaaste käsitlemisel oleme keskendunud** mitmele olulisele valdkonnale: KHG heite allikate kaardistus ja CO₂ emissiooni määramine, naftaterminalide kaupadest pärinevad lõhnaprobleemid, õhusaaste laevadelt ning sadamatasude diferentseerimine lähtudes laeva panusest õhusaaste vähendamisesse.

Puhtama välisõhu saavutamiseks oleme ellu kutsunud mitmed projekte ja loonud innovaatilisi lahendusi erinevates valdkondades.

Tallinna Sadama KHG heide

Puhta välisõhu mõõdikud

Mõõdik	Eesmärk tase 2030	2020	2019
KHG ⁹ heide (tonni CO ₂ ekvivalent)	2050=0	25 070	27 069
TS Laevad CO ₂ heide liinireisi kohta (%; 2019=100%)	26%	94%	100%
ESI soodustust saanud laevakülastuste osakaal (%)	50%	18%	18%
Liinilaevade kaldaelektri kasutamise aeg kogu laevakülastuse ajast Vanasadamas (%)	60%	0%	0%
Kaubasadamate ro-ro ühikute osakaal kogu ro-ro ühikute arvust (%)	50%	29%	29%

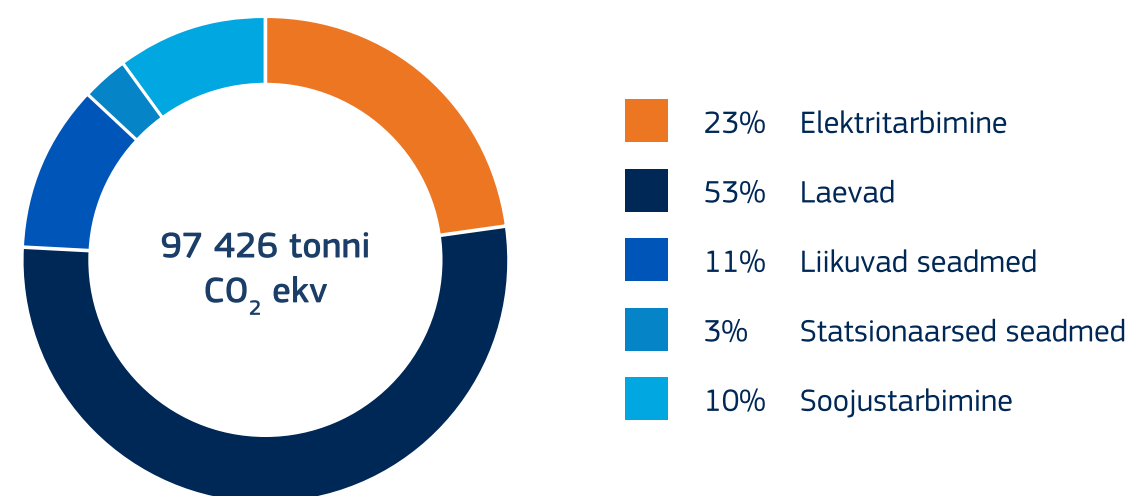
⁹ Kasvuhoonegaasid (KHG) — CO₂, N₂O ja CH₄ taandatud CO₂ ekvivalentina.

Tallinna Sadama tegevusega seotud kasvuhoonegaaside heite kaardistus

2020. aastal lõime metoodika ja kaardistasime koostöös Tallinna Tehnikaülikooli Mereakadeemiaga Tallinna Sadama tegevusega seotud **KHG emissiooni meie sadamates ja laevadel** 2019. aasta andmete põhjal. KHG heite kaardistamine ja kalkulatsioon viidi läbi lähtuvalt saasteallika omandist või kontrollist erinevate ulatuspiirkondade (*scope*) lõikes:

- Scope 1 – Tallinna Sadama otsesed saasteallikad (Tallinna Sadama omandis olevad laevad, sõidukid, muu tehnika ja katlamajad).
- Scope 2 – Tallinna Sadama kaudsed saasteallikad (ostetud elektri- ja soojusenergia Tallinna Sadama omandis olevatele hoonetele ja infrastruktuurile).
- Scope 3 – muud kaudsed saasteallikad (üürnikud, operaatorid, sadamat külastavad laevad, sadamat läbiv liiklus ja ro-ro kaup, lasti käitlemise seadmed, raudteeliiklus).

2019. a KHG emissioon (sh operaatorid, üürnikud ja laevaliiklus)

Lisaks KHG heite mahu hindamisele töötati välja **olulisema mõjuga meetmed**, mille rakendamise kaudu on võimalik Tallinna Sadama **KHG heidet vähendada**. Nendest mitmed on ka juba osaliselt kasutusel või väljaarendamisel – kaldaelekter reisilaevadele Vanasadamas, taastuvenergia kasutus, sadamatasude soodustused keskkonnasäästlikele laevadele, mandri ja suursaarte vahelises parvlaevaliikluses ökonoomsete hübriidlahenduste kasutusele võtmine ja ettevalmistused üleminekuks taastuvenergiat kasutavatele täislahendustele jm.

Kuna suuremad otseselt Tallinna Sadama KHG emissiooniga seotud mõjud on elektri- ja soojustarbimine, kütus ning transpordivahendite valik, siis on energiatõhusus ja taastuvenergiaallikate suurem kasutus peamised märksõnad KHG vähendamiseks.

Tallinna Sadama tegevusest tingitud KHG heite emissioon laiemas ulatuses ehk koos operaatorite, üürnike ja laevakülastustega (scope 1,2,3 kokku) oli 2019. aastal 97 426 tonni CO₂ ekvivalendina. Sellest üle poole annab laevaliiklus ehk **sadamaid külastavate laevade KHG emissioon**. Teisel kohal on elektritarbimine, millest omakorda Tallinna Sadama tarbimine moodustas vaid neljandiku. 2020. aasta laiemas ulatuses KHG heide selgub 2021. aasta sügisel tulenevalt uuringuga seotud osapoolte mahukate andmete uuendamise vajadusest.

Tallinna Sadama enda otsene ja kaudne KHG heide (scope 1 ja 2 kokku) oli 2020. aastal¹⁰ **25 070 tonni CO₂ ekvivalendina**. Sellest 59% tuleneb TS Laevade poolt Eesti mandri ja suursaarte vahelise parvlaevaliikluse opereerimisest.

2020. aastal vähenes kontserni CO₂ emissioon ligikaudu 7% võrreldes 2019. aastaga, mis oli peamiselt tingitud TS Laevade energiatõhususe suurenemisest (parvlaevade väiksem kütusekulu) ja TS Shippingu vähenenud prahipäevade arvust, lisaks mõjutas vähenemist ka pandeemiast tingitud emattevõtte elektri- ja soojustarbimise vähenemine.

¹⁰ Elektrienergia tarbimise emissiooni arvutamiseks on kasutatud 2018. a eriheiteteguri andmeid (National Inventory Report NIR 2020).

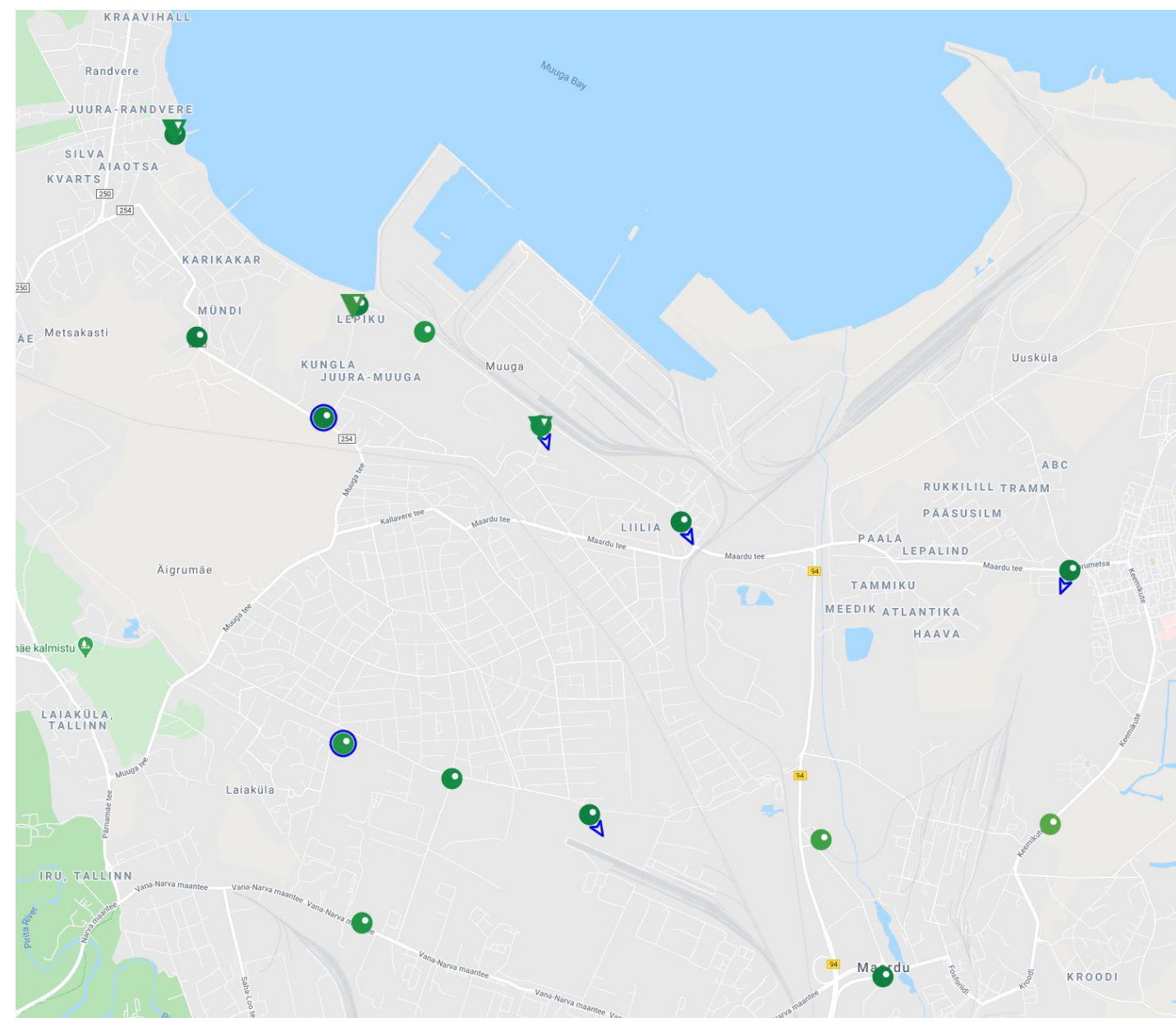
Muud meetmed puhtama välisõhu saavutamiseks

Liiklusjuhtimissüsteem Tark Sadam (sõiduautode ja veokite automaatne *check-in*, ootealale ja laevale juhtimine), mis on rakendatud Vanasadamas, lihtsustab ja kiirendab veokite ja autoga reisijate sadamaalal liiklemist ja reisile registreerumist, mis läbi vähenevad ka õhku paisatavad heitekogused sadamaalal. Targa Sadama süsteemi rakendamiseks on 2020. aastal loodud valmidus ka Muuga sadamas ja Paldiski Lõunasadamas ning rakenduse käivitamine nendes sadamates on plaanis 2021. aastal.

Raskeveokite ja sõiduautode kesklinnast välja viimine. Seoses pandeemiast tingitud kruisireiside piirangutega peatati Tallinn–Stockholmi laevaliini ja Eesti–Rootsi vaheline kaubavedu sh raskeveokid ja sõiduautod suunati Paldiski–Kapellskäri liinile, mida teenindas kaks *ro-pax*¹¹ tüüpi laeva (varem teenindas liini ainult üks laev). Muuga-Vuosaari liini teenindas jätkuvalt kaks *ro-pax* laeva, mis küll seoses COVID-19 pandeemia eriolukorra tõttu väljusid kevadel ajutiselt Vanasadamasse. Paldiski Lõunasadama ja Muuga sadama raskeveokite osakaal kogu Tallinna Sadama ro-ro ühikute arvust moodustas 24%. See omab positiivset mõju väiksema liikluskoormuse ja puhtama õhu näol Vanasadama sadamalal, CO₂ heited vähenevad hinnanguliselt ligi 167 tonni võrra.

Naftaterminalide kaupadest pärinevate lõhnaprobleemide leevendamiseks on Muuga sadama piirkonnas paigutatud kolm statsionaarset õhuseirejaama ja e-ninade võrgustik, mis on ennetav 24/7 toimiv hoiatussüsteem ja koosneb 16 lõhnasensorist. Tuginedes eelmiste aastate analüüside tulemustele muudeti 2020. aastal osaliselt e-ninade asukohti ja arvu. Jälgimissüsteemi abil on võimalik kiirelt tuvastada lõhna asukoht ja tekitaja ning asuda probleemi koheselt lahendama. Piirkonnas leviva ebameeldiva (sh naftasaaduste, gaasi ning keemia) lõhna kohta esitati Keskkonnainspeksioonile 2020. aastal kokku 121 kaebust (2019: 135). 114 korral ei puhunud tuul kaebuse esitamise hetkel sadama poolt või ei toimunud sadamas samaaegselt laadimistöid. Lisaks on siia alla arvestatud ka need kaebused, mil tegevus sadamas küll toimus, aga lühiajalist häiret näidanud e-nina jäi sadamast kaugemale, samas kui kõik sadama vahetus läheduses asuvad e-ninad häiringut ei näidanud. Kaebuste ning e-ninade 2020. aasta analüüsist selgus, et nendest vaid 7 kaebust (2019: 17) võib otseselt seostada tegevustega Muuga sadamas, kuna samaaegselt toimunud sadamas laadimistegevused ning häiretasemeid näitasid ka e-ninad. Seega tuleb kaebuste analüüsist selgelt esile, et lisaks Muuga sadamale, on oluline osa piirkonna lõhnahäiringu tekkimisel ka teistel ümbruskonnas paiknevatel ettevõtetel. Õhukvaliteedi seire tulemused aastate lõikes on toodud Tallinna Sadama veebilehel <https://www.ts.ee/ohuseire>.

E-ninade asukohta kaart Muuga sadama ja Maardu piirkonnas

¹¹ *Ro-pax* laev (roll-on/roll-off passenger vessel) on ro-ro-tüüpi laev, millel on lubatud peale võtta rohkem kui 12 reisijat. Laeval võib olla parvlaevaga sarnaseid mugavusi ja teenuseid, kuid peamine on sõidukite liiniliiklus.

2020. aastaks investeeriti **liinireisilaevadele kaldaelektriga ühendumise võimaluste** rajamiseks Vanasadama viiel kail (nr 3, 5, 7, 12 ja 13). Sellega saavad sadamas seisvad laevad maapealset elektrit kasutades seisata laevamootorid ning seeläbi vähendada heitgaase, tahkeid osakesi ja mürareostust. Projekti rahastati Euroopa Liidu kaasfinantseeritava projekti TWIN-PORT 3 raames, investeeringu kogumaht oli 3,5 mln eurot. Vanasadamas paigaldatud kaldaelektriseadmeid saavad kasutada nii Tallinna-Helsingi kui ka Tallinna-Stockholmi liini laevad, mis aitab parandada õhukvaliteeti ja vähendada vibratsiooni ning müra nii sadamas kui ka linnaruumis.

2020. aasta lõpuks valmis ühe maa-aluse ja nelja maapealse korrusega parkimishoone reisiterminali D vahetus läheduses. Parkimismaja mahutab ligi 400 sõidukit ja sinna on planeeritud kuni 40 elektriautode laadimise kohta, mis on Tallinna Sadama panus **süsinikuvaba autotranspordi soodustamiseks**.

2020. aastal alustati automaatsildumisseadmete paigaldamist Vanasadamas, mille eesmärk on samuti laevade poolt õhusaaste vähendamine sadamas manööverdamis- ja sildumisaja lühendamise kaudu. **Automaatsildumisseadmed** paigaldatakse Vanasadamasse kaidetele nr 5, 12 ja 13 ja neid hakkavad kasutama Tallinn-Helsingi liinil sõitvad reisilaevad. 2020. aasta lõpuks läbiti seadmete katsetused kaidel nr 5 ja 12. Projekti tulemusena paigaldatakse kokku 18 automaatsildumisseadet. Projekti rahastati Euroopa Liidu kaasfinantseeritava projekti TWIN-PORT 3 raames, investeeringu kogumaksumus on üle 8 mln euro.

Anname **keskkonnasõbralikumatele laevadele sadamatasude soodustust** ESI indeksi (*Environmental Ship Index*)¹² alusel. 2020. aastal andsime ESI indeksi alusel soodustust kokku 1309 laevakülastuse eest, mis moodustab sarnaselt 2019. aastaga 18% kogu laevakülastuste arvust.

Tallinna Sadama tüdarettevõtte TS Laevad astus 2020. aastal olulise sammu puhtama Väinamere, fossiilsetest kütustest loobumise ja nullemissioonini jõudmise suunas. Septembrist 2020 asus Virtsu-Kuivastu liini reisijaid teenindama Eesti esimeseks **keskkonnasõbralikuks hübriidreisilaevaks ümber ehitatud reisiparvlaev Tõll**. Laeva akupangad võimaldavad sõita osaliselt elektril, vähendades sellega diislikütuse hulka, õhusaastet ja müra. TS Laevadel on plaanis võtta hübriidtehnoloogia kasutusele ka teistel ettevõtte laevastikku kuuluvatel uuematel parvlaevadel. Laevale paigaldati akupangad, mis võimaldavad asendada umbes viiendiku reisiparvlaeva diislikütuse tarbimisest elektrienergiaga, mistõttu väheneb õhku paisatava CO₂ hulk hinnanguliselt kuni 1 600 tonni aastas.

Keskkonnanäesmärkide seadmine ja nende sidumine kestliku arengu eesmärkidega aitab Tallinna Sadamal täita nii kliimanetraalsuse saavutamise kui ka teisi pikaajalisi ambitsioonikaid keskkonnaalaseid eesmärke.

¹² ESI põhineb laeva lämmastikuühendite (NO_x), väävlühendite (SO_x), tahkete osakeste (PM) ja CO₂ heitkoguste arvestamisel ning võtab arvesse ka laeva ühendamist kaldaelektriga ja selle kasutamist sadamas. <https://www.environmentalshipindex.org/Public/Home>.

4 Meie inimesed

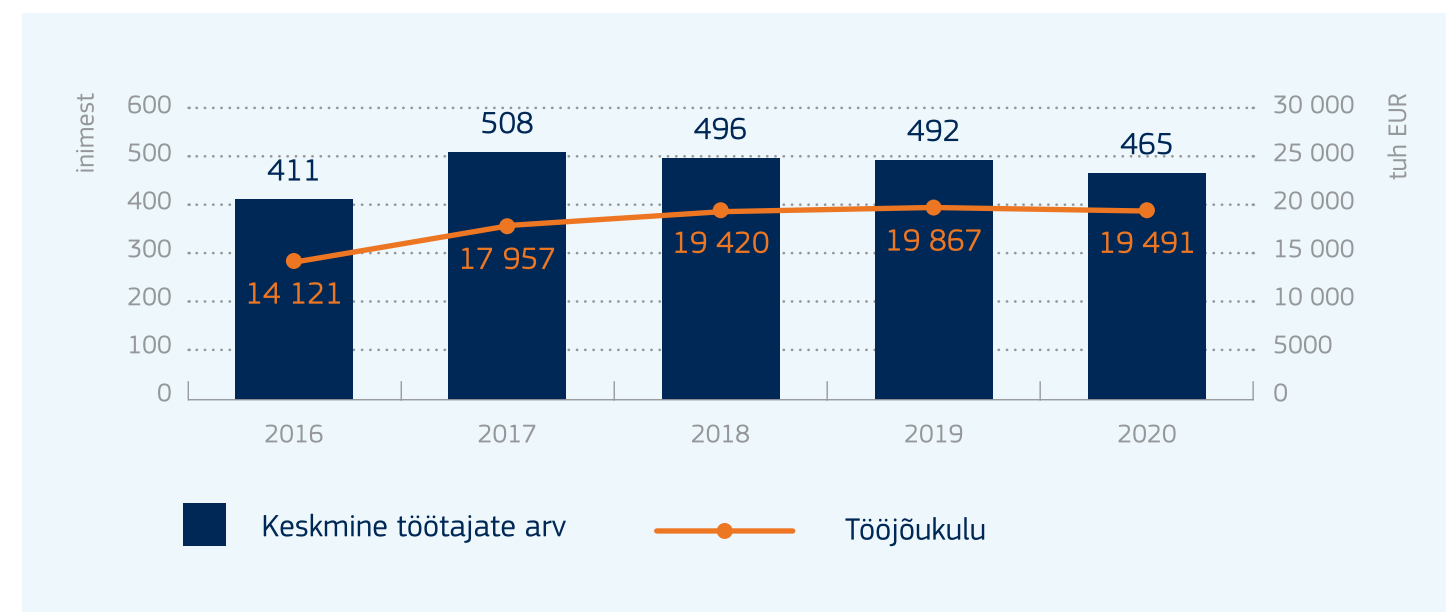
4.1 Töötajad

Tallinna Sadam annab tööd ligi 500 inimesele. Kontserni keskmine töötajate arv 2020. aastal oli 465 inimest (2019: 492 inimest). Töötajate arvu dünaamikat näitab kõrvalolev graafik.

Kontsernis töötavate inimeste arvu on viimastel aastatel mõjutanud kaks peamist tegurit – töö efektiivsem korraldamine ja uute tegevusalade lisandumine. Oleme korraldanud ümber sadamate haldamisega seotud töid ning võtnud kasutusele digitaalseid töövahendeid tööloikude paremaks planeerimiseks, mille tulemusena on vähenenud sadamategevustega seotud töötajate arv. Samas on lisandunud uued tegevusalad. 2016. aastal alustas tööd ja 2017. aastal saavutas täismehitatus Eesti suursaarte ja mandri vahelise parvlaevaihenduse opereerimine. 2020. aasta koroonakriis mõjutas ka Tallinna Sadama äritegevust eelkõige reisijate ärisegmendis ning tekkis vajadus leida võimalusi tööjõukulude kokkuhoiuks.

Ettevõtte kestlikku arengut aitab tagada **mitmekesine ja laialdase kogemuste pagasiga töötajaskond**.

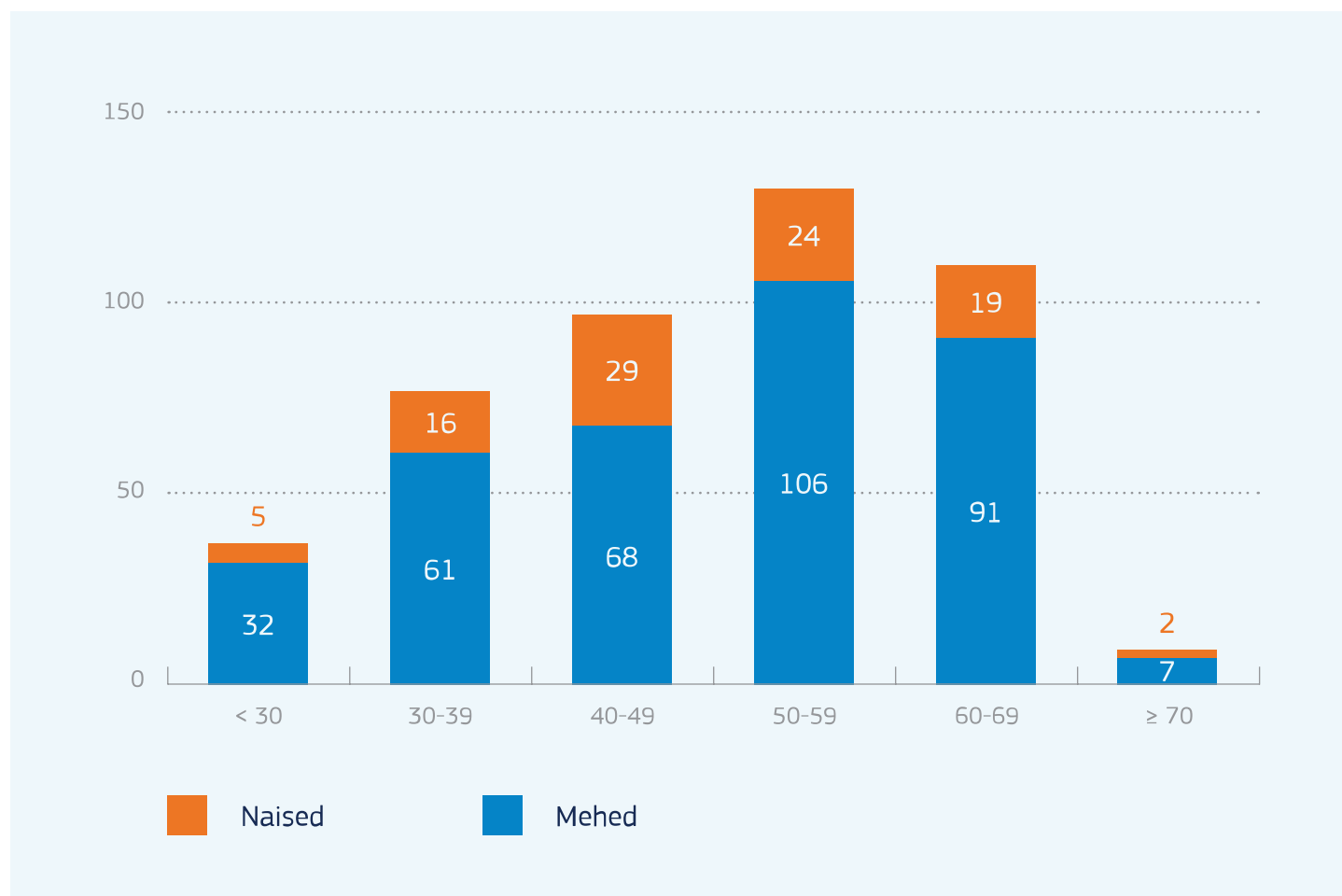
Töötajate arv ja tööjõukulud

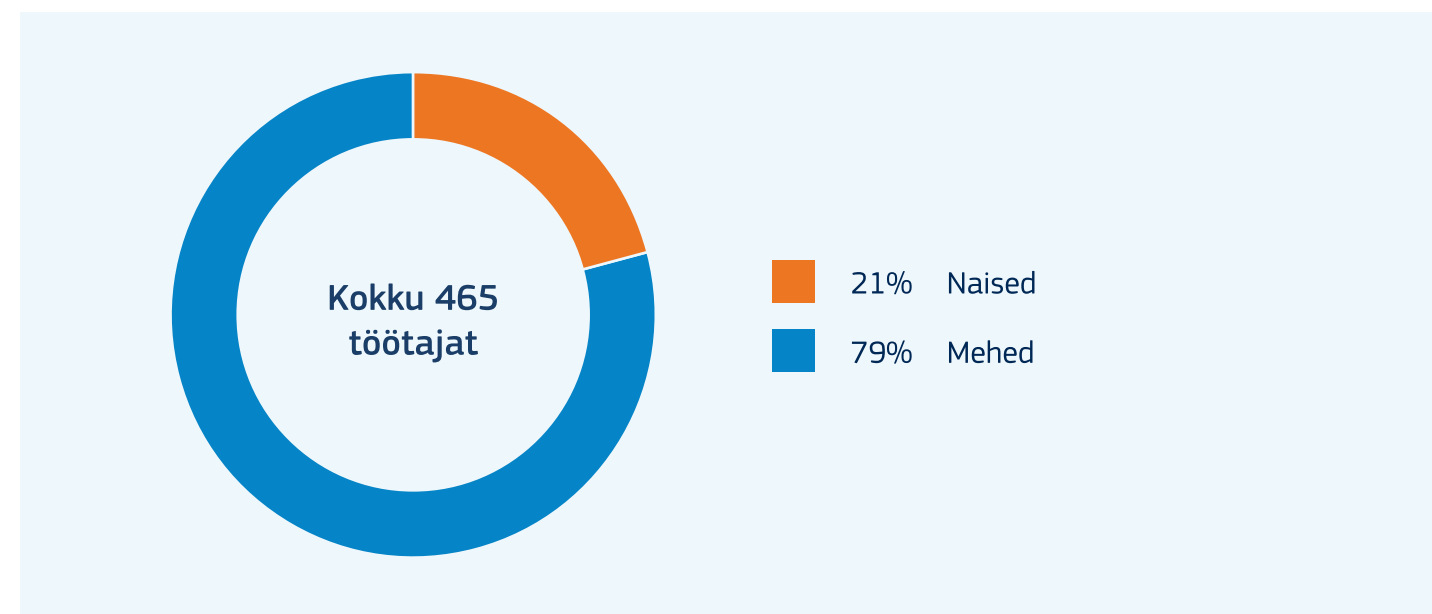
2020. aasta lõpu seisuga töötas Tallinna Sadama grupis **kuni 35-aastaseid inimesi 17%** (2019: 11%). Ettevõtte konkurentsivõime suurendamiseks ja innovaatilise mõtteviisi tagamiseks oleme pikaajalise kestliku arengu eesmärgina võtnud sihiks kasvatada seda näitajat 2030. aastaks 25%-ni. Kõrgemas vanuses spetsialistidele järelkasvu tagamiseks sõlmimisime 2019. aastal **koostööleppe Mereakadeemiaga**, mis on aluseks **praktika- ja teaduslase koostöö edendamiseks** ning 2020. aastal pakkusime praktikat viieteistkümnele Mereakadeemia ja Eesti Merekooli tudengile. Samuti oleme alustanud samalaadset koostööd Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooliga.

Tallinna Sadama **töötajate keskmine staaž on 8,4 aastat**. Kõrgeim (pea 17 aastat) on see sadamategevustega seotud töötajate hulgas ning madalaim meie noores tütarettevõttes TS Laevad (3,1 aastat). Töötajate sooline jaotus on tingitud ettevõtte põhitegevustest, milleks on sadamamajandus ja laevandus. Laevapere liikmete, kaimadruste ja remonditöölisena soovivad tööle asuda pigem mehed. Tallinna Sadama laiendatud juhatuse ja tütarettevõtete juhtide 14-liikmelisse juhtkonda kuulub aasta lõpu seisuga 5 naist ehk **naiste osakaal juhtkonnas on 36%** (2019: 36%). Oleme võtnud eesmärgiks tõsta naisjuhtide osakaalu 45%-ni aastaks 2030.

Töötajate vanuseline jaotus seisuga 31.12.2020

Töötajate sooline jaotus seisuga 31.12.2020

4.2 Personalistrateegia

Tallinna Sadama personalistrateegia järgnevate aastate fookused on: ühtsustunne ja hea koostöö, õppimine ja areng, nutikad tööprotsessid ja efektiivne töökorraldus ning uuendusmeelsus. Neid fookuseid hoiame ja arendame igapäevatoos läbi konkreetsete tegevuste ning meie väärtustele tugineva juhtimiskultuuriga. Personalistrateegia mõõdikuteks on meie inimeste pühendumuse indeks ja vabatahtlik volavus.

Töötajate pühendumuse jälgimiseks viime igal aastal läbi **töötajate pühendumuse uuringu**. 2020. aastal vastas uuringule 71% töötajatest ning pühendumuse indeks kasvas 4 palli skaalal 3,5 punktini (2019: 3,4 punkti). **Töötajate vabatahtlik volavus oli 2020. aastal 4,9%** (2019: 10,8%) ja see vähenes aastaga kõikides kontserni ettevõtetes.

Oma inimeste pingutuse ja heade tulemuste märkamiseks alustasime 2020. aastal Kvartali Tähtede tunnustamisega. Selle traditsiooniga tunnustab juhtkond iga kvartal ühte või mitut töötajat, kes on viimaste kuude jooksul oma töökuse, meie väärtuste esindamise või algatusvõime poolest eriliselt silma paistnud.

Tallinna Sadam toetab töötajate õppimist ja erialast arengut ning tegeleb süsteemselt töötajate kaasamisega. 2020. aastal alustasime arvuti baasoskuste koolitusprogrammiga, mille raames läbis arvutiõppe algkursuse 124 töötajat. Samuti pakume venekeelse emakeelega töötajatele võimalust osaleda eesti keele algtaseme kursustel. Järgnevate aastate prioriteediks oleme lisaks digioskuste arendamisele võtnud ka juhtimiskvaliteedi tõstmise Tallinna Sadama juhtimis põhimõtete alusel. 2020. aastal alustasime laiendatud juhatuse arenguprogrammiga ning 2021. aastal laiendame seda ka teistele juhtidele. Uutele töötajatele mõeldes korraldame kord kvartalis toimuvat uue töötaja infopäeva, mille eesmärk on tutvustada uutele töötajatele ettevõtte eesmärgi, erinevaid tegevusvaldkondi ja juhtimist, kuid COVID-19 pandeemiaga seoses toimus uue töötaja infopäev 2020. aastal vaid kaks korda.

Koroonaviirusest tingitud piirangute tõttu klassiruumi koolituste korraldamisel võtsime kasutusele Tallinna Sadama grupi **e-õppe portaali**. E-õppe portaali eesmärk on võimaldada õppimist ja uute teadmiste omandamist igaühele sobival ajal, kohas ja tempoga. Seda portaali täiendame järjest uute koolituste ja materjalidega. Kaugtöökäes vajalikke oskuseid said töötajad täiendada veebikoosolekute ja -kohtumiste alase koolituse abil.

Ühtset inforuumi aitavad hoida **regulaarsed infopäevad** kõigile töötajatele, mis 2020. aastal toimusid peamiselt veebiülekannetena. Infopäevadel anname ülevaate ettevõtte eesmärkide täitmisest ja olulistest projektidest ning räägime ettevõtluskeskkonna arengutest. Kuna meie töötajad töötavad erinevates asukohtades (kaheksas sadamas ja kuuel laeval) ning erinevatel tööaegadel, siis kasutame igapäevases sisekommunikatsioonis mitmeid erinevaid kanaleid: otseülekanded/salvestused infopäevadest ja sisekoolitustest, siseveeb, Microsoft Teamsi rakendus, infoleht (mida anname välja nii elektroonselt kui paberandjal) ja sotsiaalvõrgustiku kanalid. 2020. aastal uuendasime Tallinna Sadama kodulehte rubriigiga „Töö Tallinna Sadamas“, kust saab lugeda ka toredaid lugusid meie kolleegide karjäärist ja tegemistest.

Ühiste eesmärkide poole aitab liikuda **tulemusjuhtimise süsteem**, mis tagab, et ettevõtte strateegilised eesmärgid on viidud iga meeskonna ja spetsialistini. Eesmärgistamisel peame oluliseks, et oodatavad tulemused oleksid selgelt kokku lepitud ja mõõdetavad. Töötajatele laieneb kas aastane või kvartaalne tulemustasustamine kokkulepitud eesmärkide saavutamise alusel. Eesmärgistamise ja tagasisideandmise arendamiseks pakusime 2020. aastal juhtidele arenguvestluste koolitust, aasta algul klassiruumi koolitusena ning aasta lõpus modereeritud e-õppena. 2020. aastal võtsime kasutusele ka uue ja kasutajasõbralikuma töötaja arvestuse tarkvara StaffLogic, mis võimaldab juhtidel oma meeskonna tööaega paremini planeerida ja jälgida.

Värbamisel ja edutamisel lähtume töötaja väärtustest, kogemustest ja kompetentsidest välistades diskrimineerimise soo, vanuse, rahvuse jms põhjal. 2020. ja eelneval aastal ei olnud Tallinna Sadamas ühtegi diskrimineerimisjuhtumit.

4.3 Tervis ja tööohutus

Tallinna Sadam hoolib oma töötajate tervisest. Seoses koroonaviiruse pandeemiaga otsustasime 2020. aastal alustada töötajatele **haiguspäevade hüvitamist alates teisest haiguspäevast** ning pakume võimalust **vaimse tervise nõustamiseks** valitud partneri Meeletervis OÜ psühholoogide poolt. Tervise hoidmiseks **katame töötajate sportimise kulusid** kokkulepitud summa piires, võimaldame oma inimestel võtta nädala jagu **lisapuhkust talvekuudel** ning **toetame meeskonnasporti**. Üldise tervise alase teadlikkuse tõstmiseks oleme korraldanud igal aastal **tervisenädala**, mille raames oleme kutsunud külla huvitavaid esinejaid tervise teemadel ja tutvustanud uusi võimalusi kuidas hoida ja parandada oma tervist, sh erinevad spordi- ja liikumisharrastused, tervislik toitumine, stressi juhtimine.

Tööohutus on ettevõtte üks prioriteetidest. Töötajatest 40% on kontoritöötajad, kelle töökeskkonna kahjulikud mõjurid on seotud vähese liikumise (sundasend) ja arvutiga töötamisega. 60% töötajate töö on seotud kõrgendatud riskiga seoses töötamisega kõrgustel või öisel ajal. Suurem töörisk esineb neilgi, kes teostavad tuletöid, kasutavad ohtlikke seadmeid (tuubused, rambid), töötavad laevadel, kaidel, seadmetega ja reisiterminalides. Analüüsime töökeskkonna riske ning parendame töökeskkonda pidevalt võttes arvesse ka töötajate ettepanekuid töökohtade ajakohastamise osas. Suuname töötajad regulaarselt **tervisekontrolli**, tagame töötajate teadlikkuse töökeskkonna ohuteguritest ning kaitsemeetmetest, isikukaitse- ja abivahendite soetamise ning soodustame töötajate tervislikku eluviisi. Viimane raske tööõnnetus leidis aset 2017. aastal ja **aastatel 2018–2020 tööõnnetusi ei esinenud**.

2020. aastal tõime kontoritöötajatele **tööohutuse e-õppe portaali** (Microsoft LMS365 baasil), kus iga töötaja saab tutvuda iseseisvalt ohutusjuhendite, videomaterjalidega ja erinevate juhendmaterjalidega. E-õppe lõpus on teadmiste kontroll ehk test, mis kinnitab töötajate arusaamist töötervishoiu, tule- ja tööohutuse valdkonnast. E-õppe keskkonda hakatakse kasutama uute töötajate tööohutusalasises sissejuhatavas juhendamises.

2020. aastal oleme seoses COVID-19 pandeemiaga täiendanud ettevõtte töökeskkonna riskianalüüsi ning koostanud täiendavalt juhendid kaugtöö tegemiseks ning tööhügieeniks. Seoses pandeemiaga oleme rakendanud ka erinevaid praktilisi meetmeid eesliinil (sh laevanduses) töötavate töötajate kaitsmiseks, nt isikukaitsevahendid ja hajutamine tööprotsessides. Samuti hoiame pidevalt ajakohasena töökeskkonnas viiruse tõkestamiseks kehtestatud ohutusmeetmeid ja juhiseid siseveebis.

5 Ühiskondlik panus

5.1 Liikmelisus organisatsioonides

Tallinna Sadam teeb koostööd järgmiste organisatsioonidega:

- AmCham
- Briti-Eesti Kaubanduskoda
- Cruise Baltic
- Cruise Europe
- Digitaalehituse Klaster
- EcoPorts (Euroopa sadamate keskkonnakaitseorganisatsioon)
- Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
- Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
- Eesti Logistika- ja Transiidi Assotsiatsioon
- Eesti Maksumaksjate Liit
- Eesti Sadamate Liit
- Eesti Siseaudiitorite Ühing
- Eesti Töandjate Keskliit
- Euroopa Meresadamate Organisatsioon (ESPO)
- Läänemere Sadamate Organisatsioon (BPO)
- Paldiski Ettevõtjate Liit
- PARE
- PIANC
- Rahvusvaheline Sadamakaptenite Ühing (IHMA)
- Rail Baltic
- Rohetiiger
- Saksa-Balti Kaubanduskoda
- Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum

PALDISKI ETTEVÕTJATE LIIDU INVESTERIMISKONVERENTS „TEISTMOODI PALDISKI 2020“

5.2 Kestliku arengu koostöö ja vabatahtlik tegevus

Üheks keskseks teemaks äritegevuses ja tulevikuplaanide tegemisel on meie jaoks teadlikkus kestliku arengu põhimõtetest ning oma teadmiste ja õpitu jagamine ning tegelemine oma tegevusvaldkondade mõju teemadega ühiskonnas.

2019. aastal allkirjastas Tallinna Sadam koos 23 riigi osalusega äriühinguga **kokkuleppe vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete järgmiseks**, et ergutada läbi reaalse eeskuju näitamise nende põhimõtete olulisust ettevõtluses ja ühiskonnas laiemalt. 2020. aastal tegelesime **kestliku arengu strateegia täiendamisega** ning jätkame mõõdikute ja tegevuskava väljatöötamise ja rakendamisega 2021. aastal. Tallinna Sadama **kaubasadamate sotsiaal-majandusliku mõju hindamisest ja kestliku arengu tegevuskava** väljatöötamisest valmis Tallinna Tehnikaülikoolis magistritöö, koos Mereakadeemiaga kaardistasime Tallinna Sadama ökoloogilise jalajälje, parendusmeetmed ja ehitasime rakenduse kestliku arengu eesmärkide täitmise jälgimiseks.

Koostöös Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna linnaga algatasime 2019. aastal uurimisprojekti **„Tallinna vanalinna jätkusuutlik haldamine ja eksponeerimine“**¹³, mille eesmärk on saada akadeemilist sisendit Tallinna vanalinna kui UNESCO maailmapärandi väärikaks ja jätkusuutlikuks haldamiseks, turistide logistika parendamiseks sadama ja vanalinna vahel ning uute teenuste arendamiseks, mis tagaks Tallinna Sadama reisijate ärisuuna kestliku arengu ja võimaluse reisijate arvu kasvatamiseks. Projekt kestab 2019–2022 ja Tallinna Sadama poolt projekti eesmärkide täitmiseks jagatud toetussumma koos lisanduvate maksudega on 231 tuh eurot. **Vanalinna ringbussi** logistilise lahenduse väljatöötamiseks oleme kaasanud ka Tallinna Tehnikaülikooli eksperdid.

¹³ I vahearuanne, II vahearuanne

Koostöös Mereakadeemiaga keskendume meremeeste haridustaseme tõstmisele ja järelkasvu tagamisele, aga ka laevade küberturvalisuse ning logistikaahela digitaliseerimise projektidele. Teeme koostööd ka teiste teadusasutustega Eestis ja mujal nii digilahenduste väljatöötamisel kui ka uuenduslike ehitustehniliste võimaluste analüüsimisel, tutvustame tudengitele Tallinna Sadamat, kaasame praktikante ja meie töötajad annavad vabatahtliku tegevuse korras külalislektoritena loenguid oma valdkonnas.

Traditsiooniliselt korraldame koos Verekeskusega kaks korda aastas **doonoripäevi**, kust võtavad osa nii Tallinna Sadama ja koostööpartnerite töötajad kui ka teised vabatahtlikud vereloovutajad. 2020. aastal osales doonoripäevadel kokku 84 inimest, sh 25 Tallinna Sadama grupi töötajat.

Tallinna Sadam on ühinenud heategevusliku algatusega „**Annetame aega**“, kus meie töötajad panustavad vabatahtliku tegevusega nii loodushoiu, hariduse kui ka tervishoiuvaldkonda. Koroonaviirusest tulenevalt traditsioonilisi **kohaliku kogukonda kaasavaid suurüritusi** (Tallinna Merepäevad, Viimsi turvalisuspäev) 2020. aastal ei toimunud, aga kaasasime kogukonda ja panustasime ühiskonda oma mõjuvaldkondades.

TS Laevade klienditeenindaja Kersti Täht (pildil) sai Tallinna Sadama Kvartali Täheks tänu oma tööpanusele eriolukorras, aga ka tänu vabatahtlikule tegevusele, mil aitas vabadel päevadel kaitseliitlasena Virtsu sadamas politseinikel kontrollida inimeste pääsu Muhu saarele ja Saaremaale.

DOONORIPÄEV TALLINNA SADAMAS 2020

TS LAEVADE KLIENDITEENINDAJA KERSTI TÄHT VABATAHTLIKUNA VIRTSU SADAMAS

Tallinna Sadama üheks kestliku arengu prioriteediks on puhas Läänemeri. Suvehooajal aitas koostöös Tallinna linna ja Soome saatkonnaga Vanasadama Jahisadamasse paigaldatud **mereprügipüüdur Seabin** korjata veest sinna sattunud olmeprügi. Kogutud andmed edastati Tallinna Ülikooli keskkonnakorralduse tudengite poolt keskkonnahariduslikul eesmärgil ülemaailmse projekti andmebaasi. Läänemere puhtuse nimel on oluline võidelda suitsukonide reostuse vastu, kuna maha visatud ja pahatihti merre sattunud suitsukoni võib reostada kuni 100 liitrit vett. Suvel 2020 viisime koos Tallinna linna, Maailmakoristuse ja laevafirmadega läbi **konireostuse vastase kampaania**. Kampaania raames on Vanasadama sadeveeluukidele lisatud märgistus „**Meri algab siit**“ ning Tallinna Sadama sadamate aladele ja TS Laevad parvlaevadele paigutatud spetsiaalsed hääletamisvõimalusega suitsukonide prügikastid ehk *Ballot Bin*'id. Tallinna Sadama grupi töötajad korjasid vabatahtliku tegevuse korras maailmakoristuskampaania raames Vanasadama alalt ja selle lähiumbrusest ligi 10 000 suitsukoni, mis leidsid taaskasutust kunstiprojekti raames. Augustis tähistasime koos Soome Instituudi, Soome saatkonna ja Tallinna linnaga **Läänemerepäeva** avaliku diskussioonipaneeliga Läänemere puhtuse tagamisest.

Tallinna Sadam panustas **Tallinna linna Rohepealinnaks pürgimise** ettevalmistustöösse: meie kaasabil valmis Rohepealinna tegevusi tutvustav esitlus, mis tõi välja Tallinna Sadama tegevused puhta õhu (Tark Sadam, kaldaelekter liinilaevadele, automaatsildumine) ja puhta Läänemere (mereprügipüüdur, reoveevastuvõtuseadmed, suitsukonikampaania) hoidmiseks ning keskkonnasõbraliku linnalise arenduse (kruiisiterminal, kultuurikilomeeter) püüdlused. Teeme tihedat koostööd Tallinna linnaga, et viia ellu Vanasadama arendusplaan **Masterplaan 2030** ja kujundada Vanasadama alast tänapäevane, kõrgetasemelise avaliku ruumiga, atraktiivne ja elav linnakeskus.

Rohetiigri projektis teeme koostööd Eesti erinevate ettevõtetega, et suurendada ringmajanduse osa jäätmete käitlemisel ning püüelda tasakaalustatud majandusmudeli poole.

SUITSUKONIDE VASTANE KAMPAANIA "MERI ALGAB SIIT"

MEREPRÜGIPÜÜDURI SEABIN TESTIMINE VANASADAMA JAHISADAMAS

6 Majandustulemused

6.1 Põhinäitajad

Näitaja	Ühik	2020	2019	muutus	%
Müügitulu	tuh EUR	107 358	130 536	-23 178	-17,8%
Ärikasum	tuh EUR	35 562	51 679	-16 117	-31,2%
Korrigeeritud EBITDA ¹⁴	tuh EUR	58 423	74 292	-15 869	-21,4%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	tuh EUR	-24 094	-23 037	-1 057	4,6%
Tulumaks	tuh EUR	-4 913	-5 764	851	-14,8%
Kasum	tuh EUR	28 518	44 404	-15 886	-35,8%
Investeeringud	tuh EUR	37 138	29 484	7 654	26,0%
Töötajate arv (keskmine)	in	465	492	-27	-5,5%
Kaubamaht	tuh tonni	21 327	19 931	1 396	7,0%
Reisijate arv	tuh in	4 333	10 639	-6 306	-59,3%
Laevakülastuste arv	tk	7 088	7 855	-767	-9,8%
Varade maht perioodi lõpus	tuh EUR	628 093	625 532	2 561	0,4%
Netovõlg perioodi lõpus	tuh EUR	184 901	172 663	12 238	7,1%
Omakapital perioodi lõpus	tuh EUR	375 432	377 018	-1 586	-0,4%
Aktsiate arv perioodi lõpus	tuh tk	263 000	263 000	0	0,0%
Ärikasum/müügitulu		33,1%	39,6%		
Korrigeeritud EBITDA/müügitulu		54,4%	56,9%		
Kasum/müügitulu		26,6%	34,0%		
EPS: kasum/kaalutud keskmine aktsiate arv	EUR	0,11	0,17	-0,06	-35,8%
Omakapital/aktsiate arv	EUR	1,43	1,43	-0,0	-0,0%
Kasum/varade maht		4,5%	7,1%		
Kasum/omakapital		7,6%	11,8%		
Aktsia hind perioodi lõpus		1,80	1,99	-0,19	-9,5%
P/E: Aktsia hind/kasum aktsia kohta		16,6	11,8	4,8	40,7%

¹⁴ korrigeeritud EBITDA = kasum enne kulumit, vara väärtuse langust, finantstulusid ja -kulusid (kokku) ning tulumaksukulu ja korrigeerituna varade sihtfinantseerimise amortisatsiooniga.

6.2 Majanduskeskkond

2019. aasta sügisel Hiinas alguse saanud ja Euroopas 2020. aasta alguses puhkenud COVID-19 pandeemiast sai **maailma majanduskeskkonna** erakorraline ja suur mõjutaja, mistõttu kujunes maailma majanduse käekäik prognoositust ootamatult erinevaks. Nii kujuneb maailma majanduse languseks 2020. aastal prognoositavalt 3,5%, võrrelduna aasta taguse kasvuprognoosiga 2,9%. Suurimateks kaotajateks sektorite hulgast võib pidada turismi, transporti ja teenindust. Seejuures on hinnangud maailma majanduse olukorrale olnud senise viirusekriisi jooksul küllaltki muutuvad, kuna nii olukorda halvendavad mõjud kui neile vastuseks rakendatud meetmed on väga ulatuslikud ning nende koondmõju teatud seisuga on olnud raske hinnata. Siiski kujunes maailma majanduse käekäik 2020. aasta teisel poolel kardetust paremaks. 2021. aastaks prognoositakse maailma majanduskasvu jõulist taastumist 5,5%-le. Kasvu eelduseks on koroonaviirusega nakatumise ja piirangute vähenemine juba esimeses kvartalis ning mahukate abiprogrammide jätkumine. Kasv saab aga riikide lõikes olema väga erinev, eelkõige olenevalt vaktsineerimise edukusest ja majanduslike abimeetmete rakendamisest, mille osas on riikidel erinev võimekus. Üheks oluliseks meetmeks majanduskasvu taastumise jaoks peetakse roheinvesteeringute toetamist koos süsiniku heitmete maksustamisega.¹⁵

Eesti majanduse käekäigu kohta 2020. aastal arvatakse valdavalt, et läks kardetust paremini ning seda ka teiste Euroopa riikidega võrreldes. 2020. aasta majanduslangust prognoositakse keskmiselt 3% kanti, mis on väiksem kui Euroopa riikide hulgas valdavalt. 2021. aastaks prognoositakse majanduse pöördumist langusest tõusule ning aasta kokkuvõtteks majanduskasvu vahemikus 2–3,5%.

Taastumise algust nähakse valdavalt teisest kvartalist, kui oodatakse piirangute leevenemist ning vaktsineerimise edukust. Taastumisele peaks soodsalt mõjuma tarbijate poolt piirangute ajal edasilükatud tarbimis- ja reisimisotsused ning kasvanud säästude maht. Samuti toetab kasvu teenuste ekspordi hea väljavaade eelduslikult aasta teises pooles, kuna meie peamistel sihtturgudel Soomes ja Rootsis jäi majanduslangus samuti kardetust väiksemaks. Turismisektori täielik taastumine võtab hinnanguliselt aga pikemalt aega kui teiste kriisis enim kannatanud sektorite puhul. Prognoositakse töötuse kasvu aasta esimesel poolel kuni 10%-ni, misjärel peaks tase kiiresti langema hakkama. Tarbijahindade muutus oli 2020. aastal –0,4% ning ka 2021. aastaks ei oodata olulist hinnakasvu, vaid selle püsimist 1–2% vahemikus.¹⁶

2020. aasta alguses pandeemiaks puhkenud COVID-19 kriis avaldas Tallinna Sadama tulemustele otsest mõju läbi riikide poolt piiriülesele **reisimisele kehtestatud piirangute**, mistõttu langes drastiliselt liinireisijate arv ning suvine kruisihooaeg jäi tervenisti ära. Veidi lühemaks kui aasta varem kujunes jäämurdja Botnica suvine töö Kanadas, samuti tulenevalt viirusepiirangutest, mis mõjutasid teenuse tellijat ja tema tootmisvõimekust. Kuna majandustegevuse langus väljendus eelkõige teatud sektorites, siis kaubamaht püsis valdavalt stabiilne ning mitmel juhul leidis ka kasvukohti, eelkõige vedellasti osas. Eelnevast tulenevalt avaldusid 2020. aasta majanduskeskkonna mõjud kontsernile lõviosa tulude vähenemise kaudu rahvusvaheliste reisijatega seonduvalt reisisadamate segmendis. Teisalt sundis muutunud majandusolukord tegema muudatusi organisatsioonis efektiivsuse täiendavaks suurendamiseks ning vähendama või edasi lükkama planeeritud kulusid.

¹⁵ IMF "World Economic Outlook Update", jaanuar 2021.

¹⁶ Ajakirjanduse andmetel, Statistikaamet, Swedbank, SEB.

6.3 COVID-19 pandeemia mõju

COVID-19 pandeemia tõttu riikide poolt kehtestatud kaitsemeetmete mõju avaldus kontsernile alates 2020. aasta märtsi teisest poolest. Kuna kaitsemeetmed keskendusid inimeste vaheliste kontaktide ja piiriülese liikumise minimeerimisele, avaldasid need suurimat mõju turismisektorile ja reisijate liikumisele, mis omakorda **mõjutas peamiselt kontserni reisisadamate segmendi tulemust.**

2020. aasta märtsis Eestis kehtestatud eriolukord kestis 17. maini ning välisriikide kodanikele kehtis nii Eestis kui Soomes üldine sisenemiskeeld. **Eesti ja Soome vaheline tööränne** taastus mai keskel. Alates 1. juunist avati Eesti piir enamusele Euroopa riikidest saabujatele, Soome avas piirid kõigile Eestist saabuvatele reisijatele 15. juunil. Muutuvate piirangute ja karantiin nõuete tõttu enamuses Euroopa riikides tühistasid kruisifirmad kruisilaevade külastuste broneeringuid jooksvalt ja **ühtki kruisilaeva külastust 2020. aastal ei toimunud.** Seoses viirusesse nakatunute arvu kasvuga septembris, kehtestas Soome alates 28. septembrist uuesti piirangud Eestist saabujatele ja Soome pääseb ilma karantiini nõudeta vaid töörandeks, transiidiks või muul olulisel põhjusel. Muudest riikidest Eestisse saabujatele rakendatakse alates 15. juunist kahenädalast eneseisolatsiooni kohustust sõltuvalt iga nädal fikseeritavast lähteriigi nakatumisnäitajast 100 000 elaniku kohta ja kehtestatud piirmäärast. Rootsi ja Eesti vahel on kruisireisid keelatud ja Rootsi on kevadest saadik olnud riskiriik, millele kehtib kahenädalane karantiin nõue.

Piirangutest tuleneva nõudluse languse tõttu tegid rahvusvaheliste reisilaevade operaatorid mitmeid ümberkorraldusi laevade sõidugraafikutes ja liinidel sõitvate laevade osas. Alates märtsi keskpaigast on **suletud Tallinn-Stockholmi ja Tallinn-Peterburi liinid**, samas **lisandus uusi ajutisi liine** nagu eriolukorra ajal Paldiski-Sassnitz (Eestist Saksamaale), alates juunist Tallinn-Maarianhamina ning juulist Tallinn-Turu, mis olid aga väiksema mõjuga. Eesti ja Soome vahel seilas juuni lõpus rekordarv laevu ja laevaühendused olid tihedamad kui kunagi varem. Samas jäi reisijate koguarv siiski aasta varasemast ligemale poole väiksemaks ning aasta lõpupoole hakkas taas vähenema.

Kaubavedudele riikide vahelisi piiranguid ei seatud ja **kaubamaht kasvas** vedellasti ja ka ro-ro kauba mõjul. Juhatuse hinnangul võib viiruse tõkestamisest tingitud üldise majanduskriisi negatiivne mõju kaubavedudele avalduda järgnevatel kvartalites peamiselt konteiner- ja ro-ro kaupade kaudu, kuigi 2020. aasta teisel poolel kardetud mõju ei avaldunud.

ASi Tallinna Sadam tütarettevõtte OÜ TS Laevad poolt opereeritavad Saaremaa ja Hiiumaa siseriiklikud reisiparvlaevaliinid jätkasid eriolukorra ajal liiklust hõredama graafiku alusel. Alates 8. maist kaotati liikumispiirangud mandri ja suursaarte vahel ning tavapärase reisijate liiklus on taastunud, reisijate veol järgitakse viiruse levikut tõkestavaid meetmeid. Suvekuudel veetavate sõidukite arv isegi kasvas aasta võrdluses. Piirangutest tulenevad muudatused **ei avaldanud olulist mõju reisiparvlaevade segmendile**, kuna suurema osa üleveoteenuse tulust moodustab püsitasu, mis ei sõltu reiside ega reisijate arvust.

ASi Tallinna Sadam tütarettevõtte OÜ TS Shipping poolt opereeritav multifunktsionaalne jäämurdja **Botnica jätkas oma tavapärase tegevust** ja Botnica müügitulu (muu segment) COVID-19 pandeemia väga oluliselt mõjutanud ei ole. Rendipäevade arv vähenes aasta kokkuvõttes 5% kuna jäämurdja Botnica suvine rendiperiood kujunes võrreldes eelneva aastaga mõnevõrra lühemaks, seoses Kanada tellija tootmistegevust häirinud koroonaviiruse leviku tõkestamisega seotud piirangutega.

Kontsern rakendab vajalikke meetmeid ja teeb igakülgset koostööd ametkondadega viiruse leviku takistamiseks ning inimeste elu ja tervise kaitsmiseks. Alates 1. septembrist saavad COVID-19 riskiriikidest Eestisse naasjad isolatsioonikohustuse lühendamiseks ning tööle naasmiseks lasta end koroonaviiruse suhtes Vanasadama reisiterminalides testida.

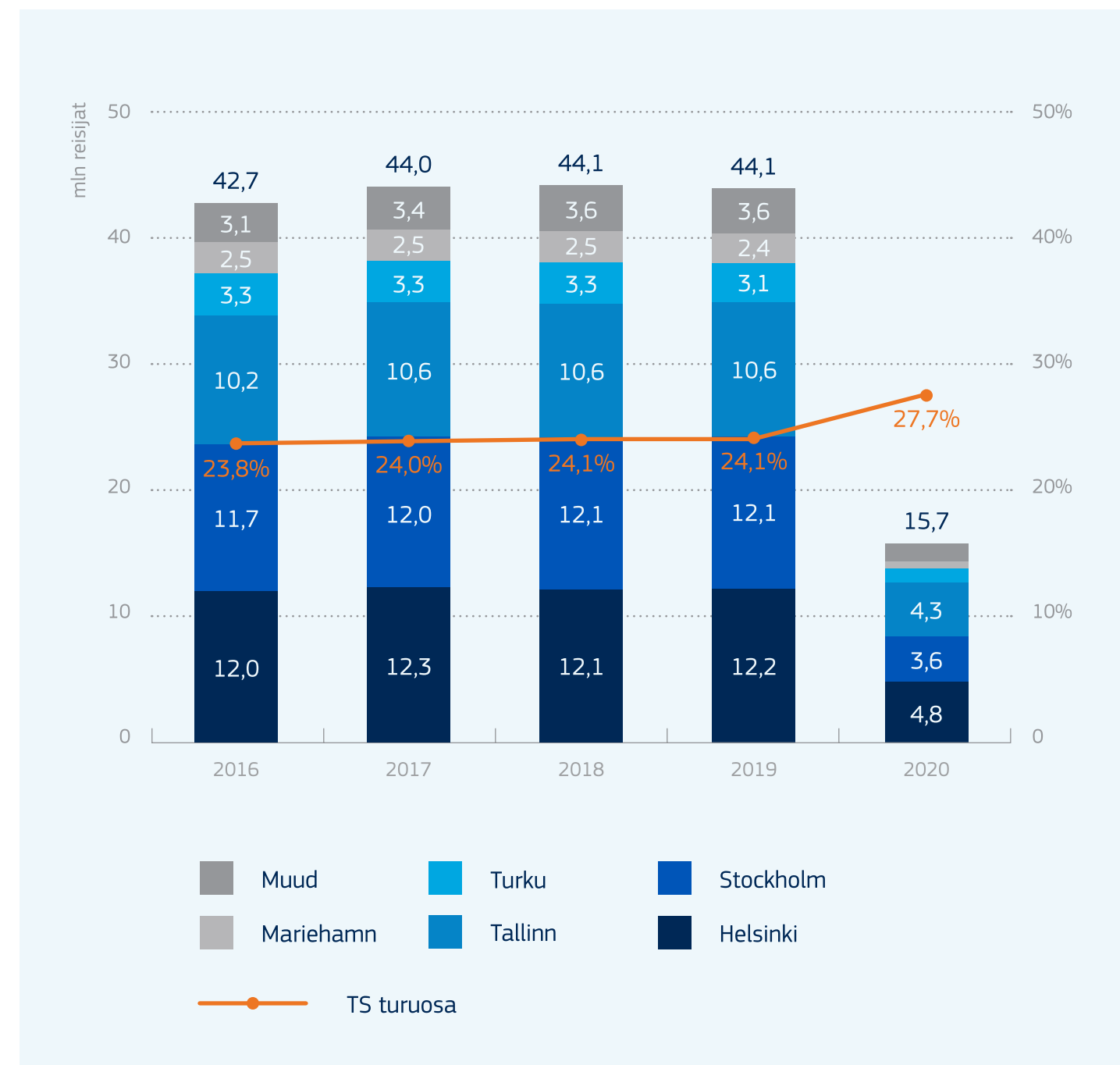
Tulude vähenemise kompenseerimiseks oleme muutunud oludes kriitiliselt üle vaadanud kõik kontserni kulud, kuid püsikulude suure osakaalu tõttu on kontserni kasumlikkuse langus iseäranis reisisadamate segmendis vältimatu. Ettevõtte rahavoo parandamiseks on mõned planeeritud investeeringud edasi lükatud, samas poolleiolevaid **investeeringuid ei peatatud.** Juhatuse hinnangul ei ohusta koroonaviirusest tulenevad mõjud kontserni tegevuse jätkuvust.

6.4 Turuülevaade: reisijad

Läänemeri on üks tihedaima laevaliiklusega sisemeresid maailmas. Läänemere valgalas elab peaaegu 85 miljonit inimest ning laevaliiklus on üks peamisi piirkonna siseturismi transpordimeetodeid. Hinnanguliselt sõidab laevaga Läänemere idaosas aastas tavapäraselt kokku üle 40 miljoni reisija, mistõttu on see kõige tihedama rahvusvahelise reisilaevaliiklusega ala Läänemeres. Üheks suurema reisijate arvuga sadamaks on siin ka **Tallinna sadam – Helsingi järel teisel kohal**. Nende sadamate vahel sõidavad ka Läänemere suurimad, peamiselt reisijate veoks mõeldud reisilaevad. Võrreldes teiste Läänemere-äärsete piirkondadega soodustab tihedat laevaliiklust Eesti, Soome ja Rootsi vahel nii sihtsadamate omavaheline optimaalne kaugus reisilaevaliikluseks kui ka asjaolu, et suuremahuline reisilaevaliiklus toimub just nimetatud riikide pealinnade vahel, mis asuvad kõik mere ääres.

Oma soodustav roll on ka aina tihenevatel Eesti-Soome majandussuhetel ning piirkonna muutumisel järjest populaarsemaks sihtkohaks Aasia turistidele, kes saabuvad piirkonda lennukiga ja reisivad siinsete lähiriikide vahel järjest rohkem reisilaevadega. Seetõttu moodustab rahvusvaheliste reisilaevade liiklus Tallinna ja peamiste vastas-sadamate – Helsingi ja Stockholmi – puhul Tallinna Sadama majandustegevuses väga tähtsa osa.

Reisijate arv Läänemere idaosas sadamates

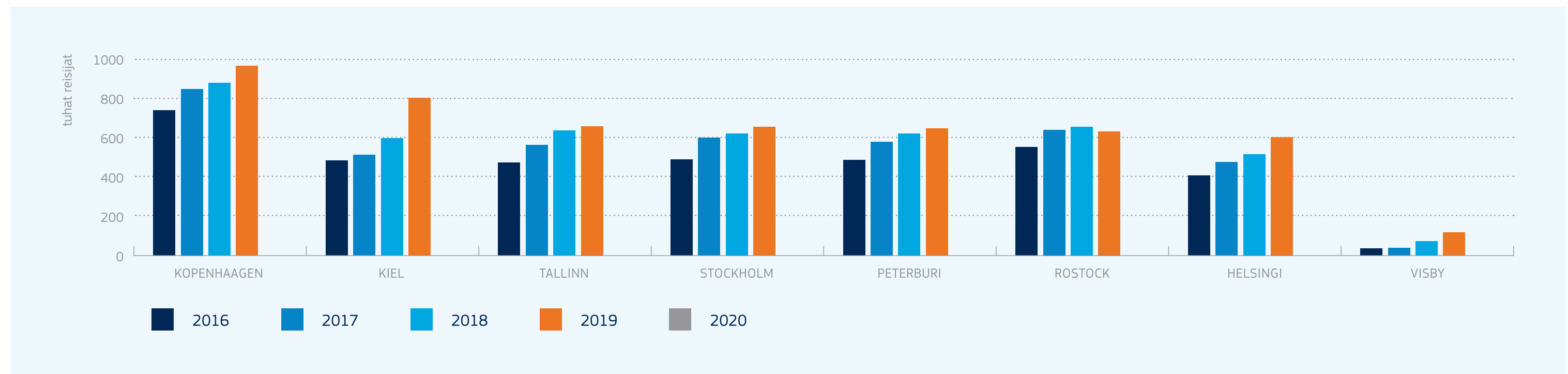
* Ei ole arvestatud sadamaid, mille reisijate arv moodustub peamiselt lähireisidelt (kestusega ca 1 h)

Seoses 2020. aasta alguses puhkenud COVID-19 üleilmse viirusekriisiga ning selle takistamiseks Euroopas riikide poolt varakevadel kehtestatud piiriülese liikumise piirangutega langes 2020. aasta reisijate arv sarnaselt ülejäänud maailma piirkondadele ka Läänemere piirkonnas erakordselt madalale tasemele. Aasta esimestel kuudel tavapärasel tasemel toimunud liinireisijate liiklus Läänemerel sisuliselt peatus märtsi keskpaigast, taastudes mingil määral paaril suvekuul, ning seejärel taas vähenes seoses viiruse teise laine tõttu sügisel karmistatud piirangutega. Seetõttu ei ole 2020. aasta tulemus otseselt võrreldav eelnevate aastatega. Sadamate lõikes jäid senised suurimad sadamad endiselt suurimateks ning Tallinn tõusis kolmandalt teisele kohale, peamiselt Rootsiiga seotud reisijate liikluse suurema vähenemise tõttu. Reisijate arvult suurim sadam oli 2020. aastal Helsingi (4,8 mln reisijat), edestades Tallinna (4,3 mln reisijat) ja Stockholmi (3,6 mln reisijat) sadamaid. Kokkuvõttes langes Läänemere idaosa suuremate sadamate reisijate arv 2020. aastal 66% 44,1 mln reisijalt 15,1 mln reisijani.

Läänemere piirkonnal on olnud kiiresti areneva ja maailma kruisiturismi üha kiiremini kasvava piirkonna renomee. Seoses 2020. aasta COVID-19 pandeemiaga sisuliselt **peatus turismi eesmärgil reisimine** kogu maailmas, sealhulgas ka kruisiturism ning seda ka Läänemere sadamates, kus kruisihooajaks on valdavalt soojad suvekuud.

2020. aastal jäi piirkonnas traditsiooniliste kruisireisijate külastuste arvuks pea 0, võrrelduna 5,4 mln kruisireisija külastusega eelneval aastal (graafikul toodud võrdlusgrupil kokku 5,1 mln). Tavapäraselt on suurimateks kruisireisijate sadamateks Kopenhaageni ja Kieli sadamad, mis on ühtlasi peamisteks Läänemere kruisireiside alg- ja lõppsadamateks, ning kus eelnevatel aastatel toimus ka suurim kruisireisijate arvu kasv. Suuruselt kolmas oli Tallinna Sadam, kuid vahe järgmiste sadamatega oli väike.

Kruisireisijad Läänemere suurimates kruisisadamates

6.5 Turuülevaade: kaup

Kaubamahu turuülevaade hõlmab Läänemere idakaldal asuvate riikide (Poola, Leedu, Läti, Eesti, Venemaa) ja Soome lahe äärsed Soome suuremaid sadamaid, kellest paljud käitlevad ka ida-läänesuunalist transiitkaupa. Kui viimastel aastatel on Läänemere idakalda suuremad sadamad näidanud pidevat kasvu, siis 2020. aastal, seoses koroonaviiruse ülemaailmse kriisiga, on kaubamahud vähenenud. 2020. aasta summaarne kaubakäive oli ligi 511 mln tonni, mis tähendas 42 mln tonni ehk ligi 8% langust.

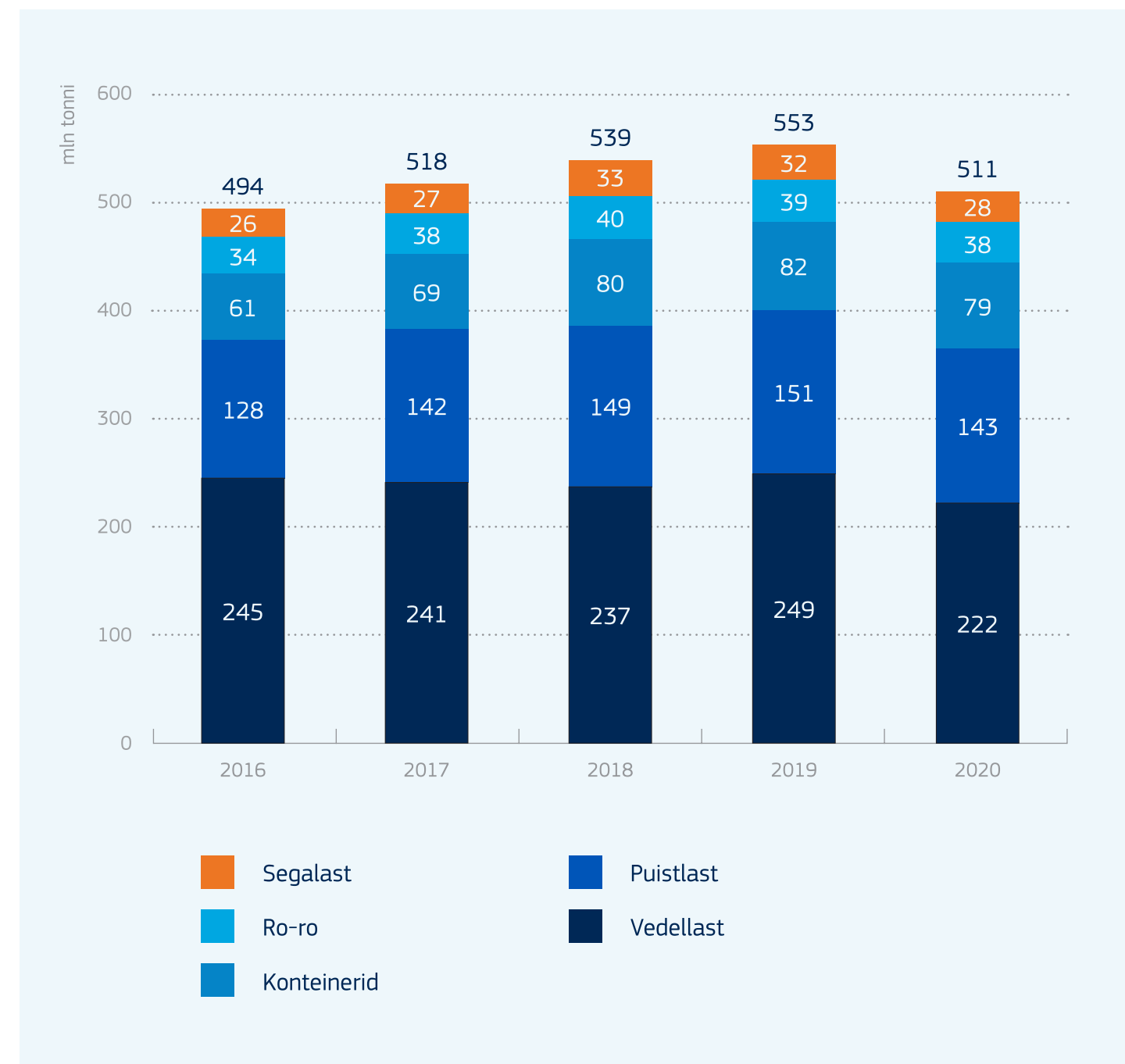
Lisades Eesti väiksemate sadamate kaubakäibe (8,1 mln tonni), oli Tallinna Sadama ja konkurentide **kaubaveo turumaht 2020. aastal 518,9 mln tonni**, ehk 42,8 mln tonni (7,6%) vähem kui 2019. aastal.

Lastiliikidest langes 2020. aastal enim vedellasti turumaht, kahanedes 27,5 mln tonni (-11%), peamiselt toornafta mahu vähenemise mõjul Venemaa ja Leedu sadamates. Konteinerite maht vähenes 4 mln tonni (-5%) Venemaa, Leedu ja Poola sadamate mõjul. Puistlasti maht langes 6 mln tonni (-4%) peamiselt kiviõli languse mõjul Läti sadamates. Puistlasti langust aitas vähesel määral kompenseerida teravilja mahu ligi 5 mln tonnine (+28,5%) tõus, peamiselt Poola ja Leedu sadamates. Ro-ro kaupade maht püsis eelmise aasta tasemel. Segalasti maht vähenes 5 mln tonni (-13,8%), mida mõjutas enim segalasti vähenemine Soome sadamates.

Sadamate lõikes olid **suurimateks kaubamahu kasvatajateks Tallinna Sadam** (kasv 1,4 mln tonni ehk 7%; peamiselt vedellasti tõttu) ja Gdynia (0,6 mln tonni ehk 2,7%; peamiselt puistlasti tõttu) sadamad. Kaubamaht vähenes enim Primorski (-11,7 mln tonni ehk -19%; vedellasti tõttu) ning Riia ja Ventspils (peamiselt kiviõli ja vedellasti tõttu) sadamates vastavalt -9,1 mln tonni (-28%) ja -7,6 mln tonni (-37%).

Eelnevalt kirjeldatud muutuste tõttu suurenes Venemaa ja Balti riikide sadamate arvestuses Venemaa, Leedu ja Eesti sadamate turuosa ning vähenes Läti sadamate turuosa. Venemaa sadamate turuosaks kujunes 63,7%, Eestil 10,3%, Lätil 11,4% ja Leedul 14,7% (2019. aasta andmetel vastavalt 62,3%, 9,5%, 14,7% ja 13,4%).

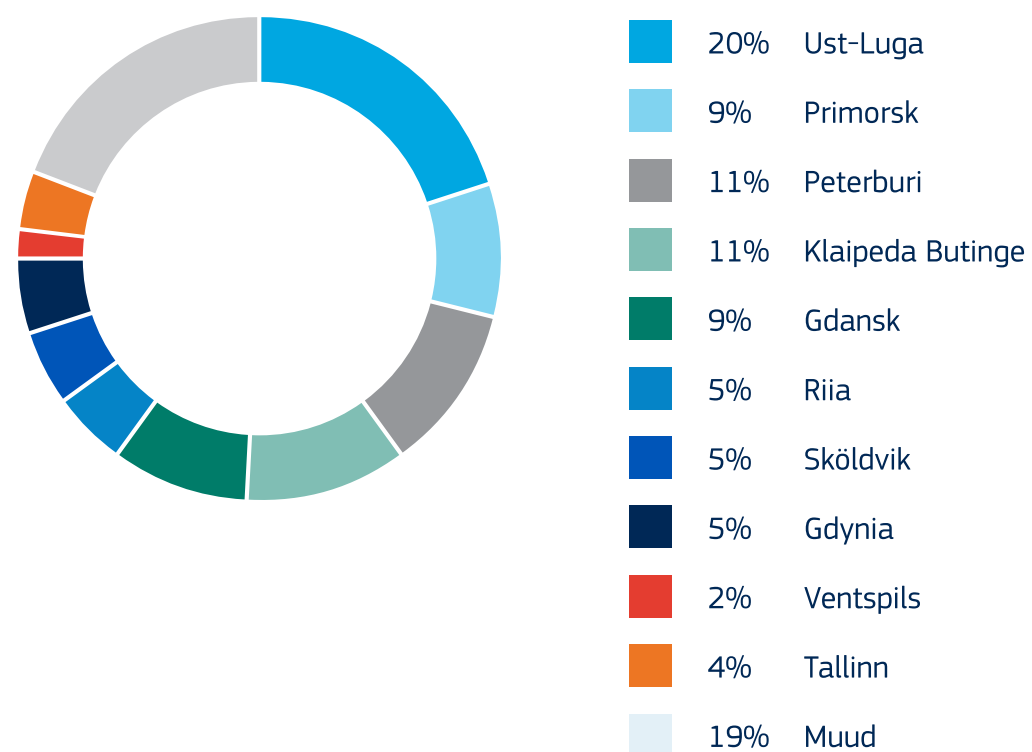
Läänemere idakalda suuremate sadamate kaubamaht

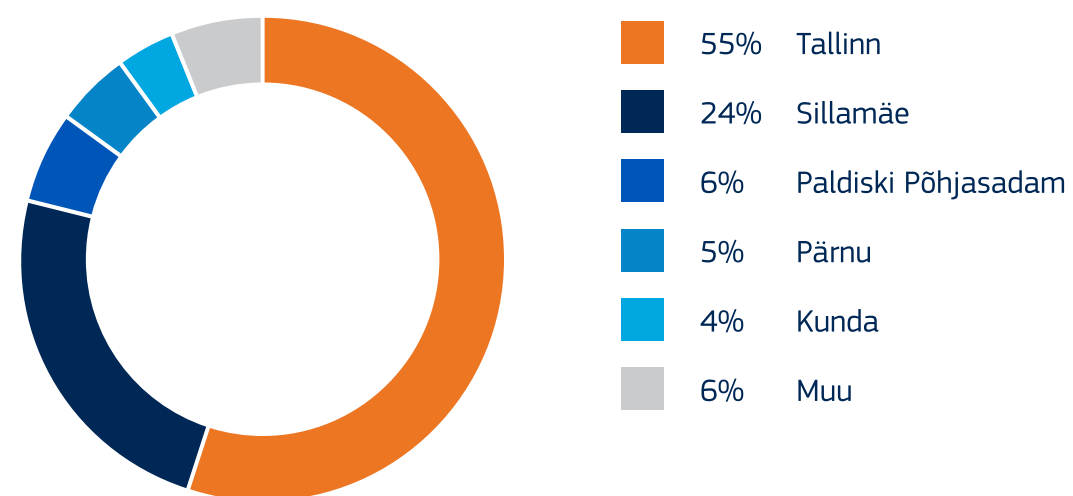
Läänemere idakalda suurimad sadamad olid Ust-Luga (103 mln tonni, turuosa 20%), Peterburi (60 mln tonni, 12%) ja Klaipeda (56 mln tonni, 11%). **Tallinna Sadama turuosa moodustas 4,1%** (2019: 3,5%), olles üheksandal kohal.

Eesti sadamate kaubamaht püsis 2020. aastal 39 mln tonni tasemel, millest **Tallinna Sadama turuosa** suurima sadamana moodustas **55%** (2019: 51%).

Läänemere idakalda suuremate sadamate turuosa

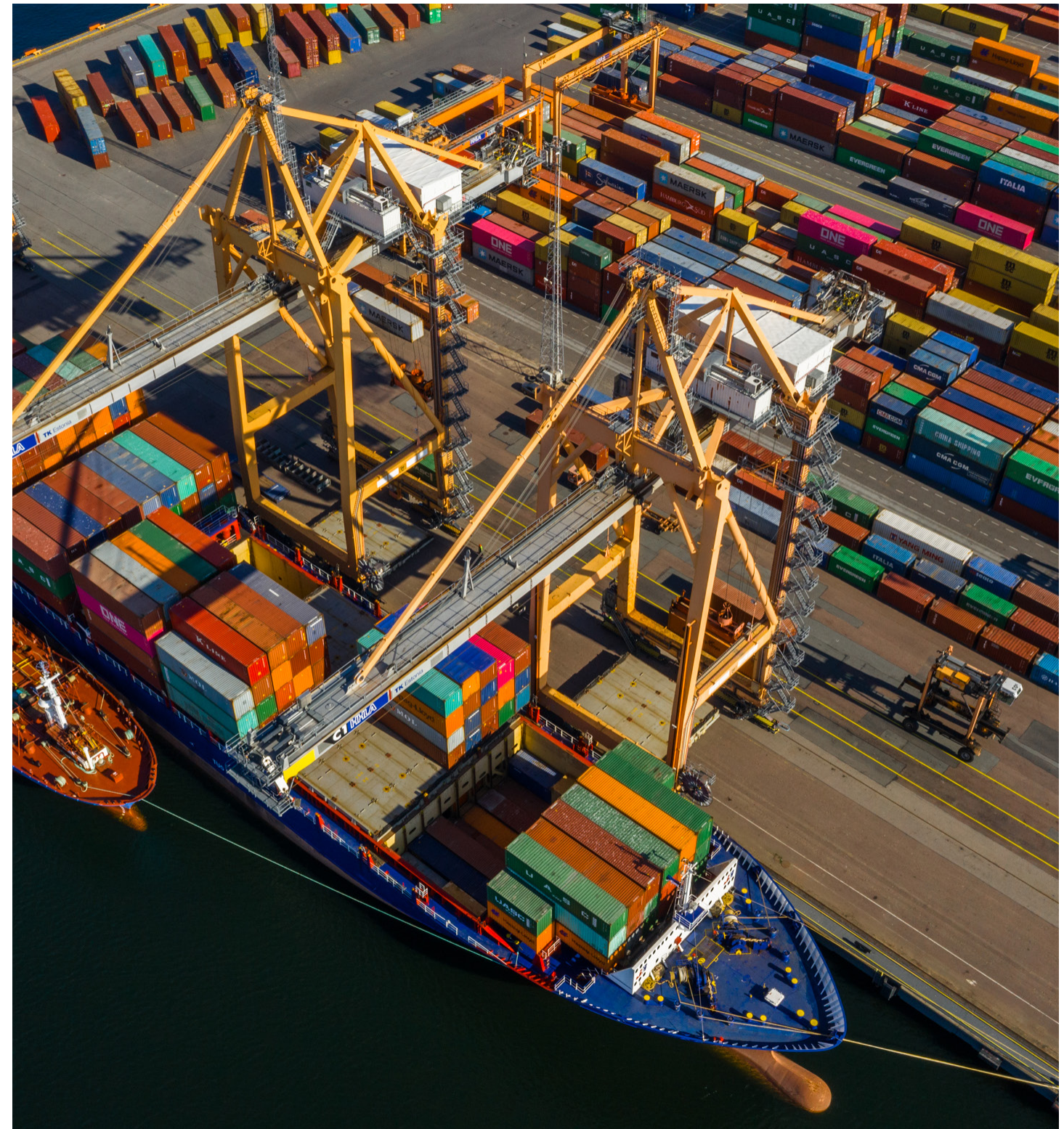
Eesti sadamate turuosa

6.6 Tegevustulemused

2020. aasta kujunes COVID-19 pandeemiast tingitud mõjude tõttu Tallinna Sadama jaoks korraka nii turbulentseks kui küllalt stabiilseks, tulenevalt kriisi mõjude erinevast puutumusest Tallinna Sadama nelja erineva ärivaldkonnaga. Kriisis sai kannatada eelkõige Tallinna Sadama suurim ärisegment – reisisadamad, kus erinevad ärimahud langesid vahemikus 50–100%. Teisalt püsis tugevana teine sadamategevuse valdkond – kaubasadamate segment, mis saavutas kriisile vaatamata viimase viie aasta rekordilise kaubamahu. Reisiparvlaevade ja muu segmendi jaoks kujunes aasta aga kokkuvõttes stabiilseks. Müügitulu, ärikasum ja ka EBITDA vähenesid oluliselt reisisadamate kehvema tulemuse mõjul: vastavalt –18%, –31% ja –21%. Kaubamaht aga kasvas 1,4 mln tonni (7,0%) 21,3 mln tonnini. Kasv põhines vedellasti tugeval kasvul (1,5 mln tonni), mida toetas ka ro-ro kauba kasv (0,2 mln tonni ehk 3,7%). Reisijate arv langes peale 12-aastast järjestikust kasvu tervelt 59% 4,33 mln reisijani. Reisimispiirangud mõjutasid kõiki liine ning ka suvehooaja traditsioonilisi kruisireise, mida 2020. aastal Läänemere piirkonnas praktiliselt ei toimunud.

Eesti mandri ja suursaarte vahel reisiparvlaevadega osutatava üleveoteenuse puhul tõi pandeemia kaasa reisijateveo peatumise märtsis-aprillis ning ka mõnevõrra väiksema reise arvu (–4%). Väiksem reise arv, töötamine suveperioodil ilma lisalaevata (lisareisideks kasutati olemasolevat asenduslaeva) ja mõne lepingulise tasumäära vähenemine seoses Eesti kütuse hinnaindeksi langusega tõi kaasa mõningase tulude vähenemise, millele vastukaaluks aga saavutati võrreldav kulude kokkuvõtte ning segmendi läbi aegade suurim korrigeeritud EBITDA.

Aastat võib stabiilsuse tõttu pidada edukaks multifunktsionaalsele jäämurdjale Botnica, mis pärast jäämurdehooaja lõpetamist Eesti vetes oli taas suvisel tööl eskort- ja jääseirelaevana Kanada põhjaosas Baffini saarestiku arktilistes vetes. Tulenevalt Kanada tellijat mõjutanud koroonapiirangutest jäi küll rendiperiood 5% võrra lühemaks kui 2019. aastal, mida võib aga pidada pigem väikseks mõjuks.

Segmentide põhiselt langes tulu ja tulemus eelkõige reisisadamate segmendis. Tulemus kasvas aga kaubasadamate segmendis, vähenes mõnel määral muus segmendis ja püsis eelmise aasta tasemel reisiparvlaevade segmendis.

Kontserni müügitulu vähenes 2020. aastal 23,2 mln eurot (–18%) ja oli kokku 107,4 mln eurot. Tululiikidest vähenes tulu laevatasudest ja reisisadamate segmendis seoses kehtinud reisimispiirangutega. Põhitegevusega seotud kulud vähenesid 5,1 mln eurot (–6,4%), ärikasum vähenes 16,1 mln eurot (–31%) ning puhaskasum vähenes 15,9 mln eurot (–36%). Kontserni loodud lisandväärtus¹⁷ ehk panus Eesti majandusse oli 2020. aastal 79,1 mln eurot (2019: 94,6 mln eurot), näitaja vähenes pandeemia tõttu langenud ärikasumi tõttu.

¹⁷ Lisandväärtus = ärikasum + tööjõukulud + põhivara kulum ja väärtuse langus.

6.6.1 Reisijate arv

2020. aastal üle maailma levinud COVID-19 pandeemia ja selle tõttu **kehtestatud piiriülesed liikumispiirangud** tõid kaasa seni nägemata languse reisijate arvus. Üle kümne aasta stabiilselt kasvanud reisijate arv meie sadamates langes 2020. aastal rekordiliselt 10,64 mln reisija tasemelt 4,33 mln reisijale, mis tähendas **langust 6,3 mln reisija ehk 59% võrra**. Kuigi langus oli järsk, toimus see ühekordse mõjuga välisteguri tõttu, mis senise põhjal ei ohusta reisijate arvu pideva kasvu aluseks olnud Eesti ja Soome vahelist tihenevat seotust nii turismi kui ka majandustegevuse alal. Reisijate arvu taastumiseks on selleks vajalike teenuste näol endiselt valmisolek tagatud. Liinireisioperaatoritel on valmisolek tagada liinireisilaevade tihe sõidugraafik, meie sadamates on loodud kaasaegsed ja mugavad tingimused reisijatele, mille täiustamine jätkus ka 2020. aastal, ning mis koosmõjus on muutnud laevaga reisimise järjest lihtsamaks ja mugavamaks.

Reisijate arv langes 2020. aastal suurel määral kõigil liinidel. Arvuliselt suurim langus oli suurimal liinil, ehk Tallinn-Helsingi liinil 4,8 mln reisija võrra (–55%). Tallinn-Stockholm liini reisijate arvu languseks kujunes 0,8 mln reisijat (–85%) ning traditsiooniliste kruisireisijate arv langes 0,7 mln reisijat (–100%). Tulenevalt viiruse tõkestamiseks rakendatud piirangutest ja langenud reisimisnõudlusest hõrendasid reisilaevaoperaatorid sõidugraafikut Tallinn-Helsingi liinil, vastavalt hetke olukorrale aasta jooksul erinevalt. Tallinn-Stockholmi liinil sõitmine peatus alates märtsist ning ka aruande koostamise ajal ei ole liinil sõitmist veel taastatud. Traditsiooniliste **kruisilaevade külastusi 2020. aastal ei toimunud**. Vaatamata reisijate arvu suurele langusele reisioperaatorid sõidugraafikuid aga vastaval määral ei vähendanud, kuna jätkati peamiselt ro-ro kauba vedaja rollis, mida majandusliku olulisuse tõttu toetati riikide poolt abimeetmetega. Seoses reisijate arvu langusega peamistel liinidel otsisid reisilaevade operaatorid suvekuudel lisavõimalusi reisijate veoks teistel ja uutel marsruutidel, millega seotud külastuste arv jäi siiski väikeseks. Kokkuvõttes langes 2020. aastal liinireisilaevade külastuste arv 5,5%.

Kruisilaevade külastuste hooaeg on tavapäraselt põhiosas maist septembrini. Kruisi hooajalisus reisijate veos on regulaarne ega oma seetõttu tavaolukorras erakorralist mõju Tallinna Sadama majandustulemustele.

Reisijate arv liinide lõikes

6.6.2 Kaubamaht

Vaatamata 2020. aastal maailma majanduskeskkonda erakordselt mõjutanud koroonaviirusest tingitud kriisile **kasvas kaubamaht** meie sadamates 1,4 mln tonni ehk 7% ja oli kokku 21,3 mln tonni, mis tähendas viimase viie aasta kõrgeimat taset. Lastiliikide lõikes tuli kasv peamiselt vedellastist (+1,5 mln tonni ehk 20%), kuid ka ro-ro kaubast (+0,2 mln tonni ehk 3,7%), millede kasvu mõju vähendas vähene langus teistes lastiliikides.

Vedellasti maht liikus 2020. aastal kvartalite lõikes taas üsna volatiilselt tulenevalt selle kauba projektipõhisest iseloomust ja vastavalt erinevate vedellasti kaupade hinnamuutustele maailmaturul ning sadamas asuvate terminalide või nende klientide poolt leitud ärivõimalustele. **Ro-ro** kauba maht kasvas läbi aasta küllalt ühtlaselt ning jõudis kokkuvõttes rekordilise tasemeni 5,6 mln tonni. Enamik ro-ro kaubast liikus põhjalõunasuunaliselt Tallinn-Helsingi ja ka Muuga-Vuosaari liinidel, mis väljendab tihedaid kaubandussuhteid lähiriikide vahel ja nende kaudu, millele ei avaldanud suurt mõju ka koroonaviirusest tingitud kriis. Kuna enamus ro-ro kaubast liigub Vanasadama kaudu Tallinn-Helsingi liini reisilaevadega, kajastub sellega seotud tulu reisisadamate segmendis.

Lastiliikidest vähenes segalasti maht 0,19 mln tonni ehk 31%, peamiselt paberipuu väljaveo vähenemise tõttu ja 2019. aastal kajastunud ühekordse projektina Baltic Connector gaasitrassi ehitusmaterjalide tõttu. Teiste lastiliikide mahud jäid enam-vähem eelneva aasta tasemele. Veidi vähenes puistlasti (–97 tuh tonni ehk –2,1%) ja konteinerkaupade maht (–27 tuh t ehk –1,5%). Konteinerkaupade maht TEU-des¹⁸ vähenes 9 tuh ühikut ja oli 214 tuh TEU-d.

Veosuundade lõikes oli suurem muutus transiidi mahu kasv 1,0 mln tonni (9,9%) ning Eesti eksportkauba mahu kasv 0,4 mln tonni (7,8%). Lastiliikide lõikes moodustasid kaubamahust põhiosa vedellast 43%, veerem 26%, puistlast 21% ja konteinerid 9% (2019. aasta vastavad näitajad olid 38%, 27%, 23% ja 9%). Veosuundade lõikes moodustas kaubamahust 52% transiit, 26% eksport ja 21% import (2019. aasta vastavad näitajad olid 51%, 26% ja 23%).

Meie sadamaid läbiva kauba vedu ei ole oma olemuselt hooajaline. Tavapäraselt on kaubamahu kõikumised seotud turutingimuste muutustega (sh muutustega veetava kauba maailmaturu hindades) või projektipõhiste kaubamahtude volatiilsusega.

Kaubamaht lastiliikide lõikes

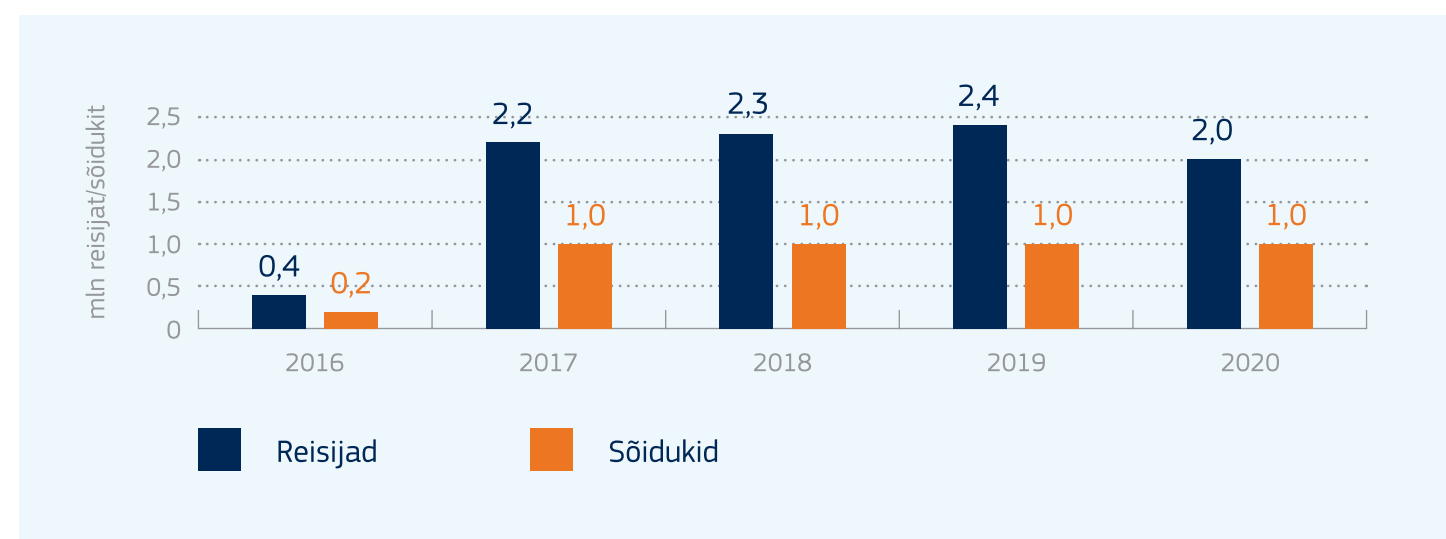
¹⁸ TEU (Twenty-foot Equivalent Unit) – standardühik konteinerite loendamiseks ja konteinerlaevade või konteineriterminalide mahutavuse väljendamiseks. 20 jala pikkune konteiner võrdub ühe TEU-ga.

6.6.3 Üleveoteenus reisiparvlaevadega

2016. aasta oktoobrist alustas TS Laevad uue ärina Eesti mandri ja suursaarte (Saaremaa ja Hiiumaa) vahelist siseriikliku üleveoteenuse osutamist reisiparvlaevadega vastavalt Eesti riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule (lepingu periood 01.10.2016–30.09.2026). Teenust tuleb osutada riigi kinnitatud sõidugraafiku kohaselt üheaegselt kuni nelja reisiparvlaevaga (suveperioodi tipuaegadel kuni viie reisiparvlaevaga). Teenuse eest ettenähtud lepinguline tasu on põhisas fikseeritud iseloomuga, millest osale kohaldatakse elukalliduse muutust väljendavaid hinnaindeksid. Väiksem osa tulust on muutuvtulu, mis sõltub teostatud reise arvust. Muutuvtulule kohaldatakse samuti hinnaindeksit. Lepinguline tulu kaetakse piletitulu ja riigilt saadava ühistransporditoetusega, mis katab lepingulise tulu ja saadud piletitulu vahe.

2020. aastal tegid parvlaevad kokku 20 118 reisi ehk 4,2% vähem kui aasta varem, mille käigus teenindati 2,0 mln reisijat (langus 18%) ja 1,0 mln sõidukit (langus 8%). Langus oli tingitud pandeemia tõttu suursaartele reisijateveo peatamisest kevadperioodil. Riigi kui teenuse tellijaga kokkuleppel teostati suveperioodil (juuni-august) 346 lisareisi üleveovõimsuse suurendamiseks tagavaralaevaga. 2019. aastal teostati suveperioodil 534 lisareisi riigiga kokkuleppel liinile toodud lisalaevaga.

Reisiparvlaevade tegevusmahud

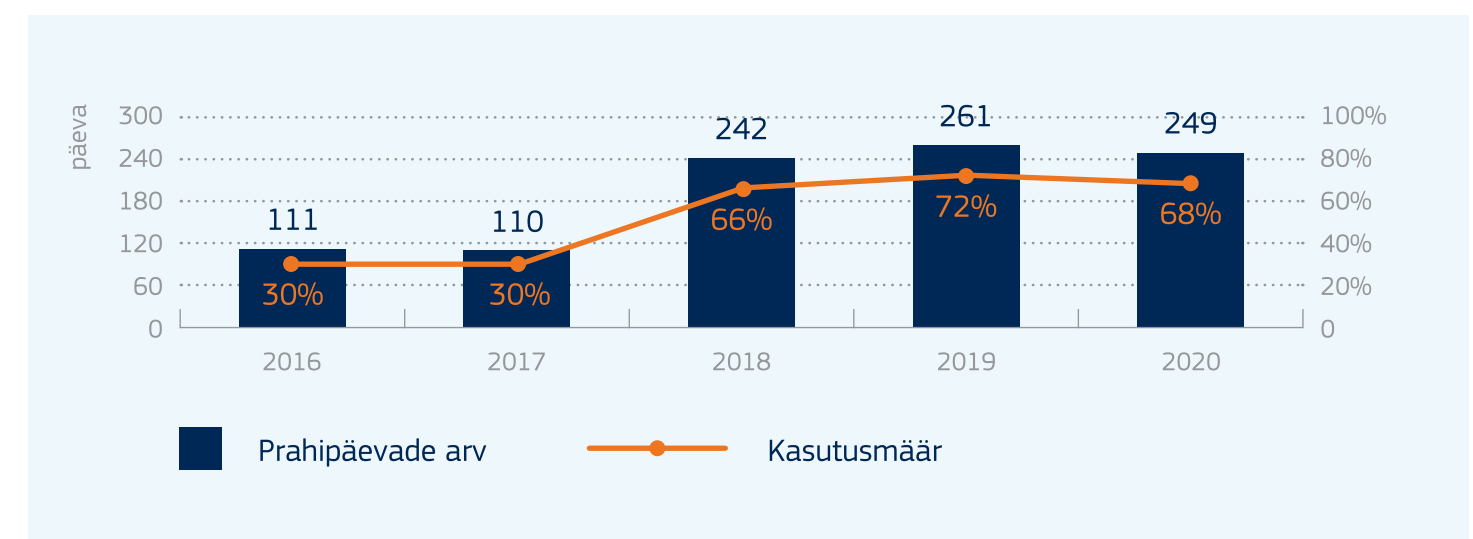

6.6.4 Multifunktsionaalne jäämurdja Botnica

2013. aasta algusest osutame 10-aastase lepingu alusel Eesti riigile jäämurdeteenust Soome lahe kaldal asuvate Eesti sadamate jaoks jäämurdeperioodil detsembrist kuni aprillini. 2021. aasta alguses võitis TS Shipping Eesti riigi hanke ka järgmisel 10-aastasel perioodil jäämurdeteenuse osutamiseks. Tasu teenuse eest on püsitasu 120-päevalise hooaja eest, mida indekseeritakse tarbijahinnaindeksi alusel. Jäämurdehooaja välisel ajal rendime jäämurdjat Botnica välja erinevateks merenduse abitöödeks. Suvise töö leidmise võimalusi ja tulusust mõjutab sarnastele eritöödele spetsialiseerunud laevade prahiturg. Hinna ja nõudluse taset on enim mõjutanud naftatootjad, kes on ajalooliselt olnud suurimad vastavate teenuste ostjad. Seoses naftahinna suure langusega aastal 2015 vähenes märgatavalt nõudlus selliste eriotstarbeliste laevade teenuste järele naftaväljadel, mis tõi kaasa ka prahitasude vähenemise viimase kümne aasta madalaimale tasemele, mille lähedusse on see ka püsima jäänud.

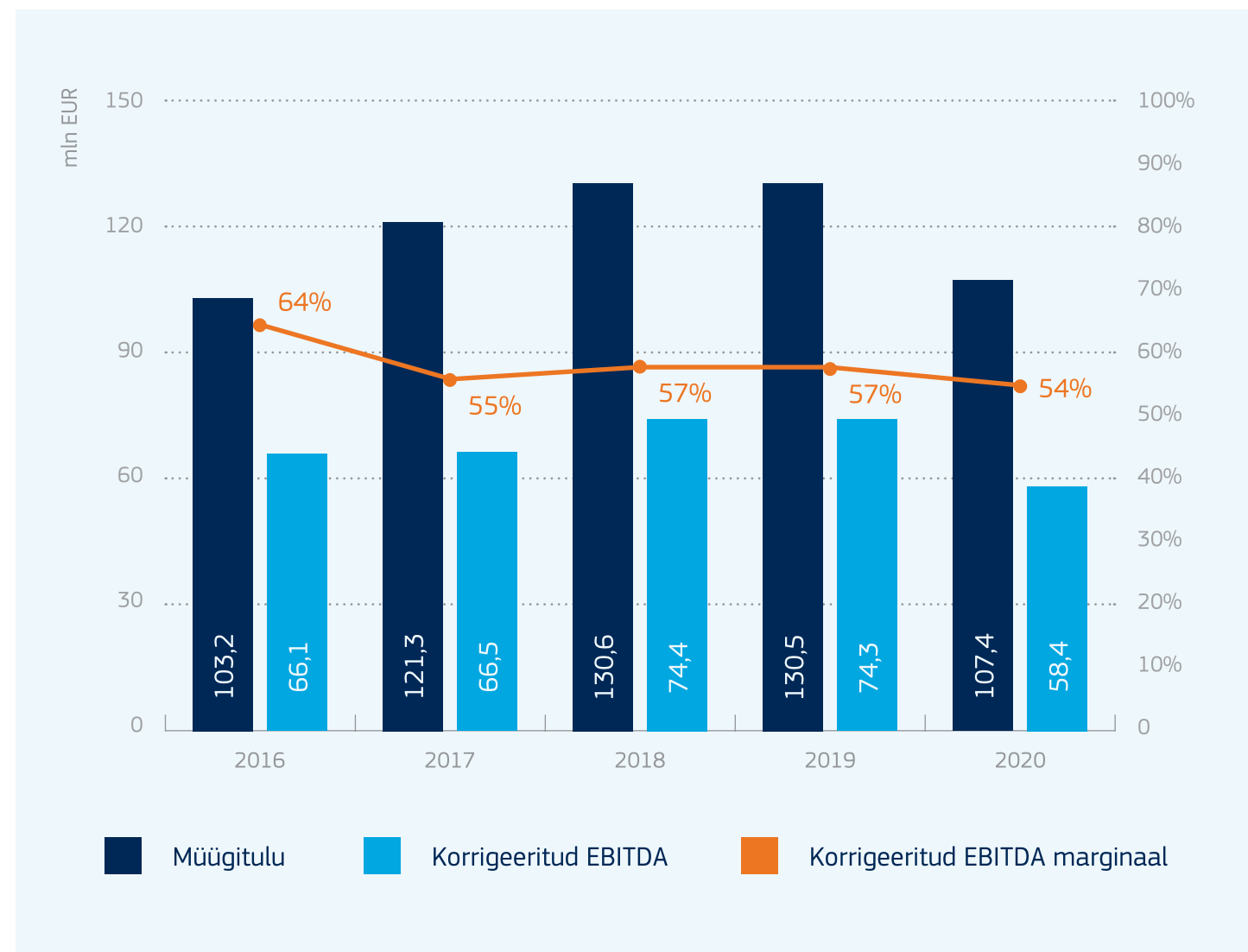
Jäämurdehooaja väliseks tööks sõlmis TS Shipping 2018. aastal viieaastase raamlepingu Kanada firmaga Baffinland Iron Mines, mille iga-aastase vajaduse kinnitab tellija aasta alguses ning vajadusel tellib lisapäevad hooaja jooksul. 2020. aasta suvehooaja tööperiood kujunes 12 päeva võrra lühemaks 2019. aasta omast seoses tellija tootmistegevust mõjutanud koroonaviirusest tulenenud piirangutega. Tasumäära indekseeriti inflatsiooniindeksiga.

MPSV Botnica prahtimine

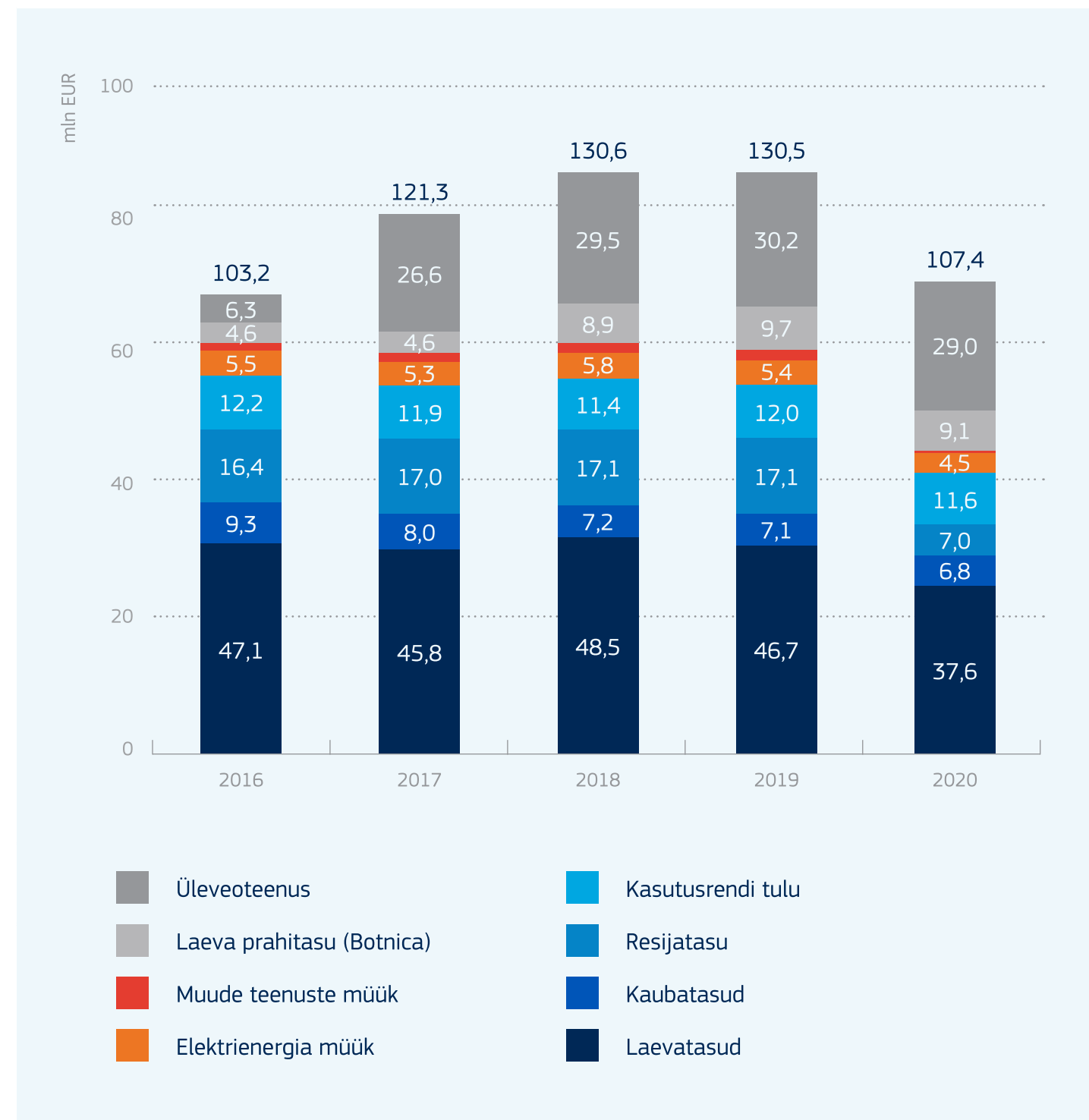
6.7 Tulud ja kulud

Müügitulu ja EBITDA

Tallinna Sadama 2020. aasta konsolideeritud müügitulu oli 107,4 mln eurot, vähenedes eelneva aasta suhtes 23,2 mln eurot ehk 18%. Korrigeeritud EBITDA-ks kujunes 58,4 mln eurot, mis oli 15,9 mln eurot ehk 21% vähem kui eelneval aastal. Seoses viimase näitaja mõnevõrra suurema vähenemisega langes veidi ka korrigeeritud EBITDA marginaal: 57%lt 54%ni. 2016. aasta oktoobrist lisandus reisiparvlaevade tegevusvaldkond, millega kaasnes nii tulude kui ka kulude kasv.

Müügitulu liikide lõikes

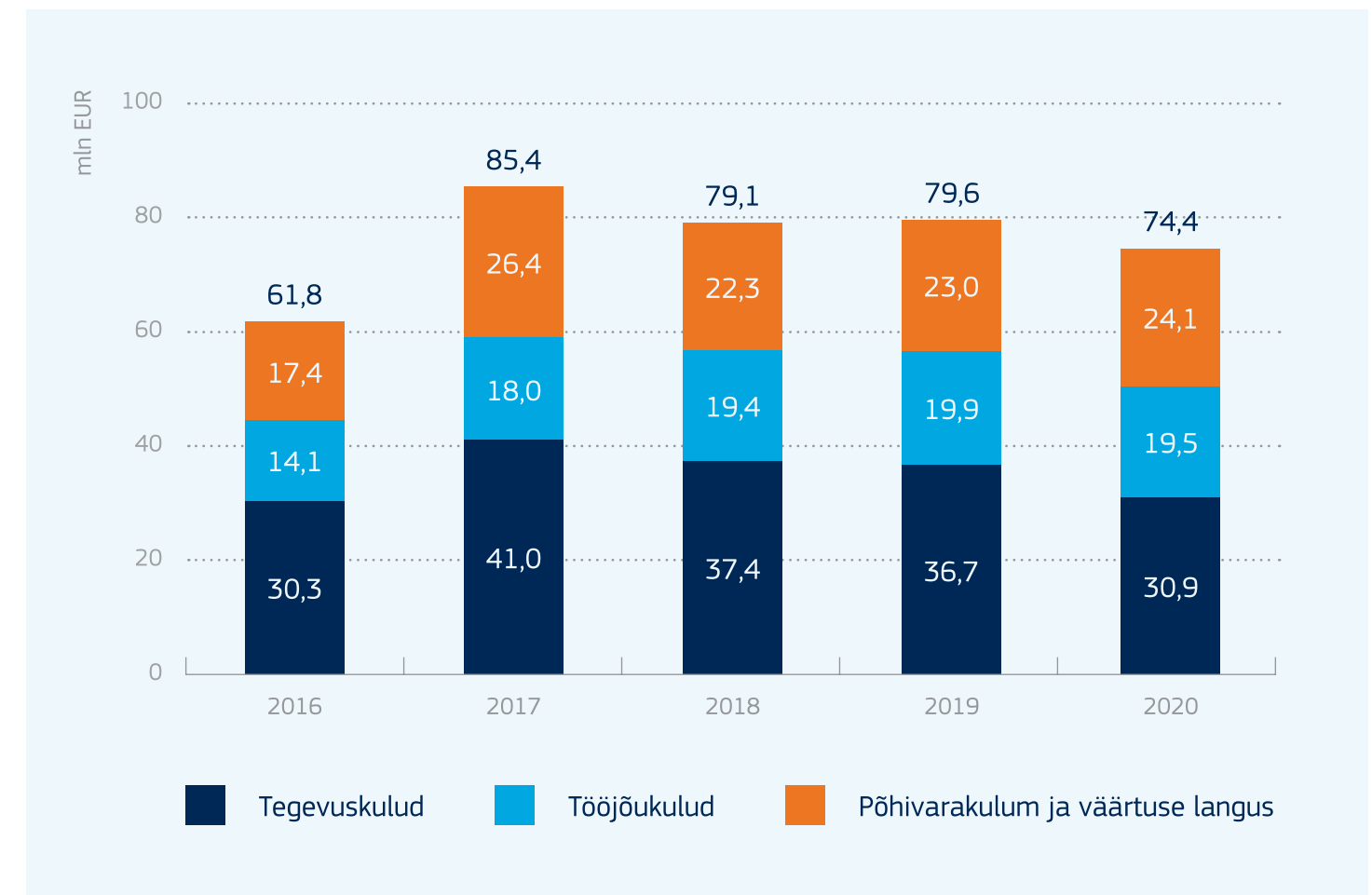
Müügitulu liikide lõikes vähenes tulu kõikides tululiikides, enim reisijatasude tulus 10,0 mln eurot (-59%) 7,0 mln euroni seoses reisijate arvu samaväärse vähenemisega. Suurem langus toimus ka laevatasude tulus, mis vähenes 9,1 mln euro võrra (-20%) 37,6 mln euroni. Langus tulenes peamiselt kruisilaevade ärajäänud hooajast, kuid ka reisilaevade hõredamast graafikust ning mõneti vähenenud kaubamahust segalasti, puistlasti ja konteinerite osas. Tulu suurendavalt mõjus aga vedellasti mahu kasv.

Tulu reisiparvlaevadega siseriikliku üleveoteenuse osutamisest langes 1,2 mln eurot, kokku 29,0 mln euroni, peamiselt suveperioodil lisareiside teostamisest väiksemas mahus ja ilma lisalaevata, ning reisisatade tulu vähenemisest seoses väiksema reise arvuga (koroona piirangud) ja reisisatu tariifi vähenemisega kütusehinna indeksi languse tõttu (negatiivne indekseerimine). Tulu elektrienergia müügist vähenes 1,0 mln eurot ehk 17,8% 4,5 mln euroni peamiselt tingituna väiksemast nõudlusest kaubasadamates, elektrimüüjana vahendatud elektrienergia mahu vähenemisest, ning ka tulenevalt soojemast aastast võrreldes eelnevaga. Tulu muudest teenustest vähenes 0,6 mln eurot (-26%) erinevate teenuste müügi mahu languse tõttu koroonaviirusest tingitud kriisis, nagu vee müük kruisilaevadele ja reklaampindade müük reisiterminalides. Tulu jäämurdja Botnica prahitasust vähenes 0,5 mln eurot (-5,5%), kokku 9,1 mln euroni, seoses mõnevõrra lühema suvise tööperioodiga tellija tootmistegevust takistanud koroonaviiruse levikust tulenenud piirangute tõttu, mille mõju vähendas lepinguliste tasude indekseerimine. Renditulu vähenes 0,4 mln eurot (-3,2%), kokku 11,6 mln euroni, peamiselt renditasude vähendamise tõttu koroonaviirusest tingitud piirangutest enim mõjutatud tegevustega seotud rendipindadel Vanasadamas. Kaubatasu tulu vähenes 0,3 mln eurot (-4,8%) vaatamata kaubamahu kasvule, kuna kasvas madalama tasuga vedellasti maht (iseäranis laev-terminal-laev skeemil käideldud kaubamahu kasvu tõttu) ja osakaal kaubamahu ning vähenes leppetrahvi tulu.

Muud tulud kasvasid 2020. aastal 2,0 mln euro võrra 3,0 mln euroni. Kasv tulenes peamiselt sadamapidamisega seotud varade müügikasumist Paljassaare sadamas ja vähem ka maa müügist Muuga sadama tööstuspargis tagalaterminali tegevuse laiendamiseks. Vähenes tulu sihtfinantseerimisest (-0,1 mln eurot ehk -14%) seoses välisabiga toetatavate kulude vähenemisega.

Põhitegevusega seotud kulud (tegevuskulud, tööjõukulud ning põhivara kulum ja väärtuse langus) olid 74,4 mln eurot, vähenedes aastaga 5,1 mln eurot ehk 6,4%.

Põhitegevusega seotud kulud

Kululiikidest vähenesid enim **tegevuskulud** 5,8 mln eurot ehk 15,8%, erinevate kululiikide vähenemise tulemusel. Enim vähenes kütuse- ja energiakulu (-2,9 mln eurot ehk 25,9%) nii reisiparvlaevade opereerimises, kus vähenes laevade kütusekulu kütuse hinnalanguse ja laevade töörežiimide optimeerimise mõjul, kui sadamategevuse poolel seoses tarbimismahu vähenemise ja vahendatud elektrienergia hinna langusega. Põhivara remondikulu vähenes (-1,9 mln eurot ehk 26,8%) peamiselt koroonaviirusest tingitud kriisis rakendatud kokkuhoiumeetmete mõjul, kui vähendati ja lükati edasi planeeritud remonditöid sadamategevuses.

Vähenes laevade teenindamiseks mõeldud teenuste ostukulu (–1,1 mln eurot ehk 20,2%), eelkõige kruisilaevade ärajäänud hooaja ja reisilaevade hõredama graafiku ning langenud reisijate arvu (vähem laevade poolt ära antud jätmeid) mõjul. Kasvas sadamatasude kulu reisiparvlaevadega osutatava üleveoteenuse puhul seoses tasu tõusuga, mille aga riik kui teenuse tellija kompenseeris teenuse tasu samaväärse kasvu kaudu.

Vähenes lühiajalise rendilepingu kulu (–0,6 mln eurot ehk 100%) reisiparvlaevade segmendi mõjul, kus suveperioodiks seekord lisalaeva ei renditud. Tegevuskulu liikidest kasvas kulu väheväärtusliku vara soetamiseks (0,5 mln eurot ehk 36,6%), tulenevalt Vanasadamas reisiterminali D rekonstrueerimisega seotud sisustuse soetamisega, mis oli aga ühekordse iseloomuga kulu. Muude tegevuskulude koosseisus kasvas ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuete katteks reservi moodustamise kulu peamiselt seoses halvenenud majanduskeskkonna mõjuga.

Tööjõukulud vähenesid 0,4 mln eurot ehk 1,9%, töötajate arvu ja tasude ajutise vähendamise ning teisalt koondamisega kaasnenud ühekordse lisakulu koosmõjul.

Kasvas **põhivarade kulum** ja **väärtuse langus** (1,1 mln eurot ehk 4,6%), peamiselt kulumi kasvu mõjul valdavalt sadamategevuse poolel, kus Vanasadamas suurenes põhivarade maht seoses reisiterminal D rekonstrueerimise, laevade kaldaelektrivarustuse rajamise ja

kaldapromenaadi valmimisega, ning Muugal ro-ro liicluse teenindusvõimsuse suurendamisega seotud mitmete tööde valmimisega. Lisaks kasvas kulum reisiparvlaevade puhul uudse akupangaga energiasäästulahenduse paigaldamisega reisiparvlaevale Tõll ja vähem ka korraliste dokitööde mõjul kasvanud varade mahuga. Põhivarade allahindluse kulu kasvas 0,35 mln euro võrra.

Muud kulud oluliselt ei muutunud (kasv 0,07 mln eurot).

2020. aasta **ärikasumiks** kujunes 35,6 mln eurot, mis 2019. aastaga võrreldes vähenes 16,1 mln eurot (–31,2%), seoses tulude vähenemisega, mille mõju oli oluliselt suurem kui valdavalt püsikulude iseloomuga kulude vähenemise ja muude tulude kasvu koosmõju. Ärikasumi vähenemise mõjul vähenes ka kontserni tegevuse efektiivsust näitav ärikasumi marginaal: 39,6%-lt 33,1%-ni. Ärikasum vähenes sadamategevuses, reisisadamate segmendi mõjul ja vähem ka muude segmendi tõttu, mida mõnevõrra tasakaalustas kasv kaubasadamate segmendis.

Korrigeeritud EBITDA (kasum enne finantstulu ja -kulu, tulumaksu ja kulumit/amortisatsiooni ning vara väärtuse langust, korrigeerituna varade sihtfinantseerimise amortisatsiooniga) vähenes 15,9 mln eurot (–21,4%) 58,4 mln euroni, peamiselt tulenevalt langusest reisisadamate segmendis. Korrigeeritud EBITDA marginaal langes 56,9%-lt 54,4%-le.

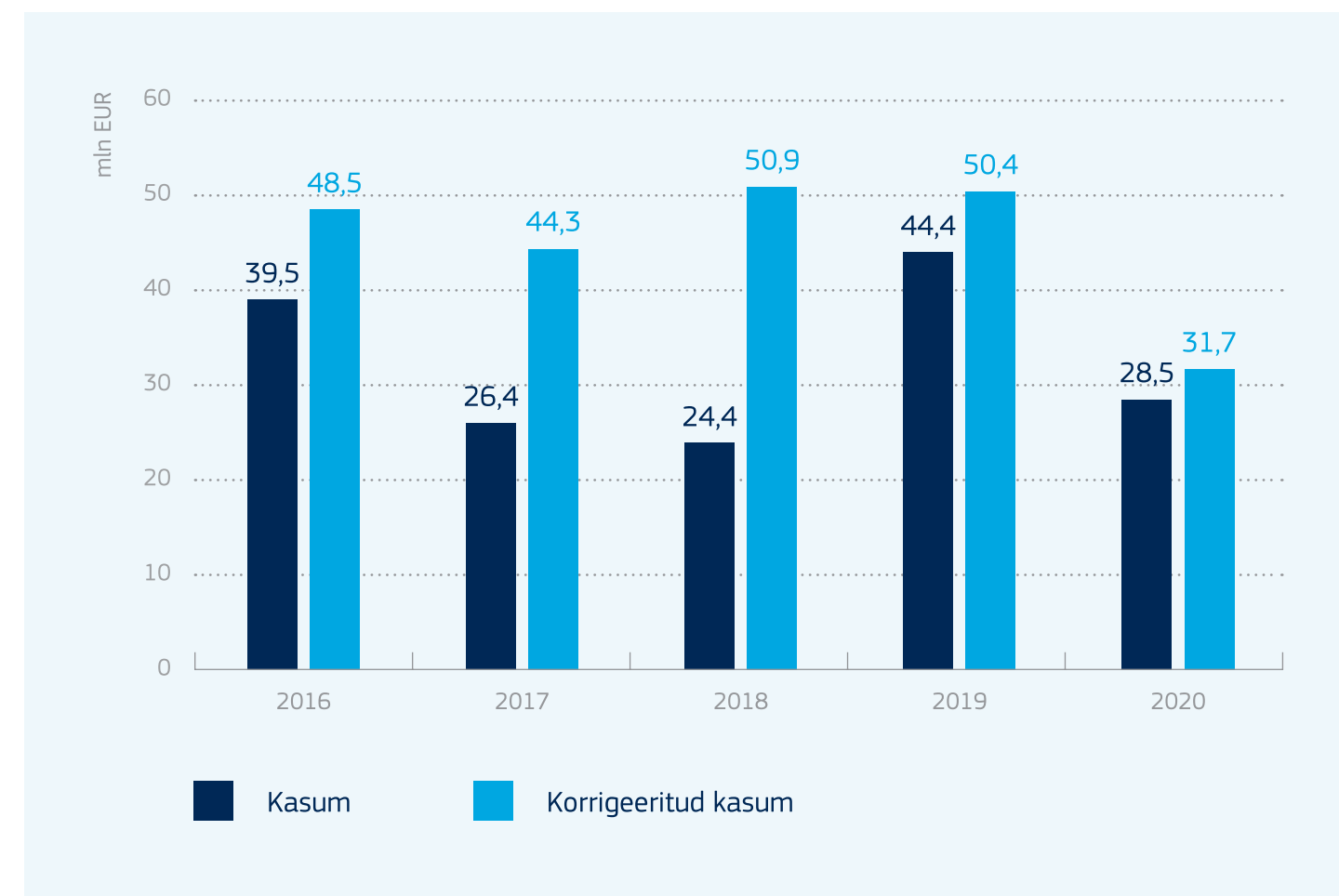
6.8 Kasum

Kasumi kujunemist mõjutasid lisaks nii finantstulud ja -kulud kui ka dividendide tulumaks. Finantstulu ei muutunud, finantskulu aga vähenes 0,1 mln eurot (-5,1%), peamiselt tuletisinstrumentidega seotud kulu vähenemise mõjul. Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kahjumiks sidusettevõtjalt Green Marine kujunes 0,46 mln eurot, võrrelduna kasumiga 0,24 mln eurot (vähenemine 0,71 mln eurot) aasta varem. Sidusettevõtja tulemuseks kujunes kahjum tulenevalt laevaküllastuste arvu langusest Tallinna Sadamas, kruisilaevade ja reisilaevade mõjul, ning reisijate arvu olulisest vähenemisest tingitud jäätmemahutade vähenemise tõttu. Lisaks mõjutas sidusettevõtja Green Marine tulemust aasta keskel rekordmadalale langenud nafta hind, mis peatas ajutiselt õliseguste jäätmete käitlusprotsessi tulemusena saadava naftaprodukti kasumliku müügi. Kasum enne tulumaksustamist oli 33,4 mln eurot, vähenedes 16,7 mln eurot (-33,4%).

Kontserni 2020. aasta **kasumiks kujunes 28,5 mln eurot**, vähenedes 15,9 mln euro võrra. Võrreldes tulumaksueelse kasumiga oli langus väiksem, kuna dividendide tulumaksukulu kujunes ligi 0,9 mln eurot väiksemaks, tulenevalt väiksemast dividendisummast (30,2 mln eurot) võrreldes 2019. aasta summaga (35,2 mln eurot).

Tallinna Sadama erinevate aastate kasumite võrdlemiseks korrigeerime kasumit olulisemate ühekordsete tulude ja kulude võrra ning makstud dividendide tulumaksukulu võrra. Korrigeerides 2020. aasta kasumit dividendide tulumaksukulu võrra summas 4,9 mln eurot ja ühekordse iseloomuga kasumiga põhivarade müügist ja põhivara allahindluse kulu võrra summas 1,72 mln eurot, saame korrigeeritud kasumiks 31,7 mln eurot. 2019., 2018., 2017. ja 2016. aasta kasumit on korrigeeritud dividendide tulumaksukulu võrra summades vastavalt 5,8; 26,2; 12,0 ja 8,75 mln eurot ning ühekordse iseloomuga põhivara allahindluse kulu võrra summades vastavalt 0,25; 0,3; 5,95 ja 0,27 mln eurot. Korrigeeritud kasumi vähenemine (18,7 mln euro võrra) tulenes peamiselt eespool kirjeldatud ärikasumi vähenemisest.

Kasum

6.9 Segmentide tulemused

Segmentideks on reisisadamad, kaubasadamad, reisiparvlaevad ja muud. Segmentide täpsem kirjeldus on toodud raamatupidamisaruande [lisas 3](#).

Segmentide lõikes vähenes tulu lõviosas reisisadamate segmendis (–21,1 mln eurot ehk –42,3%) ja vähesel määral ka teistes segmentides: reisiparvlaevades –1,1 mln eurot (–3,6%), muus –0,6 mln eurot (–5,9%) ja kaubasadamates –0,4 mln eurot (–1,1%). Korrigeeritud EBITDA langes reisisadamate ja muus segmendis, kasvas aga kaubasadamate ja vähem ka reisiparvlaevade puhul.

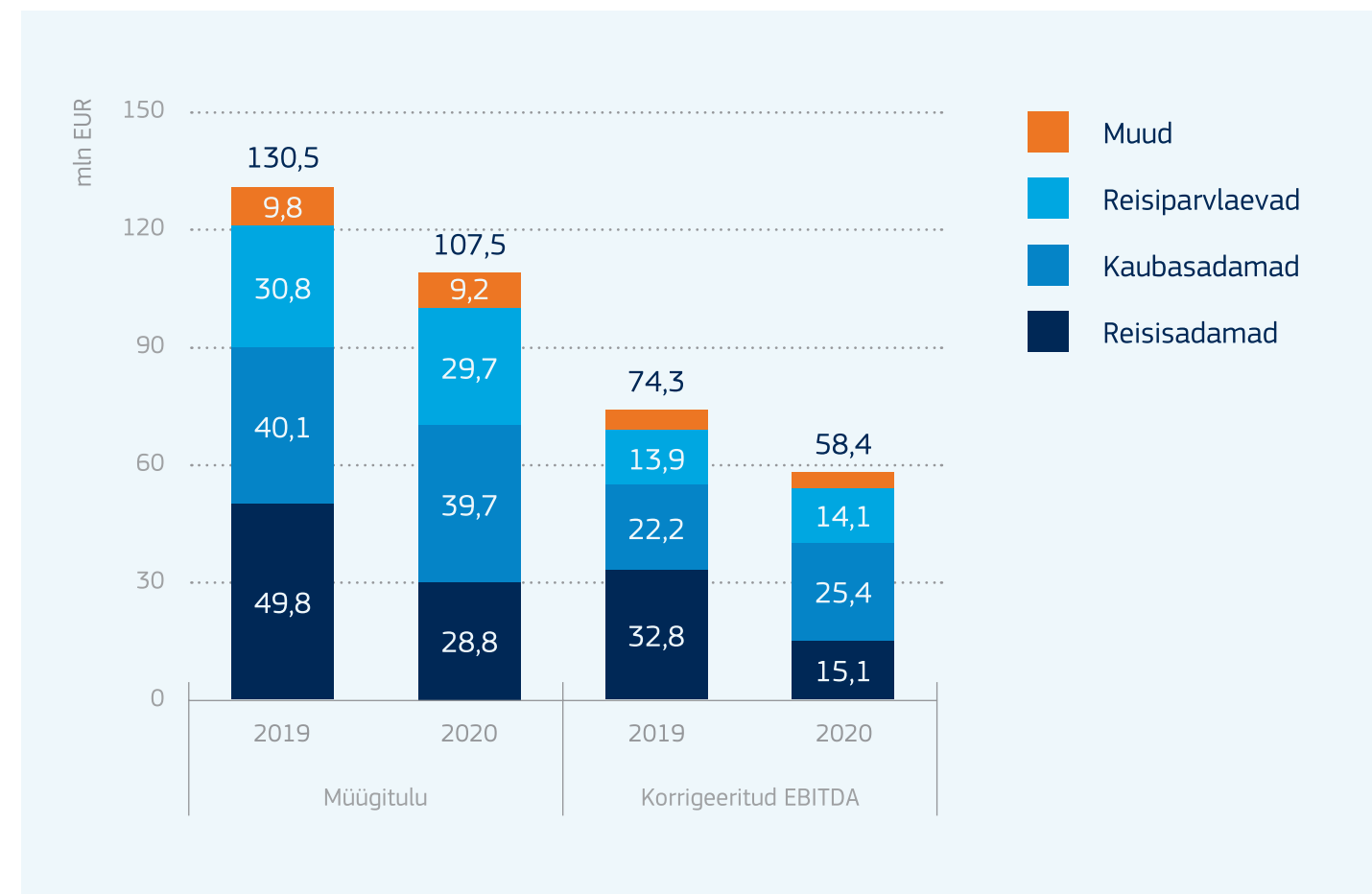
Reisisadamate segmendi müügitulu langes koroonaviirusest tulenenud piirangutest tingitud reisijate arvu languse tõttu, mis tingis ka reisilaevade graafiku hõrenemise ning kruisihooaja ära jäämise. Seetõttu vähenes tulu laevatasudest ja reisijatasudest. Segmendi tulu suurendavalt mõjus Muuga-Vuosaari liini (kaubasadamate segment) ajutine ümbersuunamine Vanasadamasse märtsi keskelt juuni lõpuni seoses selleks ajaks kehtestatud piirikontrolliga. Vähenesid tulud ka elektrienergia ja teenuste müügist ning renditulu rentnikele tehtud soodustuste mõjul.

Kaubasadamate segmendi müügitulu vähenes vaid vähesel määral, kuna kaubamaht kasvas vaatamata kriisile. Tuludest kasvas laevatasude tulu, millele avaldas vähendavat mõju eeltoodud Muuga-Vuosaari liini ajutine ümbersuunamine Vanasadamasse (reisisadamate segment). Võrreldavalt vähenes tulu elektrienergia müügist, tulenevalt nii võrguteenuse mahu kui elektrimüüjana vahendatud elektrienergia mahu ja elektrienergia hinna langusest. Veidi vähenes ka kaubatasu tulu, seoses nii eeltoodud Muuga-Vuosaari liini ajutise ümbersuunamisega kui madalama kaubatasuga vedellasti mahu ja osakaalu kasvuga kaubamahus.

Reisiparvlaevade segmendi müügitulu vähenes peamiselt suveperioodiks riigi kui teenuse tellija poolt lisareiside tellimisest väiksemas mahus ning ilma lisalaevata, kasutades lisareisideks olemasolevat asenduslaeva. Vähenes ka lepinguline tulu nii väiksema reiside arvu (koroonaviirusest tulenenud piirangud) kui reisisadu määra languse (seoses kütuse hinnaindeksi langusega) mõjul.

Muu segmendi müügitulu vähenes kuna jäämurdja Botnica suvine rendiperiood kujunes võrreldes eelneva aastaga mõnevõrra lühemaks, seoses Kanada tellija tootmistegevust takistanud koroonaviiruse levikuga seotud piirangutega. Tulu suurendavalt mõjus tasumäärade mõningane indekseerimine inflatsiooniindeksiga nii jäämurdetasu kui suvetöö puhul.

Segmentide müügitulu ja EBITDA

Segmentide põhiselt muutus **korrigeeritud EBITDA** 2020. aastal enim reisisadamate segmendis (–17,7 mln eurot ehk –54%) tulude languse tõttu, mida tasakaalustas mõneti kasv kaubasadamate segmendis 3,1 mln eurot (14%), kus saavutati tulude vähenemisest suurem kulude vähenemine. Tulemus langes muude segmendis 1,5 mln eurot ehk 29%, kus lisaks müügitulu langusele toimus mõningane kulude kasv ning lisandus kahjum kapitaliosaluse meetodil sidusettevõttest Green Marine. Reisiparvlaevade korrigeeritud EBITDA veidi kasvas, kuna kulude vähenemine oli natuke suurem tulude vähenemisest ja ulatus läbi aegade rekordilise 14,1 mln euroni.

Korrigeeritud EBITDA marginaal langes 56,9%-lt 54,4%-le, tulenevalt suurest langusest reisisadamate segmendis.

Tulemused segmentide lõikes

tuhandetes eurodes	2020					2019				
	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku
Müügitulu	28 770	39 683	29 705	9 200	107 358	49 826	40 113	30 825	9 772	130 536
Korrig. EBITDA	15 140	25 377	14 101	3 805	58 423	32 792	22 248	13 932	5 320	74 292
Ärikasum	8 665	16 685	8 209	2 003	35 562	26 367	14 151	8 289	2 872	51 679
Korrig. EBITDA marginaal	52,6%	63,9%	47,5%	41,4%	54,4%	65,8%	55,5%	45,2%	54,4%	56,9%

Muutus 2020/2019

tuhandetes eurodes	2020				
	Reisi-sadamad	Kauba-sadamad	Reisiparv-laevad	Muud	Kokku
Müügitulu	–21 056	–430	–1 120	–572	–23 178
Korrig. EBITDA	–17 652	3 129	169	–1 515	–15 869
Ärikasum	–17 702	2 534	–80	–869	–16 117
Korrig. EBITDA marginaal	–13,2%	8,5%	2,3%	–13,1%	–2,5%

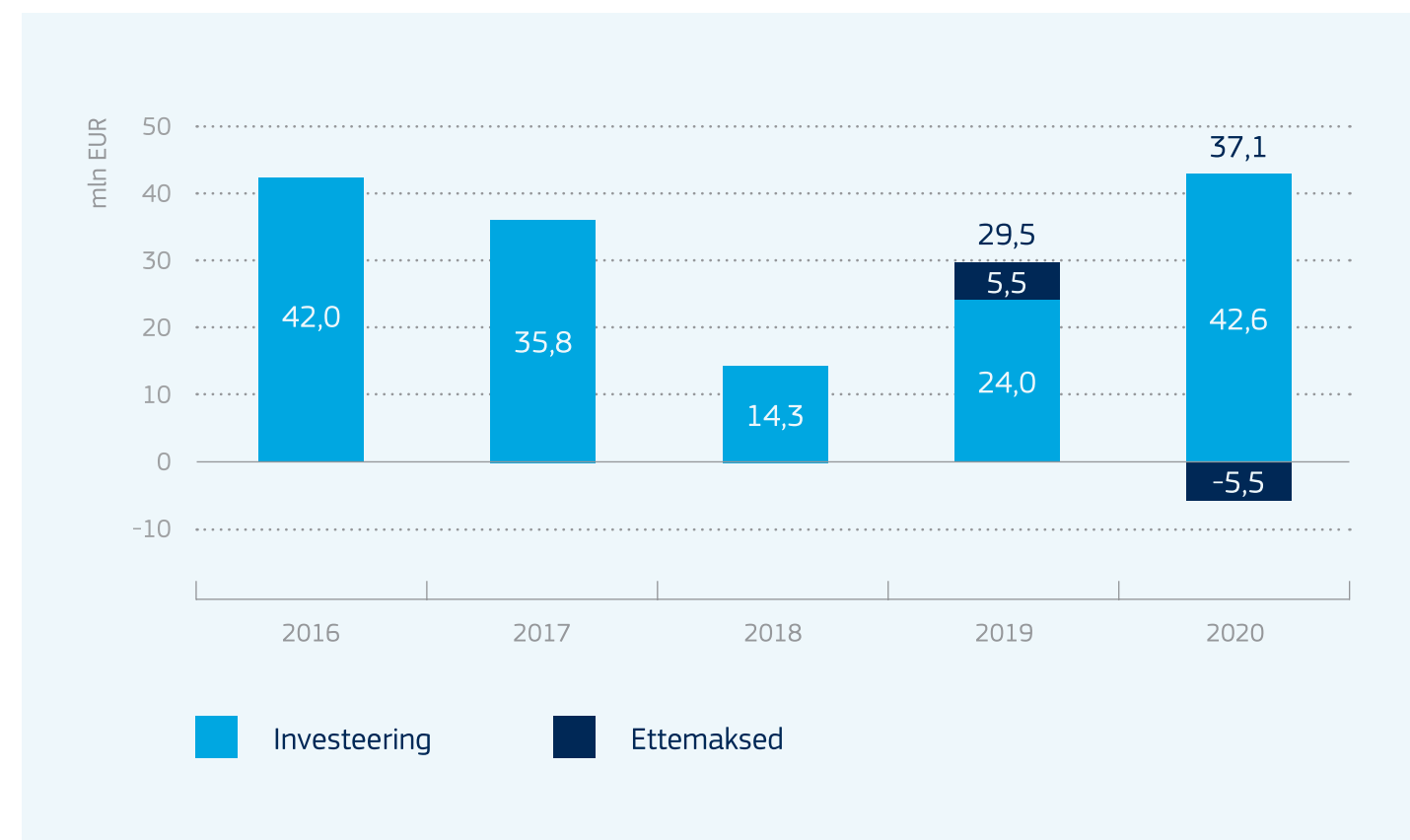
6.10 Investeeringud ja arenguväljavaated

2020. aastal **investeeris kontsern 37,1 mln eurot, mis oli 7,7 mln eurot** ekk 26% enam kui eelneval aastal ning oli suurim investeeringute summa viimastel aastatel. Investeeringud sadamapidamisega seotud infrastruktuuri objektidesse ja põhivara soetusse ning olemasolevate infrastruktuuri objektide parendamiseks olid kokku 39,6 mln eurot, mida mõnevõrra vähendasid 2019. aastal investeeringute teostamiseks tehtud ettemaksed. Jäämurdjaga Botnica seotud investeeringud olid kokku 0,9 mln eurot ja reisiparvlaevadega osutatava üleveoteenusega seotud investeeringud 2,1 mln eurot.

2020. aasta investeeringud olid jätkuvalt seotud peamiselt Vanasadamaga, kus jätkati ka kriisioludes olulisemate keskkonda ja reisimistingimusi parendavate investeeringutega. Suurematest objektidest lõpetati reisiterminali D rekonstrueerimine ja kõrvalasuva parkimismaja ehitus. Lõppjärku jõudsid investeeringud liinireisilaevade jaoks kaldaelektrivarustuse rajamisel ja automaatsete sildumisseadmete paigaldamisel. Alustati kruisiterminali ehitust ja üle Admiraliteedi kanali avatava jalakäijate silla ehitust. Muuga sadamas olid suurimad tööd seotud ro-ro liikluse tingimuste arendamisega. Paldiski Lõunasadamas teostati süvendustöid pöörderingil ja sissesõidukanalil, et suuta teenindada suuremaid laevu. Reisiparvlaevade puhul oli suurimaks tööks energiasäästule ja keskkonnasõbralikkusele suunatud akupangaga energiasäästulahenduse paigaldamine reisiparvlaevale Töll, ning väiksemas mahus teostati laevadel planeeritud dokitöid. Jäämurdjal Botnica renoveeriti käiturite juhtsüsteemi ning täiendati muid tehnilisi süsteeme.

2021. aastaks planeeritud investeeringutest on suurimaks täiendava reisiparvlaeva ehitusega alustamine, mille realiseerumine sõltub riigi tellimusest. Muud investeeringud on valdavalt seotud sadamategevusega Vanasadamas, kus peamiseks töödeks on kruisiterminali ja jalakäijate silla lõpetamine. Alustatakse reisiterminali D hoonet ümbritseva välisruumi rekonstrueerimisega, mis on osa sadamaala kaasaegseks ja inimsõbralikuks keskkonnaks kujundamise protsessist. Investeeringud on suunatud tänapäevase, keskkonnasõbraliku ja mugava keskkonna loomiseks järjest tihenevale reisiliiklusele ning sadamaala kui tervikliku keskkonna kujundamiseks ja linnalikuks ruumiks muutmiseks. Muuga sadamas jätkuvad ro-ro liikluse teenindusvõimsuse suurendamiseks investeeringud laevade teenindusseadmetesse. Jäämurdjal Botnica teostatakse plaanilised dokitööd. Reisiparvlaevade puhul teostatakse samuti plaanilisi dokitöid ja jätkub klienditeenindus- ja piletimüügisüsteemide täiendamine.

Investeeringud

Lisaks investeeringutele teeme igal aastal olulisi **uuringu- ja arenguväljaminekuid**, 2020. aastal kokku summas 0,25 mln eurot (2019: 0,35 mln eurot). Uuringu- ja arenguväljaminekud olid seotud peamiselt keskkonnauuringute ja seirete teostamise ning muude sadamategevusega seotud mõjude hindamise ja jälgimisega ning arengukavade jaoks vajalike hinnangute, eskiiside ja detailplaneeringute koostamisega. 2020. aastal jätkasime Vanasadama Masterplaani 2030 etapiviilise realiseerimisega seotud planeerimistegevust, kus Tallinna linna poolt menetletavate arendusalade detailplaneeringute (6 planeeringut) protsessis koostasime vajalikke uuringuid. Alade kasutusse võtmine on planeeritud järkjärguliselt pikema aja (10–15 aastat) jooksul, eelkõige tihedat reisijaliiklust täiendaval moel ning sadamaala linnaruumiga tihedamalt sidudes.

2021. aastaks loodame COVID-19 pandeemia mõjude vähenemist ning seeläbi äritegevuse mõningast taastumist reisisadamate segmendis, mis viiks kontserni käibe kokkuvõttes mõningasele kasvule võrreldes 2020. aastaga. Samas ei ole võimalik pikaajaliselt jätkata kõigi 2020. aastal kasutatud kulude vähendamise meetmetega, mistõttu paratamatult kasvavad 2021. aastal ka tegevuskulud. Eeldame siiski, et tulude kasv ületab kulude kasvu ning suudame seeläbi kasvatada kontserni kasumit.

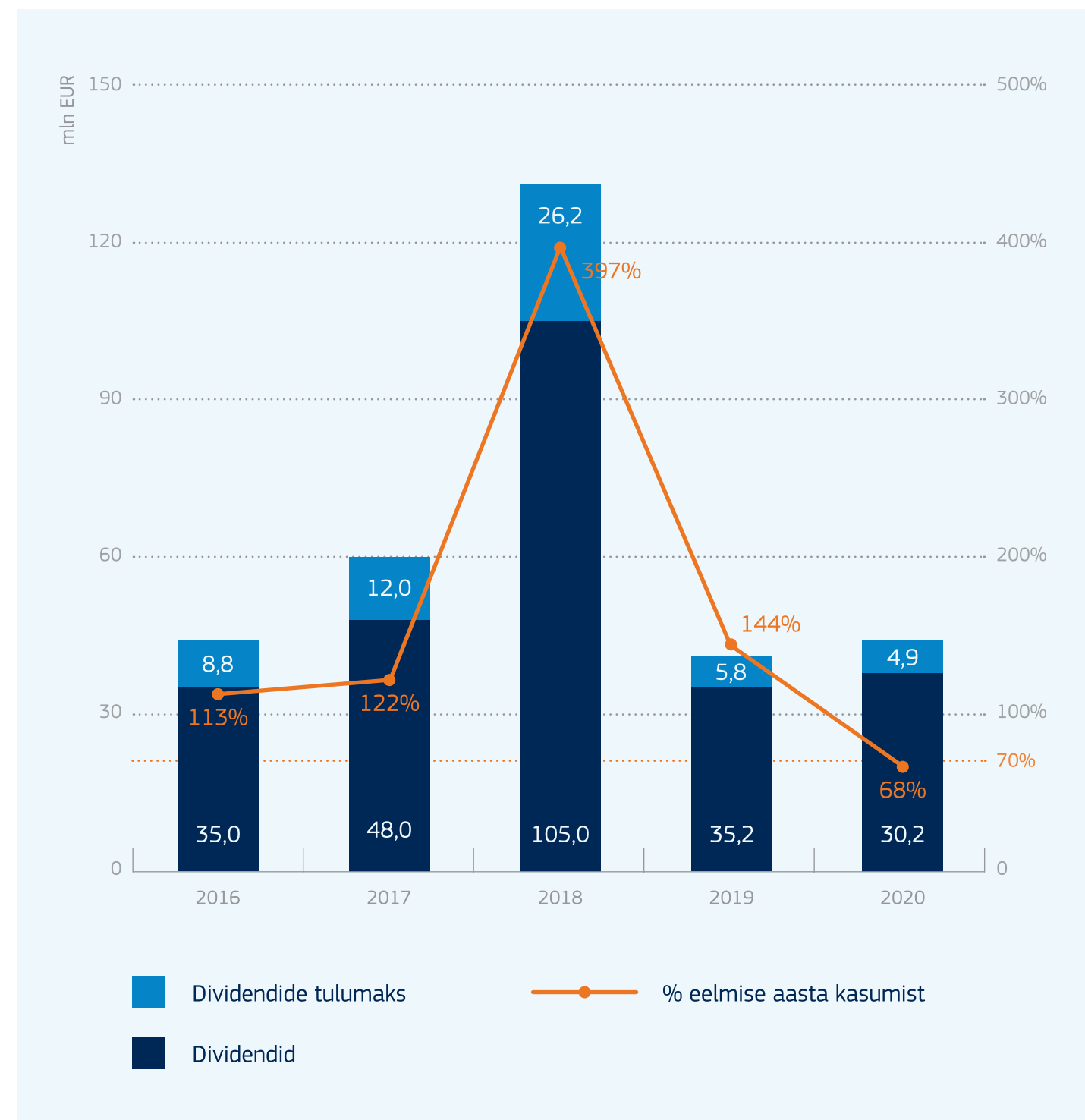
Prognoosime 2021. aastal sadamategevusega seotud investeeringute vähenemist tavapärasele 20 mln euro tasemele. Laevanduse valdkonna investeeringute maht sõltub peamiselt sellest, kas Eesti riik soovib mandri ja suursaarte vahelise liikluse arendamiseks tellida täiendava uue reisiparvlaeva või mitte.

6.11 Dividend

Tallinna Sadama **dividendipoliitika** seab eesmärgiks maksta netodividende alates 2021. aastast **vähemalt 70% eelmise aasta kasumist**, sõltuvalt turutingimustest, ettevõtte kasvust ja arenguplaanidest, arvestades vajadust säilitada mõistlik likviidsus ning välja arvatud ühekordsete tehingute mõju. Perioodil 2019–2020 oli eesmärgiks maksta netodividende vähemalt 30 mln eurot aastas, mis ka täideti, vaatamata 2020. aastal maailma majandust erakordselt mõjutanud koroonapandeemiale.

2020. aastal maksime aktsionäridele dividendidena välja **30,2 mln eurot ehk 0,115 eurot aktsia kohta**, millele lisandus dividendide tulumaks summas 4,9 mln eurot, kokku 35,1 mln eurot. Väljamaksetelt eraisikutele peeti kinni füüsilise isiku tulumaks ja netoväljamakseid tegime summas 30,0 mln eurot. 2019. aastal maksime aktsionäridele dividende summas 35,2 mln eurot ehk 0,134 eurot aktsia kohta, millele lisandus dividendide tulumaks 5,8 mln eurot, kokku 41,0 mln eurot. Väljamaksetelt eraisikutele peeti kinni füüsilise isiku tulumaks ja netoväljamakseid tegime 35,0 mln eurot. Täpsemalt raamatupidamise aastaaruande [lisa 19](#).

Makstud dividendid

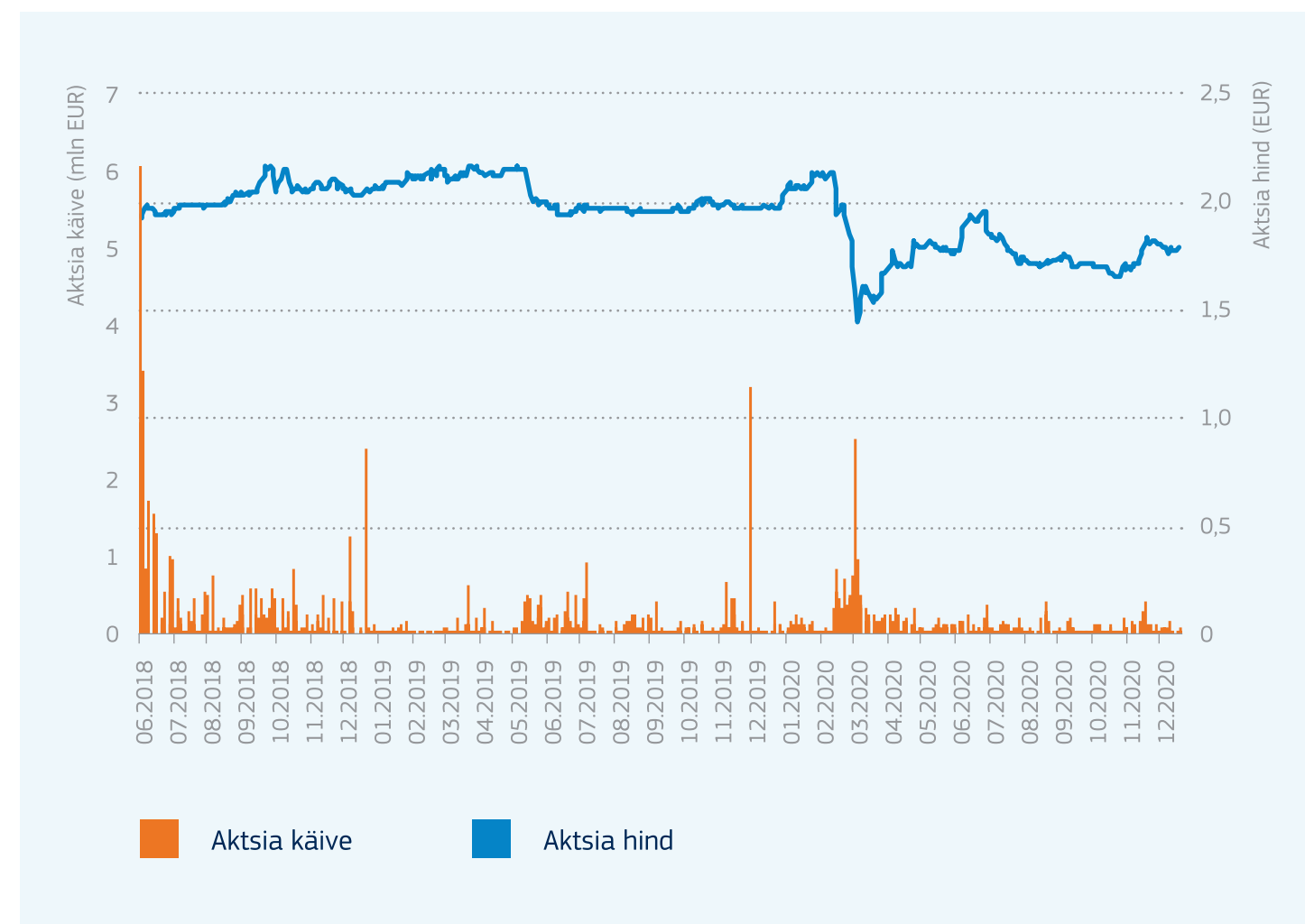

6.12 Aktsia ja aktsionärid

Tallinna Sadam noteeriti Nasdaq Tallinna börsil Balti põhinimekirjas 13.06.2018, aktsia kauplemistähis on TSM1T ja ISIN kood EE3100021635. Ettevõtte on kokku 263 000 000 lihtaktsiat, millest 176 295 032 ehk 67,03% kuulub Eesti Vabariigile. Aktsia nimiväärtus on 1 euro. Iga aktsia annab üldkoosolekul hääletamisel ühe hääle.

Aktsia avamishind 2020. aasta alguses oli 1,99 eurot. Seisuga 31.12.2020 oli aktsia sulgemishind 1,8 eurot. Ettevõtte **turuväärtus** seisuga 31.12.2020 oli **473,4 mln eurot** (31.12.2019: 522,1 mln eurot).

Tallinna Sadama aktsia sulgemishinna dünaamika ja kaubeldud aktsiate käive alates Nasdaq Tallinna börsil noteerimisest 13.06.2018 kuni 31.12.2020

Tallinna Sadama aktsia hinna dünaamika võrdluses OMX Baltic Benchmark GI indeksiga 11.06.2018–31.12.2020

Allikas: nasdaqbaltic.com

2020. aastal tehti kokku 47 555 tehingut (2019: 9 412) 20,4 mln Tallinna Sadama aktsiaga (2019: 15,5 mln aktsiaga) ja **tehingute käive oli 36,1 mln eurot** (2019: 31,1 mln eurot). Võrreldes eelneva aastaga on tehingute arv oluliselt kasvanud seoses pankade poolset tehingutasude langetamisest tulenenud jaeinvestoride kauplemisaktiivsuse suure kasvuga. Tehingute käive on samuti kasvanud, kuid mitte nii kiires tempos.

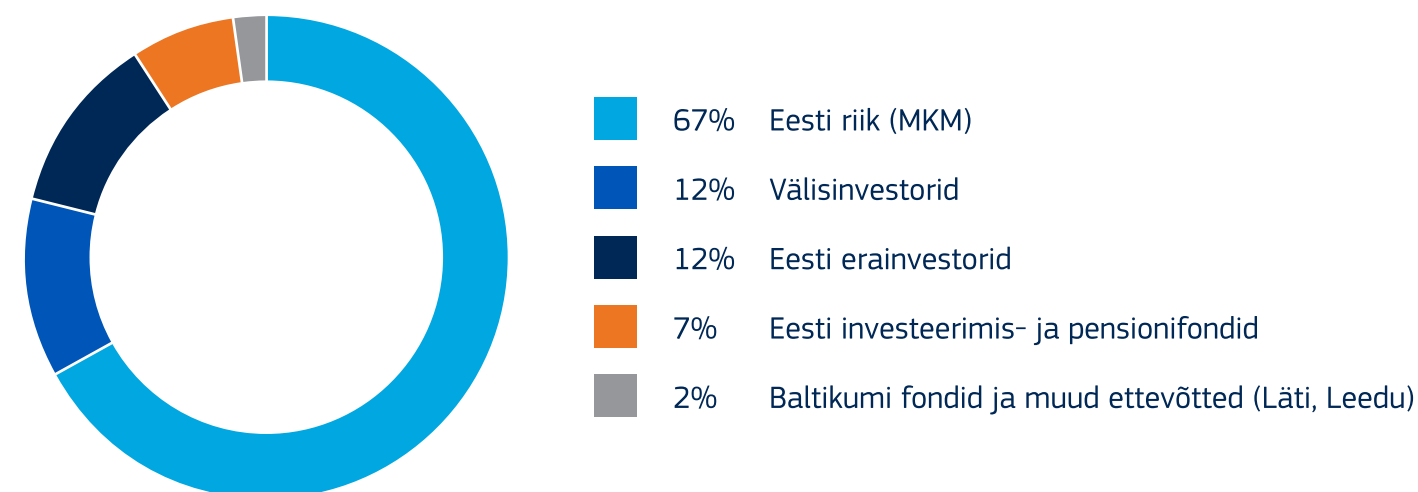
Seisuga 31.12.2020 oli ettevõttel **15 433 aktsionäri** (31.12.2019: 12 796), kellest üle 5% osalust omas ainult Eesti Vabariik (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu).

Aktsionäride struktuuris on võrreldes 2019. aasta lõpuga toimunud mõningaid muutusi. Välisinvestorite osalus on vähenenud 14%-lt 12%-ni (-5 mln aktsiat), Eesti erainvestorid on suurendanud osalust 10%lt 12%ni (+5,2 mln aktsiat), Eesti ja muu Baltikumi investeerimis- ja pensionifondide osalus on jäänud suures pildis samale tasemele.

Viis suurimat aktsionäri seisuga 31.12.2020

Aktsionäri nimi	Aktsiate arv	Osalus, %
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	176 295 032	67,0%
State Street Bank and Trust Omnibus (USA)	9 850 682	3,7%
Euroopa Rekonstruktsiooni ja Arengupank (EBRD)	9 350 000	3,6%
SEB Progressiivne Pensionifond	6 484 365	2,5%
LHV Pensionifond L	5 536 570	2,1%

Aktsionäride struktuur seisuga 31.12.2020

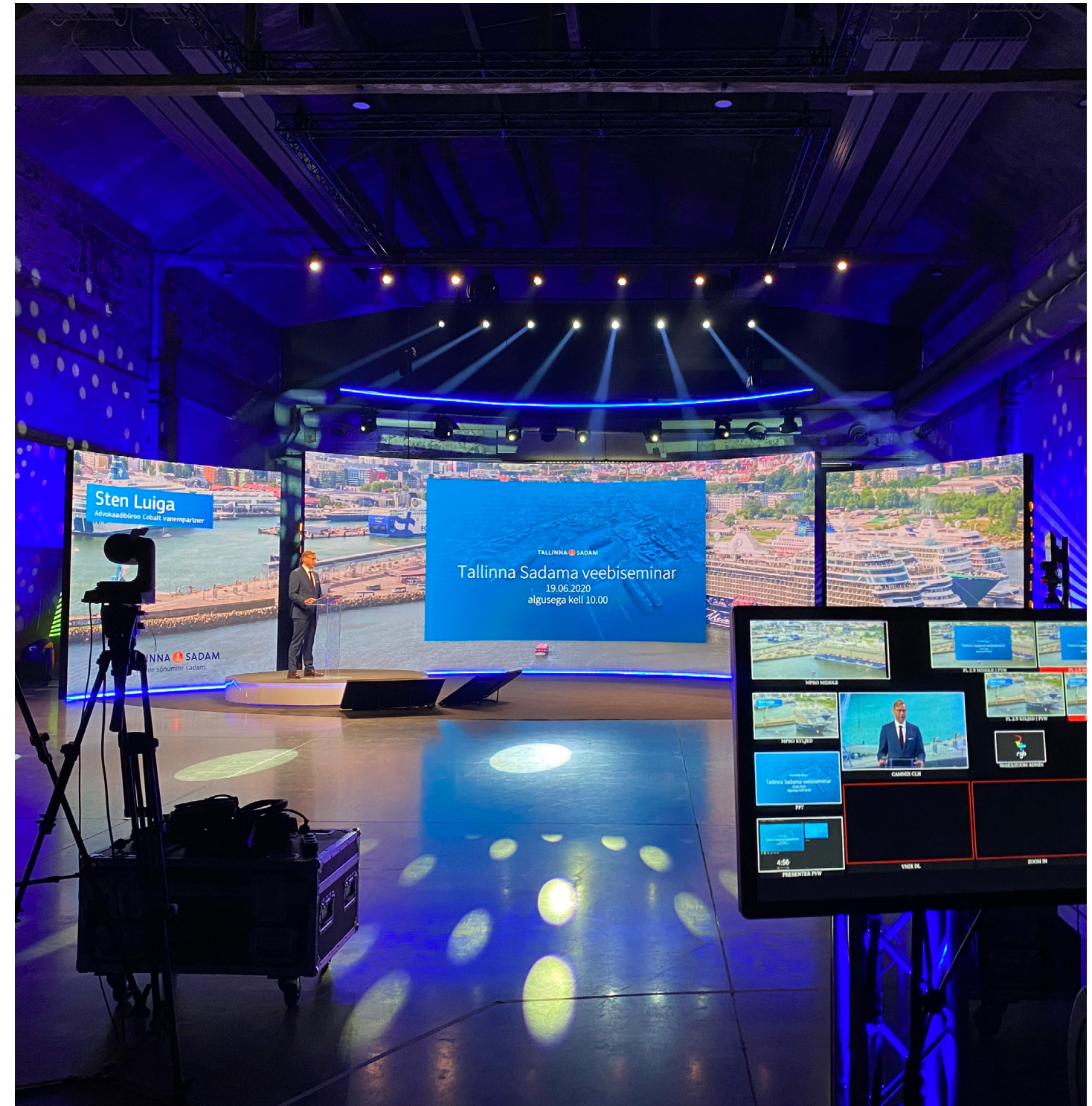

7 Ühingujuhtimine

Tallinna Sadama juhtimisorganiteks on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Tallinna Sadama nõukogu ja juhatus lähtuvad oma tegevuses ettevõtte strateegiast, väärtustest, kehtivast seadusandlusest ja **Hea Ühingujuhtimise Tava** (edaspidi ka HÜT) põhimõtetest. Erisused puudutavad HÜTi ja on esitatud ning põhjendatud tegevusaruande punktis 7.10.

Eesti Vabariigi kui **enamusaktsionäri peamised eesmärgid** seoses osalusega Tallinna Sadamas on:

- optimaalse ja stabiilse omanikutulu teenimine äriühingu kasumliku ja efektiivse majandustegevuse kaudu igas valitud tegevusvaldkonnas;
- äriühingu äriühine kaasamine riiklike strateegiliste eesmärkide saavutamisel, arvestades äriühingu tegevusvaldkonda ja äriühine huve ning äriühingu suhtes kohaldatavaid seadusi ning regulatsioone;
- heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning eeskujuliku ärikultuuri elluviimine ja edendamine.

7.1 Üldkoosolek

Üldkoosolek on Tallinna Sadama kõrgeim juhtimisorgan, mille **esmased ülesanded** on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, nõukogu liikmete nimetamine, tagasikutsumine ja tasustamine (nimetamiskomitee ettepanekul), majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, aktsiaoptsiooniprogrammi kinnitamine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine, nõukogu töökorra kehtestamine, teises äriühingus olulise osaluse omandamine või võõrandamine, tütarettevõtete juhtimise ja aruandluse põhimõtete kehtestamine ning muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Korraline üldkoosolek toimub kord aastas mitte hiljem kui kuue kuu jooksul majandusaasta lõppemisest. Üldkoosoleku päevakord, juhatuse ja nõukogu ettepanekud, otsuste eelnõud ja muud asjakohased materjalid tehakse aktsionäridele kättesaadavaks hiljemalt kolm nädalat enne üldkoosolekut ettevõtte veebilehel ja börsiteate kaudu. Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse aktsiaraamatu alusel seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist. Iga aktsia annab selle omanikule aktsionäride üldkoosolekul ühe hääle. Ühelgi aktsionäril ei ole aktsiaid, mis annaksid talle spetsiifilised kontrolli- või hääleõigused.

2020. aastal toimus üks korraline aktsionäride üldkoosolek ilma koosolekut kokku kutsutama, erakorralisi üldkoosolekuid ei toimunud. Otsuste vastuvõtmine ilma aktsionäride üldkoosolekut kokku kutsumata oli tingitud COVID-19 pandeemiast tulenevatest koosviibimiste korraldamisele kehtivatest piirangutest Eestis.

Tallinna Sadama **aktsionärid võtsid 29. juunil 2020 vastu otsused** 2019. aasta majandusaasta aruande kinnitamiseks, kasumi jaotamiseks ja dividendi maksmiseks kokku summas 30,245 miljonit eurot ning valisid uue nõukogu. Hääletada sai elektrooniliselt perioodil 22.–29. juuni, mis oli Eesti börsiettevõtete ajaloos teadaolevalt esmakordne võimalus aktsionäridele väljendada oma seisukohta ainult elektroonilisel teel täites hääletussedeli vormi kirjalikult ja saates selle e-posti või posti teel või täites vormi ettevõtte peakontoris kohapeal. Kui aktsionär jättis hääletamata, loeti, et ta hääletas vastu. Aktsionäride üldkoosoleku otsuseid hääletas 106 aktsionäri, kellele kuuluvate aktsiatega oli esindatud 218 876 934 häält ehk 83,22% kogu aktsiakapitalist.

Üldkoosoleku päevakorrapunktide ja hääletamisprotseduuri tutvustamiseks korraldas Tallinna Sadam enne hääletusperioodi algust **19.06.2020 avaliku veebiseminari**, kus nõukogu esimees Aare Tark, juhatuse esimees Valdo Kalm ja nimetamiskomitee esimees Veiko Tali tutvustasid aktsionäride otsuste eelnõude sisu ning vastasid laekunud küsimustele.

Aktsionäride üldkoosolekute otsused on avaldatud Tallinna Sadama veebilehel www.ts.ee alates juulist 2017 ning üldkoosolekute kutsed, materjalid ja protokollid alates 14.05.2019 toimunud üldkoosolekust.

Eesti Vabariik (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu) omab Tallinna Sadamas 67,03%-list osalust, 32,97% kuulub Eesti- ja rahvusvahelistele investeerimisfondidele, pankadele, pensionifondidele ning Eesti jaeinvestoritele. Aktsionäride struktuur ja ülevaade suurimatest aktsionäridest seisuga 31.12.2020 on esitatud tegevusaruande [punktis 6.12](#).

7.2 Nõukogu

Nõukogu vastutab ettevõtte tegevuste planeerimise eest, korraldab ettevõtte juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu on aruandekohustuslik üldkoosoleku ees. Tallinna Sadama nõukogus on 6–8 liiget, kes määratakse ametisse kuni viieks aastaks. Vähemalt pooled nõukogu liikmetest (31.12.2020: 6/8, sh nõukogu esimees) on sõltumatud vastavalt Hea Ühingujuhtimise Tava lisas toodud tingimustele. Nõukogu tööd juhib nõukogu esimees.

Nõukogu liikmete nimetamiseks teeb üldkoosolekule ettepaneku Tallinna Sadama nimetamiskomitee (Vabariigi Valitsuse moodustatud riigi osalusega äriühingute nõukogude liikmete nimetamiskomitee kaudu), kes teeb ühtlasi ettepanekuid ka nõukogude liikmete arvu ja neile makstava tasu kohta. Nimetamiskomitee tegevust kirjeldab lähemalt tegevusaruande punkt 7.4.

Nõukogu pädevuses on kontserni aastaeelarve ning majandusaasta aruande kinnitamine, samuti kontserni strateegia, eesmärkide ning arengusuundade kinnitamine. Lisaks käsitleb nõukogu oma koosolekutel kontserni põhitegevusega seotud riske, regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid teemasid, samuti investeeringuid ja suuremahulisi finantseerimisi, aga ka muid äritegevust puudutavaid olulisi küsimusi.

Nõukogu koosseis seisuga 31.12.2020 oli: Aare Tark (esimees), Urmas Kaarlep, Üllar Jaaksoo, Ahti Kuningas, Raigo Uukkivi, Maarika Honkonen, Riho Unt ja Veiko Sepp. HÜT lisas toodud sõltumatuse tunnustele vastavad nõukogu liikmed on Aare Tark, Urmas Kaarlep, Üllar Jaaksoo, Maarika Honkonen (endine Liivamägi), Riho Unt ja Veiko Sepp. 2020. aastal kinnitas üldkoosolek nõukogu uue koosseisu (alates 01.07.2020), täiendades olemasolevat koosseisu kahe liikme võrra (Riho Unt ja Veiko Sepp) ja määrares kõigi liikmete volituste tähtajaks 2 aastat ehk kuni 30.06.2022. Uus nõukogu valis esimeheks tagasi senise esimehe Aare Targa. Nõukogu liikmete tasustamises muudatusi ei tehtud.

Nõukogu liikmete hulgas ei ole endisi Tallinna Sadama ega selle tütarettevõtete juhatuse liikmeid.

Nõukogu töökorraldus toimub üldkoosolekul kinnitatud nõukogu töökorra kohaselt. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, üldjuhul üks kord kuus v.a. suvekuudel. 2020. aastal toimus 10 nõukogu koosolekut (2019: 8 koosolekut). Nõukogu töökord ja aktsionäride üldkoosolekule esitatavad nõukogu aruanded (Tallinna Sadama konsolideeritud majandusaasta aruande ja nõukogu tegevuse kohta) alates 2017. aastast on avalikustatud Tallinna Sadama veebilehel (alates 2019. aastast üldkoosoleku materjalides).

AARE TARK
Nõukogu esimees

URMAS KAARLEP
Nõukogu liige

ÜLLAR JAAKSOO
Nõukogu liige

AHTI KUNINGAS
Nõukogu liige

RAIGO UUKKIVI
Nõukogu liige

MAARIKA HONKONEN
Nõukogu liige

RIHO UNT
Nõukogu liige

VEIKO SEPP
Nõukogu liige

Nõukogu liikme määramise ja tasustamise kord on sätestatud riigivaraseaduse (edaspidi ka RVS) §-s 85. **Nõukogu liikme tasu** suuruse kehtestab üldkoosolek, lähtudes nimetamiskomitee ettepanekust. Nõukogu liikmele kehtestatud tasu suuruseks on 1000 eurot kuus ning esimehele kehtestatud tasu suuruseks 2000 eurot kuus. Tasu makstakse nõukogu liikmele üks kord kuus. Nõukogu liikmele ei maksta tasu selle koosoleku toimumise kuu eest, mil ta nõukogu otsuste vastuvõtmisel ei osalenud. Lisatasu makstakse nõukogu tööorgani ehk auditikomitee liikmeteks olevatele nõukogu liikmetele. Kokku arvestati nõukogu liikmetele 2020. aastal erinevaid tasusid 98,8 tuh eurot (2019: 82,9 tuh eurot), sh nõukogu liikme tasu 96 tuh eurot (2019: 81 tuh eurot). Lahkumishüvitist ega teisi lisatasusid (peale tasu auditikomitee tegevuses osalemise eest) Tallinna Sadama nõukogu liikmetele ei maksta.

Tallinna Sadam on nõukogu liikmetega seotud osapooltega teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 24. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel tingimustel, mis on võrdsed mitteseotud isikute omadega. 2020. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole Tallinna Sadama nõukogu liikmed teavitanud ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist.

Huvide konflikti riski tekkimisel on riskile avatud nõukogu liige ennast päevakorrapunkti arutelult ja otsustamisest taandanud. Nõukogu liikmetele laieneb kontserniülene huvide konflikti vältimise kord (sh ettevõttele oma ärihuvide deklareerimise kohustus) ning äriseadustikus sätestatud konkurentsikeeld.

Ülevaade Tallinna Sadama nõukogu liikmete ja nende lähedaste isikute¹⁹ omatavatest Tallinna Sadama aktsiatest seisuga 31.12.2020:

Nõukogu liikme nimi	Omab Tallinna Sadama aktsiad seisuga 31.12.2020	
	Isiklikult (tk)	Lähedaste isikute kaudu (tk)
Aare Tark	44 171	0
Urmas Kaarlep	24 039	0
Raigo Uukkivi	6 626	1 486
Maarika Honkonen	0	1 300
Üllar Jaaksoo	148	0
Veiko Sepp	7 258	2 500
	82 242	5 286

Nõukogu liikmed Ahti Kuningas ja Riho Unt ei omanud aasta lõpu seisuga Tallinna Sadama aktsiaid isiklikult ega lähedaste isikute kaudu.

Nõukogu liikme nimi	Nõukogu liikme volituste periood	2020. a koosolekutel osalemine		2020. a makstud tasud eurodes	
		Nõukogu	Auditikomitee	Nõukogu	Auditikomitee
Aare Tark (esimees)	03.10.2015–30.06.2022	10/10	–	24 000	0
Urmas Kaarlep	03.10.2015–30.06.2022	10/10	8/8	12 000	1 065
Üllar Jaaksoo	03.10.2015–30.06.2022	10/10	–	12 000	0
Ahti Kuningas	08.09.2017–30.06.2022	10/10	–	12 000	0
Raigo Uukkivi	08.09.2017–30.06.2022	10/10	8/8	12 000	709
Maarika Honkonen	17.04.2018–30.06.2022	10/10	8/8	12 000	709
Riho Unt	01.07.2020–30.06.2022	4/4	4/4	6 000	355
Veiko Sepp	01.07.2020–30.06.2022	4/4	–	6 000	
				96 000	2 838

¹⁹ Vastavalt turukuritarvituse määruse definitsioonile (EL 596/2014 I art. 3 p.1 lg 25).

7.3 Auditikomitee ja siseaudit

Tulenevalt audiitortevuse seadusest on ettevõtte moodustanud auditikomitee, mis on **nõukogu nõuandev organ** ning mille ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusinformatsiooni töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrollisüsteemi arendamise ja toimimise tõhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtte ja audiitorühingut esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitortevusega seotud nõuetele. Auditikomitee esitab lähtuvalt oma ülesannetest nõukogule ettepanekuid ja soovitusi. Komitee koosseisus on neli liiget ning liikmed nimetab nõukogu. Alates 15.05.2018 kuuluvad auditikomiteesse nõukogu liikmed: Urmas Kaarlep (esimees), Raigo Uukkivi ja Maarika Honkonen. 03.07.2020 kinnitas nõukogu uue auditikomitee koosseisu, täiendades senist kolmeliikmelist koosseisu ühe liikme võrra, kelleks on Riho Unt.

Auditikomitee lähtub oma tegevuses audiitortevuse seadusest ja nõukogu poolt kinnitatud töökorrast. Auditikomitee töövormiks on koosolekud ning 2020. aastal toimus 8 auditikomitee koosolekut (2019: 6 koosolekut). Komitee liikmed osalesid täiskoosseisus kõigil toimunud koosolekutel.

Auditikomitee **liikmete tasumäärad** on kehtestatud 24.11.2011 aktsionäri otsusega. Kui komitee liige koosolekul ei osale, siis talle vastava kuu eest tasu ei maksta. Auditikomitee tegevuses osalemise eest maksti 2020. aastal komitee liikmele tasu 89 eurot kuus ning komitee esimehele 133 eurot kuus. Täpsem ülevaade auditikomitee liikmetele 2020. aastal makstud tasudest on toodud tegevusaruande [punktis 7.2](#).

Tallinna Sadamas on moodustatud **siseauditi üksus**, kes tegutseb kontserniüleselt. Siseauditi osakond allub funktsionaalselt ettevõtte nõukogule. Osakonna töötajate koosseisu kinnitab ning osakonna juhi nimetab ja vabastab ametist nõukogu, samuti otsustab nõukogu osakonna juhi tasustamisega seotud küsimusi. Siseauditi üksuses töötab kolm töötajat: lisaks osakonna juhile siseaudiitor ja infoturbejuht, kelle ülesandeks on kontserni infoturbenõuete täitmise järelevalve.

Osakond lähtub siseauditi valdkonna tegevuses eelkõige audiitortevuse seadusest, rahvusvahelistest siseauditi standarditest ja nõukogu poolt kinnitatud siseauditi töökorrast. Infoturbe valdkonnas lähtutakse küberturvalisuse seadusest, infoturbealastest standarditest ja juhistest ning Tallinna Sadama infoturbepoliitikast. Osakonna tegevus toimub nõukogu kinnitatud riskipõhise tööplaani kohaselt. Vajadusel kaasab üksus organisatsiooniväliseid eksperte, samuti arvestatakse tegevuses muude väliste auditite ja kontrollidega. Läbiviidud auditite ja nõuandvate tööde aruanded esitatakse auditikomiteele ning olulisematest tähelepanekutest ja soovitustest antakse omakorda jooksvalt ülevaade nõukogu koosolekutel. Vähemalt kord aastas teeb siseauditi juht nõukogule koondülevaate osakonna tegevusest. Siseauditi juht on kutsutud kõigile Tallinna Sadama nõukogu ja auditikomitee koosolekutele, samuti osaleb ta regulaarsetel juhtkonna koosolekutel ning lähtuvalt võimalusest ja vajadusest muudel olulisematel kontserni ettevõtete koosolekutel.

Lisaks on siseauditi osakonna ülesandeks koguda ja töödelda kontserni juhtorganite liikmete ja võtmeisikute ärihuvide deklaratsioone, mille alusel teostatakse seotud osapooltega tehingute turutingimustele vastavuse kontrolli (juhtorganite liikmete seotud osapooltega tehingud on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande [lisas 24](#)).

2020. aastal osalesid osakonna töötajad aktiivselt ka valdkondlike organisatsioonide töös: siseaudiitor Eesti Siseaudiitorite Ühingu juhatuse liikmena ning infoturbejuht ENISA (*European Union Agency for Cybersecurity*) juhendi Cyber Risk Management For Ports väljatöötamisel.

7.4 Nimetamiskomitee

2019. aasta aktsionäride üldkoosolekul moodustati esmakordselt ASi Tallinna Sadama nõukogu liikmete nimetamiskomitee, mille **ülesandeks** on Tallinna Sadama nõukogu liikmekandidaatide sobivuse hindamine ning üldkoosolekule ettepanekute tegemine nõukogu liikmete valimiseks ja tagasikutsumiseks ning nõukogu koosseisu suuruse, liikmete volituse kestuse ja nõukogu liikmetele makstava tasu suuruse määramiseks. **Nimetamiskomitee liikmeteks** on ametikoha põhiselt enamusaktsionäri esindajatena Rahandusministeeriumi kantsler, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler ja Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud riigi äriühingute nimetamiskomitee esimees ning 5-aastase tähtajaga kaks väikeaktsionäride esindajat. Seisuga 31.12.2020 oli nimetamiskomitee esimees Ando Leppiman (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler) ja liikmeteks Veiko Tali (Rahandusministeeriumi kantsler), Kaido Padar (Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud nimetamiskomitee esimees), Elena Kiseleva (EBRD transpordi osakonna projektijuht) ja Sven Kuning (ASi SEB Varahaldus juhatuse liige). Seoses endise nimetamiskomitee esimehe Veiko Tali lahkumisega Rahandusministeeriumi kantsleri positsioonilt alates 01.01.2021 ja seega ka Tallinna Sadama nimetamiskomiteest, valiti 08.12.2020 nimetamiskomitee uueks esimeheks Ando Leppiman.

2020. aastal toimus kümme nimetamiskomitee koosolekut (2019: 2 koosolekut), eesmärgiga esitada 2020. aasta korralisele üldkoosolekule ettepanekud nõukogu liikmete valimiseks seoses seniste nõukogu liikmete volituste peatse lõppemisega. Nimetamiskomitee koosolekutel kinnitati nõukogu liikme kandidaatide valiku põhimõtted, viidi läbi senise nõukogu enesehindamine, kohtuti nõukogu liikmetega ja toimusid grüpiintervjuud iga nõukogu liikme ja uute võimalike kandidaatidega. 03.06.2020 esitas nimetamiskomitee Tallinna Sadama juhatuse kaudu aktsionäride üldkoosolekule esitamiseks oma ettepaneku valida uueks ametiajaks 01.07.2020-30.06.2022 tagasi kõik olemasolevad nõukogu liikmed ja lisaks kaks uut liiget – Riho Unt ja Veiko Sepp, Üldkoosolek kinnitas ettepaneku esitatud kujul.

7.5 Juhatus

Juhatus on juhtimisorgan, kes esindab ja juhib Tallinna Sadama igapäevast tegevust kooskõlas seaduste ja Tallinna Sadama põhikirjaga. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil ning tagama riskijuhtimise ja sisekontrolli toimimise. Juhatus lähtub oma tegevuses nõukogu poolt kinnitatud pikaajalisest strateegiast ja iga-aastastest tegevuseesmärkidest. Vastavalt põhikirjale on juhatuses 2–5 liiget, kelle valib nõukogu kuni viieks aastaks.

Esindusõigus on juhatuse esimehel ning ühel juhatuse liikmetest ühiselt. Kõigi juhatuse liikmetega on allkirjastatud teenistuslepingud. 29.09.2020 pikendas nõukogu juhatuse esimehe Valdo Kalmu ja juhatuse liikme-finantsjuhi Marko Raidi volitusi uueks 3-aastaseks ametiajaks alates eelneva ametiaja lõppemisest ehk Valdo Kalmul perioodiks 01.03.2021-28.02.2024 ja Marko Raidil perioodiks 18.04.2021-17.04.2024. Juhatuse liikme-kommertsjuhi Margus Vihmani volituste pikendamist veel ei arutatud, kuna tema teenistusleping kehtib kuni 31.10.2021.

Ükski juhatuse liige ei ole ühegi teise emitendi (börsiettevõtte) juhatuse liige ega nõukogu esimees. Juhatuse liikmete kuuluvus Tallinna Sadama tütar- ja sidusettevõtete nõukogudesse on esitatud tegevusaruande [punktis 7.6](#).

Juhatusle 2020. aasta eest **arvestatud tasule** võib lisanduda preemia 2020. aasta tulemuste eest, mille otsustab nõukogu pärast 2020. aasta majandusaasta aruande kinnitamist. Juhatuse liikmele makstava lisatasu ning lahkumishüvitise suuruse piirmäärad on sätestatud RVS § 86 lg-tes 2 ja 3. Sellest tulenevalt ei või Tallinna Sadama juhatuse liikmele makstava lisatasu suurus kokku ületada juhatuse liikmele eelmisel majandusaastal makstud neljakordset keskmist kuutasu ja lahkumishüvitis juhatuse liikme tagasikutsumise ajal kehtivat kolme kuu tasu.

Juhatusle arvestatud tasu

tuhandetes eurodes	2020 tasud	2019 tasud	2019 preemia
Valdo Kalm	122,1	132,0	40,3
Marko Raid	99,9	108,0	33,0
Margus Vihman	95,5	103,2	31,5
Kokku	317,5	343,2	104,8

Seisuga 31.12.2020 on Tallinna Sadamal kehtivate teenistuslepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikmetasu ulatuses. Juhatuse liikmetel on õigus saada tagasikutsumise korral hüvitist vaid juhul, kui Tallinna Sadam lõpetab teenistuslepingu mõjuva põhjusega, st kohustuste rikkumisel juhatuse liikmele hüvitist ei maksta. Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on kohustus maksta juhatuse liikmele 12 kuu jooksul lepingu lõppemisest iga kuu hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikmetasust.

Lühiajalise preemiasüsteemi aluseks on tegevusaruande punktis 4 kirjeldatud, alates 2017. aastast strateegiliste eesmärkide saavutamise jälgimiseks nii juhatuse liikmetele kui töötajatele rakendatav, tulemusjuhtimise süsteem. Tulemusjuhtimise süsteemi kohaselt püstitatakse igal aastal kolm kontserni peaeesmärki (müügitulu, EBITDA ja kõige olulisemate projektide elluviimine) ja alameesmärgid (tegevusmahud, äriprojektid, muudatused protsessides jm), mille täitmisest sõltub vastava inimese tulemustasu määr. Ettevõtte üldiste eesmärkide (peaeesmärgid) täitmisest sõltub üldjuhul 40% töötaja tulemustasust ja 60% moodustab isiklikult seatud eesmärkide (alameesmärgid) täitmine. Juhatusele kinnitab eesmärgid ja nende täitmist hindab nõukogu kord aastas, vastava majandusaasta aruande kinnitamisel. Pikaajalised preemiasüsteemid kontsernis puuduvad ja olemasolev lühiajaline preemiasüsteem ei ole seotud Tallinna Sadama aktsiatega.

Aruandeperioodil on Tallinna Sadam juhatuse liikmetega **seotud osapooltega** teinud üksikuid väikesemahulisi tehinguid, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 24. Kõik tehtud tehingud on tavapärasest äritegevusest tulenevad ning baseeruvad õiglastel, mitteseotud isikutega võrdsetel tingimustel. 2020. aasta majandusaasta aruande kinnitamise seisuga ei ole Tallinna Sadama juhatuse liikmed teavitanud kontserni ühestki majandusaasta jooksul tekkinud huvide konfliktist.

Juhatuse liikmetest omavad Tallinna Sadama aktsiaid Valdo Kalm (2828 aktsiat) ja Marko Raid (5000 aktsiat). Margus Vihman ega ükski juhatuse liikme lähedane isik Tallinna Sadama aktsiaid ei oma.

VALDO KALM

Juhatuse esimees,

juhatuse liikme volitusega kuni 28. veebruar 2024

Valdo Kalm on Tallinna Sadama juhatuse esimees alates 2016. aasta märtsist. Varasemalt juhtis Kalm üle 20 aasta erinevaid telekomiettevõtteid – toonast Eesti Telefoni, EMT-d ka ASi Eesti Telekom (praegune Telia Eesti). Tallinna Sadama juhatuse esimeheks valiti Kalm 2016. aasta veebruaris. Valdo Kalmul on magistrikraad automaatika- ja telemehaanika erialal Tallinna Tehnikaülikoolist.

MARKO RAID

Juhatuse liige, finantsjuht,

juhatuse liikme volitusega kuni 17. aprill 2024

Marko Raid on töötanud Tallinna Sadamas alates 1997. aastast ning täitnud alates 2006. aastast ettevõtte finantsjuhi ülesandeid. Juhatuse liikmeks sai Raid 2015. aastal. Marko Raidil on rahvusvahelise äri magistrikraad Concordia Rahvusvahelisest Ülikoolist Eestis.

MARGUS VIHMAN

Juhatuse liige, kommertsjuht,

juhatuse liikme volitusega kuni 31. oktoober 2021

Margus Vihman on Tallinna Sadama juhatuse liige alates 2016. aastast. Vihman vastutab ettevõttes kommertstegevuste ehk kliendisuhete ja müügitgevuse eest. Varasemalt on Vihman olnud müügidirektor ettevõttes Krimelte OÜ, regiooni müügidirektor ehitusettevõttes Ruukki ja allorganisatsiooni tegevjuht ehituskeemia ettevõttes Henkel Makroflex. Margus Vihmanil on Estonian Business Schooli magistrikraad rahvusvahelise ärijuhtimise erialal.

7.6 Tütar- ja sidusettevõtete nõukogud ja juhatused

Tallinna Sadama 100% omanduses olevate tütarettevõtete nõukogudes on reeglina kolm liiget, kellest kaks on Tallinna Sadama juhatuse liikmed ja üks on Tallinna Sadama suuromaniku Eesti Vabariigi esindajana osalust valitseva Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ametnik.

2020. aasta lõpu seisuga olid **TS Shippingu** nõukogu liikmed Valdo Kalm (esimees), Marko Raid ja Ahti Kuningas (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler). TS Shippingu juhatusse kuulus üks liige, Ülo Eero.

TS Laevad nõukogu liikmed olid 31.12.2020 seisuga Valdo Kalm (esimees), Marko Raid ja Johann Peetre (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi transpordi arengu ja investeeringute osakonna ekspert). Kuni 06.02.2020 oli OÜ TS Laevad nõukogu liikmeks Tiit Rebane (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna juhataja), kelle vahetas välja Johann Peetre. TS Laevad juhatuse on kolmeliikmeline ja sinna kuulusid 31.12.2020 seisuga Guldar Kivro (juhatuse esimehe ülesannetes) ja Ave Metsla, juhatuse esimehe ametikoht oli aasta lõpu seisuga täitmata. Kuni 10.09.2020 oli TS Laevade juhatuse esimees Jaak Kaabel, kes otsustas teenistuslepingu lõppemisel uueks ametiajaks mitte kandideerida. Novembris valis TS Laevade nõukogu läbiviidud avaliku konkursi tulemusena uueks juhatuse esimeheks Indrek Randveere volituste algusega 04.01.2021. TS Laevade juhatusse kuulus ka Pille Kauber, kelle volitused lõppesid 03.01.2020 ja kelle asemel valiti juhatusse läbiviidud avaliku konkursi tulemusena Ave Metsla (alates 12.03.2020).

Tallinna Sadama sidusettevõtte **Green Marine** nõukogu liikmed olid 31.12.2020 seisuga Valdo Kalm (esimees), Marko Raid, Carl-Jüri Piht, Innar Susi ja Ahti Kuningas. Uus nõukogu kinnitati ametisse 01.10.2020, enne seda oli Carl-Jüri Pihti asemel nõukogus Andres Lukin, ülejäänud nõukogu koosseis jäi samaks. Sidusettevõtte juhatuse on kaheliikmeline ja sinna kuuluvad juhatuse esimees Ain Kuusik (alates 20.07.2020) ja Aivar Sülla. Kuni 19.07.2020 oli Green Marine'i juhatuse esimees Carl-Jüri Piht, kes lahkus juhatuse esimehe kohalt omal soovil ja siirdus ettevõtte nõukogu liikmeks.

7.7 Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Tallinna Sadama eesmärkide ja strateegia väljatöötamiseks ning elluviimiseks tihedat koostööd. Juhatuse ja nõukogu vaheline infovahetus toimub peamiselt nõukogu ja auditikomitee koosolekute raames. Juhatus lähtub oma tegevuses nõukogu antud strateegilistest juhustest ja teavitab nõukogu äritegevuses ilmnevatest olulistest riskidest ning muudest asjaoludest, mis võivad mõjutada Tallinna Sadama majandustegevust ja eesmärkide saavutamist. Koosolekute raames saab nõukogu regulaarseid ülevaateid kontserni tegevus- ja finantstulemustest.

7.8 Teabe avalikustamine ja kommunikatsioon

Alates Tallinna Sadama aktsiate Nasdaq Tallinna börsil noteerimisest 13.06.2018 järgime börsireeglite ja ELi turukuritarvituse määrusest tulenevaid nõudeid. Teabe avalikustamisel lähtume eelkõige investorite võrdse kohtlemise põhimõttest ning siseteabe hoidmisele ja avalikustamisele kehtivatest reeglitest.

Tallinna Sadama peamised infokanalid on börsiteated, pressiteated, uudiskirjad, veebileht www.ts.ee. Veebilehel on kättesaadavad ettevõtte ja juhtorganite tutvustus, põhikiri ja strateegia, dividendipoliitika, aktsiate esmase avaliku pakkumise materjalid, analüütikute ja audiitori kontaktid, jooksva aasta finantskalender tegevustulemuste ja finantsaruannete avaldamise kuupäevadega, avaldatud kvartaalne tegevusmahtude statistika, vahearanded ja majandusaasta aruanded. Tallinna Sadama juhatuse tutvustab kvartaalselt (vahearuande avalikustamisel) ettevõtte majandustulemusi interaktiivsetel veebiseminaridel, mis on järelvaadatavad ja mille presentatsioonid on samuti veebilehel kättesaadavad. Investorkohtumisi ja telefonikonverentse korraldame vastavalt vajadusele ja investorite soovidele. Investorite ja analüütikutega suheldes tugineme ainult eelnevalt avalikustatud teabele.

2020. aastal toimus 16 personaalset investorkohtumist, kuus veebiseminari investoritele, üks grupikohtumine pensionifondidele, osalesime kahel investorkonverentsil Londonis ja New Yorgis (veebi teel) ja toimus kaks investorpäeva kohalikele investoritele värskelt renoveeritud reisiterminalis D.

Üldkoosoleku otsused ja üldkoosolekule esitatavad nõukogu aruanded on avalikustatud Tallinna Sadama veebilehel www.ts.ee.

Lisaks investorsuhetele on ka Tallinna Sadama turundustegevuses ja kommunikatsioonis olulisel kohal vahetu suhtlemine erinevate siht- ja huvigruppidega ning mitme-suunaline infovahetus, aga ka ettevõtte mainekujundus, mis on oluliseks teguriks ettevõtte äristrateegia elluviimisel. Vastutustundliku ettevõttena jälgime oma turundus – ja kommunikatsioonitegevuses ja sõnumites avatuse, aususe ja eetika põhimõtteid.

7.9 Finantsaruandlus

Finantsaruannete koostamise eest vastutab ettevõtte juhatus. Konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas Eesti raamatupidamise seaduse ja rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega, nagu need on Euroopa Liidu poolt vastu võetud (IFRS EL).

Tallinna Sadama audiitor on KPMG Baltics OÜ ja vandeaudiitori aruande allkirjastaja on Andris Jegers. Audiitorileping on sõlmitud kestusega kolm aastat (2018–2020 majandusaastate aruannete auditeerimiseks). Lisaks auditeerimisele ei ole audiitorühing osutanud ettevõttele teenuseid, mis võiksid ohustada audiitori sõltumatust. 2020. aastal oli audiitorettevõtete poolt osutatud teenuste eest makstud või tasumisele kuuluvate tasude kogusumma 44 tuhat eurot (2019: 62 tuhat eurot). Nimetatud teenused sisaldasid finantsauditi kulu, aruande tõlketöid ning Grant Thornton Baltic OÜ poolt teostatud TWIN-PORT III projekti vaheauditi ja Paljassaare sadama varade turuväärtuse hindamise kulusid.

7.10 Hea Ühingujuhtimise Tava vastavuse deklaratsioon

Tallinna Sadam ei järgi HÜTi punkti 6.2.2 ja punkti 1.3.3 täidame osaliselt:

HÜT 6.2.2. – Juhatus esitab enne audiitoriga audiitorteenuse lepingu sõlmimist lepingu eelnõu nõukogule kinnitamiseks. /.../

Tallinna Sadama juhatus ei pea vajalikuks audiitoriga sõlmitava audiitorteenuse lepingu eelnõu kinnitamist nõukogu poolt, kuna audiitor leitakse avaliku hankemenetluse käigus. Leping sõlmitakse hanke tulemuste põhjal ning lepingu olulised tingimused (sh pakkujate kvalifitseerimise ja pakkumuste hindamise tingimused, lepingu tähtaeg ja tööülesanded) on nõukogu nõuandva organi auditikomiteega kooskõlastatud enne audiitori hanke väljakuulutamist. Vastavalt Finantsinspektsiooni juhendile „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsioonist“ korraldab ettevõtte audiitori rotatsiooni, tagades audiitori sõltumatuse.

HÜT 1.3.3 – emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt internet).

Seoses COVID-19 pandeemiast tulenevate piirangutega suure osalejate arvuga ürituste korraldamisele, korraldas Tallinna Sadam vastutustundliku ettevõttena 2020. aasta korralise üldkoosoleku otsuste vastuvõtmise koosolekut kokku kutsumata elektroonilise hääletuse teel (kirjalik hääletamine hääletusperioodil). Samuti oli kõigil huvilistel võimalik osaleda hääletusele eelneval interaktiivsel veebiseminaril, kus selgitati hääletusele minevate otsuste eelnõusid, hääletamise korda ja vastati veebiseminaril osalenute küsimustele.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Juhatuse kinnitus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele

31.12.2020 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande heakskiitmisega kinnitab juhatus lehekülgedel 76 kuni 154 esitatud ASi Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtete andmete õigsust ja täielikkust, sh seda, et:

1. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus;
2. konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab kontserni finantsseisundit, rahavoogusid ja majandustulemust õigesti ja õiglaselt;
3. kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande kinnitamise kuupäevani (15.03.2021), on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
4. AS Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtted on jätkuvalt tegutsevad ettevõtted.

15.03.2021

VALDO KALM
Juhatuse esimees

MARKO RAID
Juhatuse liige

MARGUS VIHMAN
Juhatuse liige

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	7	26 679	35 183
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	10 183	10 614
Varud		360	408
Kokku muu käibevara		37 222	46 205
Müügiootel põhivara	10	114	142
Käibevara kokku		37 336	46 347
Põhivara			
Investeeringud sidusettevõttesse	9	1 147	1 609
Muud pikaajalised nõuded	8	0	294
Materiaalne põhivara	10	587 506	575 267
Immateriaalne põhivara	11	2 104	2 015
Põhivara kokku		590 757	579 185
Varad kokku		628 093	625 532

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
KOHUSTISED			
Lühiajalised kohustised			
Võlakohustised	16	17 266	16 266
Tuletisinstrumendid	17	102	243
Eraldised	13	1 289	1 915
Sihtfinantseerimine	18	1 919	193
Maksuvõlad	15	744	893
Võlad tarnijatele ja muud võlad	14	9 149	11 755
Lühiajalised kohustised kokku		30 469	31 265
Pikaajalised kohustised			
Võlakohustised	16	194 314	191 580
Sihtfinantseerimine	18	26 145	24 754
Muud võlad	14	1 733	915
Pikaajalised kohustised kokku		222 192	217 249
Kohustised kokku		252 661	248 514

OMAKAPITAL			
Aktiivkapital		263 000	263 000
Ülekurss		44 478	44 478
Kohustuslik reservkapital		20 262	18 520
Riskimaandamise reserv		-102	-243
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		19 276	6 859
Perioodi kasum		28 518	44 404
Omakapital kokku	19	375 432	377 018
Kohustised ja omakapital kokku		628 093	625 532

Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

Konsolideeritud kasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Müügitulu	3, 20	107 358	130 536
Muud tulud	22	3 015	1 017
Tegevuskulud	21	-30 858	-36 669
Tööjõukulud	21	-19 491	-19 867
Põhivara kulum ja väärtuse langus	10, 11	-24 094	-23 037
Muud kulud		-368	-301
Ärikasum		35 562	51 679

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud		36	42
Finantskulud	23	-1 705	-1 797
Finantstulud ja -kulud kokku		-1 669	-1 755
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum investeringutelt sidusettevõttesse	9	-462	244
Kasum enne tulumaksustamist		33 431	50 168
Tulumaksukulu	19	-4 913	-5 764
Perioodi kasum		28 518	44 404
Emaettevõtte omanike osa perioodi kasumist		28 518	44 404
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)	19	0,11	0,17
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta – jätkuvad tegevused (eurodes)		0,11	0,17

Konsolideeritud muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Perioodi kasum		28 518	44 404
MUU KOONDKASUM			
<i>Kirjed, mida võidakse tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse:</i>			
Kasum rahavoogude riskimaandamis instrumentide õiglase väärtuse muutusest (neto)	17	141	182
Muu koondkasum kokku		141	182
Perioodi koondkasum kokku		28 659	44 586
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist		28 659	44 586

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	2020	2019
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha		114 378	138 690
Muude tulude eest laekunud raha		94	193
Maksud tarnijatele		-41 354	-47 210
Maksud töötajatele ja töötajate eest		-15 713	-16 892
Maksud muude kulude eest		-376	-377
Muud maksed	14	-2 600	0
Makstud tulumaks dividendidelt	19	-4 913	-10 985
Äritegevusest laekunud raha		49 516	63 419
Materiaalse põhivara soetamine	26	-35 811	-27 965
Immateriaalse põhivara soetamine	26	-661	-550
Materiaalse põhivara müük		2 863	39
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest		3 561	0
Saadud dividendid	9	0	204
Saadud intressid		15	28
Investeeringustegevuses kasutatud raha		-30 033	-28 244
Võlakirjade lunastamine	16	-9 000	-9 000
Saadud laenud	16	20 000	10 000
Saadud laenude tagasimaksud	16	-7 266	-6 766
Makstud dividendid	19	-30 008	-34 970
Makstud intressid	16	-1 694	-1 769
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksed		-19	-50
Finantseerimistegevuses kasutatud raha		-27 987	-42 555
Rahavood kokku		-8 504	-7 380
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7	35 183	42 563
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-8 504	-7 380
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	26 679	35 183

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Aktsiakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Riskimaandamise reserv	Jaotamata kasum	Emaettevõtja omanike osa omakapitalist kokku
Omakapital seisuga 31.12.2018		263 000	44 478	18 520	-425	42 101	367 674
Perioodi kasum		0	0	0	0	44 404	44 404
Muu koondkasum	17, 19	0	0	0	182	0	182
Perioodi koondkasum kokku		0	0	0	182	44 404	44 586
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	0	-35 242	-35 242
Kokku tehingud omanikega		0	0	0	0	-35 242	-35 242
Omakapital seisuga 31.12.2019		263 000	44 478	18 520	-243	51 263	377 018
Perioodi kasum		0	0	0	0	28 518	28 518
Muu koondkasum	17, 19	0	0	0	141	0	141
Perioodi koondkasum kokku		0	0	0	141	28 518	28 659
Väljakuulutatud dividendid	19	0	0	0	0	-30 245	-30 245
Kokku tehingud omanikega		0	0	0	0	-30 245	-30 245
Reservkapitali suurendamine		0	0	1 742	0	-1 742	0
Omakapital seisuga 31.12.2020		263 000	44 478	20 262	-102	47 794	375 432

Konsolideeritud raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1. Üldine informatsioon

AS Tallinna Sadam (edaspidi ka emaettevõtte või ettevõtte) on Eesti Vabariigis 05.11.1996 registreeritud äriühing. ASi Tallinna Sadam 31.12.2020 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab emaettevõtet ja tema tütarettevõtteid (edaspidi kontsern). Kontserni põhitegevusaladeks on sadamateenuste osutamine *landlord*-tüüpi sadamana, üleveoteenuse korraldamine reisiparvlaevadega ning multifunktsionaalse jäämurdja Botnica opereerimine.

Kontsernile kuulub viis sadamat: Vanasadam, Saaremaa sadam, Muuga sadam, Paljassaare sadam ja Paldiski Lõunasadam. Tallinna kesklinnas asuv Vanasadam koos 2010. aastal avatud väikelaevadele mõeldud jahisadamaga ja kruisilaevade vastuvõtmiseks mõeldud Saaremaa sadam osutavad peamiselt reisijateveoga seotud sadamateenuseid. Muuga sadam, mis on Eesti suurim kaubasadam, Paldiski Lõunasadam ja valdavalt laevaremondiettevõtteid teenindav Paljassaare sadam osutavad peamiselt kaubaveoga seotud sadamateenuseid. Paljassaare sadamas ettevõtte enam aktiivselt ei tegutse ja on käivitanud protsessi sadamast väljumiseks sh müünud 2020. aasta jooksul paljud Paljassaare sadama varad.

Lisaks on ettevõttel 51%line osalus sidusettevõttes AS Green Marine, kuid kus ettevõttel puudub kontrolliv otsustusõigus. Kontserni aruandes on osalus sidusettevõttes kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

Emaettevõtte registreeritud aadress on Sadama 25, Tallinn 15051, Eesti Vabariik.

ASi Tallinna Sadam enamusaktsionäriks on Eesti Vabariik (osalus 67,03%, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu).

Juhatus kiitis käesoleva raamatupidamise aastaaruande avalikustamise heaks 12.03.2021. Vastavalt Eesti Vabariigis kehtivale äriseadustikule peab käesoleva majandusaasta aruande heaks kiitma ka nõukogu ja selle peavad kinnitama aktsionärid. Aktsionäridel on õigus juhatuselt poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne kinnitamata jätta ning nõuda uue aruande koostamist.

Kontserni tütarettevõtted seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019

Tütarettevõtte	Asukoht	Osalus (%) 2020	Osalus (%) 2019	Põhitegevusala
OÜ TS Shipping	Eesti Vabariik	100	100	Jäämurdeteenuse ja teiste merenduse abiteenuste osutamine multifunktsionaalse jäämurdjaga Botnica
OÜ TS Laevad	Eesti Vabariik	100	100	Siseriikliku üleveoteenuse osutamine reisiparvlaevadega

Lisa 2. Arvestusmeetodid

Arvestuse alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis sisaldab 31.12.2020 lõppenud majandusaasta finantsinformatsiooni, on koostatud kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega ja rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus (EL).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist; erandiks on teatud finantsvarad ja -kohustised (sh tuletisinstrumendid), mida kajastatakse õiglasel väärtuses.

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel peab juhtkond tegema otsuseid, andma hinnanguid ja kasutama eeldusi, mis mõjutavad rakendatavaid arvestusmeetodeid ning kajastatud varade ja kohustiste ning tulude ja kulude bilansilisi väärtusi. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmete muudele asjakohastele teguritele, mille alusel tehakse otsuseid varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste kohta, ning mis ei tulene otseselt muudest allikatest. Tegelikud tulemused võivad kujuneda hinnangutest erinevateks. Juhatuse vaatab hinnanguid regulaarselt üle ja hinnangutes toimunud muutusi kajastatakse edasiulatuvalt või perioodis, mida hinnangu muutus puudutab. Olulisemad juhtkonna hinnangud on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande [lisa 5](#).

Arvestusmeetodite muudatus aruandeaastal

Eestis on seni kehtinud põhimõte, kus ettevõtte tulumaksu ei maksta kasumi jaotamisel, vaid dividendide jaotamise korral. 2020. aasta juunis kinnitas IFRS Tõlgenduskomitee (IFRIC), et IFRS aruandeid koostavad konsolideerivad ettevõtted peavad investeringutega seotud edasilükkunud tulumaksukohustist kajastama ka siis, kui investeringud on riikides, kus tulumaksu makstakse alles dividendide jaotamisel.

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad kontserni varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste ja maksubaaside vahel (maksubaas on vara või kohustise maksustamisel aluseks võetav summa).

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus tekib kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna (perioodi kasumis või kahjumis) dividendide väljakuulutamisel. Maksustamissüsteemi olemusest tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel üldjuhul edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi.

Kontserni edasilükkunud tulumaksukohustus tekib vaid nendes riikides asuvate äriühingute puhul, kus aruandeaasta kasumit maksustatakse, ning Kontserni investeringutelt Eesti tütar- ja sidusettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui Kontsern suudab kontrollida maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine ettenähtavas tulevikus ei ole tõenäoline. Maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise näideteks on dividendide maksmine, investeringu müük või likvideerimine ja teised tehingud.

Kuna Kontsern kontrollib tütaretevõtete dividendipoliitikat ning saab vajadusel blokeerida sidusettevõtte AS Green Marine kasumi jaotamise otsuseid, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuste investeringutega seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud tüharetevõtete või sidusettevõtte AS Green Marine kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Edasilükkunud tulumaksukohustise mõõtmisel kasutab kontsern maksumäärasid, mida aruandekuupäeval kehtivate maksumäärade alusel eeldatavasti kohaldatakse maksustatavatele ajutistele erinevustele perioodil, mil need eeldatavalt tühistuvad.

Kontserni puhul ei too see muudatus kaasa dividendivõtmisega kaasneva tulumaksukohustuse ülesvõtmist, kuna lähitulevikus ei plaani tüharetevõtteid ja sidusettevõtte dividende maksta.

Tulevikus jõustuvad muudatused

Seni veel jõustumata standardid, tõlgendused ja avaldatud standardite muudatused

Järgmised uued standardid, tõlgendused ja muudatused 31. detsembril 2020 lõppenud aruandeperioodile veel ei kohaldu ja seetõttu pole neid käesoleva konsolideeritud aruande koostamisel rakendatud. Kontsern kavatses neid rakendada siis, kui need jõustuvad.

Standardite IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 muudatused – intressimäärade võrdlusaluste (IBOR-ite) reform (teine etapp)

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2021 või hiljem; rakendatakse edasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.

Muudatused käsitlevad küsimusi, mis võivad intressimäärade võrdlusaluste reformi tagajärjel mõjutada finantsaruandlust, sealhulgas intressimäära võrdlusaluselt alternatiivsele võrdlusalusele üleminekust tulenevate lepinguliste rahavoogude või riskimaandamissuhete muutuse mõjusid. Muudatused võimaldavad praktilise abinõuna vabastust IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 teatud nõuetest, mis on seotud järgneva:

- muudatused finantsvarade, finantskohustiste ja rendikohustiste lepinguliste rahavoogude määramise aluses ja
- riskimaandamisarvestus.

Rahavoogude määramise aluse muutus

Muudatused nõuavad kontsernilt finantsvara või finantskohustise sisemise intressimäära ajakohastamist, kui finantsvara või finantskohustise lepinguliste rahavoogude määramise alus muutub intressimäärade võrdlusaluste reformi tõttu.

Riskimaandamisarvestus

Muudatustega nähakse ette erandid riskimaandamisarvestuse nõuetest järgmistes valdkondades:

- Lubatakse riskimaandamissuhte määratluse muutmist, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi. See muudatus ei too kaasa riskimaandamisarvestuse lõpetamist ega uue riskimaandamissuhte määratlemist.
- Kui rahavoogude riskimaandamise arvestuse riskimaandamisobjekti muudetakse, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi, loetakse rahavoogude riskimaandamisreservi kogunenud summa aluseks alternatiivne võrdlusalus, mille alusel on maandatud tulevased rahavood kindlaks määratud.
- Kui riskimaandamisobjektina on määratletud mitmest objektist koosnev rühm ning mõnd rühmas olevat objekti muudetakse, et kajastada reformiga nõutavaid muudatusi, jaotatakse maandatavad objektid maandatavate võrdlusmäärade alusel alarühmadesse.
- Kui kontsern eeldab piisava kindlustundega, et alternatiivne võrdlusalus on 24 kuu jooksul eraldi tuvastatav, võib ta määratleda selle intressimäära lepinguväliselt määratletud riskikomponendina, kui seda ei saa määramise kuupäeval eraldi tuvastada.

Avalikustamine

Muudatused nõuavad kontsernilt täiendava teabe avalikustamist, et võimaldada aruande kasutajatel mõista intressimäärade võrdlusaluste reformi mõju kontserni finantsinstrumentidele, sealhulgas teavet reformist tingitud kontserni riskipositsioonide ja nendega seotud riskijuhtimistegevuste kohta.

Kontserni hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel kontserni raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Uued standardid ja muudatused, mis on avaldatud IASB poolt, kuid ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidus

Standardite IFRS 10 ja IAS 28 muudatused „Investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline varade müük või üleandmine“

Euroopa Komisjon otsustas muudatuste kinnitamise määramata ajaks edasi lükata.

Muudatustega selgitatakse, et sidusettevõtte või ühisettevõttega seotud tehingu puhul sõltub kasumi või kahjumi kajastamise ulatus sellest, kas müüdud või üle antud varad moodustavad äri:

- kasum või kahjum kajastatakse täielikult siis, kui investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline tehing hõlmab sellise vara või selliste varade üleandmist, mis moodustavad äri (olenemata sellest, kas see asub / need asuvad tütarettevõttes või mitte), ning
- kasum või kahjum kajastatakse osaliselt siis, kui investori ja tema sidusettevõtte või ühisettevõtte vaheline tehing hõlmab varasid, mis ei moodusta äri (isegi juhul, kui need varad asuvad tütarettevõttes).

Muudatuste vastuvõtmise kvantitatiivset mõju saab siiski hinnata alles muudatuste esmakordse rakendamise aastal, sest see sõltub neist varade või äride üleandmistest sidus- või ühisettevõttele, mis leiavad aset sel aruandeperioodil.

Konsolideeritud aruannete koostamine

Käesolev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab ASi Tallinna Sadam ja selle tütarettevõtete finantsnäitajaid rida-realt konsolideerituna.

Tütarettevõtted

Tütarettevõtte on iga majandusüksus, mille üle kontsernil on kontroll. Kontsernil on majandusüksuse üle kontroll, kui ta:

- omab mõjuvõimu majandusüksuse üle;
- saab või tal on õigus saada majandusüksuses osalemisest tulenevat muutuvat kasumit ja
- ta saab mõjutada selle kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle.

Kontsern hindab uuesti, kas ta omab investeerimisobjekti üle kontrolli, kui faktid ja asjaolud viitavad sellele, et üks või mitu eespool nimetatud kolmest kontrollielemendist on muutunud.

Tütarettevõtte konsolideerimine algab kuupäevast, mil emaettevõtte omandab kontrolli tütarettevõtte üle, ja lõpeb siis, kui emaettevõtte kaotab kontrolli tütarettevõtte üle. Aasta jooksul soetatud või võõrandatud tütarettevõtte tulud ja kulud kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes ja koondkasumiaruandes alates kuupäevast, mil emaettevõtte omandab kontrolli kuni emaettevõtte kaotab kontrolli tütarettevõtte üle.

Kasum või kahjum ja muu koondkasumi iga komponent omistatakse emaettevõtte omanikele ja mittekontrollivatele osalustele. Tütarettevõtete koondkasum omistatakse emaettevõtte omanikele ja mittekontrollivatele osalustele isegi juhul, kui selle tulemusena tekib kontrolliõiguseta osalustele negatiivne saldo. Kontsernil on kõigis oma tütarettevõtetes 100%line osalus, mistõttu 31.12.2020 lõppenud aruandeperioodil mittekontrollivaid osalusi ei kajastatud.

Vajadusel korrigeeritakse tütarettevõtete finantsnäitajaid, et need oleksid kooskõlas kontserni arvestusmeetoditega. Konsolideerimisel elimineeritakse täielikult kõik kontsernisisesed varad ja kohustised, omakapital, tulud, kulud ja rahavood, mis on seotud kontserni üksuste vaheliste tehingutega.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle kontsern omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui kontsern omab ettevõttest 20% - 50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Investeeringud sidusettevõtetesse on konsolideeritud finantsaruannetes kajastatud kapitaliosaluse meetodil; selle kohaselt on alginvesteeringut korrigeeritud ettevõttest saadud kasumi/kahjumiga ning laekunud dividendidega. Omavahelistes tehingutes tekkinud realiseerumata kasumid elimineeritakse vastavalt ettevõtte osaluse suurusele. Realiseerimata kahjumid elimineeritakse samuti, välja arvatud juhul, kui kahjumi põhjuseks on vara väärtuse langus. Juhul kui ettevõtte osalus kapitaliosaluse meetodil kajastatava sidusettevõtte kahjumis on võrdne või ületab sidusettevõtte bilansilist jääkväärtust, vähendatakse investeeringu bilansilist jääkväärtust nullini ning edasisi kahjumeid kajastatakse bilansiväliselt. Juhul kui ettevõtte on garanteerinud või kohustatud rahuldama sidusettevõtte kohustusi, kajastatakse bilansis nii vastavat kohustust kui ka kapitaliosaluse meetodi kahjumit. Vajadusel on sidusettevõtete raamatupidamispõhimõtted muudetud vastavaks kontserni arvestuspõhimõtetele.

Väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse kooskõlas standardiga IAS 36 määral, mil investeeringu kaetav väärtus edaspidi suureneb.

Välisvaluuta

Arvestus- ja esitusvaluuta

Kontserni kuuluvate ettevõtete raamatupidamise aastaaruannetes esitatud näitajaid mõõdetakse ettevõtete esmase majanduskeskkonna valuutas, milleks on euro (kõigi kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluuta).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on samuti esitatud eurodes (esitusvaluuta). Kõik summad käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on esitatud tuhandetes eurodes juhul, kui pole märgitud teisiti.

Tehingud välisvaluutas ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Kontserni raamatupidamise aastaaruande koostamisel kajastatakse tehingud, mis on fikseeritud valuutas, mis ei ole majandusüksuse arvestusvaluuta (välisvaluutatehingud), arvestusvaluutas, kasutades tehingu kuupäeva vahetuskurssi. Iga aruandeperioodi lõpus arvestatakse välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised ümber kasutades aruandekuupäeva vahetuskurssi. Välisvaluutas fikseeritud õiglasest väärtuses mõõdetavad mitterahalised varad ja kohustised arvestatakse ümber kasutades õiglase väärtuse määramise kuupäeval kehtinud vahetuskurssi. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalisi varasid ja kohustisi, mida mõõdetakse soetusmaksumus, ümber ei arvestata.

Rahaliste varade ja kohustiste valuutakursivahed kajastatakse nende tekkimise perioodi kasumis või kahjumis. Võlakohustiste ning raha ja raha ekvivalentide ümberhindamisest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes finantstulude- ja kuludena; muud valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid aga muude tulude või muude kuludena. Välisvaluutas fikseeritud mitterahalisi varasid ja kohustisi, mida kajastatakse soetusmaksumus, ümber ei hinnata.

Müügitulu

Kontsern kajastab müügitulu hetkel, kui toimingukohustus on täidetud (või toimingukohustuste täitmise ajal), st siis, kui „kontroll“ toimingukohustuse aluseks oleva kauba või teenuse üle läheb üle kliendile.

Kontserni kliendilepingute alusel kajastatava müügitulu peamised liigid on järgmised:

- Laevatasud
- Kaubatasud
- Reisijatasud
- Elektrienergia müük
- Üleveoteenuste müük
- Muude teenuste müük

Müügitulu kajastamise aluseks on kliendilepingutes sätestatud tasu, millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad.

Laevatasud

Laevatasusid arvestatakse ja kogutakse kas pärast iga sadamakülastust või kaks korda kuus järgmiselt:

- tonnaažitasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest;
- jäätmetasu arvestatakse laeva kogumahutavuse alusel laeva iga sadamakülastuse eest eraldi, reisilaevadel ühe külastuse eest ööpäevas;
- sildumistasu arvestatakse iga sildumisoperatsiooni eest laeva kogumahutavuse alusel.

Sadamakülastuseks loetakse laeva saabumist ükskõik millisesse kontsernile kuulvasse sadamasse. Tasusid arvutatakse iga sadamakülastuse eest.

Tonnaažitasu võetakse klientidelt, st laevafirmadelt, laeva ükskõik millisesse kontsernile kuulvasse sadamasse sisenemise ja kai kasutamise (tonnaažiteenus) eest. Jäätmete vastuvõtu ja sildumisteenuseid osutatakse jäätmel- ja sildumistasude eest.

Kliendileping võib sisaldada laeva sõiduplaani, milles on sadamakülastuste arv ette kindlaks määratud, või olla ühekordne, laeva juhukülastuseks sõlmitud leping.

Tonnaažiteenus ning jäätmete vastuvõtu teenus ja sildumisteenus, juhul kui need valitakse, moodustavad eraldi toimingukohustused. Lisaks teeb kontsern teatud liiki laevadele mahupõhiseid tonnaažiteenus allahindlusi vastavalt nende kalendriaasta vältel kogunenud sadamakülastuste arvule.

Sellised mahupõhised allahindlused annavad kliendile õiguse osta tulevikus (ent mitte kauem kui kalendriaasta lõpuni) soodushinnaga täiendavaid tonnaažiteenuseid, andes seega kliendile olulise õiguse. Seetõttu sisaldab iga sadamakülastus, mis lisandub kogunevale sadamakülastuste arvule ja võimaldab edaspidi tonnaažiteenus allahindlust saada, kaht kuni nelja toimingukohustust: (1) tonnaažiteenus, (2) kliendile tulevaste tonnaažiteenus soodushinnaga ostmise õiguse andmine, (3) jäätmete vastuvõtu teenus (kui see on valitud) ja (4) sildumisteenus (kui see on valitud).

Kui laev teeb juhukülastuse või külastab sadamat kokkulepitud sõiduplaani alusel, ent ilma õigusega saada edaspidi mahupõhist tehinguhinna soodustust, põhineb tehinguhind avalikel või kokkulepitud hindadel ja tingimustel ning see jaotatakse tervikuna tonnaažiteenusele selle eraldiseisva müügihinna alusel. Kui laev külastab sadamat eelnevalt kokkulepitud sõiduplaani alusel õigusega saada edaspidi mahupõhist allahindlust, siis jaotatakse tehinguhind tonnaažiteenus ja tulevaste tonnaažiteenus soodushinnaga ostmise õiguse vahel selle laeva antud kalendriaasta sadamakülastuste koguarvu hinnangu alusel. Hinnangut iga laeva sadamakülastuste koguarvu kohta uuendatakse igal bilansipäeval.

Tonnaažiteenus müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil laevad iga sadamakülastuse ajal kaid kasutavad, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna klient saab tonnaažiteenus tulenevaid hüvesid võrdses ulatuses kogu sadamakülastuse vältel. Ka jäätmete vastuvõtu teenuse ja sildumisteenuse müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil vastavaid teenuseid osutatakse. Tulevaste tonnaažiteenus soodushinnaga ostmise õiguse andmisest tulenevat müügitulu kajastatakse selle aja jooksul, mil õigusi kasutatakse ja kliendid soodushinnaga tonnaažiteenusid tarbivad.

Kaubatasud

Kaubatasu võetakse sadama üldinfrastruktuuri kasutamise eest. Kliendilepingud, st lepingud kaubaoperaatoritega, sõlmitakse tavaliselt 20-50 aastaks, kuid periood võib olla ka pikem. Kaubatasu arvestatakse ja kogutakse tavaliselt kord kuus kaubaoperaatori poolt aruandeperioodil ümberlaaditud kaubakoguste alusel.

Kontserni toimingukohustuseks on tagada kaubaoperaatorile lepingu kehtivusaja jooksul ligipääs sadama infrastruktuurile ning võimalus seda kasutada. Toimingukohustus koosneb reast eristatavatest teenustest, mida käsitletakse lepingu kehtivusaja jooksul ühe toimingukohustusena. Iga kliendi kaubatasust tulenevat müügitulu arvutatakse lepingus sätestatud kauba ümberlaadimise määra(de) alusel, mis tavaliselt väheneb (vähenevad) vastavalt kaubaoperaatori poolt kalendriaasta vältel ümberlaaditud kauba mahule. Kaubaoperaatorite koostöölepingutes on üldjuhul sätestatud ka minimaalne kaubamaht aastas. Kui kaubaoperaator laadib ümber minimaalsest mahust vähem kaupa, on kontsernil taolise lepingu korral õigus kalendriaasta lõppedes nõuda kliendilt minimaalse kaubamahu alusel arvestatud kaubatasu.

Kaubatasude muutuva osa hindamiseks kasutab kontsern kõige tõenäolisema summa meetodit. Kõige tõenäolisema summa mõõtmisel lähtutakse lepingutes kokkulepitud minimaalsetest kaubamahtudest ning tegelikest ja oodatavatest kaubamahtudest, mis eeldab juhtkonnalt hinnangute ja otsuste tegemist. Hinnangud on keerulised, kuna kaubamahud on kõikuvad. Muutuvate tasude hinnanguid uuendatakse igal bilansipäeval.

Kuna kaubaoperaatorid saavad ja tarbivad infrastruktuurile ligipääsu samaaegselt, kajastatakse kaubatasude pealt teenitavat tulu aja jooksul, kasutades ajapõhist toimingukohustuse täitmise edenemise mõõtmist, kuna kliendid saavad infrastruktuurile ligipääsust tulenevaid hüvesid kasutada võrdses ulatuses kogu lepingu kehtivusaja jooksul.

Reisijatasud

Reisijatasu võetakse sadama kaudu laevale minevatele ja laevalt tulevatele reisijatele teenuste osutamise eest, sh reisiterminalide, ühendusgaleriide, liiklusalade jm sarnase kasutamise eest. Tasu maksab klient, st reisilaeva operaator, tegeliku reisijate arvu alusel (alla 12-aastased reisijad on reisijatasust vabastatud). Reisijatasude arvestamise aluseks on avalik hinnakiri, kus on fikseeritud tasumäärad, ja tasu kogutakse kas pärast laeva iga sadamaküllastust või kaks korda kuus. Reisijatasu tulu kajastatakse selle aja jooksul, mille vältel kliendile teenust osutatakse (kui kliendid sadamasse saabuvad või sealt lahkuvad), mis tavaliselt toimub ühe päeva jooksul.

Elektrienergia müük

Kontsern teenib tulu elektrienergia ja võrguteenuste müügist. Tasusid elektrienergia ja võrguteenuste müügi eest kogutakse kord kuus, tarbimiskuule järgneval kuul. Hind kehtestatakse tarbitava elektri mõõtühiku kohta. Kuna kliendid saavad ja tarbivad võimaldatavaid hüvesid samaaegselt, siis teenuse osutamine toimub aja jooksul. Kuna kontsern vastutab klientidele elektri tarnimiseks vajaliku elektrivõrgu hooldamise eest ja võib omal äranägemisel võrguteenuse hindu määrata, siis tegutseb kontsern nende teenuste osutamisel käsundiandjana.

Elektrivõrguga liitumisel tasuvad kliendid liitumistasu, mille suurus arvestatakse elektrivõrguga liitumise võimaldamiseks tehtud kulutuste alusel. Liitumisteenuse osutamist ei loeta eraldi toimingukohustuseks, sest klient ei saa sellest teenusest eraldi (st ilma elektrit tarbimata) kasu. Seetõttu moodustavad liitumistasud osa elektri eest saadavast tasust ja neid kajastatakse tuluna selle perioodi jooksul, mil kliendid eeldatavalt elektrit tarbivad. Tuludesse kandmata liitumistasude osa kajastatakse finantsseisundi aruandes kliendilepingutest tuleneva kohustisena.

Üleveoteenuste müük — piletitulu

Kontsern teenib tulu enda opereeritavate siseriiklike reisiparvlaevaliinide piletimüügist. Tasu laekub piletite müümisel (nende klientide puhul, kes ei osta pileteid krediitlimiidi või ettemaksu arvelt), ettemaksu laekumisel või kord kuus (pileti alusel reisiparvlaeva teenuse kasutamisele järgneval kuul). Piletihinnad määrab Eesti riik ning need on fikseeritud. Mahupõhiseid ega muid soodustusi klientidele ei pakuta. Piletimüügitulu kajastatakse kas selle aja jooksul, mil reisiparvlaev reisijaid ja/või sõidukeid üle veab, mis toimub ühe päeva jooksul, või sel ajahetkel, kui pilet aegub.

Tulu selliste piletite eest, mis on müüdud veel toimumata reisidele, käsitletakse kliendilepingutest tuleneva kohustisena ja kajastatakse lühiajaliste kohustiste all saadud ettemaksena. Tulu täiendavatest teenustest (e-pileti info saatmine SMS-iga, piletite tagastamine jms teenused) kajastatakse siis, kui teenus on osutatud.

Tulu muudest allikatest

Renditulu

Renditulu teenitakse kasutusrendilepingutest ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt.

Laevade prahitasu

Prahitulu saadakse nn *time charter* - ehk kindla perioodiga prahilepingute alusel, milles on fikseeritud prahtimise (laeva väljarentimise) periood ja selle eest saadav tasu (tavaliselt fikseeritud päevamäär). Laevade väljaprahtimisest saadavat tulu kajastatakse prahtimise perioodi jooksul lineaarselt.

Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus

Kontserni sihtfinantseerimise tulu sisaldab muuhulgas ühistranspordi toetust, mida saadakse reisiparvlaevade opereerimise eest vastavalt sõitjateveo avaliku teenindamise lepingus fikseeritud tasumääradele, millest on maha arvestatud piletimüügitulu (kirje „Üleveoteenuste

müük – piletitulu“). Valitsuse makstav ühistranspordi toetus koosneb fikseeritud tasu komponentidest ja reisisasu komponendist, mis kokku moodustavad sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasu. Fikseeritud komponente kajastatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu perioodi vältel lineaarselt ning reisisasu komponenti kajastatakse perioodi vältel tehtud tegeliku reiside arvu alusel. Arvestusperioodil reisija- ja/või sõidukipiletite müügist teenitud tulu arvestatakse sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kogutasust maha ning vahe makstakse välja ja kajastatakse ühistranspordi toetusena (sihtfinantseeringuna).

Finantsinstrumendid

Finantsvarasid ja -kohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes siis, kui mõnest kontserniüksusest saab instrumendi lepinguline osapool.

Esmasel kajastamisel mõõdetakse finantsvarasid ja -kohustisi nende õiglasest väärtuses. Kui finantsvara või -kohustist ei ole liigitatud õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks, siis selle omandamise või emiteerimisega otseselt seotud tehingukulutused kas lisatakse selle esmasele õiglasele väärtusele (vara puhul) või arvatakse selle õiglasest väärtusest maha (kohustise puhul). Tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvarade ja kohustistega, mida mõõdetakse õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, kajastatakse koheselt kasumis või kahjumis.

Finantsvarad

Kõigi tavapärasel turutingimustel toimuvate finantsvarade ostude või müükide kajastamiseks ja kajastamise lõpetamiseks kasutatakse tehingupäevapõhist arvestust. Tavapärasel tingimustel toimuv ost või müük on finantsvara ost või müük tingimustel, mille kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kas kehtestatud õigusaktidega või vastavalt turu praktikale.

Kõiki kajastatud finantsvarasid mõõdetakse pärast esmast kajastamist tervikuna kas korrigeeritud soetusmaksimumes või õiglasest väärtuses, vastavalt konkreetse finantsvara liigile.

Liigitamine

Liigitamine ja esmase kajastamise järgne mõõtmine sõltub finantsvara juhtimiseks valitud ärimudelist ja finantsvara lepingupõhiste rahavoogude iseloomust. Juhtkond otsustab finantsvarade liigituse nende esmakordsel kajastamisel.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad

Võlainstrumente mõõdetakse pärast algset kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ainult juhul, kui mõlemad järgmised kriteeriumid on täidetud:

- finantsvara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on saada lepingupõhiseid rahavooge ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest kindlaksmääratud kuupäevadel.

Kontsern liigitab korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks raha ja raha ekvivalendid ning nõuded ostjate vastu ja muud nõuded.

Sisemise intressimäära meetod on meetod võlainstrumendi korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja intressitulude jaotamiseks vastavale lepinguperioodile.

Sisemine intressimäär on määr, millega diskonteeritakse oodatavad tulevased laekumised võlainstrumendi eeldatava kehtivusaja või vajadusel lühema perioodi jooksul täpselt võlainstrumendi esmasel kajastamisel mõõdetud bruto bilansilisse väärtusesse (võttes arvesse kõiki makstud või saadud tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutusi ja muid lisatasusid või allahindlusi, kuid jättes arvestusest välja eeldatavad tulevased krediidikahjumid).

Intressitulu kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Finantstulud“.

Õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavad finantsvarad

Võlainstrumente, mis vastavad järgmistele tingimustele, mõõdetakse pärast esmast kajastamist õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi:

- finantsvara hoitakse ärimudelis, mille eesmärk on nii saada lepingupõhiseid rahavooge kui ka müüa finantsvara; ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad kindlaksmääratud kuupäevadel rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest.

Kontsernil ei ole finantsvarasid, mis oleks liigitatud mõõdetavateks õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi.

Õiglates väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavad finantsvarad

Finantsvarasid, mis ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavate varade tingimustele, mõõdetakse õiglates väärtuses läbi kasumiaruande. Täpsemalt:

- omakapitaliinstrumentidesse tehtud investeeringud liigitatakse õiglates väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavateks, välja arvatud juhul, kui kontsern liigitab omakapitaliinstrumenti tehtud investeeringu, mida ei hoita kauplemiseesmärgil ja mis ei ole äriühendusest tulenev tingimuslik tasu, algsel kajastamisel õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavaks;
- võlainstrumendid, mis ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetava vara tingimustele, liigitatakse mõõdetavateks õiglates väärtuses läbi kasumiaruande. Lisaks võib õiglates väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks määratleda ka võlainstrumendid, mis vastavad kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglates väärtuses läbi muu koondkasumi kajastamise tingimustele, kui see kõrvaldab või vähendab oluliselt mõõtmise või kajastamise mitte-järjepidevusetust, mis muidu varade või kohustiste mõõtmisest või nendelt saadavate kasumite või kahjumite kajastamisest tekiks. Kontsern ei ole määratlenud ühtegi võlainstrumenti õiglates väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks.

Kontsern mõõdab tuletisinstrumentidest finantsvarasid õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande, välja arvatud juhul, kui need on määratletud efektiivseteks riskimaandamise instrumentideks (vt allpool).

Kui vara on määratletud õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande mõõdetavaks finantsvaraks, siis selle õiglase väärtuse muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse nende tekkimise perioodil kasumiaruandes kirjel „Finantstulud“ või „Finantskulud“.

Finantsvarade ja -kohustiste jaotus kategooriatesse on esitatud [lisas 6](#).

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern moodustab reservi korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses läbi muu koondkasumi mõõdetavatesse võlainstrumentidesse tehtud investeeringute ja rendinõuete eeldatava krediitkahjumi (*Expected Credit Loss*) katteks. Finantsinstrumendi eeldatava krediitkahjumi summat uuendatakse igal aruandekuupäeval, et see peegeldaks pärast instrumendi esmast kajastamist toimunud krediidiriski muutusi.

Kontsern kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete ja rendinõuete nende kehtivusajal eeldatava krediitkahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit (vt lisa 4). Kontsern kajastab alati nõuetele ostjate vastu ja rendinõuetele moodustatud allahindluse summas, mis võrdub nende kehtivusaja jooksul eeldatavalt tekkiva krediitkahjumiga. Nimetatud varade eeldatava krediitkahjumi hindamiseks kasutatakse eraldiste moodustamise maatriksit (*provision matrix*), mis põhineb kontserni ajaloolisel krediitkahjumi kogemusel, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega. Kehtivusaja jooksul eeldatav krediitkahjum on eeldatav krediitkahjum, mis tuleneb kõigist finantsinstrumendi kehtivusajal võimalikest kohustuste täitmata jätmise juhtudest.

Kõikidele teistele finantsinstrumentidele, mille krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kajastab kontsern allahindluse kehtivusaja jooksul eeldatava krediitkahjumi summas. Kui finantsinstrumendi krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kajastab kontsern sellele allahindluse 12 kuu jooksul eeldatava krediitkahjumi summas.

Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju. Finantsvara krediitkvaliteet on langenud, kui leiab aset vähemalt üks järgnevatest sündmustest:

- emitendi või deebitoriolulised finantsraskused;
- lepingu rikkumine, nt kohustuse mittetäitmine või tähtajaks tasumata jätmine;
- deebitori laenuandja(te) poolt deebitorile tema finantsraskustega seotud majanduslikel või lepingulistel põhjustel järeleandmis(t)e tegemine, mida muul juhul ei oleks tehtud;
- deebitori pankrot või muu finantsalane restruktureerimine või
- finantsvara aktiivse turu kadumine finantsraskuste tõttu.

Eelnevast sõltumata loeb kontsern kohustuse mitte täidetuks, kui finantsvara on enam kui 90 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Mahakandmise põhimõtted

Kontsern kannab finantsvara maha, kui ilmneb teave selle kohta, et tehingu vastaspoolel on tõsiseid rahalisi raskusi või finantsvara bilansilise väärtuse katmiseks ei ole realistlikke väljavaateid, nt kui tehingu vastaspoole suhtes on kuulutatud välja likvideerimismenetlus või pankrot ja kontserni juhtkonna hinnangul on summade laekumine ebatõenäoline. Kui vara on maha kantud, võib kontsern siiski jätkata võla sissenõudmist, kasutades selleks oma võlgade sissenõudmisprotseduuridest tulenevaid meetmeid ning vajadusel ka õigusnõustajate abi. Laekunud maha kantud summad kajastatakse kasumiaruandes.

Finantskohustised

Kõiki finantskohustisi (võlad tarnijatele ja muud võlad ning võlakohustised) mõõdetakse esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses ja hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, või õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande (intressivahetuslepingute negatiivne väärtus).

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on bilansipäevale järgneva 12 kuu jooksul või kontsernil puudub tingimusteta ühepoolne õigus lükata kohustise tasumist edasi hilisemaks kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval lepingutingimuste rikkumise tõttu koheselt sisse nõuda.

Finantsinstrumentide saldeerimine

Finantsvarasid ja finantskohustisi saldeeritakse ja esitatakse finantsseisundi aruandes netosummas ainult juhul, kui kontsernil on juriidiliselt rakendatav õigus kajastatud summasid saldeerida ja kontsern kavatseb neid varasid saldeerida või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Juriidiliselt rakendatav õigus ei tohi olla sõltuv tulevastest sündmustest ja peab olema rakendatav tavapärase äritegevuse käigus ning ka ettevõtte või tehingupartneri poolsete lepingurikkumiste, maksejõuetuse ning pankroti korral.

Tuletisinstrumentid ja riskimaandamise arvestus

Tuletisinstrumente kajastatakse õiglasel väärtuses tuletisinstrumentide tehingu sõlmimise kuupäeval ja ka edaspidi. Kontsern on sõlminud mitu pikaajalist intressivahetuslepingut rahavoo riskimaandamiseks eesmärgiga fikseerida ujuva intressimääraga laenude intressikulud.

Kontsern fikseerib tehingu sõlmimisel riskimaandamise instrumentide ja maandatavate objektide vahelise suhte, samuti oma riskijuhtimise eesmärgi ja strateegia mitmesuguste riskimaandamistehingute läbiviimiseks. Lisaks fikseerib kontsern oma hinnangu nii riskimaandamise instrumendi sõlmimisel, kui ka jooksvalt iga majandusaasta lõpu seisuga, selle kohta, kas riskimaandamistehingutes kasutatavad tuletisinstrumentid on efektiivsed maandatavate objektide õiglaste väärtuste või rahavoo riski maandamisel.

Riskimaandamiseks kasutatavate tuletisinstrumentide õiglasel väärtused ja omakapitalis kajastatava riskimaandamisreservi muutused on esitatud koondkasumiaruandes ja käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades 17 ja 19.

Rahavoo riskimaandamine

Rahavoo riskimaandamise instrumentidena määratletud ja nendeks kvalifitseeruvate tuletisinstrumentide õiglasel väärtuse muutuse efektiivset osa kajastatakse muus koondkasumis või -kahjumis. Ebaefektiivse osaga seotud kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruande kirjel „*Finantskulud*“ või „*Finantstulud*“. Omakapitalis akumulunud summad jagatakse kasumiaruandes perioodidele, mil maandatav objekt mõjutab kasumit või kahjumit. Kasum või kahjum, mis on seotud muutuva intressimääraga laenu maandava instrumendi efektiivse osaga, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „*Finantskulud*“. Kui riskimaandamise instrument aegub või müüakse, või ei vasta enam riskimaandamise instrumentide arvestuse kriteeriumitele, siis sel ajal muus koondkasumis või kahjumis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum jääb omakapitali ja kajastatakse siis, kui tulevikutehing on lõpuks kajastatud kasumiaruandes. Kui tulevikutehingu toimumist enam ei oodata, siis muus koondkasumis või -kahjumis kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum kajastatakse koheselt kasumiaruandes kirjel „*Finantskulud*“.

Õiglase väärtuse mõõtmine

Kontsern kasutab vara või kohustise õiglase väärtuse määramiseks jälgitavaid turuandmeid, juhul kui see on võimalik. Õiglased väärtused liigitatakse õiglase väärtuse hierarhias erinevatele tasemetele õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatavate hindamistehnikate sisendite alusel. Tasemed on järgmised:

1. tase – identsete varade või kohustiste noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.
2. tase – muud sisendid kui 1. tasemele liigitatud noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.
3. tase – vara või kohustisega seotud sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid).

Kui õiglase väärtuse mõõtmiseks kasutatavad sisendid kuuluvad õiglase väärtuse hierarhia erinevatele tasemetele, liigitatakse õiglase väärtuse mõõtmine tervikuna sellele õiglase väärtuse hierarhia mõõtmise tasemele, millel on madalaima taseme sisend, mis on kogu mõõtmise seisukohast oluline.

Kontsern kajastab õiglase väärtuse ümberliigitamist ühelt hierarhia tasemelt teisele selle aruandeperioodi lõpus, mil muutus aset leidis.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse finantsseisundi aruandes ja rahavoogude aruandes raha kassas, arvelduskontode jääke, rahalisi vahendeid, mis ei ole rahaveo või muude maksete vahendajate kaudu veel arvelduskontole jõudnud ja kuni kolmekuulisi tähtjalisi hoiuseid alates nende omandamise kuupäevast.

Varud

Varusid mõõdetakse soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Soetusmaksumuse määramiseks kasutatakse FIFO-meetodit (varude realiseerimist kajastatakse nende soetamise järjekorras). Varude soetusmaksumusse ei arvestata laenukasutuse kulutusi, kuna kontserni varud ei ole laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimise tingimustele vastavad varad. Tooraine ja materjali soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, transpordikuludest ning muudest tooraine ja materjali soetamisega otseselt seotud väljaminekutest.

Kontsern kajastab varudena reisiparvlaevade ja jäämurdja jaoks soetatud kütust, määrdeaineid ja toiduaineid.

Müügiootel põhivara

Müügiootel põhivaraks loetakse materiaalselt või immateriaalselt põhivara, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul ja mille puhul juhtkond on alustanud aktiivset müügitegevust ning varaobjekte pakutakse müügiks realistliku hinna eest võrreldes nende õiglase väärtusega.

Müügiootel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ja seda kajastatakse eraldi bilansikirjel „Müügiootel põhivara“ bilansilises jääkmaksumuses või õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud müügikulutused, vastavalt sellele, kumb on madalam.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse kontserni majandustegevuses kasutatavaid varasid, mille soetusmaksumus on üle 5 tuhat euro ja eeldatav kasulik eluiga on üle ühe aasta. Materiaalselt põhivara kajastatakse soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Soetusmaksumus

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks juhtkonna poolt ettenähtud asukohta ja tööseisundisse. Hilisemad parendustega seotud kulutused lisatakse vara soetusmaksumusele juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara kajastamise kriteeriumitele. Kui materiaalse põhivara objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ja asendatud komponent kantakse finantsseisundi aruandest välja. Jooksva hoolduse ja remondiga seotud kulutused kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende tekkimise perioodil.

Kontserni materiaalse põhivara koosseisus on mh mitu laeva (jäämurdja ja reisiparvlaevad), mille osas nende kasuliku eluea jooksul tuleb regulaarselt (tavaliselt iga 2,5-5 aasta tagant) läbi viia suuremahulisi remonttöid (kuivdoki kulutusi). Kontsern kasutab laevade kajastamisel komponendarvestust, mille kohaselt nii algselt kui ka edaspidi (a) tuvastatakse mittefüüsiline kuivdoki kulutuste komponent (b) hinnatakse mittefüüsilise komponendi soetusmaksumust (kui võimalik, siis lähtudes jooksvatest turuhindadest), (c) amortiseeritakse mittefüüsilist komponenti selle kasuliku eluea jooksul alusvarast eraldi (s.o kuivdoki komponenti laevast kui tervikust eraldi) ja (d) uue kuivdoki toimumisel kantakse varasem mittefüüsilise komponendi bilansiline väärtus maha ja võetakse arvele uus mittefüüsiline kuivdoki komponent.

Laenukasutuse kulutused

Laenukasutuse kulutused kajastatakse nende tekkimisel kuluna, v.a kulutused, mis on otseselt seostatavad selliste varade ostmise, ehitamise või tootmisega, mille otstarbekohaseks kasutamiseks või müümiseks ettevalmistamine vältab pikema perioodi (nt ehitatavad laevad). Selliste varade ostmise, ehituse või tootmisega seotud laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse vara soetusmaksumuse osana kuni kuupäevani, mil varad on valmis nende otstarbekohaseks kasutamiseks.

Kulum

Põhivara kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud lõppväärtus lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Laevade väärtuseks eksploatatsiooniea lõppedes (lõppväärtuseks) loetakse vanametalli väärtus.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid arvele eraldi varadena, määrates neile eraldi kuluminormid vastavalt nende kasulikule elueale.

Lähtudes juhtkonna hinnangust ja tuginedes laevandussektori üldisele praktikale, peetakse laevade puhul eraldi arvestust kahe olulise erineva elueaga komponendi üle: laev ise ja sellest eraldi osana kuivdoki kulutused.

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga ning lõppväärtust hinnatakse igal aruandekuupäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral kontserni arenguplaanides. Kui hinnang vara kasulikule elueale erineb oluliselt eelnevalt kehtestatud, siis muudetakse vara järelejäänud kasulikku eluiga edasiulatuvalt, millest tulenevalt muutub järgmistes perioodides varale arvestatav kulum.

Kontsernis kasutatavad põhivara eeldatavad kasulikud eluead on järgmised:

- Kaid 10 –50 aastat
- Akvatooriumi süvendusalad 20 aastat
- Hooned ja muud rajatised 5–50 aastat
- Masinad ja seadmed 3,3–10 aastat
- Laevad 10–25 aastat
- Kapitaliseeritud kuivdoki kulud 2,5–5 aastat
- Muu materiaalne põhivara 2–10 aastat

Maad ei amortiseerita.

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberliigitamisel „Müügiootel põhivaraks“. Igal aruandekuupäeval hinnatakse vara kasuliku eluea ja lõppväärtuse põhjendatust.

Immateriaalne põhivara

Eraldi omandatud piiratud elueaga immateriaalseid põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulereeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid. Kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mis ei ületa 5 aastat. Hinnanguline kasulik eluiga ja amortisatsiooni-meetod vaadatakse üle iga aruandeperioodi lõpus ning hinnangutes toimunud muutusi kajastatakse edasiulatuvalt. Eraldi omandatud piiramatu kasuliku elueaga varasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad akumulereeritud kahjumid.

Kontsernisiseselt loodud immateriaalseid põhivarasid, nagu näiteks tarkvara arenduskulutusi, kajastatakse immateriaalse põhivarana, kui täidetud on järgmised tingimused:

- immateriaalse vara kasutus- või müügikõlblikuks muutmine on tehniliselt võimalik;
- juhtkond kavatseb immateriaalse vara valmis saada ja seda kasutada või müüa;
- immateriaalset vara on võimalik kasutada või müüa;
- on võimalik näidata, millisel viisil loob immateriaalne vara tulevikus võimalikku kasu;
- on olemas piisavad tehnilised, rahalised ja muud vajalikud ressursid, et arendus lõpule viia ja vara kasutusele võtta või müüa;
- arendusfaasis tehtud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Uuringu- ja arenguväljaminekud, mis ei kvalifitseeru immateriaalseks põhivaraks, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas esineb mittefinantsvarade võimalikule väärtuse langusele esinevaid asjaolusid. Võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel võetakse arvesse nii välistest kui ka sisemistest informatsiooniallikatest saadud teavet, sealhulgas olulisi muutusi maailmaturul ja nende seoseid naaberriikide, nt Venemaa ja Soome, poliitilise keskkonnaga, olulisi muutusi rahvusvahelises nafta ja muu vedellastiga, samuti puistlastiga, kauplemises, olulisi muutusi turismiturul ja olulisi muutusi ilmastiku tingimustes, mis võivad mõjutada kontserni multifunktsionaalse jäämurdja kasutamist. Mittefinantsvarade hulka kuuluvad materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad. Hinnatakse kas üksiku vara või vararühma (raha teeniva üksuse) väärtuse langust. Raha teeniv üksus on väikseim eristatav vararühm, millest tulenevad muudest varadest või vararühmadest suhteliselt sõltumatud raha laekumised. Kui esineb vara väärtuse langusele viitavaid asjaolusid, hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda vara finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise jääkmaksumusega. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline väärtus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Kasutusväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoogude prognoose, mis põhinevad finantshinnangutel, mida juhatas läbi vaatab ja mis tehakse perioodi kohta, mis vastab vara eeldatavale elueale, ent tavapäraselt ei ületa 50 aastat. Raha teeniva üksuse väärtuse langusest tuleneva kahjumi summa jaotatakse proportsionaalselt olulisematele üksuse põhivaraobjektidele, nii et nende väärtus ei langeks allapoole nende õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulutused.

Vara väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse kuluna perioodil, mil see tekib.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse eelnevatel perioodidel kaetavale väärtusele alla hinnatud varasid, et tuvastada, kas esineb asjaolusid, mis viitavad sellele, et kajastatud kahjum vara väärtuse langusest enam ei eksisteeri või on vähenenud. Vara väärtuse langusest tuleneva kahjumi tühistamist kajastatakse kasumiaruandes põhivara väärtuse languse kulu vähendusena.

Ettevõtte tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad kontserni varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste ja maksubaaside vahel (maksubaas on vara või kohustise maksustamisel aluseks võetav summa).

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus tekib kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna (perioodi kasumis või kahjumis) dividendide väljakuulutamisel. Maksustamissüsteemi olemusest tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel üldjuhul edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi.

Kontserni edasilükkunud tulumaksukohustus tekib vaid nendes riikides asuvate äriühingute puhul, kus aruandeaasta kasumit maksustatakse, ning kontserni investeeringutelt Eesti tütar- ja sidusettevõtetesse, välja arvatud juhul, kui kontsern suudab kontrollida maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine ettenähtavas tulevikus ei ole tõenäoline. Maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise näideteks on dividendide maksmine, investeeringu müük või likvideerimine ja teised tehingud.

Kuna kontsern kontrollib tüdarettevõtete dividendipoliitikat ning saab vajadusel blokeerida sidusettevõtte AS Green Marine kasumi jaotamise otsuseid, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuste investeeringutega seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud tüdarettevõtete või sidusettevõtte AS Green Marine kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõeldakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Ettevõtte tulumaksu kehtiv maksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavale dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Madalamat maksumäära saab igal kalendriaastal rakendada dividendide ja muude kasumieraldiste väljamaksetele ulatuses, mis ei ületa viimase kolme kalendriaasta keskmist väljamakstud maksustatud dividendide ja muude kasumieraldiste summat ning maksustatud omakapitali väljamakseid.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis tekiks, kui kogu vaba omakapital dividendidena välja makstaks, on esitatud aastaaruande lisas 19.

Hüvitised töötajatele

Lühiajalised töötajate hüvitised

Lühiajalised töötajate hüvitised on töötajate hüvitised (välja arvatud töösuhte lõpetamise hüvitised), mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja oli vastavas tööalases teenistuses. Lühiajalised töötajate hüvitised on näiteks palgad, lisatasud, preemiad, sotsiaalkindlustusmaksed, lühiajalised kompenseeritavad töölt puudumised (nt korraline puhkus), mille puhul eeldatakse, et töölt puudumine leiab aset 12 kuu jooksul pärast seda, kui töötaja oli vastavas tööalases teenistuses ja lisatasud, mis tuleb välja maksta 12 kuu jooksul pärast selle perioodi lõppu, mil töötaja oli vastavas tööalases teenistuses. Kui töötaja on aruandeperioodi jooksul olnud tööalases teenistuses, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist (järgmise 12 kuu jooksul), moodustab kontsern prognoositava hüvitise summa ulatuses diskonteerimata kohustise (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Töösuhte lõpetamise hüvitised

Töösuhte lõpetamise hüvitised on töötajate hüvitised, mida makstakse, kui kontsern otsustab lõpetada töösuhte töötajaga enne töötaja tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või kui töötaja otsustab töölt lahkuda vabatahtlikult, saades vastutasuks nimetatud hüvitised. Kontsern kajastab töösuhte lõpetamise hüvitisi kohustisena ja kuluna ainult siis, kui kontsern on selgelt kohustunud lõpetama töösuhte töötaja või töötajate rühmaga enne tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või pakkuma töösuhte lõpetamise hüvitisi, et soodustada vabatahtlikku töölt lahkumist.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldis kajastatakse ainult juhul, kui kontsernil on minevikusündmusest tulenev eksisteeriv kohustus (juriidiline või faktiline), mida on võimalik usaldusväärset hinnata ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmiseks tuleb loovutada majanduslikku kasu sisaldavaid ressursse. Tulevaste tegevuskahjumite katteks eraldisi ei moodustata. Eraldise kajastamisel lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ja eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse täitmiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Kui eraldis realiseerub hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse seda tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuses. Eraldisi kasutatakse ainult nende kulutuste katmiseks, mille jaoks need algselt moodustati.

Tingimuslik kohustus on võimalik möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mille olemasolu kinnitab vaid ühe või mitme ebakindla tuleviku sündmuse toimumine või mittetoimumine, mis ei ole täielikult majandusüksuse kontrolli all, või eksisteeriv möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mida ei ole kajastatud, sest ei ole tõenäoline, et kohustuse täitmiseks tuleb loovutada majanduslikku kasu sisaldavaid ressursse või kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reservkapital kajastatakse äriseadustiku nõuete täitmiseks. Igal majandusaastal kantakse kohustuslikku reservkapitali 1/20 (5%) kasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 (10%) aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali võib kasutada eelmiste perioodide kahjumi katmiseks või aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid.

Kasum aktsia kohta

Tava kasum aktsia kohta leitakse jagades emaettevõtte omanikele kuuluva aruandeaasta kasumi perioodi keskmise käibel olevate lihtaktsiate arvuga. Lahjendatud kasum aktsia kohta arvutatakse korrigeerides lihtaktsiate omanikele omistatavat kasumit ja käibel olevate aktsiate kaalutud keskmist arvu kõigi lahjendavate potentsiaalsete lihtaktsiate mõjuga.

Rendiarvestus

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas leping on rendileping või kas leping sisaldab endas renti. Leping on rendileping (või sisaldab endas renti), kui leping annab õiguse kontrollida ja kasutada kindlaksmääratud vara teatud aja jooksul tasu eest. Hindamaks, kas leping annab õiguse kontrollida ning kasutada vara, kasutab kontsern IFRS 16 rendi definitsiooni.

Kontsern kui rentnik

Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või muutmisel jaotab kontsern lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile selle eraldiseisva hinna alusel.

Kontsern kajastab kasutusõiguse vara ja rendikohustust rendi alguse kuupäeval. Kasutusõiguse vara mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra (mis tulenevad vara demonteerimisest ning taastamisest). Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil rendi alguskuupäevast kuni rendiperioodi lõpuni, välja arvatud juhul, kui rendilepinguga antakse alusvara omandiõigus kontsernile rendiperioodi lõpus üle või kui kasutusõiguse vara jääkväärtus viitab sellele, et kontsern plaanib kasutada vara väljaostuoptsiooni. Sellisel juhul amortiseeritakse kasutusõiguse vara alusvara kogu kasuliku eluea jooksul, mis määratakse samadel alustel nagu vastavate kontserni poolt omatavate materiaalsete põhivarade puhul. Lisaks vähendatakse kasutusõiguse vara väärtuse langusest tulenevate kahjumite korral. Samuti korrigeeritakse kasutusõiguse vara rendikohustuse teatud ümberhindamistel.

Rendikohustust mõõdetakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses, mida ei ole veel makstud rendisuhte alguskuupäevaks, kasutades rendi sisemist intressimäära või, kui seda määra ei ole võimalik kindlaks teha, siis alternatiivset laenuintressimäära. Üldjuhul kasutab kontsern diskontomäärana alternatiivset laenuintressimäära.

Kontsern leiab alternatiivse laenuintressimäära, kasutades selleks erinevaid finantseerimisallikaid. Saadud sisendeid korrigeeritakse, võttes arvesse renditingimusi ja renditava vara tüüpi, et jõuda renditavale varale sobiva alternatiivse laenuintressimäärani.

Rendikohustuses sisalduvate rendimaksete hulka kuuluvad järgmised osad:

- fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed)
- trahvid rendilepingu katkestamisel (kui katkestamine on piisavalt kindel)
- väljaostuhind (kui vara ost on piisavalt kindel)
- garanteeritud jääkväärtus (makstava summa eeldatav väärtus)
- indeksist või määrast sõltuvad rendimaksed.

Rendikohustust mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. See arvutatakse ümber siis, kui tulevastest rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrast, kui muutub hinnang garanteeritud jääkväärtuse summa osas või kui kontsern muudab oma hinnangut selle osas, kas soovitakse kasutada vara väljaostu, rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi. Samuti mõõdetakse rendikohustust ümber, kui muutuvad fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed).

Kui rendikohustust hinnatakse ümber ülal loetletud põhjustel, tehakse kasutusõiguse vara bilansilises maksumuses vastav korrigeerimine. Rendikohustuse muudatuse mõju kajastatakse kasumiaruandes, kui kasutusõiguse vara bilansiline maksumus on vähendatud nullini.

Kontsern on otsustanud mitte kajastada kasutusõiguse varasid ning rendikohustusi väheväärtuslike vara rentide ning lühiajaliste rentide puhul. Kontsern kajastab nende rentidega seotud rendimaksed kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kontsern kui rendileandja

Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või rendilepingu muutmisel jaotab kontsern lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile nende eraldiseisvate hindade alusel.

Kui kontsern tegutseb rendileandjana, määrab kontsern rendi alguses kindlaks, kas rendileping on kapitalirent või kasutusrent.

Iga rendilepingu klassifitseerimiseks hindab kontsern, kas rendilepinguga kantakse üle praktiliselt kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Kui antakse, siis sel juhul on tegemist kapitalirendiga. Kui ei anta, siis on tegemist kasutusrendiga. Selle hinnangu ühe osana hindab kontsern ka teatud indikaatoreid (näiteks seda, kas rent on sõlmitud suurema osa vara majanduslikust elueast).

Kui rendileping sisaldab endas nii rendi kui ka mitte-rendi komponente, rakendab kontsern IFRS 15 arvestuspõhimõtteid, et jaotada rendilepingu tasu komponentide vahel.

Kontsern rakendab rendileandja netoinvesteeringu suhtes standardis IFRS 9 esitatud nõudeid kajastamise lõpetamise ja väärtuse languse kohta. Kontsern analüüsib regulaarselt hinnangulisi garanteerimata jääkväärtusi, mida kasutatakse rendileandja brutoinvesteeringu arvutamiseks.

Kontsern kajastab kasutusrendi alusel saadud rendimaksed lineaarselt tuluna rendiperioodi jooksul kasumiaruandes.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimist ei kajastata enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et kontsern vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Sihtfinantseerimist kajastatakse kasumiaruandes tuluna süstemaatiliselt nendes perioodides, kus kontsern kajastab kuludena kulutusi, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on ette nähtud. Sihtfinantseerimist, mis kuulub tagasimaksmisele, käsitletakse raamatupidamishinnangu muutmisena.

Materiaalse põhivara sihtfinantseerimine

Varade soetamise sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide ettemakstud tuluna (kohustisena), mis kantakse vara kasuliku eluea jooksul süstemaatilisel alusel tulusse. Sihtfinantseerimise abil soetatud varad võetakse esmalt arvele nende täielikus soetusmaksumuses (st brutomeetodil). Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustis kantakse muudesse tuludesse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Sihtfinantseerimise kohustised, mis tulenevad mitteamortiseeritavate varade (nt maa) soetamisest, kantakse tulusse, kui vara lõpuks kasutusest eemaldatakse või müüakse.

Vara sihtfinantseerimise tagasimakset kajastatakse vähendades tulevaste perioodide ettemakstud tulu saldot tagasimakstava summa ulatuses. Täiendav kumulatiivne kulum, mida oleks seni sihtfinantseerimise puudumisel kasumiaruandes kajastatud, kajastatakse koheselt kasumiaruandes.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimist kajastatakse kasumiaruandes tuluna nendes perioodides, kus kajastatakse kuludena kulutusi, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on ette nähtud. Kasumiaruandes kajastatakse kompenseeritavat kulu ja sihtfinantseerimisest saadud tulu eraldi. Saadud summasid, mille muu tuluna kajastamiseks on tarvis täita täiendavaid tingimusi, kajastatakse finantsseisundi aruandes tulevaste perioodide ettemakstud tuluna (kohustisena).

Sihtfinantseerimise tagasimakse võrra korrigeeritakse kõigepealt tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tulu. Tagasimakse tulevaste perioodide tulu ületav osa, või tagasimakse kogusumma juhul, kui tulevaste perioodide tulu puudub, kajastatakse koheselt kasumiaruandes.

Siseriikliku üleveoteenuse sihtfinantseerimine

Siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks saadavat ühistranspordi toetust ehk sihtfinantseerimist kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes real „Müügitulu“. Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu kohaselt makstakse kontsernile välja lepingu alusel arvestatud müügitulu ja piletimüügitulu vahe. Kuna muid tingimusi peale üleveoteenuse osutamise ei ole, kajastatakse arvestatud sihtfinantseerimine tuluna. Siseriikliku üleveoteenuse sihtfinantseerimise tulu kajastamise põhimõtted on kirjutatud samas lisas alapealkirjaga Üleveoteenuste müük – valitsuse toetus.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruande koostamisel on kasutatud otsemeetodit.

Tehingud seotud osapooltega

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks kontserni kuuluvate ettevõtete nõukogude ja juhatuste liikmeid ning nende lähedasi pereliikmeid, eespoolmainitud isikute kontrolli või olulise mõju all olevaid ettevõtteid, sidusettevõtteid, valitsusasutusi ja Eesti Vabariigi valitseva või olulise mõju all olevaid äriühinguid.

Lisa 3. Tegevussegmendid

Teenused, mille müügitulu moodustab segmentide müügitulu

Kontserni tegevuse korraldus ja juhtimine lähtub peamistest tegevusvaldkondadest. Ettevõtte kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja kasutab ressursside jaotamise otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks eeskätt kontserni peamiste tegevusvaldkondade teavet. Kontserni kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja on kontserni juhatus. Erinevaid segmente ei ole avalikustatavate segmentide esitamiseks summeeritud. Kontserni IFRS 8 määratlusele vastavad avalikustatavad segmentid on järgmised:

- reisisadamad;
- kaubasadamad;
- reisiparvlaevad;
- muu.

Reisisadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni reisijate teenindamisele keskendunud sadamates – Vanasadamas ja Saaremaa sadamas. Kontsern osutab sadamateenuseid landlord-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad reisi- ja kruisilaevadelt kogutavad laevatasud ning reisijatasud, mida kogutakse reisijate ja nende sõidukite teenindamiseks mõeldud hoonete ja rajatiste kasutamise eest. Segmenti müügitulu sisaldab ka peamiselt reisijate ja reisilaevade teenindamisele keskendunud sadamate muid tulusid, nagu näiteks kinnisvara (kontori- ja äripindade) väljarentimisest teenitavat renditulu, kaubatasusid ning elektrienergia ja mitmesuguste muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Reisisadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna *landlord*-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Kaubasadamate segment hõlmab sadamateenuste osutamist kontserni kaupade käitlemisele keskendunud sadamates – Muuga sadamas, Paldiski Lõunasadammas ja Paljassaare sadamas. Kontsern osutab sadamateenuseid landlord-tüüpi sadamana (kontsern omab maad, millel ta tegutseb). Segmenti müügitulu sisaldab märgitud sadamate kogu müügitulu, millest olulisema osa moodustavad kaubalaevadelt kogutavad laevatasud, kaubaoperaatoritelt sadama infrastruktuuri kasutamise eest kogutavad kaubatasud ning kaubaoperaatoritelt ja teistelt klientidelt hoonestusõiguse lepingute ja rendilepingute alusel kogutavad renditulud. Segmenti müügitulu sisaldab ka reisijatasusid ning elektrienergia ja muude teenuste müügist teenitavaid tulusid.

Kaubasadamate segmenti kulud hõlmavad peamiselt selle segmenti sadamate eespool kirjeldatud tulu genereerivate tegevustega seotud kulusid. Kulud sisaldavad ka segmentile jaotatud osa kontserni üldkuludest, mille jaotamise aluseks on segmenti müügitulu ja sadamategevuse valdkondade kogu müügitulu (reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti müügitulu summa) suhe. Kõik kontserni üldised tegevuskulud jaotatakse täielikult reisisadamate segmenti ja kaubasadamate segmenti vahel, kuna landlord-tüüpi sadamateenuste osutamine on kontserni peakontori (sadamapidaja) põhitegevus.

Reisiparvlaevade segment hõlmab Eesti mandri ja kahe suurema saare, Saaremaa ja Hiiumaa, vahel reisiparvlaevadega osutatavat üleveoteenust, mida osutab kontserni tütarettevõtte OÜ TS Laevad vastavalt riigiga sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingule (kokku teenindatakse kahte liini). Segmenti müügitulu sisaldab reisiparvlaeva teenuste lõpptarbijatele müüdavate piletite müügist teenitavat piletimüügitulu ja valitsuse toetust, mida makstakse ulatuses, milles piletimüügitulu ei kata sõitjateveo lepingus reisiparvlaevateenuste osutamise eest kokkulepitud tasu. Segmenti müügitulu sisaldab ka renditulu ja tulu muude teenuste osutamise eest, mida kogutakse rentnikelt, kes pakuvad reisiparvlaevade pardal reisijatele mõeldud äriteenuseid. Segmenti kulud hõlmavad kõiki kulusid, mis on seotud kahe liini opereerimiseks vajalike reisiparvlaevade omamise ja opereerimisega. Segmenti müügitulu ja tegevuse tulemused koosnevad teenust osutava tütarettevõtte OÜ TS Laevad müügitulust ja tegevuse tulemustest. Reisiparvlaevade segmentile kontserni üldkulud ei jaotata.

Segment muu hõlmab tütarettevõtte OÜ TS Shipping tegevusvaldkonda, mis omab ja opereerib multifunktsionaalset jäämurdjat Botnica ja kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit/kahjumit sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt. Segmenti müügitulud ja kulud sisaldavad OÜ TS Shipping müügitulusid ja kulusid. Sellele segmentile kontserni üldkulusid ei jaotata.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

Avalikustatavad segmentid rakendavad kontserniga ühesuguseid arvestusmeetodeid. Segmentide müügitulu sisaldab ainult müügitulu. Kontserni juhatusele segmentide tegevuse tulemuste kohta esitatavad näitajad on segmenti ärikasum ja segmenti korrigeeritud EBITDA. Segmenti ärikasum on kasum enne finantstulusid ja -kulusid (kokku), sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit ja tulumaksukulu. Segmenti korrigeeritud EBITDA on segmenti ärikasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid ja saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, mis sisaldab sidusettevõttesse tehtud investeeringutelt kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumit. Perioodi kasumiga võrreldes on segmenti korrigeeritud EBITDA perioodi kasum enne kulumit, väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid, saadud sihtfinantseerimise amortisatsiooni, finantstulusid ja -kulusid (kokku) ja tulumaksukulu.

Segmentide tegevuse tulemused esitatakse kontserni juhatusele ressursside jaotamiseks vajalike otsuste tegemiseks ja segmentide tulemuste hindamiseks kord kuus.

Geograafiline teave

2020. aastal teenis kontsern 4 263 tuh eurot ehk 4% (2019: 4 958 tuh eurot, ehk 4%) müügitulust väljaspool Eestit (Kanadas) ning 96% (2019: 96%) müügitulust Eestis. Väljaspool Eestit teenitud tulu koosnes jäämurdjaga Botnica (segment „Muu“) osutatud teenuste eest Kanadas perioodil juuni kuni november. Kõik kontserni põhivarad asusid Eestis, välja arvatud eeltoodud erisus.

Teave olulisemate klientide kohta

Kontserni müügitulu kogusummas 107 358 tuh eurot (2019: 130 536 tuh eurot) sisaldab suurimalt kliendilt teenitud müügitulu summas 23 439 tuh eurot (2019: 23 357 tuh eurot), mis on esitatud reisiparvlaevade segmenti ja muu segmenti müügituludes. 2020. aastal moodustas ka kontserni suuruselt teiselt kliendilt teenitud müügitulu 10% või enam kontserni kogu müügitulust. Sellelt kliendilt teenitud müügitulu summas 17 195 tuh eurot (2019: 24 695 tuh eurot) on esitatud reisisadamate ja kaubasadamate segmentide müügituludes. Üheltki muult kliendilt teenitud müügitulu ei moodustanud 10% või enam kontserni 2020. või 2019. aasta müügitulust.

Segmentide müügitulu ja tegevuse tulemused

tuhandetes eurodes	2020				
	Reisisadamad	Kaubasadamad	Reisiparvlaevad	Muu	Kokku
Laevatasud	17 614	19 990	0	0	37 604
Kaubatasud	1 439	5 358	0	0	6 797
Reisijatasud	6 883	156	0	0	7 039
Elektrienergia müük	584	3 882	0	0	4 466
Üleveoteenuste müük - piletimüük	0	0	10 479	0	10 479
Muude teenuste müük	654	994	51	69	1 768
Kasutusrendi tulu	1 596	9 303	674	0	11 573
Laeva prahitasu	0	0	0	9 131	9 131
Üleveoteenuste müük - valitsuse toetus	0	0	18 501	0	18 501
Segmendi müügitulu kokku* (Lisa 20)	28 770	39 683	29 705	9 200	107 358
Segmendi korrigeeritud EBITDA	15 140	25 377	14 101	3 805	58 423
Põhivara kulum	-6 604	-8 913	-5 892	-2 264	-23 673
Kahjum vara väärtuse langusest (lisa 10)	-69	-352	0	0	-421
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (lisa 18)	198	573	0	0	771
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kahjum investeeringutelt sidusettevõttesse	0	0	0	462	462
Segmendi ärikasum	8 665	16 685	8 209	2 003	35 562
Finantstulud ja -kulud kokku					-1 669
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kahjum investeeringutelt sidusettevõttesse					-462
Tulumaksukulu					-4 913
Perioodi kasum					28 518

* Segmendi müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 82 tuh eurot ja 114 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

tuhandetes eurodes	2019				
	Reisisadamad	Kaubasadamad	Reisiparvlaevad	Muu	Kokku
Laevatasud	27 581	19 139	0	0	46 720
Kaubatasud	1 475	5 666	0	0	7 141
Reisijatasud	16 905	169	0	0	17 074
Elektrienergia müük	742	4 691	0	0	5 433
Üleveoteenuste müük - piletimüük	0	0	11 583	0	11 583
Muude teenuste müük	1 174	1 063	45	107	2 389
Kasutusrendi tulu	1 949	9 385	626	0	11 960
Laeva prahitasu	0	0	0	9 665	9 665
Üleveoteenuste müük - valitsuse toetus	0	0	18 571	0	18 571
Segmendi müügitulu kokku* (Lisa 20)	49 826	40 113	30 825	9 772	130 536
Segmendi korrigeeritud EBITDA	32 792	22 248	13 932	5 320	74 292
Põhivara kulum	-6 475	-8 468	-5 643	-2 204	-22 790
Kahjum vara väärtuse langusest (lisa 10)	-154	-93	0	0	-247
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon (lisa 18)	204	464	0	0	668
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse	0	0	0	-244	-244
Segmendi ärikasum	26 367	14 151	8 289	2 872	51 679
Finantstulud ja -kulud kokku					-1 755
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum investeeringutelt sidusettevõttesse					244
Tulumaksukulu					-5 764
Perioodi kasum					44 404

* Segmendi müügitulu kokku sisaldab kontsernivälistelt klientidelt teenitud müügitulu ning ei sisalda reisisadamate ja kaubasadamate segmentidevahelist müügitulu vastavalt summas 51 tuh eurot ja 154 tuh eurot, mis konsolideerimisel elimineeriti.

Lisa 4. Finantsriskide juhtimine

Kontserni tegevusega kaasnevad mitmed finantsriskid: tururisk (sh rahavoogude intressimäära risk), krediidirisk ja likviidsusrisk. Kontserni üldine riskijuhtimise programm keskendub finantsturu prognoosimatusele ja üritab vähendada võimalikke ebasoodsaid mõjusid kontserni finantstegevusele. Kontsern kasutab intressiriski maandamiseks tuletisinstrumente.

Riskijuhtimist teostavad kontserni vastavad spetsialistid juhatuse poolt heaks kiidetud põhimõtete alusel. Juhatuse sätestab kirjalikult üldised riskijuhtimise põhimõtted ning samuti spetsiifilisi riskivaldkondi puudutavad korrad.

COVID-19 pandeemia on mõjutanud ja mõjutab jätkuvalt ka finantsturgude toimimist. Kaasnevate riskide maandamiseks jälgime varasemast tähelepanelikumalt klientide maksekäitumist, oleme avatud dialoogis pankade ja teiste võimalike finantseerijatega, et tagada vajadusel laenuvahendite kättesaadavus, ning jälgime majanduskeskkonna sh intressimääradega seonduvaid arenguid. Prognoosime ja jälgime kontserni rahavoogusid lühi- ja pikaajalises perspektiivis, et vajalikud krediidilimiidid ja likviidsuspuhvrid oleksid aegsasti enne nende vaja minekut kindlustatud. COVID-19 pandeemia mõjust kontserni tulemustele saab täpsemalt lugeda tegevusaruande punktist 6.3.

Tururisk

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. Kontsernil puuduvad olulised kohustised ja nõuded muudes valuutades peale oma arvestusvaluuta (euro). Kõik tasumata pikaajalised võlakohustised on samuti noteeritud eurodes.

2020. aastal toimus 96,9% laekumistest (2019: 97,4%) ja 99,4% väljaminekutest (tegevuskulud, investeringud, finantskulud jms) (2019: 99,5%) eurodes. Kuna peaaegu kõik laekumised ja väljaminekud toimuvad eurodes ja võlakohustised on fikseeritud eurodes, võib öelda, et valuutarisk ei avalda kontserni tegevusele olulist mõju.

Hinnarisk

Seisuga 31.12.2020 ega eelneval perioodil ei olnud kontserni finantsseisundi aruandes kajastatud finantsinvesteeringuid omakapitaliinstrumentidesse, mis põhjustaksid kontsernil finantsinstrumentidest tulenevaid turuhinnariske.

Intressimäära risk

Kontserni intressimäära risk tuleneb pikaajalistest võlakohustistest. Tähtajaliste hoiuste lepingud on sõlmitud fikseeritud intressimääraga ning kontsernil rahavoogude intressimäära riski ei põhjusta.

Intressimäära risk tuleneb ujuva intressimääraga laenukohustistest. Kontserni eesmärk on hoida osa laenuportfelli kuuluvatest instrumentidest fikseeritud intressimääraga, kasutades selleks vajadusel intressimäära ujuvast fikseerituks vahetamise tehinguid (intressivahetuslepinguid).

Seisuga 31.12.2020 oli tuletistehingute abil fikseeritud intressimääraga võlakohustiste osakaal portfellis 7% (31.12.2019: 14%). Seega on intressimäära riskile avatud 93% võlakohustistest, mis ei ole riskimaandamise instrumentidega kaetud. Lisainfo intressiriski maandamiseks sõlmitud intressivahetuslepingutest on lisas 17.

Kontserni laenukohustiste avatus intressimäära muutumise riskile ja fikseeritud intressimääraga kohustiste jaotus kas lõpptähtajani või intressimäära üle vaatamiseni jäänud tähtaegade lõikes on toodud järgnevas tabelis.

Osatähtsus näitab, kui suure osa kõigist võlakohustistest moodustavad võlakohustised, millel oli esitatud kuupäeval muutuv või fikseeritud intressimäär.

Kontserni intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju kontserni kasumile turuintressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Kui seisuga 31.12.2020 oleks turuintressimäär olnud 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks kontserni majandusaasta kasum suurenenud/vähenenud 1 976 tuhat eurot (31.12.2019: 1 796 tuhat eurot), eeldusel, et kõik teised muutujad jäävad samaks.

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	Osatähtsus %	2019	Osatähtsus %
Ujuva intressimääraga võlakohustused	197 580	93,38%	179 646	86,43%
Fikseeritud intressimääraga võlakohustused - intressimäära ülevaatamiseni jäänud tähtajad	14 000	6,62%	28 200	13,57%
< 6 kuud	2 000	0,95%	2 000	0,96%
6-12 kuud	2 000	0,95%	2 000	0,96%
1-5 aastat	10 000	4,74%	24 200	11,65%
Võlakohustised kokku (lisa 16)	211 580		207 846	

Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb peamiselt nõuetest ostjate vastu, rahast ja raha ekvivalentidest ning tuletistehingutest. Seisuga 31.12.2020 oli kontserni maksimaalne krediidirisk summas 33 101 tuh eurot (31.12.2019: 42 181 tuh eurot).

Aruandekuupäeva seisuga loeti raha ja raha ekvivalendid madala krediidiriskiga finantsvaradeks, kuna neid hoiti mainekates rahvusvahelistes pankades.

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Arvelduskontod ja alla 3-kuulise algse tähtajaga hoiused pankades (lisa 7)	26 651	35 159
Ostjatelt laekumata arved* (lisa 8)	6 127	6 689
Muud nõuded (lisa 8)	323	333
Kokku	33 101	42 181

* Ostjatelt laekumata arvetest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks nõutakse klientidelt, kelle maksevõimes on põhjust kahelda, ettemakset või pangagarantiid. Krediidiriski maandamiseks tehakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist kliendi taustauuring. Muud klientidega seotud krediidiriski juhtimise meetodid on klientide maksekäitumise igapäevane jälgimine ja vajalike meetmete operatiivne rakendamine. Kontserni analüüsi põhjal on kajastatud väärtuse langusest tulenev allahindlus nõuetele, mille krediitkvaliteet on langenud. Finantsvarade krediitkvaliteedist annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 6.2.

Finantstehingutega seotud krediidiriskide maandamiseks kasutatakse finantsinvesteeringute ja tuletistehingute tegemisel kõrge rahvusvahelise krediitdireitinguga finantsasutusi.

Aruandekuupäeva seisuga moodustasid ostjatelt laekumata arvetest 73,1% (2019: 70,3%) arved, mille maksetähtaeg ei olnud veel saabunud. Täpsema ülevaate nõuetest ostjate vastu annab lisa 8.

Kontsern rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediitkahjumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi kehtivusaja jooksul eeldatava krediitkahjumi summas. Hindamis põhimõtteid on kirjeldatud arvestusmeetodite lõigus „Finantsvarade väärtuse langus“ (lisa 2).

Nõuded ostjate vastu – eeldatava krediitkahjumi maatriks

tuhandetes eurodes	Tähtaeg saabumata	Maksetähtaega ületanud päevade arv				Kokku
		0-30	31-60	61-90	>90	

SEISUGA 31.12.2020

Oodatav krediitkahjumi määr	0,80%	1,50%	3,00%	80,00%	100,00%	
Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	5 713	460	6	6	1 636	7 820
Nõuete eluajal oodatav krediitkahjum	-46	-7	0	-4	-1 636	-1 693
						6 127

SEISUGA 31.12.2019

Oodatav krediitkahjumi määr	0,80%	1,50%	3,00%	80,00%	100,00%	
Kokku nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	6 220	467	52	45	2 065	8 849
Nõuete eluajal oodatav krediitkahjum	-50	-7	-2	-36	-2065	-2 160
						6 689

Järgnev tabel näitab liikumisi nõuete (nõuded ostjate vastu) allahindluses.

Nõuded ostjate vastu – kehtivusaja jooksul eeldatav krediikahjum*

<i>tuhandetes eurodes</i>	Kogumina hinnatud nõuded, mille krediikvaliteet ei ole langenud	Langenud krediikvaliteediga nõuded	Kokku
Seisuga 31.12.2018	89	1 931	2 020
Langenud krediikvaliteediga gruppi kandmine	0	458	458
Maha kantud (lootusetuks hinnatud) nõuded	0	-93	-93
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-231	-231
Muutus allahindluses tulenevalt uutest nõuetest ostjate vastu	6	0	6
Seisuga 31.12.2019	95	2 065	2 160
Langenud krediikvaliteediga gruppi kandmine	0	1 530	1 530
Maha kantud (lootusetuks hinnatud) nõuded	0	-1 383	-1 383
Laekunud (eelnevalt alla hinnatud/maha kantud) nõuded	0	-577	-577
Muutus allahindluses tulenevalt uutest nõuetest ostjate vastu	-37	0	-37
Seisuga 31.12.2020	58	1 635	1 693

* 2020. ja 2019. aastal ei olnud individuaalselt hinnatavaid langemata krediikvaliteediga nõudeid, millele oleks kajastatud kehtivusaja eeldatav krediikahjum.

Muid nõudeid hinnatakse 12-kuulise eeldatava krediikahjumi kajastamise meetodil. Seisuga 31.12.2020 ei olnud nende finantsvarade krediidirisk oluliselt suurenenud ja seega ei olnud täiendavat allahindlust vaja kajastada. Seisuga 31.12.2020 koosnes suurem osa muude nõuete summast järelmaksu nõudest.

Likviidsusrisk

Kontsern kasutab likviidsusrisiki juhtimiseks kombinatsiooni järgmistest lahendustest: vaba raha arvelduskontodel, tähtajalised deposiidid, arvelduskrediit ja muud pankade pakutavad finantsinvesteeringute ja käibekapitali juhtimise lahendused, rahavoogude järjepidev jälgimine ning finantsvarade ja -kohustiste tähtaegade ühildamine. Kontserni tavapärase äritegevuse käigus tekkivate kohustuste kiireks täitmiseks vajaliku likviidsusvaruna hoitakse keskmiselt 5 000 tuhat eurot, mida on võimalik kasutusse võtta lühikese etteteatamisega. Likviidsusvaru koosneb rahast ja raha ekvivalentidest, tähtajalistest hoiustest, mille algne tähtaeg ei ületa 3 kuud ja vajadusel arvelduskrediidist. Juhtkond jälgib pidevalt rahavoo prognooside abil kontserni likviidsusvarus toimuvaid muutusi ning kui varu langeb allapoole nõutavat taset, kasutatakse lühiajaliseks kontserniväliseks rahastamiseks erinevaid võlainstrumente. Minimaalne likviidsusvaru peab olema igal ajahetkel vähemalt 2 000 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2020 ületasid lühiajalised varad lühiajalisi kohustisi 6,9 mln euro võrra (31.12.2019: 15,1 mln euro võrra). Kontsern genereerib jätkuvalt positiivset rahavoogu ning igapäevaseks äritegevuseks täiendavat finantseeringut ei vaja.

Alljärgnevas likviidsusanalüüsis on kontserni finantskohustised lepinguliste tagasimaksetähtaegade alusel gruppidesse jaotatud. Tabelis esitatud saldod on lepingulised diskonteerimata rahavood, mis sisaldavad intressikandvate võlakohustiste põhiosa ja kogunenud intressi. Intressikandvate võlakohustiste (laenud ja emiteeritud võlakirjad) intresside arvestamisel on Euribori prognoosi aluseks võetud turuinformatsiooni pakkujate koostatud intressivahetustehingute tulevikku suunatud tuluköverad: 2020. aasta lõpu jaoks seisuga 28.01.2021 ja 2019. aasta lõpu jaoks seisuga 10.02.2020.

Vajadusel kasutatakse kontsernisiseseks tütarettevõtete likviidsuse juhtimiseks sisemiselt kehtestatud krediidilimiite.

Likviidsusanalüüs

<i>tuhandetes eurodes</i>	Laenude järele- jäänud osa*	Emiteeritud võlakirjad**	Võlad tarnijatele ja muud võlad	Tuletis- instrumendid	Kokku
SEISUGA 31.12.2020					
< 6 kuud	3 506	408	9 058	32	13 004
6 - 12 kuud	5 170	9 394	0	71	14 635
1 - 5 aastat	43 982	38 869	0	108	82 959
> 5 aastat	12 388	105 385	0	0	117 773
Kokku	65 046	154 056	9 058	211	228 371
SEISUGA 31.12.2020					
< 6 kuud	3 495	318	11 998	42	15 853
6 - 12 kuud	4 046	9 502	0	81	13 629
1 - 5 aastat	28 145	39 720	0	221	68 086
> 5 aastat	15 899	115 706	0	0	131 605
Kokku	51 585	165 246	11 998	344	229 173

* Sh tagastamata põhiosa jääk summas 62 330 tuhat eurot (2019: 49 596 tuhat eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksed summas 2 716 tuhat eurot (2019: 1 989 tuhat eurot).

** Sh tagastamata põhiosa jääk summas 149 250 tuhat eurot (2019: 158 250 tuhat eurot) ja hinnangulised tulevased intressimaksed summas 4 806 tuhat eurot (2019: 6 996 tuhat eurot).

Lisa 5. Olulised raamatupidamishinnangud ja otsused

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel tuleb kasutada raamatupidamishinnanguid, mis oma olemuse tõttu langevad harva kokku tegelike tulemustega. Juhtkond peab ka tegema otsuseid arvestusmeetodite rakendamise kohta.

See lisa annab ülevaate valdkondadest, mille kohta tehtavad otsused on ebakindlamad või keerulisemad, ja kirjetest, mille puhul on suurem tõenäosus, et neid tuleb valeks osutunud hinnangute ja eelduste tõttu oluliselt korrigeerida.

Rendile antud varade liigitamine

Kontsern rendib kasutusrendi lepingute alusel kolmandatele isikutele välja maad ja hooneid, mida ta omab talle kuuluvates sadamates. Juhtkond on hinnanud, kas väljarenditud maad ja hooneid tuleks liigitada materiaalseks põhivaraks või kinnisvarainvesteeringuteks. Kontsern on liigitanud kõik sellised varad materiaalseks põhivaraks, kuna neid hoitakse selleks, et kauba- või reisijate voogude suurendamise abil teenida tulu sadama põhitegevusest või seda toetavatest tegevustest. Seega ei ole kontserni juhtkonna hinnangul nende varade omamise peamine eesmärk mitte renditulude teenimine, vaid need aitavad ennekõike suurendada sadama põhitegevusest teenitavaid tulusid, mistõttu nende varadega seotud põhiline tulu ei tulene renditasudest.

Kinnisvara, mis ei ole otseselt seostatav kontserni põhitegevusega kauba- ja reisijatevoogude suurendamisel või seda toetavate tegevustega ning mida ei ole võimalik müüa või kapitalirendile anda, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna ainult siis, kui kontsern kasutab teenuste osutamiseks või administratiivsetel eesmärkidel vaid ebaolulist osa varast (alla 10%). Seisuga 31.12.2020 kontsernil sellist vara ei olnud.

Materiaalse põhivara kasulik eluiga

Kontsernile kuulub suur hulk kõrge väärtusega materiaalseks põhivaraks liigitatud infrastruktuurivarasid, millel on väga pikad eeldatavad kasulikud eluead (kuni 50 aastat). Nende varade kasulikud eluead põhinevad juhtkonna parimal hinnangul perioodi kohta, mille jooksul saab vara eeldatavasti kasutada.

Juhtkonna hinnangud põhinevad sarnaste varadega seotud varasematel kogemustel, sest ehkki ehitustehnoloogiad arenevad, ei pruugi uute lahenduste mõju nende materiaalsete põhivarade füüsilisele ja kasulikule elueale veel praktikas kinnitust olla leidnud.

Seisuga 31.12.2020 oli kontserni materiaalse põhivara jääkmaksumus 587 506 tuh eurot, aruandlusperioodi kulum oli 23 094 tuh eurot; seisuga 31.12.2019 olid vastavad näitajad 575 267 tuh eurot ja 22 266 tuh eurot (lisa 10). Kui amortisatsioonimäärasid langetataks 10% võrra, siis aruandeperioodi kulum väheneks ja kasum suureneks 2 309 tuh euro võrra, 2019. aastal 2 226 tuh euro võrra.

Materiaalsete põhivarade kasulikud eluead vaadatakse üle igal aruandekuupäeval. Kui uued hinnangud erinevad oluliselt eelnevatest, siis kajastatakse muutusi raamatupidamishinnangute muutustena.

Materiaalse põhivara väärtuse langus

Kontsern hindab, kas esineb materiaalse põhivara väärtuse võimalikule langusele viitavaid asjaolusid. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ja võrreldakse seda finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtusega. Vara kaetav väärtus on kas selle õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Õiglast väärtust saab tuvastada kontserni hiljutiste sarnaste varadega teostatud tehingute alusel või hinnata kutseliste hindajate kaasabil, kes lähtuvad neile saadaolevast turuinformatsioonist. Kui vara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata või kui on tõenäoline, et see on madalam, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel, et leida vara kasutusväärtus. Kasutusväärtuse arvutamiseks on vaja teha prognoose üldiste majandustingimuste, tegelike turutrendide, projektipõhiste kauba- ja/või reisijate voogude ja müüdavate teenuste hinnatasemete kohta, mida kasutatakse sisenditena selleks, et hinnata vara või raha teeniva üksuse oodatavaid tulevasi rahavoogusid ning valida kasutusväärtuse leidmiseks sobiv diskontomäär ja kasvumäär. Kui olukord tulevikus muutub, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

Kontsern viib varade väärtuse languse teste läbi iga aruandeperioodi lõpu seisuga, kui asjaolud viitavad sellele, et varade väärtus võib olla langenud või et asjaolusid, mille tõttu varasid eelnevatel perioodidel alla hinnati, enam ei eksisteeri. Informatsioon materiaalse põhivara väärtuse languse kohta on avalikustatud lisas 10.

Müügitulu kajastamine

Selleks, et kuu- või kvartalipõhist müügitulu kajastada, peab kontsern andma olulisi hinnanguid eeldatavate aastaste laevakülastuste ja/või kaubamahtude kohta. Sellised hinnangud põhinevad uusimal klientidelt saadud teabel ja uusimal kontsernile kättesaadaval teabel turul toimuva kohta. Lisateave müügitulu kajastamise kohta on esitatud lisa 2 alalõigus „Müügitulu“.

Sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu liigitamine

Kontsernile kuulub neli reisiparvlaeva, mida ta kasutab võidetud avaliku konkursi tulemusena sõlmitud sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu alusel Eesti riigile siseriikliku üleveoteenuse osutamiseks. Sõlmitud lepingust tulenevalt omab Eesti riik kontrolli selle üle, mis mahus ja missuguse hinnaga üleveoteenust peab kontsern laevadega osutama. Samuti on Eesti riigil sõlmitud lepingust tulenevalt ühe kuni nelja reisijateveoks kasutatava reisiparvlaeva väljaostu optioon. Kuna emattevõtte enamusosalus kuulub Eesti riigile, siis ei ole juhtkonna hinnangul avaliku ja erasektori vahelise teenuse kokkuleppe tingimused täidetud ja kontsern ei ole rakendanud tõlgenduses IFRIC 12 sätestatud teenuste kontsessioonikokkulepete arvestust, vaid kajastab kontsernile kuuluvaid reisiparvlaevu põhivarana ning on liigitanud riigilt saadud tasu sihtfinantseerimisena, mis on kasumiaruandes esitatud kui müügitulu.

Lisa 6. Finantsinstrumendid

Finantsinstrumentide jaotus kategooriate lõikes

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad</i>	35 586	44 515
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	26 679	35 183
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded - finantsvarad (lisa 8)	8 907	9 332
Finantsvarad kokku	35 586	44 515

Finantskohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
<i>Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised</i>	218 486	217 670
Võlad tarnijatele ja muud võlad - finantskohustised (lisa 14)	6 906	9 824
Võlakohustised (lisa 16)	211 580	207 846
<i>Õiglasel väärtusel kajastatud kohustised</i>	102	243
Tuletisinstrumendid (lisa 17)	102	243
Finantskohustised kokku	218 588	217 913

Õiglane väärtus

Kontserni hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused oluliselt nende seisuga 31.12.2020 kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilisest väärtusest, va võlakohustiste osas. Avalikustamise eesmärgil leitakse võlakohustiste õiglane väärtus diskonteerides tulevasi lepingulisi rahavooge aruande hetke turu intressimääradega, mis oleksid kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide puhul. Võlakohustiste õiglase väärtuse leidmiseks diskonteeriti tulevasi lepingulisi rahavooge sarnaste instrumentide turu intressimääradega seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019, mis kehtisid S&P BBB reitingut (mis on pankadelt saadud teabe kohaselt kontsernile pankade sisemises arvestuses antud mitteametlik reiting) omavatele ettevõtetele.

Võlakohustiste bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse üksikasjalikum võrdlus on esitatud lisas 16. Hinnangute kohaselt on kirjete „Nõuded ostjate vastu“ ja „Võlad tarnijatele“ bilansiline väärtus, millest on maha arvatud allahindlused, võrdne nende õiglase väärtusega.

Kõiki tuletisinstrumente kajastatakse finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses. Tuletisinstrumentide õiglast väärtust hinnatakse kord kuus pankadelt saadud hinnainfo alusel, mille koostamisel on lähtutud turuinformatsiooni pakkujate koostatud intressivahetustehingute tulevikku suunatud tulukõveratest. Õiglase väärtuse hierarhias liigitub selline mõõtmine 2. tasemele.

Finantsvarade krediitkvaliteet

Kui finantsvara ei ole tähtaega ületanud ja selle väärtus ei ole langenud, siis hinnatakse selle krediitkvaliteeti sõltumatute krediitdireitingu agentuuride poolt kreditoridele antud reitingute alusel (kui vastaspoolele on reiting antud).

Raha arvelduskontodel ja hoiused reitingute lõikes*

<i>tuhandetes eurodes</i>		
seisuga 31.12.	2020	2019
Aa2	26 530	22 597
Baa1	121	12 562
Raha ja raha ekvivalentide all kajastatud summa kokku	26 651	35 159

* Ülejäänud osa finantsseisundi aruande kirje „Raha ja raha ekvivalendid“ saldost, mida ei ole selles esitatud tabelis kajastatud (28 tuh eurot seisuga 31.12.2020 ja 24 tuh eurot seisuga 31.12.2019) koosneb rahast kassas ja rahast teel, st vahenditest, mis ei ole rahaveo või makseteenuste pakkujate vahendusel veel kontserni arvelduskontodele jõudnud.

Lisa 7. Raha ja raha ekvivalendid

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Raha kassas	12	13
Arveldusarved pankades	26 651	25 159
Lühiajalised hoiused	0	10 000
Raha teel	16	11
Raha ja raha ekvivalendid kokku (lisad 4 ja 6)	26 679	35 183

Kõik raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes (nii seisuga 31.12.2020 kui ka 31.12.2019).

Aruandekuupäevaks kogunenud intressinõuet kajastatakse kirjel „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“.

Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
FINANTSVARAD		
Ostjatelt laekumata arved (lisa 4)	7 820	8 849
sh nõuded kliendilepingutest	5 358	6 936
Nõuete allahindlus (lisa 4)	-1 693	-2 160
sh allahindlus nõuetele kliendilepingutest	-257	-1 324
Saamata sihtfinantseerimine (lisa 18)	2 487	2 287
Nõuded sidusettevõttele (lisa 24)	15	36
Muud nõuded (lisa 4)	278	320
Finantsvarad kokku (lisa 6)	8 907	9 332
sh nõuded põhivara eest	55	143
MITTEFINANTSVARAD		
Maksude ettemaksed (lisa 15)	744	1 093
Muud ettemaksed	487	470
Muud nõuded (lisa 4)	45	13
Mittefinantsvarad kokku	1 276	1 576
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	10 183	10 908
sh lühiajalised nõuded	10 183	10 614
pikaajalised nõuded	0	294

Lisa 9. Investeeringud sidusettevõttesse

AS Green Marine

Tegemist on jäätmekäitlusega tegeleva ettevõttega, mis asutati 2003. aasta lõpus. Ettevõtte peamine tegevuskoht ja asukohariik on Eesti.

Ehkki ASile Tallinna Sadam kuulub 51% (nii seisuga 31.12.2020 kui ka seisuga 31.12.2019) osalus ja hääleõigus ASis Green Marine ning kahele ülejäänud aktsionärile kuulub ülejäänud osalus, peaks kontsernil ASi Green Marine üle mõjuvõimu omamiseks olema sisuline hääle- või lepingulistel õigustel põhinev mõjuvõim, mille kaudu kontsern saaks ASi Green Marine tegevust suunata. ASi Green Marine põhikirja kohaselt on tegevuse kohta otsuste langetamiseks vaja vähemalt 75% hääleõigusest.

Kuigi AS Tallinna Sadam võib iga otsust blokeerida, ei oma kontsern ASi Green Marine üle kontrolli, sest kontsern vajab otsuste jaoks teiste aktsionäride nõusolekut. Seega kontsern ei oma kontrolli ettevõtte üle.

AS Green Marine tegeleb sadamates tekkivate jäätmete käitlusega, laevadel tekkivate ohtlike jäätmete ja heitvee käitlemiskeskuste juhtimise, halduse ja opereerimisega ning sadamate akvatooriumi ja territooriumi puhastamise ja hooldusega.

Käesolevas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on osalust sidusettevõttes kajastatud kapitaliosaluse meetodil.

Muutused investeeringutes sidusettevõttesse

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Bilansiline väärtus perioodi algul	1 609	1 569
Kasum/kahjum kapitaliosaluse meetodil	-462	244
Makstud dividendid	0	-204
Bilansiline väärtus perioodi lõpul	1 147	1 609

Sidusettevõtte AS Green Marine

<i>tuhandetes eurodes</i>		
seisuga 31.12.	2020	2019
Käibevara	518	1 335
Põhivara	4 101	3 974
Lühiajalised kohustised	798	915
Pikaajalised kohustised	1 572	1 240
<i>Eespool esitatud varad ja kohustised sisaldavad järgnevat:</i>		
Raha ja raha ekvivalendid	3	543
Lühiajalised võlakohustised	383	300
Pikaajalised võlakohustised	1 572	1 240

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Müügitulu	2 906	5 279
Perioodi kasum/-kahjum jätkuvatest tegevustest	-856	500
Perioodi kasum/-kahjum	-856	500
Perioodi koondkasum/-kahjum kokku	-856	500
<i>Eespool esitatud perioodi kasum sisaldab järgnevat:</i>		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	547	345
Intressikulud	41	23
Tulumaksukulu	0	88

<i>tuhandetes eurodes</i>		
seisuga 31.12.	2020	2019
Sidusettevõtte netovara	2 249	3 154
Kontserni osalus sidusettevõttes	51%	51%
Sidusettevõttesse tehtud investeeringute bilansiline väärtus kontserni finantsseisundi aruandes	1 147	1 609

ASil Tallinna Sadam ei ole kohustust anda ASile Green Marine täiendavat finants- või muud toetust.

Lisa 10. Materiaalne põhivara

<i>tuhandetes eurodes</i>	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitus*	Ettemaksed	Kokku
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2018						
Soetusmaksumus	604 312	236 509	6 983	5 648	31	853 483
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-210 846	-68 586	-5 086	0	0	-284 518
Jääkväärtus seisuga 31.12.2018	393 466	167 923	1 897	5 648	31	568 965
Liikumine 2019. aastal						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	128	2 236	747	20 385	5 473	28 969
Müüdü põhivara jääkväärtuses	0	0	-12	0	0	-12
Arvestatud kulum	-11 370	-10 402	-494	0	0	-22 266
Väärtuse langus	-233	-14	0	0	0	-247
Müügiootele viidud põhivara jääkväärtuses	-128	-14	0	0	0	-142
Ümberliigitatud põhivara jääkväärtuses	15 848	2 403	83	-18 334	0	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2019						
Soetusmaksumus	614 182	240 253	7 399	7 699	5 504	875 037
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-216 471	-78 121	-5 177	0	0	-299 769
Jääkväärtus seisuga 31.12.2019	397 711	162 132	2 221	7 699	5 504	575 267
Liikumine 2020. aastal						
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 26)	327	2 174	1 377	32 592	0	36 470
Müüdü põhivara jääkväärtuses	-591	-40	0	0	0	-631
Arvestatud kulum	-11 599	-10 857	-638	0	0	-23 094
Väärtuse langus	-237	-184	0	0	0	-421
Müügiootele viidud põhivara jääkväärtuses	-74	0	0	0	0	-74
Muud korrigeerimised	0	0	0	0	-11	-11
Ümberliigitatud põhivara jääkväärtuses	14 529	5 612	89	-14 737	-5 493	0
Materiaalne põhivara seisuga 31.12.2020						
Soetusmaksumus	627 291	246 929	8 614	25 554	0	908 388
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-227 225	-88 092	-5 565	0	0	-320 882
Jääkväärtus seisuga 31.12.2020	400 066	158 837	3 049	25 554	0	587 506

*Seisuga 31.12.2020 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 25 554 tuh eurot järgmisi olulisemaid objekte:

- Kruiisiterminali ja promenaadi ehitus summas 10 573 tuh eurot
- Automaatsete sildumisseadmete väljaehitamine summas 7 562 tuh eurot
- Jalakäijate sild summas 3 648 tuh eurot
- Parkimismaja projekteerimine ja ehitus summas 3 482 tuh eurot

*Seisuga 31.12.2019 sisaldas lõpetamata ehitus kogusummas 7 699 tuh eurot järgmisi olulisemaid objekte:

- Liinilaevade kaldaelektrivarustus summas 2 562 tuh eurot
- Sissesõidukanali ja pöörderingi süvendamine summas 1 039 tuh eurot
- reisiterminali D laiendus summas 1 026 tuh eurot
- Pikksilma promenaadi projekteerimine ja ehitamine summas 1 006 tuh eurot

Kontserni varad ei ole panditud.

Täielikult amortiseerunud, kuid kasutusel oleva materiaalse põhivara bilansiline väärtus (bruto) oli 31.12.2020 seisuga 30 825 tuh eurot, 31.12.2019 seisuga 29 524 tuh eurot.

Materiaalse põhivaraga seotud siduvad kohustused on kajastatud lisas 25.

Eesti Vabariigil, mida esindab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, on 11.12.2014 sõlmitud sõitjate avaliku teenindamise lepingu alusel õigus omandada kontserni valduses olevad neli reisiparvlaeva (Leiger, Tiiu, Töll ja Piret). Ministeeriumil on õigus realiseerida väljaostu optioon ühe kuni nelja reisiparvlaeva puhul, teatades sellest neli aastat enne lepingu lõppemise tähtpäeva (s.o hiljemalt 30.09.2022). Iga reisiparvlaeva omandamise hinnaks on 26,6 mln eurot. Ministeeriumil ei ole kohustust reisiparvlaevade väljaostu optiooni kasutada.

2020. aastal kajastati real „Väärtuse langus“, mida esitatakse kasumiaruandes akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse koosseisus, allahindlusi summas 310 tuh eurot ja mahakandmisi summas 111 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- Rajatiste allahindlus summas 138 tuh eurot
- Mõõteriistade allahindlus summas 172 tuh eurot
- Hoonete mahakandmine summas 34 tuh eurot
- Rajatiste mahakandmine summas 65 tuh eurot
- Muude seadmete mahakandmine summas 12 tuh eurot

Allahinnatud ja mahakantud varad kuulusid lisas 3 avalikustatud segmenditeabe kohaselt summas 69 tuh eurot reisisadamate segmenti ja summas 352 tuh eurot kaubasadamate segmenti.

2019. aastal kajastati real „Väärtuse langus“, mida esitatakse kasumiaruandes akumuleeritud kulumi ja väärtuse languse koosseisus, allahindlusi summas 50 tuh eurot ja mahakandmisi summas 197 tuh eurot, mille hulka kuulusid:

- Kinnistu allahindlus summas 50 tuh eurot
- Hoonete mahakandmine summas 14 tuh eurot
- Ühendusgalerii mahakandmine summas 91 tuh eurot
- Muude rajatiste mahakandmine summas 78 tuh eurot
- Muude seadmete mahakandmine summas 14 tuh eurot

Allahinnatud ja mahakantud varad kuulusid lisas 3 avalikustatud segmenditeabe kohaselt summas 154 tuh eurot reisisadamate segmenti ja summas 93 tuh eurot kaubasadamate segmenti.

Lisa 11. Immateriaalne põhivara

<i>tuhandetes eurodes</i>	Arvutitarkvara	Lõpetamata tarkvara	Kokku
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2018			
Soetusmaksumus	4 293	0	4 293
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-2 269	0	-2 269
Jääkväärtus seisuga 31.12.2018	2 024	0	2 024
Liikumised 2019. aastal			
Soetused ja parendused (lisa 26)	194	321	515
Arvestatud kulum	-524	0	-524
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2019			
Soetusmaksumus	4 486	321	4 807
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-2 793	0	-2 793
Jääkväärtus seisuga 31.12.2019	1 694	321	2 015
Liikumised 2020. aastal			
Soetused ja parendused (lisa 26)	274	394	668
Arvestatud kulum	-579	0	-579
Ümberliigitamine lõpetamata põhivarast	574	-574	0
Immateriaalne põhivara seisuga 31.12.2020			
Soetusmaksumus	5 296	141	5 437
Akumuleeritud kulum ja väärtuse langus	-3 333	0	-3 333
Jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 963	141	2 104

Lisa 12. Rendilepingud

Kasutusrendile antud materiaalse põhivarade jääkväärtus

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Maa	44 989	42 320
<i>sh hoonestusõigusega</i>	36 590	36 537
Ehitised	9 124	7 698
Masinad ja seadmed	18	21
Muu materiaalne põhivara	498	642
Kasutusrendile antud materiaalse põhivarade jääkväärtus kokku	54 629	50 681

Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Ehitised	522	509
Masinad ja seadmed	3	3
Muu materiaalne põhivara	143	144
Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt arvestatud kulum kokku	668	656

Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt teenitud renditulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Maa	7 923	7 867
Ehitised	2 782	3 254
Masinad ja seadmed	760	709
Muu materiaalne põhivara	108	130
Kasutusrendile antud materiaaletelt põhivaradelt teenitud renditulu kokku (lisa 20)	11 573	11 960

Järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
< 1 aasta	9 857	9 856
1 - 2 aastat	9 739	9 307
2 - 3 aastat	9 736	9 530
3 - 4 aastat	9 574	9 335
4 - 5 aastat	9 376	9 111
> 5 aastat	325 382	332 585
Järgmiste perioodide renditulud mittekatkestatavatest kasutusrendilepingutest kokku	373 664	379 724

Kasutusrendi all mõistetakse kokkulepet, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle varaobjekti kasutusõiguse vastavalt sõlmitud lepingutele. Kasutusrendilepingute pikkus jääb vahemikku 2 aastast kuni 20 aastani. Kasutusrendi tasu võib üldjuhul suurendada üks kord aastas vastavalt möödunud aasta tarbijahinnaindeksi muutustele (sõltuvalt lepingust võib olla aluseks kas Eesti, euroala või Saksamaa vastav indeks). Rentniku poolt rendiobjektile tehtavad parendused ei kuulu tavaliselt rendileandja poolt rendiperioodi lõpus hüvitamisele.

Hoonestusõiguse lepingute alusel lähevad paljud olulised vara valdusest tulenevad riskid ja hüved üle rentnikele. Kuna enamike hoonestusõiguse lepingute oluliseks objektis on maa, mille kasulik eluiga on piiramatu, siis on rendiperioodi lõpus maaga seotud olulisi riske ja hüvesid, mis rentnikele üle ei lähe. Seetõttu arvestatakse hoonestusõiguse lepinguid peamiselt nagu kasutusrendi lepinguid.

Kontserni ja klientide vahel sõlmitud hoonestusõiguse lepingutes on fikseeritud hoonestusõiguse tasu suurused ja lepingu pikkus (jääb enamasti vahemikku 36 aastat kuni 50 aastat). Hoonestusõiguse tasu suurendatakse teatud perioodi möödumisel enamasti kas lähtudes maa maksustamishinna muutustest (vanemate lepingute puhul) või vastavalt tarbijahinnaindeksi muutustele (uudemate lepingute puhul). Lepingu alusel makstav hoonestusõiguse tasu ei ole üldjuhul garantiidega kaetud. Lepingu lõppemisel on rentnikul üldjuhul võimalus hoonestusõiguse alusele maale püstitatud ehitised teisaldada, taotleda lepingu pikendamist kuni ehitiste allesjäänud eluea lõpuni või saada rendileandjalt ehitiste hariliku väärtuse ulatuses hüvitist (vt ka lisa 27).

Lisa 13. Eraldised

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Preemiaeraldis		
Aruandeperioodi alguses	1 229	1 440
Moodustamine	1 045	1 233
Tühistamine	-9	-121
Kasutamine	-1 265	-1 323
Aruandeperioodi lõpus	1 000	1 229
Muud eraldised		
Aruandeperioodi alguses	686	517
Moodustamine	0	169
Tühistamine	-397	0
Aruandeperioodi lõpus	289	686
Eraldised kokku	1 289	1 915

Preemiaeraldis

Preemiaeraldis moodustatakse tekkepõhiselt kontserni kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja töötajatele aruandeaasta tulemuste eest makstavate hinnanguliste preemiade kulu katteks. Eraldis sisaldab ka sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksete kulu. Preemiade maksmine otsustatakse pärast vastavate ettevõtete 31.12.2020 lõppenud majandusaasta aruande kinnitamist.

Muud eraldised

Muude eraldiste hulka kuuluvad 31.12.2020 seisuga eeldatavad kulud summas 61 tuh eurot (31.12.2019: 459 tuh eurot), mis on seotud erinevate pooleliolevate kohtuasjadega.

Seoses ASi Tallinna Sadam juhatuse liikmete teenistuslepingutes sisalduva konkurentsikeelu kohustuse täitmise hüvitise maksmise kohustusega on moodustatud reserv summas 228 tuh eurot (31.12.2019: 228 tuh eurot).

Lisa 14. Võlad tarnijatele ja muud võlad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Finantskohustised		
Võlad tarnijatele	5 764	5 281
Intressivõlad (Lisa 16)	388	405
Võlad sidusettevõttele (lisa 24)	78	127
Muud võlad*	676	4 011
Finantskohustised kokku (lisa 6)	6 906	9 824
<i>sh kohustused materiaalse põhivara eest (lisa 26)</i>	2 758	2 162
<i>kohustused immateriaalse põhivara eest (lisa 26)</i>	33	26
Mittefinantskohustised		
Võlad töövõtjatele	1 233	1 092
Töötasudelt arvestatud maksude viitvõlad	621	596
Kliendilepingutega seotud kohustised	925	946
Ettemaksed kaupade ja teenuste eest	414	212
Muud võlad	783	0
Mittefinantskohustised kokku	3 976	2 846
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	10 882	12 670
<i>sh lühiajalised kohustised</i>	9 149	11 755
<i>pikaajalised kohustised</i>	1 733	915

* Seisuga 31.12.2019 on Muude võlgadena muuhulgas kajastatud kohustis varade müügist summas 2 600 tuh eurot ja kohustis kliendi poolt enamakstud arvete eest summas 1 284 tuh eurot, mis tasuti aruandeaastal.

Lisa 15. Maksuvõlad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Üksikisiku tulumaks	241	266
Ettevõtte tulumaks	10	33
Saastetasu	8	6
Sotsiaalmaks	434	512
Töötuskindlustusmakse	26	28
Kogumispensioni kindlustusmakse	18	18
Aktsiisid	7	30
Maksuvõlad kokku	744	893

Seisuga 31.12.2020 oli kontsernil maksude ettemakseid summas 744 tuh (31.12.2019: summas 1 093 tuh eurot). Maksude ettemaksed on esitatud lisa 8.

Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 ei olnud kontsernil edasilükkunud tulumaksu varasid ega kohustisi. 31.12.2020 seisuga on kontserni tütar- ja sidusettevõtete ajutiste erinevuste summa 27 851 tuh eurot (31.12.2019 seisuga 21 257 tuh eurot) ning nendega seotud edasilükkunud tulumaksukohustis 5 362 tuh eurot (31.12.2019 seisuga 3 959 tuh eurot).

Kuna kontsern kontrollib investeringutega seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist.

Lisateave edasilükkunud tulumaksukohustise kohta on esitatud lisa 2 alalõigus „Ettevõtte tulumaks“.

Lisa 16. Võlakohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Lühiajaline osa		
Laenukohustised	8 266	7 266
Võlakirjad	9 000	9 000
Lühiajaline osa kokku	17 266	16 266
Pikaajaline osa		
Laenukohustised	54 064	42 330
Võlakirjad	140 250	149 250
Pikaajaline osa kokku	194 314	191 580
Võlakohustised kokku (lisa 6)	211 580	207 846

Võlakirjade emiteerimine ja lunastamine

Seisuga 31.12.2020 oli ASil Tallinna Sadam kaks võlakirjaemissiooni, mille lõplikud lunastustähtajad saavad 2026. ja 2027. aastal. Võlakirjad on emiteeritud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressiks on 3 kuu või 6 kuu Euribor, millele lisandub fikseeritud riskimarginaal). Ükski võlakirjaemissioon ei ole börsil noteeritud.

Kontsern on täitnud kõik võlakirjade tingimustes sätestatud kohustused, sh ka need, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja ettevõtte finantsnäitajate suhtarvudele kehtestatud miinimumnõudeid.

Maksegraafikute kohaselt tasuti 2020. aastal võlakirjade põhiosamakseid summas 9 000 tuhat eurot (2019: 9 000 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2020 oli võlakirjade kaalutud keskmine intressimäär 0,54% (31.12.2019: 0,63%). Emiteeritud võlakirjade intressimäära risk ei ole intressivahetuslepingutega maandatud.

Laenud

Kõik laenulepingud on sõlmitud eurodes ja ujuva intressimääraga (baasintressimääraks on 6 kuu Euribor). Seisuga 31.12.2020 oli kasutusse võetud laenude kaalutud keskmine intressimäär 0,89% (31.12.2019: 0,68%). Arvestades intressimäära riski maandamiseks kasutatud tuletistehingute mõju, oli seisuga 31.12.2020 laenude keskmine intressimäär 1,24% (31.12.2019: 1,37%).

Laenulepingud on tagatiseta võlakohustised, st kohustiste katteks ei ole varasid panditud. Kontsern on täitnud kõik laenulepingutes sätestatud lepingulised kohustused, sh ka need, mis puudutavad eritingimuste täitmist, informeerimise kohustust ja ettevõtte finantsnäitajate suhtarvudele kehtestatud miinimumnõudeid.

2020. aastal tasuti laenude põhiosamakseid summas 7 266 tuh eurot (2019: 6 766 tuh eurot). 2020. a. II kvartalis sõlmiti laenuleping SEB Pangaga summas 20 mln eurot. Esimene osa laenust, 10 mln eurot, võeti välja juulis 2020 ning teine laenuosa, samuti 10 mln eurot, oktoobris 2020. Laenu baasintressimääraks on 6 kuu Euribor ning eesmärgiks finantseerida põhivara investeeringuid Tallinna Vanasadamas ja Muuga sadamas. Arvestades ka uue laenu tagasimakse perioodi, jäävad tasumata laenujääkide lõpliku tagasimakse tähtajad vahemikku 2024–2029.

Võlakohustiste lepingulised tagastamise tähtajad

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
< 6 kuu	3 383	3 383
6 - 12 kuud	13 883	12 883
1 - 5 aastat	78 064	63 064
> 5 aasta	116 250	128 516
Võlakohustised kokku (lisa 4)	211 580	207 846

Võlakohustiste finantsseisundi aruandes kajastatud bilansilise väärtuse ja õiglase väärtuse võrdlus*

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Bilansiline väärtus		
Võlakirjad	149 250	158 250
Laenukohustised	62 330	49 596
Bilansiline väärtus kokku	211 580	207 846
Õiglase väärtus		
Võlakirjad	145 145	153 755
Laenukohustised	61 763	39 112
Õiglase väärtus kokku	206 908	192 867

* Kasutatud sisenditest tulenevalt liigituvad kõik mõõtmised õiglase väärtuse hierarhias 2. tasemele.

Võlakohustiste õiglase väärtuse arvutamiseks kasutati diskonteeritud rahavoogude meetodit. Tulevasi rahavooge prognoositi tulevaste intressimäärade (tuletati aruandeperioodi lõpu jälgitavate ettevõtete võlakirjade tulukõverate ning 3 kuu ja 6 kuu Euribori intressimäära vahetuslepingute määrade abil) ja lepinguliste intressimäärade alusel, mida diskonteeriti kontserni krediidiriski peegeldava diskontomääraga.

Seisuga 31.12.2020 on diskonteeritud rahavoogude meetodil arvatud finantskohustiste õiglase väärtus 2,2% võrra väiksem nende bilansilisest maksumusest (31.12.2019: 7,2% võrra väiksem). Laenulepingute ja võlakirjade tingimustega on kontserni konsolideeritud finantsnäitajatele kehtestatud teatud piirmäärad. Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 täitis kontsern kõiki finantsnäitajatele kehtestatud tingimusi.

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustiste võrdlus

tuhandetes eurodes	01.01.2020	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Mitterahalised muutused		31.12.2020
			Intressikulu (lisa 23)	Õiglase väärtuse korrigeerimine (lisa 17)	
Laenukohustised	49 596	12 734	0	0	62 330
Võlakirjad	158 250	-9 000	0	0	149 250
Tuletisinstrumendid (Lisa 17)	243	0	0	-141	102
Intressivõlad (lisa 14)	405	-1 694	1 677	0	388
Kokku	208 494	2 040	1 677	-141	212 070

tuhandetes eurodes	01.01.2019	Rahavood finantseerimis- tegevusest	Mitterahalised muutused		31.12.2019
			Intressikulu (lisa 23)	Õiglase väärtuse korrigeerimine (lisa 17)	
Laenukohustised	46 362	3 234	0	0	49 596
Võlakirjad	167 250	-9 000	0	0	158 250
Tuletisinstrumendid (Lisa 17)	425	0	0	-182	243
Intressivõlad (lisa 14)	446	-1 769	1 728	0	405
Kokku	214 483	-7 535	1 728	-182	208 494

Lisa 17. Tuletisinstrumendid

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Nimiväärtus seisuga 31.12	14 000	28 200
Õiglase väärtus aruandeperioodi alguses (kohustis) (Lisa 16)	-338	-524
<i>sh tuletisinstrumendi turuväärtus</i>	-243	-425
<i>intressivõlg</i>	-95	-99
Tuletisinstrumendi turuväärtuse muutus (lisa 16, 19)	141	182
Intressivõla muutus	49	4
Õiglase väärtus aruandeperioodi lõpus (kohustis) (Lisa 16)	-148	-338
<i>sh tuletisinstrumendi turuväärtus (lisa 6)</i>	-102	-243
<i>intressivõlg</i>	-46	-95

Seisuga 31.12.2020 oli ASi Tallinna Sadam pikaajaliste laenude intressimäära riski maandamiseks sõlmitud intressivahetuslepingute alussummade jääkväärtus kokku 14 000 tuh eurot (31.12.2019: 28 200 tuh eurot). Intressivahetuslepingute tingimused ja tähtajad on kooskõlas maandatavate laenude tagasimaksegraafikutega ning intressivahetuslepingud on määratletud rahavoo riskimaandamise instrumentideks.

Seisuga 31.12.2020 oli ASil Tallinna Sadam üks intressivahetusleping ühe pikaajalise laenu intressimäära riski maandamiseks. Intressivahetuslepingu tähtaeg on 7 aastat ja järelejäänud tähtaeg on 0,5 aastat. Tuletisinstrumendi abil vahetatud ujuv intressimäär on 6 kuu Euribor.

Tuletisinstrumendi õiglase väärtuse aluseks on asjakohase tehingupoole (panga) noteeringud. Tuletisinstrumendiga seotud makseid teostatakse eurodes.

Tuletisinstrumendi efektiivsuse hindamiseks kasutatakse kvalitatiivset kriitilistele tingimustele vastavuse meetodit (*Critical Terms Match Method*) Kontsern hindab riskimaandamisobjekti ja riskimaandamisinstrumendi vahelise majandusliku suhte olemasolu, mis tugineb intressimääradele, tähtaegadele, valuutadele ning maksegraafikutele.

Seisuga 31.12.2020 ühtis riskimaandamise instrumendi alussumma maandatava instrumendi jäägiga ning instrumendi amortiseerumisgraafik oli vastavuses, maandatavaid intressimakseid arvestati lähtudes samadest alustest (6 kuu Euribor), maksed olid fikseeritud samas valuutas (eurodes) ja toimusid samadel kuupäevadel. Seetõttu eeldati, et riskide maandamine on olnud ja on ka edaspidi efektiivne.

Riskimaandamise ebaefektiivsuse allikateks on vastaspoole krediidirisk ning kontserni krediidirisk. Krediidiriski mõju tõttu võib majanduslik suhe riskimaandamisobjekti ja riskimaandamisinstrumendi vahel tasakaalust välja minna ning võib tekkida olukord, kus riskimaandamisobjekti ja riskimaandamisinstrumendi väärtused ei liigu enam vastassuunas.

Seisuga 31.12.2020 oli tuletisinstrumentide kaalutud keskmine fikseeritud intressimäär 0,64% (31.12.2019: 0,57%); ujuva intressimäära aluseks on 6 kuu Euribor. Omakapitali riskimaandamise reservi koosseisus kajastatud intressivahetuslepingutest tulenevad kasumid ja kahjumid kantakse kasumiaruandesse, kui tuletisinstrumentide lepingud lõppevad või riskimaandamine tunnistatakse ebaefektiivseks.

Lisa 18. Sihtfinantseerimine

Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Ühtekuuluvusfond	20 669	21 105
"Muuga sadama idaosa laiendus" (2006-2011)	16 410	16 625
"Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamise" (2010-2014)	4 259	4 480
TEN-T	5 400	3 560
"Läänemere põhi- ja allsadamate projekt" (2010-2013)	4	7
TWIN-PORT (2012-2015)	953	1 021
TWIN-PORT 2 (2014-2018)	2 240	2 340
TWIN-PORT 3 (2018-2023)	1 174	192
TWIN-PORT 4 (2020-2023)	446	0
Paldiski Lõunasadama süvendus (2019-2020)	583	0
Eesti Vabariigi riigieelarve	76	89
"Väikesadamate toetus" (2010)	54	60
"Atmosfääriõhu kaitse" (2011-2013)	22	29
Pikaajalised sihtfinantseerimise kohustised kokku	26 145	24 754
sh mitteamortiseeriv vara	13 902	13 902

Arvestatud tuludesse

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Põhivarade sihtfinantseerimine	771	668
Tegevuskulude sihtfinantseerimine	18 425	18 712
Kokku arvestatud tuludesse	19 196	19 380
<i>sh muud müügitulud (lisa 20)</i>	18 501	18 571
<i>muud tulud (lisa 22)</i>	695	809

Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksed

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
seisuga 31.12.	2020	2019
TEN-T	1 600	0
Muu välisabi	83	0
Eesti Vabariigi riigieelarve	236	193
Lühiajalised sihtfinantseerimise ettemaksed kokku	1 919	193

TEN-T Motorways of the Seas programm

TWIN-PORT 2 (2014-2020)

TWIN-PORT 2 on jätkuprojekt TWIN-PORT projektile. Projekti raames ehitatakse Helsingi sadam uue Lääneterminali (Länsiterminal 2), AS Tallink Grupp tõi Tallinn-Helsingi liinile uue LNG kütusel töötava laeva „Megastar“ ning AS Tallinna Sadam investeerib erinevate Vanasadama infrastruktuuri objektide arendusse.

2020. aastal tehti investeeringuid summas 6 468 tuh eurot. Kulutusi aruandeaastal ei tehtud (2019. aastal tehti investeeringuid 2 481 tuh eurot ja kulutusi 29 tuh eurot).

Projekti lühiajaliste nõuete jääk oli nii 31.12.2020 kui ka 31.12.2019 2 079 tuh eurot. Sihtfinantseerimise summa on seotud 2017-2019. aastal tehtud investeeringutega, mis on seisuga 31.12.2020 veel välja maksmata.

2018. aastal esitati Euroopa Komisjonile taotlus projekti pikendamiseks kahe aasta võrra, projekti uueks lõpptähtajaks sai 31.12.2020. Projekti pikendamise vajadus oli tingitud projekti ettevalmistamise faasis ettenägematutest asjaoludest, mis lükkas mitmeid tegevusi edasi nii Tallinna Vanasadamas kui ka Helsingi Läänesadamades. Projekti viimased tegevused Tallinna Vanasadamas lõpetatakse 2021. aasta jooksul ning sel perioodil tehtud kulud ei ole abikõlblikud.

TWIN-PORT 3 (2018-2023)

TWIN-PORT 3 on jätkuprojekt kahele eelnevale samanimelisele projektile. Projekt algas 2018. aastal ning planeeritud lõpp on 31.12.2023. Projektis osalevad AS Tallinna Sadam, Helsingi sadam, Helsingi linn ning kolm laevaoperaatorit (Tallink, Viking Line ja Eckerö Line), sealjuures on AS Tallinna Sadam projekti koordineeriv partner. Projekti eesmärgiks on välja ehitada kaldaelektrisüsteemid mõlemas sadamas ning Tallinn-Helsingi liinil sõitvatel laevadel, et laevad saaks kasutada kai ääres elektrit maismaa elektrivõrgust ning diiselmootorid välja lülitada.

Samuti ehitatakse mõlemasse sadamasse automaatsildumissüsteem, mis võimaldab reisilaevade kiiremat ja ohutum sildumist.

Lisaks uuendatakse Tallinna Vanasadamas turvasüsteeme ning Helsingi linnas rajatakse sadama lähedastele tänavatele lisaradu, parandatakse ristmike läbilaskevõimet, paigutatakse ümber sadamasse viiv trammitee ning ehitatakse üks uus sild.

2020. aastal tehti investeeringuid summas 4 064 tuh eurot ja kulutusi summas 99 tuh eurot (2019. aastal vastavalt 7 099 tuh eurot ja 127 tuh eurot).

2020. aastal laekus toetust 1 770 tuh eurot. Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk seisuga 31.12.2020 oli 552 tuh eurot (31.12.2019: 0).

TWIN-PORT 4 (2020-2023)

Selle projekti puhul on tegemist seeriasse kuuluva neljanda jätkuprojektiga, mille eesmärk on Tallinn-Helsingi mereteede kasutusmugavuse tõstmine kummalgi pool Soome lahte asuvate sadamate infrastruktuuri arendamise kaudu. Projektis osalevad AS Tallinna Sadam ja Helsingi sadam.

Projekti eripäraks võrreldes eelmistega on investeeringud ka Muuga-Vuosaari liini arendamiseks, et viia oluline osa Eesti ja Soome vahel laevadega liikuvast raskeveokite liiklusest kesklinnadest välja vastavalt Muuga ja Vuosaari sadamasse. Mõlemasse sadamasse ehitatakse ühele kaile teise korruse ramp ro-ro laevadele nende efektiivsemaks teenindamiseks ning Muugal rekonstrueeritakse täielikult sama kai esimese korruse ramp. Lisaks rekonstrueeritakse Tallinna Vanasadamas üks terminalist laeva viiv reisijate liikumiskalorit ja rekonstrueeritakse D-terminali esine ala koos kõigi maaluste kommunikatsioonivõrkudega. Helsingi sadam rajab oma kesklinnas asuvates sadamates ühele kaile kaldaelektri võimekuse ning ühele kaile installeeritakse automaatsildumisseadmed. Ka selle projekti koordineeriv partner on AS Tallinna Sadam.

2020. aastal tehti investeeringuid summas 1 509 tuh eurot ja toetust laekus 1 500 tuh eurot. Sihtfinantseerimise ettemaksu jääk seisuga 31.12.2020 oli 1 047 tuh eurot.

Paldiski Lõunasadama sissesõidukanali ja akvatooriumi süvendus (2019-2020)

Projekti eesmärk oli süvendada Paldiski Lõunasadama sissesõidukanalit ning akvatooriumi 1 meetri võrra, et oleks tagatud minimaalne sügavus 15,5 meetrit senise 14,5 meetri asemel. Süvendatud kanali pikkus on ca 1 800 m ning kanali laiust suurendati senise 120 meetri pealt 180 meetrini. Süvenduse tulemusel on võimalik sadamas vastu võtta suuri kaubalaevu ja tankereid (60-70 tuh GT). Suuremate laevade kasutamine kaubaveoks nõuab sama koguse kauba transportimiseks vähem külastusi ning võimaldab vähendada CO₂ emissiooni kaubaühiku kohta. Samuti on sügavama kanali puhul sadamasse navigeerimine ohutum.

2020. aastal tehti investeeringuid summas 2 035 tuh eurot ja kulutusi 54 tuh eurot (2019. aastal vastavalt 1 033 tuh eurot ja 0 eurot).

Projekti lühiajaliste nõuete jääk seisuga 31.12.2020 oli 409 tuh eurot (31.12.2019: 0).

Eesti Vabariigi riigieelarve

Ühistransporditoetus (2016-2026)

2014. aasta detsembris sõlmiti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (praegu administreerib lepingut Transpordiamet) sõitjateveo avaliku teenindamise leping üleveoteenuse osutamiseks Kuivastu – Virtsu ja Rohuküla – Heltermaa reisirahvalaevaliinidel perioodil 01.10.2016–30.09.2026. Lepingu alusel makstava toetuse lõplik summa sõltub lepingus fikseeritud tasumäärade alusel igal aastal arvatava tulubaasi ja samas perioodis kajastatud piletimüügi tulu vahest.

2020. aastal arvestati toetust 18 501 tuh eurot (2019: 18 571 tuh eurot) ja laekus 18 544 tuh eurot (2019: 18 590 tuh eurot). Ühistranspordi toetust loetakse kontserni tavapärase äritegevuse osaks ja kajastatakse müügituluna (üleveoteenuste müük – valitsuse toetus) (lisa 20).

Seisuga 31.12.2020 oli lühiajaline sihtfinantseerimise ettemaks Ühistranspordi toetuse eest Eesti Vabariigi riigieelarvest 236 tuh eurot, seisuga 31.12.2019 193 tuh eurot.

Muu välisabi — INTERREG Läänemere piirkonna programm

Projekt „Rohelised lahendused Läänemere kruisisadamates — *Green Cruise Port – Sustainable Development of Cruise Port Locations*“ (2016-2019)

Projekti eesmärgiks oli Läänemere kruisisadamate koostöö arendamine sadamarajatiste ja -teenuste arendamisel keskkonnasäästliku ja majandusliku kasu aspektist. Projekti partneriteks olid Hamburgi, Klaipeda, Riia, Rostocki, Helsingi, Bergen, Esbjergi ja Kaliningradi sadamad ning Gdanski Mereinstituut. Projekti raames valmis Vanasadama kruisiterminali põhiprojekt koos tehnilise lahendusega ja teostati uuringud põhjamaises kliimas asuva kruisiterminali hoones võimalike ökoloogiliste lahenduste väljatöötamiseks. Tehtud uuringud andsid olulise sisendi uue kruisiterminali projekteerimisse ja kasutusele võetavate tehnosüsteemide lahendusse. Kruisiterminali ehitust alustati 2019. aasta lõpul ja see valmib 2021. aastal.

Sihtfinantseerimise ettemaks jääk seisuga 31.12.2020 oli 84 tuh eurot.

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF)

Projekt „Digitaalehituse klaster“

Projekti eesmärk on Digitaalehituse klasteri ühistegevuse abil hoogustada Eesti ehitussektori omavahelist koostööd, koostööd teadusasutustega ning suurendada Digitaalehituse klasteri ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Kinnisvara omaniku, arendaja ja haldajana on AS Tallinna Sadama huvi projektis osalemiseks seotud eelkõige uute digitaalsete võimaluste kasutamisega oma hoonete ja kinnisvara arendamisel ning haldamisel, eesmärgiga juurutada digitaalset mudelprojekteerimist (BIM ehk Building Information Modeling) kõigis ehitise elukaare etappides.

2020. aastal laekus toetust 8 tuh eurot (2019. aastal 1 tuh eurot). 2020. aastal tehti projekti raames kulutusi summas 13 tuh eurot. 2019. aastal kulutusi ei tehtud.

Lisa 19. Omakapital

Aktsiakapital

Seisuga 31.12.2020 oli ASil Tallinna Sadam registreeritud 263 000 000 lihtaktsiat, seisuga 31.12.2019 samuti 263 000 000 aktsiat, millest 67,03% kuulub Eesti Vabariigile (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu) ja 32,97% kuulub Eesti ja rahvusvahelistele investeerimisfondidele, pankadele, pensionifondidele ja jaeinvestoritele. Aktsia nimiväärtus on 1 euro.

ASi Tallinna Sadam põhikirjas fikseeritud maksimaalne lubatud lihtaktsiate arv on 664 000 000 (2019. aastal samuti 664 000 000). Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 oli kõikide väljastatud aktsiate eest täielikult tasutud.

Kasum aktsia kohta

	2020	2019
Kaalutud keskmine aktsiate arv (tk)	263 000 000	263 000 000
Aruandeperioodi konsolideeritud puhaskasum (tuhandetes eurodes)	28 518	44 404
Tava ja lahjendatud puhaskasum aktsia kohta (eurodes)*	0,11	0,17
Kaalutud keskmine lihtaktsiate arv	263 000 000	263 000 000

* 31.12.2020 ja 31.12.2019 lõppenud aruandeperioodil lahustava mõjuga instrumente ringluses ei olnud.

Kapitalijuhtimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
seisuga 31.12.		
Võlakohustised	211 580	207 846
Raha ja raha ekvivalendid	-26 679	-35 183
Netovõlg	184 901	172 663

Kapitalijuhtimine

Kontserni kapitalijuhtimise eesmärgiks on tagada, et kontserni kuuluvad ettevõtted oleksid jätkuvalt tegutsevad ning et kontsern teeniks võla- ja omakapitali optimaalse tasakaalu abil maksimaalset pikaajalist kasumit. Kontserni kapitalijuhtimise strateegia ei ole 2019. aastaga võrreldes oluliselt muutunud.

Kontserni kapitalstruktuuri kuulub netovõlg (lisas 16 esitatud võlakohustised, millest on maha arvatud raha ja raha ekvivalendid) ja kontserni omakapital (sisaldab aktsiakapitali, reserve ja jaotamata kasumit). Kontsernile ei kohaldu välised kapitalinõuded.

Kontserni finantsjuht vaatab kontserni kapitalstruktuuri üle vähemalt kaks korda aastas. Ülevaatuses raames hindab finantsjuht kapitalikulu ja iga kapitali liigiga seotud riske. Kontserni pikaajaline eesmärk on, et omakapitali ja varade suhe oleks 60% (arvutatakse omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhtena).

Omakapitali ja varade suhe

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Omakapital kokku	375 432	377 018
Varad kokku	628 093	625 532
Omakapitali ja varade suhe	60%	60%

Seisuga 31.12.2020 oli kontserni omakapitali ja varade suhe, st omakapitali kogusumma ja varade kogusumma suhe seisuga 31.12.2020 60%. 2019. aastaga võrreldes suhe ei muutunud.

Vaba omakapital

Seisuga 31.12.2020 moodustas kontserni vaba omakapital 46 785 tuh eurot (31.12.2019 49 521 tuh eurot). Eesti äriseadustiku kohaselt ei maksta aktsionäridele dividende, kui aktsiaseltsi netovara, mis on kajastatud aktsiaseltsi eelmise majandusaasta lõpus kinnitatud majandusaasta aruandes, on väiksem või oleks väiksem kui aktsiakapital ja reservid, mida seaduse või põhikirja kohaselt ei maksta aktsionäridele välja. Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 oleks emaettevõtte võinud jaotada kogu vaba omakapitali, ilma et oleks läinud seadusega vastuollu.

Kohustuslik reservkapital

Kohustuslik reservkapital vastas seisuga 31.12.2017 Eesti äriseadustikust tulenevale nõudele. Seoses 2018. aastal toimunud aktsiakapitali suurendamisega summas 77 796 tuh eurot ei ole emaettevõtte reservkapital vastavuses põhikirjas ettenähtud suurusega. Äriseadustik sätestab, et igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 kasumist kuni reservkapital saavutab põhikirjas ettenähtud suuruse, mille järel reservkapitali suurendamine kasumi arvelt lõpetatakse.

Aruandeaastal suurendati reservkapitali 1 742 tuh eurot (2019. aastal reservkapitali ei suurendatud).

Riskimaandamise reserv

Riskimaandamise reserv sisaldab rahavoogude riskimaandamise instrumentide õiglase väärtuste netomuutuste efektiivset saldot, mis kajastatakse maandatava rahavoo tekkimisel tulevikus (lisa 17).

Riskimaandamise reserv

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi alguses	-243	-425
Tuletisinstrumenti turuväärtuse muutus (neto) (lisa 17)	141	182
Riskimaandamise reserv aruandeperioodi lõpus	-102	-243

Dividendid

Vastavalt 29.06.2020 üldkoosoleku otsusele maksis kontsern 2020. aastal 2019. aasta eest dividende 0,115 eurot aktsia kohta, kokku 30 245 tuh eurot. Dividendiõiguslike aktsionäride nimekiri fikseeriti 13.07.2020 (ex-päev 10.07.2020) ja dividendid maksti aktsionäridele välja Nasdaq CSD vahendusel 20.07.2020.

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Aruandeperioodil väljakuulutatud	30 245	35 242
Aruandeperioodil makstud dividendid	30 008	34 970
Aruandeperioodil kinnipeetud tulumaks dividendidelt	237	272
Dividendid aktsia kohta (eurodes)	0,12	0,13

Tulumaks dividendidelt

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Tasumata tulumaks dividendidelt	0	4 949
Dividendidelt arvestatud tulumaks Eesti Vabariigis	4 913	5 764
Dividendidelt tasutud tulumaks Eesti Vabariigis	-5 150	-10 985
<i>sh kinnipeetud tulumaks dividendidelt</i>	-237	-272
Sh tasutud rahas	-4 913	-10 985
<i>tasaarvestatud käibemaksuga</i>	-237	0

Kontserni vaba omakapital moodustas 31.12.2020 seisuga 46 785 tuh eurot (2019: 49 521 tuh eurot). Kui kogu vaba omakapital jaotataks dividendideks, oleks maksimaalne võimalik dividendide tulumaksukohustis 6 550 tuh eurot (2019: 7 100 tuh eurot).

Seisuga 31.12.2020 on 2021. aasta võimaliku tulumaksukohustise arvestamisel kasutatud maksumäär 14/86 (võimalikult dividendilt mahus 1/3 2018, 2019. ja 2020. aastal jaotatud maksustatud kasumist).

Lisa 20. Müügitulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Müügitulud kliendilepingutest		
Laevatasud	37 604	46 720
Kaubatasud	6 797	7 141
Reisijatasud	7 039	17 074
Elektrienergia müük	4 466	5 433
Üleveoteenuste müük - piletimüügitulu	10 479	11 583
Muude teenuste müük	1 768	2 389
Müügitulud kliendilepingutest kokku	68 153	90 340
Muud müügitulud		
Kasutusrendi tulu (lisa 12)	11 573	11 960
Laeva prahitasu	9 131	9 665
Üleveoteenuste müük - valitsuse toetus (lisa 18)	18 501	18 571
Muud müügitulud kokku	39 205	40 196
Müügitulu kokku (lisa 3)	107 358	130 536

2020. aastal osutati teenuseid Eesti Vabariigis 103 095 tuh euro ja Kanadas 4 263 tuh euro (sh laeva prahitasu 4 194 tuh euro) eest. 2019. aastal osutati teenuseid Eesti Vabariigis 125 578 tuh euro ja Kanadas 4 958 tuh euro (sh laeva prahitasu 4 854 tuh euro) eest.

Müügitulu jaotamine

Järelejäänud toimingukohustustele jaotatav tehinguhind

Aruandeperioodi lõpu seisuga olid kaubatasude, elektrienergia müügi ja muude teenuste müügiga seotud toimingukohustused osaliselt täitmata. Kontsern rakendab nende teenuste (üks toimingukohustus, mis koosneb sarjast eristatavatest teenustest) müügitulu suhtes IFRS 15 punktis 121(b) sätestatud praktilist abinõud ja ei avalikusta järelejäänud toimingukohustusele jaotatud tehinguhinna summat, kuna kontsernil on õigus saada klientidelt tasu summas, mis vastab otseselt kontserni seni tehtud toimingute väärtusele kliendi jaoks ja kontsern on kajastanud müügitulu summas, mille eest kontsernil on õigus arve esitada.

Liitumistasudega seotud osaliselt täitmata toimingukohustus moodustas 31.12.2020 seisuga 892 tuh eurot (31.12.2019: 913 tuh eurot).

2020. aastal on müügituludes kajastatud liitumistasud summas 44 tuh eurot (2019: 43 tuh eurot).

Juhtkond hindab, et täitmata toimingukohustusele jaotatud tehinguhind kantakse järgmise 7-29 aasta jooksul (liitumise võimaldamiseks tehtud investeeringute keskmine järelejäänud kasulik eluiga) lineaarselt tuluks.

Lisa 21. Tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Kütuse-, õli- ja energiakulu	8 440	11 388
Põhivarade tehniline korrashoid ja remont	5 142	7 022
Infrastruktuuri jaoks ostetud teenused	2 875	2 780
Maksudkulud	2 738	2 762
<i>sh maamaks</i>	2 688	2 709
Konsultatsiooni- ja arenduskulud	647	757
<i>sh uuringute- ja arengukulud</i>	254	347
Ostetud teenused	4 410	5 523
<i>sh sildumisteenus</i>	1 034	1 035
<i>laevadelt jäätmete vastuvõtmine</i>	893	2 351
<i>sadamatasud</i>	2 418	2 091
Väheväärtusliku vara soetus ja korrashoid	1 733	1 269
Reklaamikulud	229	349
Rendikulud	562	566
Lühiajaliste rendilepingute kulud	12	581
Kindlustuskulud	767	809
Muud tegevuskulud	3 303	2 863
<i>sh kulud finantsvarade krediitkvaliteedi langusest</i>	931	233
Tegevuskulud kokku	30 858	36 669

Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Palgakulu	14 681	14 965
Sotsiaalmaksud	4 810	4 902
Tööjõukulud kokku	19 491	19 867
<i>sh kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete lühiajalised hüvitised</i>	768	856
<i>kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmete sotsiaalmaksu kulu</i>	253	283
Arvestatud kontserni ettevõtjate nõukogu ja juhatuse liikmetele kokku	1 021	1 139

Seisuga 31.12.2020 on ASil Tallinna Sadam kehtivate lepingute põhjal kohustus maksta juhatuse liikmetele (keda peetakse juhtkonna võtmeisikuteks) tagasikutsumise korral hüvitist kolme kuu juhatuse liikme tasu ulatuses (2020. aastal 85,8 tuh eurot ja 2019. aastal 85,8 tuh eurot). Konkurentsikeelu kohustuse täitmise eest on ASil Tallinna Sadam kohustus maksta juhatuse liikmetele 12 kuu jooksul pärast lepingu lõppemist igakuiselt hüvitist 50% ulatuses juhatuse liikme tasust (2020. aastal 171,6 tuh eurot ja 2019. aastal 171,6 tuh eurot).

Seisuga 31.12.2020 on ASi Tallinna Sadam tüdarettevõtetel kehtivate lepingute alusel kohustus maksta oma juhatuste liikmetele tagasikutsumise korral hüvitist, mis on võrdne juhatuse liikme kolme kuu töötasuga (2020. aastal 57,0 tuh eurot ja 2019. aastal 67,5 tuh eurot).

Töötajate arv

	2020	2019
Töölepingu alusel töötav isik	465	492
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, va füüsilisest isikust ettevõtja	9	14
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	7	7
Kokku	481	513

Lisa 22. Muud tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Kasum põhivara müügist*	2 140	25
Trahvid, viivised*	164	137
Tulud sihtfinantseerimisest (lisa 18)	695	809
Muud tulud	16	46
Muud tulud kokku	3 015	1 017

* 2020. aasta kasum põhivara müügist sisaldab ka kasumit müügiotele viidud varade müügist summas 1 584 tuh eurot (2019: 0).

Lisa 23. Finantskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Intressikulud võlakohustistelt:		
<i>Intressikulud laenudelt (Lisa 16)</i>	410	316
<i>Intressikulud võlakirjadelt (Lisa 16)</i>	1 091	1 147
<i>Intressikulud tuletisinstrumentidelt (Lisa 16)</i>	176	265
Intressikulud võlakohustistelt kokku	1 677	1 728
Kahjum valuutakursi muutustest	10	18
Muud finantskulud	18	51
Finantskulud kokku	1 705	1 797

Lisa 24. Tehingud seotud osapooltega

ASi Tallinna Sadam aktsiatest 67,03% kuuluvad Eesti Vabariigile (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kaudu).

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Tehingud sidusettevõttega		
Müügitulu	164	238
Tegevuskulud	1 004	2 426
Tehingud ettevõtetega, milles kontserni ettevõtete nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Tegevuskulud	9	15
Muud kulud	22	22
Tehingud riigiasutuste ja ettevõtetega, kus riigil on valitsev mõju		
Müügitulu	24 110	24 117
Muud tulud	66	10
Tegevuskulud	6 772	7 747
Muud kulud	57	15
Materiaalse põhivara soetus	64	2 579

<i>tuhandetes eurodes</i> seisuga 31.12.	2020	2019
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest sidusettevõttega		
Nõuded (lisa 8)	15	36
Võlad (lisa 14)	78	127
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest ettevõtetega, milles kontserni ettevõtete nõukogu ja juhatuse liikmed omavad olulist mõjuvõimu		
Nõuded	2	4
Võlad	1	1
Äritegevusega seotud nõuded ja võlad tehingutest riigiasutustega ja ettevõtetega, milles riigil on valitsev mõju		
Nõuded	245	412
Võlad	1 331	1 202

Kõik osutatud ja ostetud teenused on tavapärasest äritegevusest tulenevad tehingud, mis on teostatud turutingimustel.

Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstavad hüvitised on avalikustatud käesoleva aruande lisa 21.

Tehingutest seotud osapooltega tulenevad müügitulud ja tegevuskulud sisaldavad ainult äritegevusega seoses müüdnud ja ostetud teenuseid.

Informatsioon ettevõtete kohta, milles kontserni ettevõtete nõukogude ja juhatuste liikmed omavad olulist mõjuvõimu, põhineb seotud osapoolte kohta esitatud deklaratsioonidel.

Lisa 25. Siduvad tulevikukohustused

Seisuga 31.12.2020 olid kontsernil lepingulised kohustused materiaalse põhivara soetamiseks, remondiks, uuringu- ja arenguväljaminekute tegemiseks summas 9 448 tuh eurot (31.12.2019: 19 810 tuh eurot).

Lisa 26. Mitterahalised investeerimistegevused

Materiaalse põhivara soetamine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Materiaalse põhivara soetamine	-35 811	-27 965
Tasaarvestused	-63	-58
Tasutud eelmise aasta eest	2 162	1 216
Tasumata võlad tarnijatele perioodi lõpul (lisa 14)	-2 758	-2 162
Kokku korrigeerimised	-659	-1 004
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 10)	36 470	28 969

Immateriaalse põhivara soetamine

<i>tuhandetes eurodes</i>	2020	2019
Immateriaalse põhivara soetamine	-661	-550
Tasaarvestused	0	-4
Tasutud eelmise aasta eest	26	65
Tasumata võlad tarnijatele perioodi lõpul (lisa 14)	-33	-26
Kokku korrigeerimised	-7	35
Soetamine ja rekonstrueerimine (lisa 11)	668	515

Lisa 27. Tingimuslikud kohustised

Maksuhalduril on õigus kontrollida kontserni maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma ja trahv. Aruandeaastal ega võrreldaval perioodil ei ole maksuhaldur algatanud ega läbi viinud kontserni kuuluvate ettevõtete maksurevisjone ega üksikjuhtumite kontrolle. Kontserni juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontserni ettevõtetele olulise täiendava maksusumma.

Vastavalt mitmetele rendi- ja hoonestusõiguse lepingutele on ASil Tallinna Sadam kohustus kompenseerida lepingu lõppemisel rentniku püstitatud ehitiste või ASi Tallinna Sadam varale tehtud parenduste harilik väärtus. Arvestades nimetatud lepingute (iseäranis hoonestusõiguse lepingute) pikaealisust ja et enamasti on tegemist eriotstarbeliste rajatistega (sadamaterminalid), siis puudub seni arvestatav praktika selle kohta, kuidas lepingu lõppedes taolise vara harilikku väärtust leida. Eelnevast tulenevalt ei olnud majandusaasta aruande koostamise hetkeks võimalik selliste kohustiste suurust usaldusväärset hinnata.

2019. aasta juunis võttis kohus menetlusse kontserni ettevõtete TS Laevad OÜ ja TS Shipping OÜ vastu esitatud hagi väidetava ärisaladuse kasutamisega Saaremaa ja Hiiumaa liinidel sõitjate üleveoteenuse riigihankel osalemisel põhjustatud kahju hüvitamiseks kokku summas 23,8 mln eurot. Esitatud hagiavaldus on identne samade hagejate poolt eelmises tsiviilasjas esitatud hagiavaldusega, mille Harju Maakohus jättis 08. märtsi 2019. aasta kohtumäärusega läbi vaatamata, kuna hagejad ei tasunud tähtajaks eeldatavate menetluskulude katteks kohtu poolt määratud tagatise kokku summas 14 000 eurot.

Kontsern vaidlustas esitatud nõude ja kaitseb ennast antud kohtuasjas. Juhatus on seisukohal, et nõue ei ole põhjendatud ja õigusnõustajate hinnangul ei ole kohustise tekkimine tõenäoline. Seetõttu ei ole juhatus pidanud vajalikuks nõude katteks eraldist moodustada.

Käideldavate kaubamahtude olulise vähenemise tõttu on üks kontserni pikaaegsetest klientidest esitanud kontserni vastu nõude, mille eesmärk on kuulutada tagasiulatuvalt alates 01.01.2015 kehtetuks kontserni ja kliendi vahel sõlmitud pikaaegse koostöölepingu teatud tingimused. Nendes tingimustes on kehtestatud minimaalne kaubamaht, mida klient peab igal kalendriaastal käitlema, ja kliendi minimaalne kaubatasu kohustus aastas, mis on seotud minimaalse kaubatasu kohustuse mittetäitmisest tuleneva leppetrahviga. Kliendi minimaalse kaubatasu kohustusest tulenenud leppetrahvide summa aastatel 2015–2017 oli kokku 0,45 mln eurot. Kliendi minimaalne aastane kaubatasu kohustus on 0,31 mln eurot. Harju Maakohu 19.01.2021 otsusega jäeti hagiavaldus rahuldamata ja menetluskulud kliendile kanda. Kohtuotsus ei ole jõustunud, sest klient esitas otsusele apellatsioonkaebuse.

2019. aasta lõpus esitas klient Konkurentsiametile taotluse sama nõude osas järelevalvemenetluse alustamiseks, mille eesmärgiks on selgitada, kas kontsern on rikkunud konkurentsiseaduse sätteid. Järelevalvemenetlus Konkurentsiametis jätkub.

Juhatus usub, et nõue ei ole põhjendatud ja õigusnõustajate hinnangul ei ole kohustuse tekkimine tõenäoline. Juhatus ei ole seetõttu nõude katteks eraldist moodustanud.

Lisa 28. Kontserniga seotud uurimised

26.08.2015 pidas Kaitsepolitsei amet kinni emaettevõtte ASi Tallinna Sadam pikaajalised juhatuse liikmed Ain Kaljuranna ja Allan Kiili, sest neid kahtlustatakse ulatuslikus altkäemaksu võtmises mitme varasema aasta jooksul.

Pärast pikaajalist uurimist esitas kontsern 31.07.2017 Ain Kaljuranna, Allan Kiili ja teiste uurimise all olevate episoodidega seotud eraisikute ja juriidiliste isikute vastu tsiviilhagi. Harju Maakohtu 19.11.2018 määrusega võeti tsiviilhagi eelnevalt nimetatud isikute vastu algatatud kriminaalasja menetlusse. 28.10.2020 tegi Harju Maakohus määruse ja lõpetas Allan Kiili suhtes kriminaalmenetluse seoses tema parandamatu haigusega ning jättis rahuldamata taotluse Allan Kiili tsiviilkostjana ja/või kolmanda isikuna kaasamiseks. Tallinna Ringkonnakohus tühistas 17.12.2020 määrusega osaliselt Harju Maakohtu 28.10.2020 määruse ning rahuldab kannatanute AS Tallinna Sadam ja TS Laevad OÜ taotluse ja kaasas Allan Kiili tsiviilkostjana kriminaalasja menetlusse, kohustas jätkama kannatanute AS Tallinna Sadam ja TS Laevad OÜ tsiviilhagi menetlemist Allan Kiili suhtes, jättis muutmata Harju Maakohtu 05.03.2020 määrusega seatud hagi tagamise abinõu ning jättis aresti alla Allan Kiili varad. Määrus ei ole veel jõustunud. Aruande koostamise hetke seisuga toimub nimetatud kohtuprotsessis kriminaalasja kohtulik arutamine ja teiste süüdistuse saanud isikute osas kohtuprotsess jätkub. Juhatuse hinnangul ei oma eelnimetatud sündmused aruande koostamise hetkeks teadaoleva teabe alusel kontserni majandustulemustele ega finantsseisundile olulist negatiivset mõju, kuid see võib põhjustada jätkuvalt olulist mainekahju.

Lisa 29. Lisainformatsioon emaettevõtte kohta

Emaettevõtte kohta esitatav finantsinformatsioon koosneb emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetest, mis tuleb avalikustada kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega, kuid mis ei moodusta konsolideerimata raamatupidamise aastaaruannet IAS 27 mõistes.

Emaettevõtte põhjaruanded on koostatud kasutades samu arvestusmeetodeid, mida on kasutatud konsolideeritud aruannete koostamisel selle erandiga, et emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannetes on investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse kajastatud soetusmaksumus.

Finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
VARAD		
Käibevara		
Raha ja raha ekvivalendid	12 970	18 607
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	17 474	18 665
Varud	0	6
Kokku muu käibevara	30 444	37 278
Müügiootel põhivara	114	142
Käibevara kokku	30 558	37 420
Põhivara		
Investeeringud tütarettevõtetesse	8 774	8 774
Investeeringud sidusettevõtetesse	132	132
Muud pikaajalised nõuded	96 326	113 874
Materiaalne põhivara	457 669	439 272
Immateriaalne põhivara	1 389	1 270
Põhivara kokku	564 290	563 322
Varad kokku	594 848	600 742

Tabel jätkub lk 144

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
KOHUSTISED		
Lühiajalised kohustised		
Võlakohustised	17 266	16 266
Tuletisinstrumendid	102	243
Eraldised	1 147	1 755
Sihtfinantseerimine	1 683	0
Maksuvõlad	399	555
Võlad tarnijatele ja muud võlad	7 090	9 772
Lühiajalised kohustised kokku	27 687	28 591
Pikaajalised kohustised		
Võlakohustised	194 314	191 580
Sihtfinantseerimine	26 145	24 754
Muud võlad	1 733	916
Pikaajalised kohustised kokku	222 192	217 250
Kohustised kokku	249 879	245 841
OMAKAPITAL		
Aktsiakapital	263 000	263 000
Ülekurss	44 478	44 478
Kohustuslik reservkapital	20 262	18 520
Riskimaandamise reserv	-102	-243
Eelmiste perioodide jaotamata kahjum	-2 841	-5 694
Perioodi kasum	20 172	34 840
Omakapital kokku	344 969	354 901
Kohustised ja omakapital kokku	594 848	600 742

Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

Kasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
Müügitulu	69 003	90 384
Muud tulud	2 997	971
Tegevuskulud	-20 179	-24 250
Tööjõukulud	-10 252	-11 167
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-15 938	-15 189
Muud kulud	-282	-232
Ärikasum	25 349	40 517

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud	1 432	1 822
Finantskulud	-1 696	-1 735
Finantstulud ja -kulud kokku	-264	87
Kasum enne tulumaksustamist	25 085	40 604
Tulumaksukulu	-4 913	-5 764
Perioodi kasum	20 172	34 840

Muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
Perioodi kasum	20 172	34 840

MUU KOONDKASUM

Kirjed, mida võidakse tulevikus ümber liigitada kasumisse või kahjumisse:		
Kasum rahavoogude riskimaandamis instrumentide õiglase väärtuse muutusest (neto)	141	182
Muu koondkasum kokku	141	182
Perioodi koondkasum kokku	20 313	35 022

Rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2020	31.12.2019
Kaupade või teenuste müügist laekunud raha	73 588	96 236
Muude tulude eest laekunud raha	94	193
Maksud tarnijatele	-27 878	-31 813
Maksud töötajatele ja töötajate eest	-7 049	-8 522
Maksud muude kulude eest	-235	-205
Muud maksed	-2 600	0
Makstud tulumaks dividendidelt	-4 913	-10 985
Äritegevusest laekunud raha	31 007	44 904
Materiaalse põhivara soetamine	-34 007	-25 346
Immateriaalse põhivara soetamine	-454	-451
Materiaalse põhivara müük	2 863	39
Saadud põhivara sihtfinantseerimisest	3 561	0
Antud laenude laekumised	17 944	8 289
Saadud dividendid	0	204
Saadud intressid	1 436	1 629
Investeeringustegevuses kasutatud raha	-8 657	-15 636
Võlakirjade lunastamine	-9 000	-9 000
Saadud laenud	20 000	10 000
Saadud laenude tagasimaksud	-7 266	-6 766
Makstud dividendid	-30 008	-34 970
Makstud intressid	-1 694	-1 769
Muud finantseerimistegevusest tulenevad maksed	-19	-5
Finantseerimistegevuses kasutatud raha	-27 987	-42 510
Rahavoog kokku	-5 637	-13 242
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	18 607	31 849
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-5 637	-13 242
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	12 970	18 607

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktiivkapital	Ülekurss	Kohustuslik reservkapital	Riskimaandamise reserv	Jaotamata kasum	Omakapital kokku
Omakapital seisuga 31.12.2019	263 000	44 478	18 520	-243	29 146	354 901
Perioodi kasum	0	0	0	0	20 172	20 172
Muu koondkasum	0	0	0	141	0	141
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	141	20 172	20 313
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	0	-30 245	-30 245
Tehingud omanikega kokku	0	0	0	0	-30 245	-30 245
Reservkapitali suurendamine	0		1 742	0	-1 742	0
Omakapital seisuga 31.12.2020	263 000	44 478	20 262	-102	17 331	344 969
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-2 003	-2 003
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	0	32 466	32 466
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2020	263 000	44 478	20 262	-102	47 794	375 432
Omakapital seisuga 31.12.2018	263 000	44 478	18 520	-425	29 548	355 121
Perioodi kasum	0	0	0	0	34 840	34 840
Muu koondkasum	0	0	0	182	0	182
Perioodi koondkasum kokku	0	0	0	182	34 840	35 022
Väljakuulutatud dividendid	0	0	0	0	-35 242	-35 242
Tehingud omanikuga kokku	0	0	0	0	-35 242	-35 242
Omakapital seisuga 31.12.2019	263 000	44 478	18 520	-243	29 146	354 901
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	0	0	0	-2 003	-2 003
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	0	0	24 120	24 120
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2019	263 000	44 478	18 520	-243	51 263	377 018

Korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum on vastavalt Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusele summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionärile väljamakseid.

Lisa 30. Aruandeperioodi järgsed sündmused

ASi Tallinna Sadam tütarettevõtte OÜ TS Shipping võitis Transpordiameti poolt korraldatud avaliku hanke jäämurdeteenuse osutamiseks ja navigatsiooni kindlustamiseks Soome lahel perioodil 20.12.2022–20.04.2032. Jäämurdeteenust Eesti rannikuvetes osutab multifunktsionaalne jäämurdja Botnica sarnaselt eelneva 10-aastase prahilepinguga iga-aastaselt 20. detsembrist kuni 20. aprillini. Leping sõlmitakse lähiajal vastavalt hankes ja pakkumuses esitatud tingimustele.

Sõlmitava lepingu hinnanguline maksumus kokku on 54,2 mln eurot ehk 5,4 mln eurot aastas. Alates 2025/2026 tööperioodist võidakse lepingu tasu indekseerida Eesti tarbijahinnaindeksiga, kuid mitte rohkem kui 3% aastas. Lepingu tasu on fikseeritud ehk Transpordiamet tasub kõigi prahipäevade eest sõltumata jäämurdja tegelikust kasutamisest jäämurdeks.

Võrreldes eelneva 10-aastase perioodi jäämurdeteenuse lepinguga lisandub tingimus tuua 10 päeva jooksul teenust osutama asenduslaev juhul, kui lepingu järgne põhilaev Botnica peaks kasutusest välja langema. Seda riski maandame mh läbi Botnica elutähtsate süsteemide töökindluse tõstmise.

Kontserni pikaajaline ja üks suurimaid kliente, mitmete rahvusvaheliste reisilaevaliinide operaator AS Tallink Grupp esitas 1. märtsil 2021. aastal Harju Maakohtule hagiavalduse ASi Tallinna Sadam vastu 15,4 miljoni euro suuruses nõudes. Hagiavaldusega nõuab AS Tallink Grupp tagasi osa väidetavalt ülemäära suurtest tasudest, mis maksti kontsernile kuuluvas Vanasadamas osutatud sadamateenuste eest. Esitatud nõue puudutab ASi Tallink Grupp poolt makstud tasusid aastatel 2017, 2018 ja 2019. ASi Tallink Grupp hinnangul on AS Tallinna Sadam kehtestanud Tallinna Vanasadamas reisilaevadele pakutavate sadamateenuste osas ebaõiglaselt kõrged hinnad, väidetavalt kuritarvitades selliselt turgu valitsevat seisundit.

Kontserni hinnangul on ASi Tallink Grupp esitatud hagiavaldus väidetavalt ebaõiglaste sadamatasude hüvitamiseks põhjendamatu. ASi Tallinna Sadam on pikaajaline ja läbipaistev hinnakujundus, praegusel tasemel tasud reisilaevadele kehtivad alates 2016. aastast ja neid ei ole vaatamata tarbijahindade tõusule indekseeritud. Samuti puuduvad kontsernil reisilaevade operaatoritega hinnakirjavälised erikokkulepped. AS Tallinna Sadam kavatses ASi Tallink Grupp nõudele vastuväited esitada ja kaitsta ennast antud kohtuasjas. Juhatus on seisukohal, et esitatud nõue ei ole põhjendatud ja kontsern ei ole nõude katteks eraldist moodustanud.

Lisa 31. Tegevuste eristamine lähtudes elektrituru seadusest

Arvestusmeetodid

Käesolev aruanne on koostatud vastavalt Elektrituruseaduse §17 lõikele 3, mille kohaselt peab elektriettevõtte esitama majandusaasta aruande lisadena finantsseisundi aruande ja kasumiaruande tegevusalade lõikes.

Aruandes on esitatud finantsseisundi aruanne ja kasumiaruanne järgmiste tegevusalade lõikes:

- võrguteenuse osutamine;
- elektrienergia müük;
- muud tegevusalad.

Majandusaasta jooksul peetakse raamatupidamisarvestust eraldi tegevusvaldkondade lõikes nendega otseselt seotud tulude, kulude ja põhivarade osas. Kaudsete ja üldhalduskulude jaotamisel lähtutakse tööjõukulu puhul töötajate arvestuslikust jagunemisest tegevusalade vahel ning muude kulude osas tegevusalade käivete proportsioonist.

Finantsseisundi aruande kirjed jagatakse majandusaasta lõpul alljärgnevalt esitatud kirjelduse alusel.

Nõuded ostjate vastu

Liitumistasude, hooldusteenuste, elektrienergia müügi ja võrguteenuse osutamise müügiarved.

Varud

Võrguteenusega seotud varud.

Põhivarad

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarad.

Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele on jaotatud vastavalt tegelikkusele, analüüs on tehtud tarnijate poolt esitatud arvete alusel.

Maksuvõlad, lühiajalised eraldised, muud võlad

Seotud töötasudega (palk, preemia, maksud) ning on jagatud tegevusalade lõikes vastavalt personalikulude jagunemisele.

Sihtfinantseerimine

Võrguteenuse osutamise ja elektrienergia müügiga otseselt seotud põhivarade sihtfinantseerimisest tekkinud kohustis.

Kliendilepingutega seotud kohustised

Kliendilepingutega seotud kohustised on tulenevalt liitumistasude iseloomust jaotatud võrguteenuse ja muu äritegevuse vahel.

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.	31.12.2020	31.12.2019	Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
			31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
VARAD								
Käibevara								
Raha ja raha ekvivalendid	26 679	35 183	0	0	0	0	26 679	35 183
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	10 183	10 614	191	173	370	360	9 622	10 081
Varud	360	408	0	0	0	0	360	408
Müügiootel põhivara	114	142	0	0	0	0	114	142
Käibevara kokku	37 336	46 347	191	173	370	360	36 775	45 814
Põhivara								
Investeeringud sidusettevõttesse	1 147	1 609	0	0	0	0	1 147	1 609
Muud pikaajalised nõuded	0	294	0	0	0	0	0	294
Materiaalne põhivara	587 506	575 267	0	0	16 023	15 741	571 483	559 526
Immateriaalne põhivara	2 104	2 015	0	0	0	0	2 104	2 015
Põhivara kokku	590 757	579 185	0	0	16 023	15 741	574 734	563 444
Varad kokku	628 093	625 532	191	173	16 393	16 101	611 509	609 258

Tabel jätkub lk 151

tuhandetes eurodes seisuga 31.12.	31.12.2020	31.12.2019	Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
			31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
KOHUSTISED								
Lühiajalised kohustised								
Võlakohustised	17 266	16 266	0	0	0	0	17 266	16 266
Tuletisinstrumendid	102	243	0	0	0	0	102	243
Eraldised	1 289	1 915	0	0	46	68	1 243	1 847
Sihtfinantseerimine	1 919	193	0	0	0	0	1 919	193
Maksuvõlad	744	893	0	0	27	66	717	827
Võlad tarnijatele ja muud võlad	9 149	11 755	344	372	242	252	8 563	11 131
Lühiajalised kohustised kokku	30 469	31 265	344	372	315	386	29 810	30 507
Pikaajalised kohustised								
Võlakohustised	194 314	191 580	0	0	0	0	194 314	191 580
Sihtfinantseerimine	26 145	24 754	0	0	1 288	1 111	24 857	23 643
Muud võlad	1 733	915	0	0	884	913	849	2
Pikaajalised kohustised kokku	222 192	217 249	0	0	2 172	2 024	220 020	215 225
Kohustised kokku	252 661	248 514	344	372	2 487	2 410	249 830	245 732
OMAKAPITAL								
Aktsiakapital	263 000	263 000	0	0	0	0	0	0
Ülekurss	44 478	44 478	0	0	0	0	0	0
Kohustuslik reservkapital	20 262	18 520	0	0	0	0	0	0
Riskimaandamise reserv	-102	-243	0	0	0	0	0	0
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	19 276	6 859	0	0	0	0	0	0
Perioodi kasum/kahjum	28 518	44 404	-4	-53	222	487	28 300	43 970
Omakapital kokku	375 432	377 018	-153	-34	13 906	13 841	361 679	373 848
Kohustised ja omakapital kokku	628 093	625 532	191	173	16 393	16 101	611 509	609 258

Kasumiaruanne

tuhandetes eurodes	2020	2019	Elektrienergia müük		Võrguteenuse osutamine		Muud tegevused	
			2020	2019	2020	2019	2019	2019
Müügitulu	107 358	130 536	1 198	1 894	3 268	3 637	102 892	125 005
Muud tulud	3 015	1 017	0	0	48	42	2 967	975
Tegevuskulud	-30 858	-36 669	-1 112	-1 835	-1 719	-1 948	-28 027	-32 886
Tööjõukulud	-19 491	-19 867	-83	-108	-438	-482	-18 970	-19 277
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-24 094	-23 037	-7	-4	-937	-762	-23 150	-22 271
Muud kulud	-368	-301	0	0	0	0	-368	-301
Ärikasum/-kahjum	35 562	51 679	-4	-53	222	487	35 344	51 245

FINANTSTULUD JA -KULUD

Finantstulud	36	42	0	0	0	0	36	42
Finantskulud	-1 705	-1 797	0	0	0	0	-1 705	-1 797
Finantstulud ja -kulud kokku	-1 669	-1 755	0	0	0	0	-1 669	-1 755
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/kahjum investeringutelt sidusettevõttesse	-462	244	0	0	0	0	-462	244
Kasum/kahjum enne tulumaksustamist	33 431	50 168	-4	-53	222	487	33 213	49 734
Tulumaksukulu	-4 913	-5 764	0	0	0	0	-4 913	-5 764
Perioodi kasum/kahjum	28 518	44 404	-4	-53	222	487	28 300	43 970

Võrreldes 2019. aasta aruandes avaldatud numbritega on käesolevas aruandes 2019. aasta numbreid korrigeeritud seoses kulude ümberjaotamisega.

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

ASi Tallinna Sadam aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt ASi Tallinna Sadam ja tema tütarettevõtete (koos nimetatud kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Mida me auditeerisime

Oleme auditeerinud lehekülgedel 76 kuni 154 esitatud kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab:

- konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2020;
- konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Sõltumatus

Me oleme ettevõttest sõltumatu kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele.

Auditi ulatus

Kuna oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest, siis oleme vastutavad ka kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Seoses sellega määratlesime kontserni üksustes (komponentides) läbiviidud töö liigi lähtuvalt kontserni üksuste majanduslikust olulisusest ja/või riskiprofiilist.

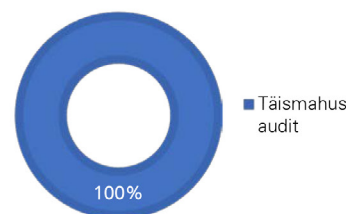
Kontserni audiitoritena määratlesime kontserni kolmest ettevõttest kaks ettevõtet märkimisväärseteks kontserni üksusteks. Nendeks üksusteks, mille puhul teostasime täismahus auditi, olid AS Tallinna Sadam ja OÜ TS Laevad.

Mittemärkimisväärse komponendi puhul kasutasime kontserni auditi jaoks auditi tõendusmaterjalina kohalikul regulatsioonil põhineva aastaaruande auditi käigus saadud auditi tõendusmaterjali.

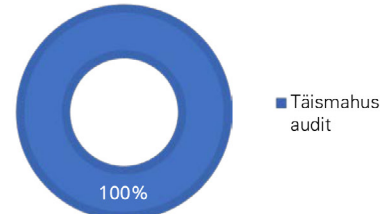
Lisaks muule kontrollisime kontserni tasandil konsolideerimise protsessi.

Kontserni konsolideeritud müügitulu ja konsolideeritud varade kaetus protseduuridega:

Konsolideeritud müügitulu

Konsolideeritud varad

Finantsaruandluse auditi viis kõikides kontserni üksustes läbi KPMG Eesti auditi meeskond.

Eespool nimetatud protseduuride teostamine kontserni üksuste tasandil ja täiendavate protseduuride teostamine kontserni tasandil andis meile piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, et kujundada oma arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsemad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamus kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Materiaalse põhivara täpne kajastamine ning väärtus

Täiendav info konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades 2 „Arvestusmeetodid“, 5 „Olulised raamatupidamishinnangud ja otsused“ ja 10 „Materiaalne põhivara“.

Peamine auditi asjaolu

AS Tallinna Sadam omab Eesti suurimat kauba- ja reisisadamate kompleksi, reisiparvlaevu ning multifunktsionaalset jäämurdjat, millest tulenevalt moodustavad kontserni varadest seisuga 31. detsember 2020 peamise osa materiaalsed põhivarad, kokku jääkväärtuses 587,5 miljonit eurot.

Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti

Meie auditi protseduurid selles valdkonnas hõlmasid muuhulgas järgnevat:

- Hindasime, kas kontserni arvestuspõhimõtted materiaalse põhivara arvestuse osas on kooskõlas IFRS-iga.
- Võttes aluseks aasta jooksul materiaalsed põhivarade lisandumised, testisime valikuliselt materiaalse põhivara soetuste kajastamise

Kontsern on avatud olulistele riskidele, mille realiseerumisel võib kontserni varade väärtus oluliselt langeda. Vara väärtuse languse indikatsioonide tuvastamine ning vara väärtuse testi teostamine on keeruline hinnang, mis sisaldab endas olulisi eeldusi. Võttes arvesse kontserni materiaalse põhivara väärtuse suurust võivad vara väärtuse langusest tekkivad kahjumid olla finantsaruannetele olulise mõjuga.

Ühtlasi tuginevad materiaalse põhivara objektide kasulikud eluead juhtkonna hinnangutel vara või vara oluliste komponentide majandustegevuses kasutamise perioodi kohta. Hinnangud põhinevad ajaloolisel kogemusel ning võtavad arvesse varade füüsilist seisundit.

Materiaalse põhivara saldo suuruse, tehingute suure mahu ja juhtkonna hinnangutega kaasneva ebakindluse tõttu nõuab materiaalse põhivara auditeerimine märkimisväärse osa auditi ajast ja ressursidest.

Loetletud asjaoludest tingituna määratlesime peamise auditi asjaoluna materiaalse põhivara täpse kajastamise ja väärtuse.

korreksust, viies lisandumised finantsseisundi aruandes kokku aluslepingute ja -arvetega.

- Lõpetamata materiaalse põhivara puhul selgitasime, millal on nende planeeritav valmimis- ning kasutuselevõtmise aeg ning ega lõpetamata materiaalse põhivara ei ole kajastatud juba kasutuses olevaid materiaalseid põhivarasid.
- Kontrollisime kontserni soetatud materiaalsete põhivara objektide õigeaegset amortiseerimise alustamist.
- Analüüsisime, kas juhtkonna poolt määratud materiaalsete põhivara objektide kasulikud eluead on kooskõlas kontserni ajaloolise kogemuse ja üldise praktikaga.
- Selgitasime, kas materiaalse põhivara kajastamisel on erineva kasuliku elueaga põhivara osade arvele võtmisel rakendatud komponentarvestust.
- Varade väärtuse vähenemise indikatsioonide selgitamiseks suhtlesime juhtkonnaga, et teha kindlaks, kas on tuvastatud varade kaetava väärtuse languse indikatsioone. Täiendavalt võrdlesime eelarveid tegelike finantstulemustega ja analüüsisime, kas on tegevusvaldkondi, kus kontserni kasumid on väiksemad kui eelarvestatud.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub kontserni konsolideeritud majandusaasta aruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie vandeaudiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduure ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätku oma tegevust;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanoodeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsemad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Vastavus Elektrituruseaduse nõuetele

Kontsern on raamatupidamise aastaaruande lisa 31 kirjeldanud põhimõtteid ja esitanud andmeid, mille esitamist nõuab Eesti elektrituruseaduse §17. Oleme seisukohal, et raamatupidamise aastaaruande lisa 31 esitatud andmed on koostatud olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruande lisa 31 esitatud arvestuspõhimõtetega.

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad AS-i Tallinna Sadam koostatud digitaalsetes andmefailides nimega Tallinna_Sadam_2020-12-31_EST.zip.

Juhtkonna kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhtkond vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja inimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protседuuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeaudiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- piisava asjakohase tõendusmaterjali kogumist märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollide tulemuslikkuse kohta, kui hinnangud olulise väärkajastamise riskide kohta sisaldavad ootust, et sellised sisekontrollid toimivad tulemuslikult, või kui muud protseduurid kui sisekontrollide testimised ei anna üksinda piisavalt asjakohast tõendusmaterjali;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2020;
- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- ettevõtte poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;
- ettevõtte poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on AS-i Tallinna Sadam 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega Tallinna_Sadam_2020-12-31_EST.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid 25. aprillil 2018 auditeerima AS-i Tallinna Sadam seisuga 31. detsember 2018 kuni 31. detsember 2020 lõppevate majandusaastate konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandeid. Audiitorteenust oleme osutanud AS-ile Tallinna Sadam kui avaliku huvi üksusele katkematult kokku kolm aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2018 kuni 31. detsember 2020.

Kinnitame, et meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomitee esitatud täiendava aruandega ja me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 15. märts 2021

Andris Jegers
Vandeaudiitori number 171

Mari-Leen Sandre
Vandeaudiitori number 701

KPMG Baltics OÜ
Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Tel +372 626 8700
www.kpmg.ee

KPMG Baltics OÜ, an Estonian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. Reg no 10096082.

Nõukogu kinnitus

ASi Tallinna Sadam nõukogu kiitis heaks ASi Tallinna Sadam konsolideeritud majandusaasta aruande 31.12.2020 lõppenud majandusaasta kohta, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest ning millele on lisatud sõltumatu vandeaudiitori aruanne.

25.03.2021

AARE TARK

AHTI KUNINGAS

MAARIKA HONKONEN

URMAS KAARLEP

ÜLLAR JAAKSOO

RAIGO UUKKIVI

RIHO HUNT

VEIKO SEPP

Kasumi jaotamise ettepanek

Kontserni jaotamata kasum seisuga 31.12.2020 oli 47 794 087 eurot, sh lõppenud majandusaasta kasum 28 518 457 eurot. Lähtudes eelnevast ja üldkoosoleku poolt kinnitatud dividendipoliitikast maksta aastatel 2019 ja 2020 dividendi vähemalt 30 mln eurot ja alates aastast 2021 vähemalt 70% kasumist, teeb juhatus ettepaneku maksta dividendi 0,077 eurot aktsia kohta, kokku summas 20 251 000 eurot.

Äriseadustiku § 332 alusel teeb juhatus ettepaneku jaotada kontserni 31.12.2020 lõppenud majandusaasta kasum seisuga 31.12.2020 järgnevalt:

dividendideks	20 251 000 eurot
kohustuslikku reservkapitali	1 008 654 eurot
eelmiste perioodide jaotamata kasumisse	7 258 803 eurot

VALDO KALM
Juhatuse esimees

MARKO RAID
Juhatuse liige

MARGUS VIHMAN
Juhatuse liige